

Sri Guru Tegh Bahadur (1621-1675)

ਭੈ ਕਾਹੂ ਕਉ ਦੇਤ ਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਗਿਆਨੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨਿ ॥ He, who fears no one, nor makes others afraid; says Nanak, O mind, he alone is wise, who knows his God.

TEGH 2020-2023

Patron: Prof. Jaswinder Singh

Editor in Chief: Dr Jasneet Kaur Wadhwa

Associate Editor: Dr Ravinder Kaur Bedi

My Khalsa Section: Student Editors

2020-2022

Simran Kaur - BA (Hons.) Economics Nanki J Singh - BA (Hons.) History Dipender Singh - BA (Hons.) Punjabi

2022-2023

Student Editors

Student Co-Editors

Dipender Singh - BA (Hons.) Punjabi Hemendra Bohra - Bsc. Computer Science (Hons.)

Ishita Jindal - B.Com (Prog.)

Japneet Duggal - B.Com (Hons.)

Ashlesha Gupta - BA (Hons.) English Kusum Daryani - BA (Prog.)

Mimansa Dahal - Bsc. Botany (Hons.)

Sections

Punjabi

Prof. Kuldeep Kaur Prof. Harbans Singh Dr. Karanjeet Singh Komal

English

Dr. Madhvi Zutshi Mr. Ashwin Rajeev

Hindi

Dr. Mukesh Kumar Dr. Amrendra Pandey

Student Editors

Punjabi

Ashmeet kaur Manpreet Kaur

English

Jusleen Kaur Oberoi Aditi Chauhan

Special Mention:

Prof. Inderdeep Kaur Dr Amanpreet Singh Gill Dr Srividya Subramanium Ms. Rigzin Kang Dr. Gurjeet Kaur S. Jarnail Singh

Hindi

Akshay Kumar Neha Jha Simran Mathur

Contents

2020-2022

President's Message	
General Secretary's Message	3
Chairman's Message	4
Principal's Message	5
Editor's Message	6
Associate Editor's Message	7
Guru Series X: Guru Gobind Singh Ji	8
Azaadi ka Amrit Mahotsav	9
Chabian Da Morcha	10
Celebrating 100 Years of Delhi University	11
Events at Khalsa	14
Khalsa in News	15
Faculty Achievements	18
Retirements (Teaching)	20
Retirements (Non-Teaching)	22
• Obituary	24
Hall Of Fame: Academics 2020-2021	25
Hall Of Fame: Academics 2021-2022	26
Hall of Fame: Sports	32
Alumni: NCC	38
National Cadet Corps	40
National Service Scheme	41
• Guru Angad Dev Teaching Learning Centre	43
(GAD-TLC) of MHRD	45
• National Resource Centre of Chemistry of	
MHRD, Govt of India	46
Mata Gujri Library	
Internal Complaints Committee	47
Academia: Academic Reports	48
• Art & Culture: Co-curricular Society Reports	49
	50

President's Message

The Delhi Sikh Gurudwara Management Committee established Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, University of Delhi, in 1951 and has continued to support it ever since. The College is an establishment that spreads the revered Guru's enduring ideals of service and self-sacrifice among the students and has successfully done so for the past many years. It is named after the 9th Guru, Sri Guru Tegh Bahadur, who was martyred defending secular values and has inspired everyone ever since. The College ranks among the top institutions in the university and has earned a reputation for itself through the years. The college also excels in the areas of sports and extracurricular activities, with Sant Harchand Singh Longowal Sports Complex providing the athletes with the state of art technology to develop young potential in a variety of sports like cricket, hockey, chess, football, and athletics. The College boasts of four Arjuna award recipients: gymnast Shyam Lal, weightlifter Dalbir Singh, cricketer Mohinder Amarnath and athlete Vijay Mala Bhanot. The College's distinguished faculty members have made significant

contributions to research and knowledge development, with numerous publications. The College has 15 academic and 15 co-curricular and extracurricular societies that foster the holistic development and enrichment of the students. The College consistently organizes a variety of national and international seminars, conferences and professional development programmes for the students. The college encourages the learning of Punjabi by giving preference during admissions to those who opt for this language, thereby preserving and promoting it. The college also offers scholarships to students of economically weaker sections of society and to physically and visually challenged students hence, helping them by providing an equal platform to gain education. Hence, the college has aided and provided an equal opportunity to students from all fractions of society to achieve success in their fields and is proudly eager to do so in future as well. Over the years, the college has propagated Guru's teachings of service before self with dedication and amiability.

S. Harmeet Singh Kalka

PRESIDENT Delhi Sikh Gurudwara Management Committee

General Secretary's Message

Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, a prominent institution of Delhi University, was founded in 1951 by the Delhi Sikh Gurudwara Management Committee, a statutory body established by a Parliamentary act. The College is dedicated to excellence in higher education and providing a safe environment to nurture their skills. SGTB Khalsa College has fostered students for more than 70 years in order to adapt to the evolving educational system. In doing so, SGTB Khalsa College has earned a commendable reputation as a hub of knowledge, a leader in academics and sports, and a provider of valuable services to the society. It has emerged as one of the most preferred colleges for the aspirants. The success of our students is largely attributed to the strong academic ethos that SGTB Khalsa College has maintained over the years, coupled with an excellent pastoral system. The teaching and non-teaching personnel here are committed to providing excellent services both in and beyond the classroom and they continue doing a commendable job as the years pass by. The teachings of the great Gurus accompanied by the able

guidance of highly professional teachers have created a favorable environment for the academic and moral development of the students. with this, we aim to develop creative, ambitious and caring young adults who will make unique contributions to the nation. With our concerted efforts, I am confident that SGTB Khalsa College will continue to rise to the challenges ahead and nurture talents for the globalized and knowledge- based education of the 21st century. Our mission has always been to support students' skill-based growth to help them adapt to the needs of a changing society and cope with any situation they encounter. We always strive to improve the College's infrastructure so that both students and professors can benefit from it. While expressing my gratitude to the College's teaching and non-teaching personnel, I also urge them to utilize the amenities that have been made possible by the Delhi Sikh Gurudwara Management Committee's generosity.

S. Jagdeep Singh Kahlon

General Secretary, Delhi Sikh Gurudwara Management Committee

Chairman's Message

Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, named after the Ninth Guru, Sri Guru Tegh Bahadur Sahib, whose martyrdom for the values of compassion and secularism serves as the institution's guiding principle. With the motto "March forward," the college was founded to spread and instill the students with the great Guru's noble ideas of service and selfsacrifice and has successfully done so over the years. The College started its operations in Dev Nagar in July 1951 and admitted students to a select number of undergraduate programmes. According to college records, our first batch of students took the University of Delhi exams in 1952, In 1974, the institution relocated to its present location on the North Campus of the University of Delhi, which today boasts of user-friendly library, laboratories, auditorium, seminar halls, computer labs networked with the University, as well as state-of-the-art playgrounds with night-play facilities for almost all the major sports and athletics. Our performance has been outstanding in both academics and sports rendering our college as a preferred choice of many students over the years, providing them a place to groom themselves with skills that guide them throughout their lives.

The college employs over 162 distinguished faculty members who do their best to guide students towards a path of success. The majority of our instructors hold PhDs or are pursuing the degree making them highly credible and admirable professors. There are specialized labs established in collaboration with the Department of Science and Technology, such as the Biology Laboratory and the High Power Physics lab. Our constant aim is to make the campus conducive to the academic, physical, spiritual, and moral development of the students. Over the past 60 years, with the continuous support of our parent organization, the Delhi Sikh Gurudwara Management Committee, many excellent teachers, scholars, athletes, and scientists have emerged. Many of them have joined the legal system, government administration, foreign service, military, corporate world, and business and we are confident that many will continue to make us proud. The committee's vision is to serve humanity with "humility and devotion."

S. Tarlochan Singh

Chairman, SGTB Khalsa College Former chairman, National Minority Commission & Member of Rajya Sabha

Principal's Message

Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, was established in 1951, right after India's attainment of independence and has been a true witness to our country's growth over these 75 years. From the expansion of education to almost all parts of India to its accessibility to people across all identities and backgrounds, our country has come a long way. I admire the phrase 'Azadi Ka Amrit Mahotsav' as in my eyes India, 75 years ago was bestowed with Amrit - God's Nectar which guided this country's people on a path that only seems to be reaching heights by the passing of each day. Just like a Sikh drinks 'Amrit' during his initiation and officially aligns with the pure, our country in entirety too, reaped the benefits of the 'Amrit of independence' 1947 henceforth. I would also like to remind the readers of the countless sacrifices our Gurus made during these testing times leaving us with a debt of gratitude that can never be repaid. We should carry the legacy of India's freedom fighters and create India the country they envisioned to be.

With the tide of time, our college

has maintained an excellent amalgamation of modernity and tradition. To meet the contemporary requirements, the College offers education in professional courses in Electronics, Business Economics, Forensic and Computer Science. In the present globalised environment, various language certificate courses have been running successfully for many years. Many of our students have emerged as outstanding achievers in the field of sports, judiciary, bureaucracy, armed forces, and the corporate sector. Our parent body Delhi Sikh Gurudwara Management Committee has always provided us guidance in the development of our college due to which it is gaining more and more prestige and acclaim. The dedicated teaching and non-teaching staff of the college have always overwhelmed me through their support and efforts. I consider myself to be extremely fortunate to be associated with one of the most prestigious institutions of Delhi University.

Prof. Jaswinder Singh

Principal Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College

Editor's Message

As I sit down to write about this issue of Tegh, I realise that it will remain a special issue for me and my editorial team for it covers not one but three academic sessions – 2020-2021 and 2021-2022 and 2022-23 at once. This issue is unique as it takes the readers from a time so different to the one that won't ever be felt again, to a pause, a long drawn one rather, and back to what we now call "The new normal". Moving back and forth from 'online' to 'offline' has been an unforgettable experience and this issue of Tegh is no less of a witness to the fact. Despite the challenge of Covid – 19 that stood before us all, it gives me immense pleasure to iterate how Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College has maintained its glory. It almost seems as if the ever hardworking and diligent students never paused while the whole world did. The past two years have only seen an increase in endeavors and achievements of students and our esteemed faculty which this issue exhaustively covers from 2020 through 2021, 2022 until July 2023. We have imbibed each and every detail with great deliberation and research. The magazine covers everything that took place in the past three years - which truly represent Khalsa. Being a spearhead creative and bibliophile myself, I found nothing but pleasure in amalgamating the contents of

this magazine.

I would also like to bring into light, this year's theme, 'Azadi Ka Amrit Mahotsav – Celebrating 75 Years Of India's Independence. I find us all to be extremely fortunate to be witnessing this prestigious occasion. India, in 1947 attained independence with the help of brave men and women. We have paid homage to freedom fighters in our spotlight article with the hope of enlightening readers with their story, which is extremely important to be known. I take this opportunity to extend my heartfelt gratitude to Dr Ravinder Kaur, who has been my guiding star in all matters related to the magazine. Further thanks are due to my Student Editors - Dipender, Nanki, and Simran for their sincere hard work and dedication to the making of this magazine. I would also like to thank the convenors of all the academic and ECA societies for the contribution to the magazine. And lastly, I extend my heartfelt gratitude to Prof. Jaswinder Singh for showing confidence in me and entrusting me with a task so valuable.

Dr. Jasneet Kaur Wadhwa

TEGH - Editor in chief Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College

Associate Editor's Message

It gives me great pleasure to note that SGTB Khalsa College has carried on with the noble academic tradition of bringing out an authentic record of the various activities that are undertaken by the college throughout the year. Even a cursory glance at the contents of the magazine is enough to show that SGTB Khalsa College has been progressing by leaps and bounds in not only academics but also in extra-curricular activities. I am sure, under the able leadership of Principal Prof Jaswinder Singh and Chairman S. Tarlochan Singh, the college will reach the zenith of progress and achievements that will add an even greater lustre to the college. During the course of my career and affiliation with this institution, I have witnessed Khalsa growing in stature and strength and becoming one of the finest educational institutions dedicated to the pursuit of knowledge and excellence. I also admire the fact that our college has always imparted equivalent efforts and resources towards all streams of education, including Punjabi Literature. It is with pride that I would like to

mention that Punjabi Literature

is gaining popularity all over the world. My experience at Tegh was nothing less than bliss this year. Being from a literature background, working for Tegh was pure delight. We have, in fact very carefully given attention to every minute detail of the language of the magazine. I thoroughly enjoyed the process of fathoming and collecting large amounts of data for the magazine, I remember reliving each event through the process. I also would like to recollect the straining days of hard work we put in along with our student editors - Simran, Nanki, and Dipender. We have crafted the magazine in a manner, where the reader not only gets informed about the ongoings of the past 3 years but also gets to relive them through this issue. I felt honoured when I was chosen to work in this position by Principal Sir alongside the chief editor, Jasneet Kaur Wadhwa who patiently worked with us catering to every detail and requirement of the magazine.

Dr. Ravinder Kaur Bedi

TEGH - Associate Editor Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College

GURU GOBIND SINGH JI

HIS MISSION AND VISION

Guru Gobind Singh (1666 – 1708), born as "Gobind Rai" at Patna Sahib, Bihar, <u>India</u>, was the tenth and last of the human form Gurus of Sikhism. He was born in the family of Sodhi Khatri and his father was Guru Tegh Bahadur Sahib, the ninth Sikh guru and his mother's name was Mata Gujri. Guru Gobind Singh's wife Mata Sahib was proclaimed as Mother of the Khalsa by Guru Gobind Singh. On the directions of Guru Tegh Bahadur Sahib, the family relocated to Anandpur (then known as Chakk Nanaki) on the foothills of the Sivaliks in March 1672. Guru Gobind Singhs' early education included reading and writing of Punjabi, Braj, Sanskrit and Persian. Gobind Rai became Guru on November 24, 1675, at the age of nine, following the martyrdom of his father. Being a prolific writer and a poet of rare sensibility, Guru Gobind Singh greatly enriched the literary heritage of India. His poetic vision depicts the glorious epitome of medieval Indian literary traditions.

The fusion of the devotional and martial, of the spiritual and the heroic ethos is the most important feature of Guru Gobind Singhs literary work and his charismatic leadership. Guru Gobind Singh was a magnanimous soul. His vision, creation (the Khalsa) and his literary writing all have a common link. He gave expression to the doctrinal ideology of Gurmat through his writings. The Guru compiled a variety of poetic compositions, some of which are considered masterpieces of medieval Punjabi poetry and Braj literature. The poetical works of Guru Gobind Singh have a separate place, not exactly as a supplement to Guru Granth Sahib. It is known as the Dasam Granth. The Guru also wrote several sacred compositions, including Jaap Sahib, Akal Ustat and Sawwaiye during this period. The creation of such inspiring literature was, later on, continued at Anandpur.

Through his poetry, Guru Sahib preached love and equality and a strictly ethical and moral code of conduct. He preached the worship of the One Supreme Being and disapproved of idol worship and superstitious beliefs and observances. The glorification of the sword itself which he eulogized as 'Bhagauti' was to secure fulfilment of God's justice. The sword was never meant as a symbol of aggression, and it was never to be used for self-glorification. It was the emblem of manliness and self-respect and was to be used only in self-defence, as a last resort.

In 1699, The Guru asked for five volunteers to sacrifice their heads for him in an open-air diwan that was held in Kesgarh Sahib at Anandpur. Guru Sahib initiated these five into a new order of Sikhs, the 'Punj Pyare'. He gave them the title of Singh (Lion). The Guru then addressed them as the supreme, the liberated ones, pure ones and he called them The Khalsa. After the Guru had administered Amrit to his Five Beloved Ones, he stood up in supplication and with folded hands, begged them to baptize him in the same way as he had baptized them. He became their disciple...

'ਵਾਹੂ ਵਾਹੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ'

(Wonderful is Guru Gobind Singh who is the Master as well as the disciple).

The Guru was then named Gobind Singh instead of Gobind Rai. Via the institution of the Khalsa in 1699, Guru Gobind Singh Ji infused the dual spirit of a saint and a soldier in the minds and hearts of his followers to fight oppression to restore righteousness (Dharma) and uplift the down-trodden people.

A divine messenger, a warrior, a poet, and a philosopher, Guru Gobind Singh moulded the Sikh religion into its present shape, with the institution of the Khalsa fraternity, and the completion of the sacred scripture, the Guru Granth Sahib, in the final form that we find today. Before leaving his mortal body in 1708, Guru Gobind Singh decreed the Guru Granth Sahib as the next and eternal Guru of the Sikhs.

It may not be out of context to consider that throughout the chronicles of human history, there has been no individual who lived a life more inspirational than Guru Gobind Singh. He is variously revered as Sarbans Dani (the merciful donor, who sacrificed his all), Mard Agamra (man without any parallels), Shah-e-Shahenshah (emperor of emperors), Bar do Alam Shah (ruler of both worlds), amongst others.

As a prophet, the Guru is unique. His teachings are very scientific and most suitable for all times. Unlike many other prophets, he never called himself God or 'the only son of God.' Instead, he called everyone, the son of God. For himself, he used the word 'slave' or servant of God.

FROM THE EDITORIAL DESK AZADI KA AMRIT MOHATSAV

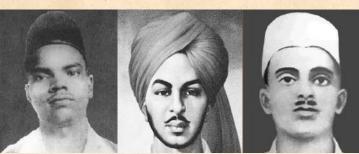
CELEBRATING 75 YEARS OF INDEPENDENCE

How many times have you witnessed injustice and done nothing about it? 75 years ago, our country India gained its independence which just like anything came with a huge price. Millions of lives were lost and thousands were left without a home or family all in the strive for the very independence that we, today consider just a mere fact to say the least. Precisely 91 years ago something happened that changed the course of our history...

जानते हो क्यों क्योंिक वह लोग बिना भेदभाव और लालच के जुल्म के खिलाफ आवाज उठाने की हिम्मत रखते थे। यह जानते हुए भी कि इस मोड़ पर संघर्ष और मौत के सिवा शायद ही कुछ हासिल हो मगर बिना परिणाम की परवाह किए सरफरोशी की तमन्ना लेकर आजादी के सफर पर निकल पड़े। उनके घर में दो वक्त की रोटी, अच्छी नौकरी, पढ़ने के लिए स्कूल/ कॉलेज थे, कहीं भी आने जाने की छूट, कुछ भी पहनने की मजी थी मगर फिर आखिर उन्हें कौन सी आजादी चाहिए थी जिसके लिए उन्होंने फांसी के फंदे को भी कबूल कर लिया? यह आजादी थी अपने दम पर जीने की, यह आजादी थी अपने सभ्याचार और अपने लोगों के साथ जीने की, यह आजादी थी एकता और ईमान की, यह आजादी थी अपने वतन को अपना कहने की, यह आज़ादी थी इन फिरंगीयों से आजाद देश की हवाओं में सांस लेने की यह जंग जो "Communism" और "Anarchism" की सोच से प्रभावित थी।

The aim of the is removed to control winds, but to develope it to remove to control winds and to develope it to removieway, not to achieve solvation reversities, but to make the least need of the search; and good only in countemplation, but also in the actual contraction of the forest appropriate topical or approximation of the few but on the authorities of the subject of the few but deem or an experience of the when to a superior deem or an experience only, when there is no equation of good beckered only, when there is no equation of opportunity in the social, Philips and instituted tipe.

एक नास्तिक जो लोगों को गुलामी की नींद से उठा कर सच और हक की आस्था को जगाना चाहता था। जिन्होंने अपनी जवानी, अपने सम्मान, अपनी पगड़ी, अपने स्वाभिमान को दांव पर लगाकर कलम के साथ पिस्तौल को उठाया और एक-एक कर हर "Communal" सोच पर निशाना साधा जो भारत देश और उसके लोगों के खिलाफ थी।

क्यों आज जवानी का खून ठंडा हो गया? क्यों आज जब रास्ते के बीचों बीच हमारे सामने किसी का शोषण होता है हम हाथ पर हाथ धरे बैठे रहते हैं आखिर वह जोश और वह बुलंद आवाजें कहां गुम हो गई, क्यों खामोशी ने सबके स्वाभिमान पर पहरा दिया है आखिर ऐसी क्या वजह है जो हम जुल्म को नजरअंदाज करने के आदी हो रहे। आजादी के 75वर्ष पर आज भी हम भारष्टाचार, बेरोजगारी पर तानाशाही से परेशान है। आजादी के वो मायने ही नहीं रहे जो भगत सिंह और उनके साथी हमें थमा कर गए थे लेकिन फिर क्यों आज भी उनकी बरिसया मनाई जाती है क्यों हर साल उन्हें याद किया जाता है उस आजादी पर जो शायद फिर हमारे हाथों से गुलाम बन चुकी है मगर इस वजह कोई फिरंगी या गैर नहीं बल्कि अपने ही देश के भ्रष्ट लोग है। आज हमारे हाथों में कलम और फूल थमा कर हमें इतना अहसाए कर दिया है कि पढ़े लिखे हो कर भी हम सिर्फ आंदोलन ही कर सकते हैं। उन्हीं लोगों में से कुछ लोग उन्हें देशदोही आतंकवादी और जवानी के जोश में होश खो देने वाला समझ बैठे मगर वह भी इस बात से अनजान नहीं थे कि आजादी दूसरे गाल पर थप्पड़ खा कर नहीं मार कर मिलेगी। जिस उम्र में प्यार, शौक और हसरते पूरी की जाती है उस उम्र को लोगों के नाम फांसी के फंदे को गले से लगा लिया।

क्यों आज इतिहास उन्हें सूरमा पुकारता है?

"क्योंकि इतिहास सब जानता है... चरखा चलाने से सिर्फ सहनशक्ति और सब्र मिलती है आजादी नहीं!"

हम खामोश हैं क्योंकि यह लड़ाई अपनों से है। हम खामोश हैं फिर एक बुलंद आवाज के लिए जिसके लिए इंतजार में जैसे 75 साल बिता दिए शायद यूं ही और साल बिता देंगे लेकिन हम सबकी आंखें उस इंतजार में हमेशा रहेंगी जब हम में से कोई भगत सिंह राजगुरू और सुखदेव बनकर फिर नई गदर लहर की शुरुआत करेगा और उन्हीं की तलाश में एक आगाज की एक लहर जो हमारे बीच में मौजूद है,..... "आजादी का अमृत महोत्सव"।

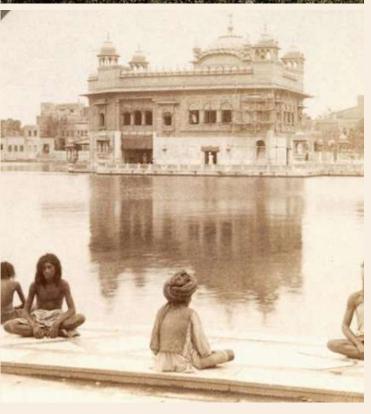
SIMRAN DIPENDER NANKI

ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ੧੦੦ ਵਰ੍ਹੇ (1921 ਈ: - 2021 ਈ:)

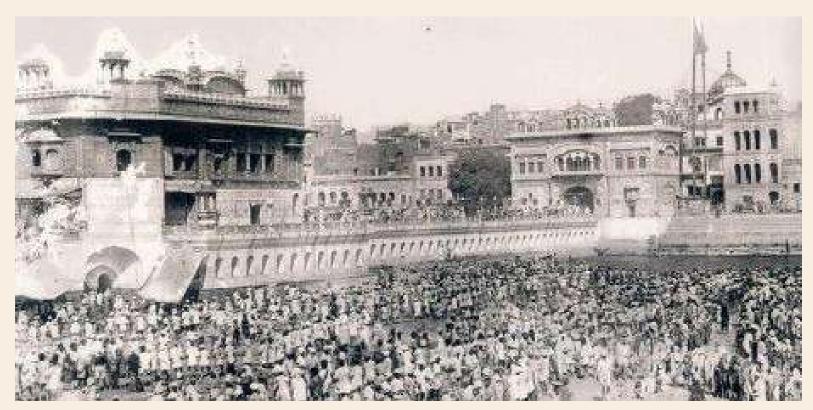
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੋਸ਼ਾਖਾਨਾ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1920 ਈ: ਤੋਂ 1925 ਈ. ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਕਾਲੀ ਜਥਿਆਂ ਦੇ ਸਬਰ, ਸਿਦਕ, ਸੰਘਰਸ਼, ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਸਾਕੇ ਅਤੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾਕਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ (1921), ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੋਰਚਾ (1921), ਗੁਰੂ ਕਾ ਬਾਗ਼ (1922) ਅਤੇ ਜੈਤੋ ਦਾ ਮੋਰਚਾ (1923) ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਸੰਗਰਾਮ ਬੜਾ ਮਹਾਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੀ। ਚਾਬੀਆਂ (ਕੁੰਜੀਆਂ) ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਵੀ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਕੀ ਸੀ ? ਇਹ ਮੋਰਚਾ ਲਾੳਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿੳਂ ਪਈ? ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਬੰਧ 1849 ਈ: ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਰਬਰਾਹ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਆਗ ਇਸ ਮੰਗ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਗਰਦਆਰਾ ਐਕਟ ਬਣਾ ਕੇ ਗਰਦਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪਬੰਧ ਚਲਾੳਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 15-16 ਨਵੰਬਰ, 1920 ਨੰ ਸੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰ ਲਈ (ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਗਰਦਆਰਾ ਐਕਟ-1925 ਪਾਸ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ 1925 ਈ. ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਸੀ)। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਅਹਦੇਦਾਰ ਸਰਕਾਰ ਪੁੱਖੀ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਸਰਬਰਾਹ ਸੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ 🎹 ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1921 ਈ: ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਸਪੂਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਤੋਸ਼ੇਖਾਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਰਬਰਾਹ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਕੋਲ ਹੀ ਸਨ। (ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦੇ ਮਹਾਨਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ "ਜਿੱਥੇ ਗਹਿਣੇ, ਵਸਤ੍ਰ ਆਦਿ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੋਸ਼ਾਖਾਨਾ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਊਢੀ ਦੇ ਉਪਰ ਬਣੇ ਕਮਰੇ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਬਹੁਮੁੱਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੂਰਬਾਂ 'ਤੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਦਰ ਜਲੌਅ ਸਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।"

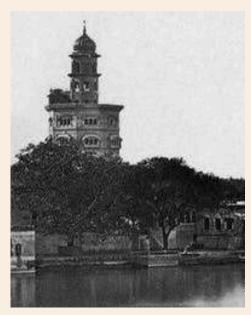
ਸ. ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰਬਰਾਹ ਸਨ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਥਾਪੇ ਗਏ ਮੈਨੇਜਰ ਵੀ ਸਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ। ਜਦ 28 ਅਗਸਤ 1921 ਈ: ਦੇ ਦਿਨ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ

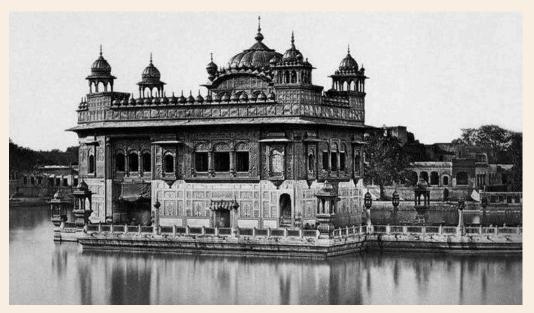

ਹੋਵੇ, ਨਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾ ਮਿਸ਼ਨ ਸੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖ਼ਜਾਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ 'ਚ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਉਣਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 29 ਅਕਤੂਬਰ 1921 ਈ: ਨੂੰ ਇਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਚਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਸ. ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ, ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਣ, ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਲੱਗ ਗਈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸੰਸਥਾ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚਾਬੀਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੋਸ਼ੇਖਾਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰਾਹੀਂ ਲਾਲਾ ਅਮਰਨਾਥ ਵਧੀਕ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਈ.ਏ.ਸੀ.) ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਸਮੇਤ ਭੇਜ ਕੇ 7 ਨਵੰਬਰ 1921 ਈ: ਨੂੰ ਚਾਬੀਆਂ (53 ਕੁੰਜੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ) ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਈਆਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਥ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਵੱਧ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਅਰਥਾਤ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ "ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦਰਜ ਸੀ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚਾਬੀਆਂ ਲੈਣ ਵਿਚ ਕਾਹਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਚਾਬੀਆਂ ਲੈਣ 'ਤੇ ਮਜਬਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।"

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਖ਼ਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੀਵਾਨਾਂ ਤੇ ਤਕਰੀਰਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਪਤਾਨ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਰਬਰਾਹ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 12 ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਕ ਸਰਕਾਰ ਕੁੰਜੀਆਂ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਨਾ-ਮਿਲਵਰਤਨ ਲਹਿਰ ਚਲਾਏਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸ ਆਫ. ਵੇਲਜ਼ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦਾ ਵੀ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਘਬਰਾ ਗਈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ਼ੂਪੁਰਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਦਫ਼ਾ 144 ਲਗਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਲਸਿਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੇ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਜਲਸਾ 26 ਨਵੰਬਰ 1921 ਅਜਨਾਲੇ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਪੱਖ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਝਬਾਲ, ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਵਛੋਆ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ, ਪੰਡਿਤ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੱਜਣ ਗਏ ਪਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਕਰੀਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਅਲਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਨਾਲੇ ਵਿਚ ਜਲਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਵਛੋਆ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਝਬਾਲ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਅਤੇ ਪੰਡਿਤ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸਮੇਤ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਅਜਨਾਲੇ ਜਲਸੇ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਜਲਸੇ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਜਲਸਾ ਦੱਸ ਕੇ ਜਲਸਾ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ, ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਵਕੀਲ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜਲੰਧਰੀ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਇਲਪੁਰੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਕੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਗੂ ਨੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਨਾ ਮੰਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਛੇ-ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 6 ਦਸੰਬਰ 1921 ਈ: ਨੂੰ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਸਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਤੋਸ਼ੇਖਾਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਸੀ ਕਿ ਚਾਬੀਆਂ ਪੰਥ ਦੇ ਆਗੂ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵਧਦੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ 5 ਜਨਵਰੀ 1922 ਈ: ਨੂੰ ਚਾਬੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਚਾਬੀਆਂ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਾ ਆਇਆ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਖ਼ਤੀ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਦੇਖ ਲਈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਕਾਰਨ ਇਹ ਲਹਿਰ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਫੜਦੀ ਗਈ। ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਅਕਾਲੀ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ' ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੁਣ 'ਨਾ ਜਾਣ ਨੂੰ ਥਾਂ ਸੀ ਨਾ ਤੁਰਨ ਨੂੰ ਪੈਰ'। ਆਖਰਕਾਰ ਸਰ ਜਾਨ ਐਨਾਰਡ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਹੀ 17 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ 1922 ਈ: ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ 193 ਸਿੱਖਾਂ 'ਚੋਂ 150 ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਜਦੋਂ 19 ਜਨਵਰੀ, 1922 ਈ: ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਹੀ ਦਿਨ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਤੋਂ ਚਾਬੀਆਂ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਰੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ।

ਇਸ ਜਿੱਤ ਲਈ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਚਾਰੇ-ਪਾਸੀਓਂ ਵਧਾਈਆਂ ਮਿਲਣ ਲੱਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜਿੱਤ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਵਧਾਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਰ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ "ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਜਿੱਤ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।" ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹੋਰ ਕਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ:

ਪੰਡਿਤ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ: ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਡਿਤ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਾਲਵੀਆ: ਗੁਰੂ ਕਾ ਬਾਗ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਵਰਾਜ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ: ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਾਡਾ ਜਨਮ ਸਿੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਪੁੱਤਰ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦਾਦਾ ਭਾਈ ਨੌਰੋਜੀ: ਸਿੱਖ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ; ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ।

ਇੰਝ, ਸਿੱਖ ਤਵਾਰੀਖ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗੌਰਵਮਈ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਸਰਸ਼ਾਰ ਹਨ। 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ' ਅਰਥਾਤ 'ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ' ਇਸ ਹੀ ਸ਼ਾਨਾਮੱਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। 1921 ਈ: ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਚਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਅੰਤ ਫਤਹਿ ਨਾਲ 1922 ਈ: 'ਚ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਯਾਦ ਅੱਜ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਲ੍ਹ ਵਿਚ ਵੀ ਸਦੀਵੀਂ ਬਣੀ ਰਹੇ ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮਾਣਮੱਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੰਥਕ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

DELHI UNIVERSITY'S Amrit Mahotsav Centenary Celebration

Situated in the historic landscape of the capital city of our country, the University of Delhi, established in the year 1922 has made an indelible mark on the horizon of higher education globally. The phenomenal growth of the University, in terms of the number of faculties, departments, colleges, centres and hostels, denotes the physical infrastructure and commensurate growth in the number of academic programmes, encompassing Undergraduate, Postgraduate, and Doctoral studies. The University celebrated its Centenary with much pride in its heritage and legacy of rich culture, both academic and extracurricular, adequately reflected in its credible teaching-learning through pragmatic and realistic course structures, aligned with contemporary global standards. All of us associated with the SGTB Khalsa College under Delhi University feel a sense of fulfilment and belonging which will drive us to continue contributing in a way by adding to the global repository of knowledge and wisdom and taking our nation to new heights. A group of students, teachers, and our principal were invited to attend the centenary event held at Delhi University's auditorium. Students from NSS of SGTB Khalsa College volunteered at the function. The occasion was graced by India's Vice President and Chancellor of the University Sri. M. Venkaiah Naidu, the Union Minister of Education of India Sri. Dharmendra Pradhan and the vice-chancellor of Delhi University Sri Yogesh Singh.

Years of DU

EVENTS AT KHALSA

Inaugural of Online Coaching for T.G.T. Post For Punjabi Teachers

Delhi Sikh gurudwara Management committee in collaboration with SGTB Khalsa college organised free online classes for TGT(Punjabi) on 25th July 2021. The Delhi Subordinate Services Selection Board under the Delhi Government had started imparting free online training to the candidates applying for the 874 posts of TGT Punjabi in government schools. Candidates from Delhi, Punjab, Haryana, Rajasthan, and many areas all over the country participated in the coaching. As experts in the subject, SGTB Khalsa's faculty, Dr. Satish Verma, Dr. Shweta Khilnani, Dr. Ritwik Bhattacharya, Ms. Armeen Kaur Ahuja, Dr. Kuldeep Kaur Pahwa, Dr. Amarjeet Kaur, Dr. Harbans Singh, Dr. Ravinder Kaur Bedi, Dr. Sunil Kumar, Dr. Karanjeet Komal, Dr. Gurpreet Kaur and Dr. Amrendra played an important role. All the teachers were given 3 weeks of training where they were given coaching to help pass the Punjabi subject paper. This initiative of the Delhi Gurudwara Committee was highly commendable.

FOLLOWING TRADITIONS Founder's Day

Owing to tradition, SGTB Khalsa College commemorates the Martyrdom Gurpurab (Shaheedi Diwas) of Sri Guru Tegh Bahadur Sahib Ji and celebrates its founder's Day' subsequently. The event took place on Tuesday, 7th December 2021 at College Gurudwara Sahib with Kirtan by Bhai Jaspinder Singh Ji, Hazoori Raagi Sri Darbar Sahib from and Anhad, the college's Divinity Society followed by Guru Ka Langar.

WELCOMING NEWBIES Orientation Day

Each year, hundreds of students take admission in Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, Delhi University. With over 40 Courses and a state-of-the-art infrastructure not just for academics but for sports and extra-curricular activities as well Khalsa certainly becomes a college that has a lot to offer right from the moment one steps in through the main gate. A whole day is dedicated to orienting students about the college. The event is graced by all the dignitaries of Khalsa College along with a Kirtan performance done by Anhad- the divinity society of the college. This is an effort to make the students feel at home and find a sense of awareness about the college. Due to the pandemic, the Orientation Day for the batch of 2020 and 2021 was conducted online.

EVENTS AT KHALSA

Sri Guru Tegh Bahadur Sahib Ji's 401st Birth Anniversary

The faculty and students of Khalsa College celebrated our Guru Sri Guru Tegh Bahadur Sahib Ji's 401st Prakash Purab or Birth Anniversary with great pomp and show. The day was marked by a cultural event put together by the students of Khalsa. The event was graced by Union Minister for Women & Child Development, Smt. Smriti Irani who shared anecdotes of her experiences with 'Sikh Spirituality'. The houseful event was graced by Kirtan and Gatka performances of the Anhad Society followed by zealous Bhangra performances by the Bhangra Team of our college. Students also created a gallery exhibiting the life of Sri Guru Tegh Bahadur Sahib Ji which our Principal informatively guided the chief guest through. Everything put together made the blessed occasion feel divine and was appreciated by all the dignitaries.

Boys Hostel Inauguration and Book Release Event

A new hostel wing for boys - General Hari Singh Nalwa was inaugurated on the 12th of March 2021. A cultural event was put up for the same. The event's flamboyancy was doubled by several book releases authored by professors of the college which included - Guru Tegh Bahadur: Shahadat Ateh Rachna by Prof Jaswinder Singh; Dr Kuldeep Kaur Pahwa -The Saviour of Human Rights: Guru Tegh Bahadur, and a magazine titled - Sri Guru Tegh Bahadur Ji 400th Prakash Purab Celebrations.

EVENTS AT KHALSA

TO NEW BEGINNINGS Vaisakhi Celebrations

Vaisakhi is an important festival of the year and it is celebrated zealously every year at Khalsa College. After a gap of two years due to the pandemic, the Vaisakhi celebrations of 2022 were celebrated with doubled energy and effort making it an event full of vibrancy and exuberance. The event was attended by over 400 students across all colleges of Delhi University and its cultural performances were a sight to remember.

ONLINE WEBINAR ON

Sri Guru Tegh Bahadur Ji

An online webinar on the occasion of 400 Years of Sri Guru Tegh Bahadur Sahib Ji's Prakash Purab titled 'Sri Guru Tegh Bahadur Ji: Jivan, Shahadat ate Virasat' was held on the 18th of January, 2021. The College organised a one-day webinar to commemorate the sacred life and glorious legacy of Sri Guru Tegh Bahadur Ji. S. Tarlochan Singh, chairman of the Governing Body was the chief guest and Prof. Manjit Singh, Former Head, of the Department of Punjabi, Delhi University delivered the keynote address. Prof. KN Tiwari from Delhi University delivered a special lecture. Dr Samina Batool from Lahore College for Women University, Lahore also presented her paper. Dr. Surjit Singh Kunjahi, Group Captain shared valuable thoughts. S. Rishipreet Singh Sachdeva, treasurer college Governing body presented a vote of thanks.

KHALSA IN NEWS

ਕਾਲਜ 'ਚ ਕਲਾ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲੱਗੀ

ਕਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ। 😂 🕾

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੋਫਕ): ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਫਾਈਨ ਆਰਟ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਟਰੋਕਸ ਵੱਲੋਂ 6-7 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਰੀਵੀਰੀ-22 ਨਾਂ ਹੇਠ ਕਲਾ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਸੁਪਨਮਈ-ਜਗਤ ਵਰਗੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹਸਤ-ਕਲਾ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਇਕ ਅਨੋਖਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕਤਾ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਸੁਮੇਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲਾ ਦੇ ਮਾਧਿਆਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਭਰਮ/ਛਲਾਵਾ ਅਧਾਰਿਤ ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਰਾਹੀਂ ਮੰਡਾਲਾ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰ-ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਫੈਨਟੈਸਮਿਕ ਪੇਟਿੰਗਜ਼ੂ ਅਤੇ 'ਭਾਉਨ ਦੀ ਰੈਬਿਟ ਹੋਲ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਕਨਵੀਨਰ ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਰੂਤੀ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਟੀਮ ਨੇ ਇਸ ਕਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ।

ৰ্থানাৰী বিষিপ্ত Fri, 08 April 2022 https://epaper.punjabitr

ਕਾਲਜ 'ਚ ਐੱਨਸੀਸੀ ਕੈਡਿਟਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਕੈਡਿਟਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਡਾ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 16 ਮਾਰਚ

ਸੀ ਗਰ ਤੇੜਾ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਐੱਨਸੀਸੀ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੋਗਰਾਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ, ਪੀਐੱਸ, ਜੱਸਲ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਡਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗਰਲਜ਼ ਐੱਨਸੀਸੀ ਕੈਡੇਟਸ ਅਕਾਂਸ਼ਾ ਅਤੇ ਅਕਸ਼ਿਤਾ ਨੇ ਆਰਮੀ ਅਤੇ

ਏਅਰਫ਼ੋਰਸ ਨੂੰ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਮਿਹਰ ਕੌਰ ਗਰੋਵਰ ਨੇ ਏਅਰਫ਼ੋਰਸ ਅਤੇ ਅੱਤੁਲ ਤਿਆਗੀ ਤੇ ਅਭੀ ਸ਼ਰਮਾ ਆਈਐੱਮਏ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਐੱਨਸੀਸੀ ਦੇ ਕੈਪਟਨ ਡਾ. ਗਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਨਿੱਮੀ ਸਿੰਘ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰਲਜ਼ ਕੈਡੇਟਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਕੁੱਝ ਸੀਨੀਅਰ ਕੈਡੇਟਸ ਦਾ ਵੀ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੇਦੀ, ਸਨੀਲ, ਡਾ. ਇੰਦਰਦੀਪ ਕੌਰ, ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ. ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਅਤੇ ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਸਮਾਗਮ ਸਮਾਪਤ

ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ

ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 25 ਅਪਰੈਲ

ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਐਨੈਕਟਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਾਲਜ ਪੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਦਾ ਪਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੰਗਰਾਹ ਈਵੈਂਟ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦਾ

ਸੀਈਓ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਬ ਸ਼ਰਮਾ ਸੀਈਓ ਐਟ ਸਪੈਰੋ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਸਮਰਥ ਈਵੈਂਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਸਟੱਡੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੈਕਟਰ ਲਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਵੇਂ ਹਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਰਿਆ। ਵਿਚ ਰਵਿੰਦਰ ਚੰਨਾ ਐੱਫਈ ਜੱਜਾਂ ਸਮੇਤ ਅਸ਼ੋਰ ਰਮਲ ਓਰੀਐਂਟ ਐਸਡੀਆਈਪੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰੇਜ਼ੀਨਸ ਗਰੱਪ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸੀਮਤੀ ਜਨਰਲ, ਸੀਮਤੀ ਅਜ਼ਕਾ ਖਾਨ ਗਲੋਬਲ ਅੰਜਲੀ ਬਾਵਾ ਵੋਇਲਾ ਐਕਸਪਰਟਸ ਦੀ ਕਨਫ਼ਲਕਸ ਆਫ਼ ਸਟਾਲਵਰਟਸ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਅਤੇ ਅੰਨ ਤਲਰੇਜਾ

ਆਕਸਫੋਰਡ ਕੈਪਸ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਨੇ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਸਾਰਥਕ ਫੀਡਬੈਕ ਦਿੱਤੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਦਿਨ ਪੁਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੌਫ਼ੈਸਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਸੀਪਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਐਨੈਕਟਸ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਭਾ. ਮਧੂ ਅਤੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਚਿਤਾ ਢੀਂਗਰਾ ਮੌਜਦ ਸਨ

ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਐੱਨਸੀਸੀ ਸਮਾਰੋਹ ਕਰਵਾਇਅ

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ। -ਫੋਟੋ: ਦਿਓਣ

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੂਰਬ ਮਨਾਇਆ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਬੁੱਗ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਦਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤਕਨਾਲੌਜੀ ਦੇ ਜਸਤਰਾਂ ਨਾਲ ਲੇਜ਼ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਦਿੱਲੀ

ਜਲੰਧਰ, 12 ਮਾਰਚ (ਵਾਵਲਾ)-ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਗੁੜ੍ਹ ਤੇਗਾ ਬਹਾਦਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚਜਰਨੈਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਹੋਸਟਲ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੁੱਕ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ ਇਸ ਮੁੱਕ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ ਇਸ ਮੌਕੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਦੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨਾਂ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਤੇ ਵਖ਼ਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਸਟਲ ਵਿਚ ਰਹਿਣਗੇ, ਉਹ ਜਰਨੇਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਉਪਰਾਲ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਸ਼ਲਾਘਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਵੀ ਦਿੱਲੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪਧਾਨ

🔍 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ

ਨਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

'ਤੇ ਹੋਸਟਲ ਦਾ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਰਨੈਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਬਹੁਤ ਬਹਾਦਰ ਤੋਂ ਦਲੇਰ ਜਰਨੈਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਦਲਰ ਜਰਨਲ ਸਨ। ਜਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਸਦਕਾ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ

ਸਕੱਤਰ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਹੋਸਟਲ ਵਿਚ 220

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਥੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਸਟਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ।

ਕਾਲਜ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ

roaper_puniabitribuneonline.com रीजभी दिविहरू Fri. 06 Hay

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਗਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਾ ਟਰਾਂਟੋ ਵਲੋਂ ਸਨਮਾਨਤ

ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ 'ਚ ਜਰਨੈਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਹੋਸਟਲ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੇਧ ਲੈ ਸਕਣਗੇ : ਸਿਰਸਾ, ਕਾਲਕਾ

ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਧਮਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਵਿਸਾਖੀ

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ; ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਚ ਸਮਾਗਮ

ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ

ਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਪ੍ਰਤੀ ਵੈਬੀਨਾਰ ਕਰਵਾਇਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 20 ਸਤੰਬਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਪੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ)-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦਿੱਲੀ ਸਾਲ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜਿੱਥੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਗਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉੱਥੇ ਸਿੱਖਮਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗਰਦੁਆਰਾ ਵੀ ਉਸਾਰਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਾਲਜ ਦੇ

ਪਸਤਕ 'ਕਰਤਾਰਪਰ ਦਾ ਵਿਰਸਾ' ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਸਰੇਤ ਵਜੋਂ ਉਭਾਰਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸ਼ੁਲਾਘਾਯੋਗ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਪਿਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋ: ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਸਧਾਰਨ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਡਾ. ਕਲਦੀਪ ਕੋਰ ਪਾਹਵਾ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵੰਬੀਨਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਬਲਾਰੇ ਪਿਥੀਪਾਲ ਸਿਘ ਕਪੂਰ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਵੇਕਲੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਤਕਰੀਬਨ 18

ਚੇਅਰਮੈਨ ਤਰਲੰਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਤਰ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ। ਪਤੀਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਐਲਾਨੇ ਗਏ।

खालसा कॉलेज में प्रकाश पर्व र

नई दिल्ली। डीयू से संबद्ध श्री गुरु तेग बहादुर ख बहादुर जी का 401वां प्रकाश पर्व मनाया गया। यह ईरानी ने गुरु तेग बहादुर के त्याग और बलिदान व परंपरा से जोड़ते हुए युवाओं को संदेश दिया कि 3 लड़ने में तकनीक और शिक्षा ही सबसे बड़ा शस्त्र और सक्षमता से इसका सदुपयोग करना चाहिए।

दिल्ली यूनिवर्सिटी व गुरु तेग बहादुर खालसा कालेज जरनैल हरी सिंह नलवा होस्टल का हुआ उद्घाटन

* विद्यार्थी जरनैल हरी सिंह नलवा के जीवन बारे जानकारी : जानी हरप्रीत सिंह

नई दिल्ली, 12 मार्च (चलकिन्द्र सिंह सोडी): दिल्ली सिम्ब गुरुद्वारा प्रबंधक कमेटी द्वारा दिल्ली यूनिवर्सिटी में चलाये जा रहे गुरु तेग बहादुर खालसा कालेज जनरेल हरी सिंह नलवा होस्टल का उद्घाटन श्री अकाल तखा साहिय के जत्थेदार जानी हरप्रीत सिंह ने अपने कर कमलों

इस अवसर पर ज्ञानी हरग्रीत सिंह ने कहा कि हरी सिंह नलवा की सिख कौम को बहुत बड़ी देन हैं और होस्टल का नाम रखना सम्मान वाली बत है कि जो विद्यार्थी होस्टल में जरनैल हरी सिंह नलवा के रहा वह जरनल हरा सिंह नलका के जीवन के बारे जान सकेंग। उन्होंने इस प्रयास के प्रति दिल्लो कमेटी की समारता की। दिल्ली कमेटी के प्रधान मनजिन्दर सिंह सिरस्सा ने जरनैल सिंह नलका के नाम पर होस्टल का नाम रखने पर समुची मानकता को कथाई

गुरु तेग बहादुर खालसा कालेज में ज्ञानी हरप्रीत सिंह, मनजिन्द्र सिंह सिरसा, हरमीत सिंह कालका व अन्य जरनेल हरी सिंह नलवा होस्टल का उद्घाटन करते हुए।

दी और कारा कि हरी सिंह नलवा विधिन्न हिस्सों से विद्यार्थी यहां पहाई अन्य शरक्सीयतें उपस्थित थे।

बहादुर व दलेर जर्नल सिंह और करने आते हैं। उन्होंने यह भी कहा उनसे विद्यार्थी शिक्षा ले सकेंगे व कि नीजवान पीढ़ी को इतिहास के इतिहास को जानकारी ले सकेंगे। प्रति वानकारी देने के लिए ऐसे दिल्ली कमेटी के महास्वियब हासीत प्रयास की आवश्यकता है। इस मीके सिंह कालका ने बड़ा कि इस होस्टल पर कालेज के चेयरमेन तालीचन में 220 विद्यार्थी रह सकेंगे, क्योंकि सिंह, प्रिंगीयल छा, जसविनद्र सिंह व

ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ 'ਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਵੈਬੀਨਾਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 19 ਸਤੰਬਰ (ਗੁਰਵਾਜ਼ ਮਿੰਘ! ਸੀ ਗੁਰੂ ਤੰਗ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਮਨਾ ਕਾਨਕ, ਹੁੰਤਰੀ ਕੁਨੀਵਰਸ਼ੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਟੀ.ਜੀ.ਟੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਮੁਫ਼ਤ ਆਨਲਾਈਨ ਕੋਚਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ

 ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਤ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ

ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਰਜਾਨਾ ਸਪੌਕਸਮੈਨ

KHALSA IN NEWS

1–15 ਜਲਾਈ 2020 ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਸੰਮਤ 552

ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ Daily Charhdikala, Patiala (Friday, 6 May 2022) (6)

ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਨੇ ਮਨਾਇਆ ਸੀ ਗਰ ਤੇ.ਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ 401ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਪੁਰਬ

गुरु तेग बहादुर खालसा कालेज में पंजाबी अध्यापकों के पदों हेतु ऑनलाइन कोचिंग शुरू उम्मीदवारों को प्रत्येक नियम के प्रति अवगत करवाया जायेगा

सिंह सोढी): गुरु तेग बहादुर खालसा कालेज (दिल्ली युनिवर्सिटी) में हरबंस सिंह, डा. दविन्द्र बेदी, डा. दिल्ली सरकार के अधीन दिल्ली सुवार्डीनेट सर्विस सिलैक्शन बोर्ड ज़िम्मेदारी निभा रहे हैं। वर्णनीय है कि द्वारा सरकारी स्कूलों के लिए यह कोचिंग कालेज के हाईटैक पोर्टल टी.जे.टी. पंजाबी की सार्वजनिक की गई 874 पदों के लिए अप्लाई करने वाले उम्मीदवारों को मुफ्त ऑनलाइन टेनिंग देनी शरू कर दी गई है। जिसके अपने संदेश में विद्यार्थियों को ठीक बीच दिल्ली, पंजाब, हरियाणा, तरह कोचिंग लेने की अपील की है राजस्थान व अन्य प्रांतों के उम्मीदवार ताकि वह नौकरी लेकर पंजाबी भाषा भाग ले रहे हैं। इस टेनिंग में मार्ग द्वारा समूची जानकारी उम्मीदवारों को हर के प्रिंसीपल जोकि हर समय पंजाबी पक्ष से दी जायेगी। विषय के विशेषज्ञों भाषा के प्रफुल्लित के प्रति हमेशा के तौर पर डा. सतीश वर्मा, डा. श्वेता तैयार रहते हैं और पूरी ज़िम्मेदारी से खिलनानी, डा. रित्विक भट्टाचार्य, अपना योगदान भी देते हैं।

नई दिल्ली, 29 जुलाई (बलविन्द्र) अरमीन कौर आहूजा, डा. कुलदीप कौर पाहवा, डा. अमरजीत कौर, डा. सुनील कुमार अपनी महत्त्वपूर्ण पर ही दी जा रही है. जिसके तकनीकी विशेषज्ञ, डा. पी.डी. हैं। कालेज के चेयरमैन पूर्व एस.पी. तरलोचन सिंह ने का प्रचार व प्रसार कर सकें। कालेज

ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੰਭਲੇ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੱਲ ਤੁਰਣ ਵ

ਪ੍ਰਿੰ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 7 ਮਈ 2022

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਮਨਾਇਆ ਵਿਸਾਖੀ ਪੂਰਬ

ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ/ ਕੌਮੀ ਮਾਰਗ ਬਿਊਰੋ | April 17, 2022 08:24 PM

ਅਜੀਤ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ 'ਚ ਮਨਾਇਆ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ- ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਵਿਸਾਖੀ ਪੁਰਬ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਡਾ. ਵਿਕਾਸ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਪ੍ਰੋ. ਰਵੀ ਰਵਿੰਦਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੁਆਇੰਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਡਾ. ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਜੁਆਇੰਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰਅਕਾਦਮਿਕ ਸ੍ਰੀ ਰੋਹਨ ਰਾਇ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਡਾਗਰ ਆਦਿ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਦਿਨ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਵਿਸਾਖੀਦਾ ਸਬੰਧ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ।ਇਸ ਪੂਰਬ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ

ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਸਾਖੀ ਸਾਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤਿਉਹਾਰ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੀ ਹਾੜੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਆਮਦ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦਾ

ਹੈ।ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਉਂਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਜੰਗ-ਏ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੁੱਡੀ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਲੋਂ ਭੰਗੜਾ ਅਤੇ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਗੀਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਡਾ. ਯਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਮਿਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਛੱਲਾ ਗਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹਿਆ। ਇਹ ਸਮਾਰੋਹ ਕੋਰੋਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਲਜ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇਵੱਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਖਚਾਖਚ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

FACULTY ACHIEVEMENTS

ACADEMIC SESSION 2020-21

HONOURS/AWARDS

- Principal, Prof. Jaswinder Singh was honoured as World's 101 Prominent Punjabi Personalities by "Jagat Punjabi Sabha" (JPS), Canada (2020)
- Prof. Jaswinder Singh presided over Global Sikh Conference at Sultanpur Lodhi
- Prof. G.S. Sodhi was honoured with the Best Senior Faculty Award under the aegis of the International Forensic Science & Criminal Investigation Summit 2020 on May 29, 2020
- Dr Nachiketa Singh was felicitated by the National Gandhi Museum and Library, New Delhi for his contribution to a student-centric program on the Life and Legacy of Mahatma Gandhi
- Dr Vimal Rarh was awarded Indian National Science Academy (INSA) Teacher Award-2020
- Dr Vimal Rarh received "Prof. P R Singh Award for Outstanding Contributions in Chemistry Education" for the year 2020 from the Association of Chemistry Teachers, Homi Bhabha Centre for Science Education, Tata Institute of Fundamental Research, Mumbai
- Dr Vimal Rarh was felicitated as one of the "Top 20 Revolutionary Education Leaders" of the Year 2020, by The Academic Council of Ulektz
- Dr Dharmendra Kumar was awarded INDIA TOP CITED PAPER AWARD 2021 in Physics by IOP Publishing

PUBLICATIONS

Books:

• Prof. Jaswinder Singh & Dr Amanpreet Singh Gill

Guru Nanak Dev Ji: Sublime Life and Social Perspective at Indira Gandhi National Centre for Arts

• Prof. Jaswinder Singh & Dr Kuldeep Kaur (Eds.)

Guru Tegh Bahadur: Shahadat Ate Rachna, Manpreet Parkashan

RESEARCH PAPERS

- Dr Nidhi Sinha:
- 1. Lead-free 0.95(K0.6Na0.4)NbO3-0.05(Bi0.5Na0.5)ZrO3 ceramic for high-temperature dielectric, ferroelectric and piezoelectric applications. Journal of Alloys and Compounds, 818, 152874
- 2. Effect of sunset yellow dye on morphological, optical, dielectric, thermal and mechanical properties of KDP crystal. Arabian Journal of Chemistry, 13(6), 5750–5764
- Dr Savinder Kaur: Electron-impact cross-sections of atmospherically relevant amines from intermediate to 5000 eV energy range. Pramana, 94(1), 73
- Prof. G.S. Sodhi: How Indian Tradition of Palm Print Authentication Interspersed the Globetrotting Journey of Kohinoor Diamond: A Historical Review. Indian Journal of History of Science, 55(4), 1–3
- Aditya Kaushal: Symbols, Community and Contest: Jhatka and Tobacco in the Politics of Sikh Identity. Journal of the Royal Asiatic Society, 1–24
- Dr Dharmendra Kumar:
- 1. Lie symmetry analysis and dynamical structures of soliton solutions for the (2 + 1)-dimensional modified CBS equation. International Journal of Modern Physics B, 34(25), 2050221
- 2. Some More Solutions of Caudrey–Dodd–Gibbon Equation Using Optimal System of Lie Symmetries. International Journal of Applied and Computational Mathematics, 6(4), 125.
- 3. Lie symmetry analysis for obtaining the abundant exact solutions, optimal system and dynamics of solitons for a higher-dimensional Fokas equation. Chaos, Solitons & Fractals, 142, 110507.
- Upasna Dhanda: Exploring Employee Engagement Using Grounded Theory: Experiences from the Best Firms in India. Vision, 24(2), 171–183.
- H. Ramo Chothe: Mimetic-metric-torsion with induced axial mode and phantom barrier crossing. The European Physical Journal C, 81(4), 306.

FACULTY ACHIEVEMENTS

ACADEMIC SESSION 2020-21

PROJECTS

- Dr Manoj Kumar Nimesh: Department of Biotechnology (DBT), Ministry of Science & Technology, Govt. of India sanctioned the project entitled "Designing and evaluation of point of care diagnostic assay for detection of MDR Tuberculosis using Loop-mediated isothermal amplification combined with lateral flow dipstick" at a cost of Rs.7483280.
- Dr Venugopalan T: Project Director "Sustainable Tourism Development in India: A case study of Uttar Pradesh Heritage Tourism" ICSSR IMPRESS Funded Project, 2019-2021. Sanctioned Amount- Rs. 7 Lakhs

ACADEMIC SESSION 2021-22

RESEARCH PAPERS

- Nidhi Sinha,
- 1. Ba-doped ZnO nanorods: Efficient piezoelectric filler material for PDMS-based flexible nanogenerator. Vacuum, 191, 110385.
- 2. Influence of xylenol orange dye on structural, vibrational, thermal and luminescence properties of TGS crystals. Journal of Materials Science: Materials in Electronics, 32(2), 2486–2504.
- Jasdeep Kaur: Association between plastic cards and mobile banking transactions in Kenya. African Journal of Science, Technology, Innovation and Development.
- Sodhi, G. S. (2022). Inculcating Scientific Temper Amongst First Responders to Crime. Indian Journal of Public Administration, 68(1), 75–83.
- Kaushal, A. (2022) Symbols, Community and Contest: Jhatka and Tobacco in the Politics of Sikh Identity. Journal of the Royal Asiatic Society, 32(2), 439–462.
- Dr Dharmendra Kumar:
- 1. Lie symmetry analysis for obtaining the great exact solutions, optimal system and dynamics of solitons for a higher-dimensional Fokas equation. Chaos, Solitons & Fractals, 142, 110507.
- 2. Lie symmetries, optimal system, group-invariant solutions and dynamical behaviours of solitary wave solutions for a (3+1) dimensional KdV-type equation: the European Physical Journal Plus, 136(5), 531.
- Mokha, A. K., & Kumar, P. (2021): Using the Technology Acceptance Model (TAM) in Understanding Customers' Behavioural Intention to Use E-CRM: Evidence from the Banking Industry. Vision, 09722629211060565.
- Dr Manoj Nimesh, Dr Rigzin Kang, & Dr Deepali Joon: Screening the paper currency for Mycobacterium tuberculosis using loop-mediated isothermal amplification. Journal of Applied Biology and Biotechnology.
- Dr Ajay Wadhwa: Study of coefficient of discharge through orifices. European Journal of Physics, 43(1), 15702. Research Projects
- Dr Nidhi Sinha received a one-year grant from IoE Delhi University for the project: "Synthesis and characterization of nanoparticles for piezoelectric applications" Ref. No./IoE/2021/12/FRP.

PATENTS GRANTED

- 1. Manoj Nimesh, Deepali Joon: A Novel Oligonucleotide-Based Diagnostic Probe/Tool/Kit For Tuberculosis Detection and Method of Working For Same- Patent No. 362827
- 2. GS Sodhi, Gurvinder Kaur, Vimal Rarh: A vapour phase formulation and a process for detecting latent fingerprints on different surfaces.- Indian Patent No. 375771.

TEACHING STAFF

Dr. Gurdip Kaur (Punjabi Department) 16.07.2003 to 31.05.2020

ne main aim during her entire stay in college was to guide the students to achieve their goals in life. She has been part of various committees in college be it Bhangra or Gidha or editing 'Tegh' our college magazine. She gives her soul to complete the task. She has been awarded 'Punjabi Bhasha Seva Sanmaan' by Punjabi Academy, Delhi and has presented papers in various national international seminars/conferences. She is a creative writer too. Her poems and stories are aired on Akashvani number of times.

Ms Geetinder Kaur (English Department) 11.07.1988 to 1.12.2020

She took voluntary retirement after working for 37 years in this profession. The reason? In order to travel while she can, to spend quality time with her family and loved ones, to have the leisure to "stop and smell the flowers" and to read

the books which are unread as well as those which she would love to revisit again. The above photograph is from Cairns, Australia, where she is exploring the Great Barrier Reef and the Daintree rainforest **UNESCO** World Heritage sites!

Dr Deepak Chandra (Physics Department) 16.07.1985 to 31.07.2020

Dr Deepak Chandra, a very hardworking and sincere teacher joined the Physics Department of SGTB khalsa college on 16th July 1985 and retired on 31st July 2020. He did his graduate studies and research in CUNY, New York. Along with teaching, he continued his research on strange stars and neutron stars. He had mentored a lot of students in varoius peojects in the College. He had known to be the most patient teacher among the students and his fellow colleagues.

Dr Amarjeet Kaur (Punjabi Department) 17.11.1999 to 31.05.2021

ਡਾ.ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਦੇ ਮੁਥਾਜ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਛੇਵੀਂ ਧੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਲਮੀ ਨਾਂ ਅਮੀਆ ਕੁੰਵਰ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ 25 ਸਾਲ ਅਧਿਆਪਨ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁਲ 39 ਵਰ੍ਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਿਅਨ–ਅਧਿਆਪਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਨਾਰੀ–ਕਾਵਿ, ਸਵੈ–ਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ-ਭਾਉਂਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਹਨ। ਅਨੁਵਾਦ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮੁਕਾਮ ਹੈ। 6 ਕਾਵਿ–ਸੰਗ੍ਰਹਿ (ਚਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਦੋ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ), 2 ਆਲੋਚਨਾ ਦੀਆਂ, ਇਕ ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਇਕ ਭਾਸ਼ਾ–ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 6 ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 31 ਪ੍ਰਸਤਕਾਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਹਿੰਦੀ 'ਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ ਦਿੱਲੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਸੰਗਮ, ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਕਵੀ ਸੰਮੇਲਨ–ਖੁਰਜਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਨੁਵਾਦ ਪਰਿਸ਼ਦ ਆਦਿ ਕਈ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੱਕਾ ਹੈ। ਡਾ.ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚੁ ਕਿਸ੍ਰੇ ਵੀ ਜਾਣੂ ਪੁਛਾਣ ਦੇ ਚੱਕਾ ਹੈ।

After serving almost for 36 years, sir superannuated as a Professor on 30th June 2022. At the administrative level, sir worked on almost all the important committees of the college. Major responsibilities entrusted by the authorities are as the Vice-Principal (2017-2022), Bursar (2012-2014), Public Information Officer (2015-2022) and the Chairman of the Internal Quality Assurance Cell (IQAC). On the academic front, sir performed his duties as a teacher as well as a research scientist. He established a state-of-the-art 'Aqua Research Lab' in the Chemistry Department to study water pollution. Sir also guided a number of research students for PhD and MPhil programs as a sole supervisor and also a member of the Departmental Research Committee (DRC) of the University of Delhi. Financial (Chemistry Department) assistance was received from government agencies such as UGC, CSIR and DRDO etc. for the completion of different research projects assigned. A travel grant was provided by the UGC for research paper presentations in International Conferences in the UK (London) and Portugal. During my tenure, I have published 45 research papers in journals of International repute.

16.10.1986 to 30.06.2022

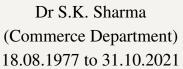
goodbyes are hard, yet they come. Today, when part of our devoted educators are leaving this institution, it makes us only think about all the memories, love, and experience we have gained from them. We thank you for always having STB Khalsa's back, and for 22 everything you have done for us...

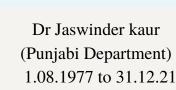
Retirement reminisces a career and yet opens the doon to long-anticipated recreational plans. Tegh bows down with respect in front of our meticulous and hardworking teachers who have completed their course of unmatched service towards our institution.

Mr. J.S. Arora (Commerce Department) 18.08.1977 to 31.08.21

Dr Sharma belonged to an illustrious teaching fraternity who have taught for over four decades.He pursued his graduation from SRCC and MCom,MPhil and PhD from Delhi School of Economics, University of Delhi. He had taught to the students of graduation and post graduation a wide array of subjects in the field of accounting, Finance, Computers and many more. He has been on deputation to Royal University of Bhutan for two years. He is a prolific writer and has written many books on Business Mathematics, Computerised Accounting System, Financial Management and Business Statistics. He has always been passionate about his job and handled all his duties with efficiently exhibiting his full potentialities. He has been a remarkable colleague, good at encouraging, cultivating teamwork, a man of reasoning and professionalism.

ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੂਝਵਾਨ, ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਸੁਹਿਰਦ ਅਧਿਆਪਕਾ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਲਗਭਗ 40 ਵਰ੍ਹੇ (10 ਜੁਲਾਈ 1987 ਤੋਂ 31 ਦਸੰਬਰ 2021) ਅਧਿਅਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰਥਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਕਈ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 8 ਕਿਤਾਬਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਅੁਨੁਵਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 7 ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ 1 ਅਲੋਚਨਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਲੇਖ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਸਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ (ਦਿੱਲੀ) ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

encompassing

Dr Asha Mehta (Hindi Department) 16.10.1989 to 30.04.2020

decades

full

डॉ. आशा मेहता के नाम से पूरा विश्वविद्यालय परिचित हैं ।जेएनयू से पीएच-डी करने के उपरांत इन्होंने एक शिक्षिका के रूप में हिंदी की सेवा करने में अपना सर्वस्व न्योछावर कर दिया। वर्ष 1988 में आप कॉलेज के हिंदी विभाग से जुडी और विभाग को नई ऊचाइयों पर ले जाने का सराहनीय काम किया। आधुनिक हिंदी कविता में शमशेर पर जब भी कोई बात होगी तो आपकी पुस्तक के बिना वह अधुरी ही रहेगी।वर्ष 2020 में कोविड काल के दौरान आप कॉलेज से सेवानिवृत्त हुई।आपकी मुस्कान और स्नेह के बिना हिंदी विभाग शायद निष्क्रिय ही पड़ जाए, परंतु आप सदा बच्चों के हृदय में एक किरण के रूप में जीवन पथ का मार्गदर्शन करती रहेंगी। खालसा परिवार आपके मार्गदर्शन, प्यार और समर्पण के लिए सदैव आभारी रहेगा।

He pursued his graduation from SRCC and postgraduation from the Delhi School of Economics,

University of Delhi. He has an illustrious journey

for

accomplishments. His ability to convert ideas into

things is the secret of success in all fields-as a teacher, an administrator, a family man and as a human being.

He is a very supportive and appreciative person and a real role model for students. He is a man of many qualities and the most shining about him is his humbleness and ability to treat others with respect.

over

My Unhindered and Enjoyable Journey at S.G.T.B. Khalsa

My journey at Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, University of Delhi, began on August 1, 1984 and ended after 38 glorious years on May 31, 2022. It is delightful to acknowledge that the College has given me the best working conditions and environment to discharge my duties and responsibilities. It has offered me the space to grow, freedom to pursue my interests and liberty to make my own decisions. As a consequence, I got umpteen opportunities that helped me both in my professional and personal life. Khalsa College has been my dream. I am sure it will continue to grow so as to

achieve more height, more accolades and aggrandized (Chemistry Department) recognition. It gave me immense satisfaction to interact with (Chemistry Department) several batches of brilliant students and see them realize 1.08.1984 to 31.05.2022 their aspirations. It has also been a pleasure to be connected with all the beautiful colleagues I have worked with. Deep down in my heart, I have great memories of shared times, friendships forged and incredible success we have all enjoyed. All these have been an extraordinary part of my life - and will always remain so. Thank you for giving me respect, love and care, and for making me realize my fullest potential.

Dr G.S. Sodhi

Even so goodbyes still have to be said. Today as some of our committed non-teaching staff members depart from this institution. we can't help but reflect on the many fond memories. and life lessons they have given us. We appreciate everything you've done for us including always having SGTB Khalsa's best interests at heart.

Mr. Jasbir Singh Library Assistant 13.02.1992 - 30.04.2019

Mrs. Arvinder Kaur Sr. Assistant 01.12.1984 - 31.08.2020

Mr. Gyaninder Singh Lab Assistant, Zoology 31.07.2021

Mr. Sevak Singh Lab Assistant 01.09.1982 - 31.12.2020

Office Attendent 31.01.1997 - 31.07.2019

Mrs. Paramjeet Kaur Mr. Amarjeet Singh Gandhi Lab Assistant 07.02.1990 - 30.04.2021

Mr. Ram Das Safai Karamchari 15.03.1988 - 31.12.2020

Mr. Mohan Singh Daftari 24.11.1981 - 31.03.2019

Mr. Atavir Singh Lab Assistant, Botony 30.06.2023

Mr. S Jagjit Singh Lab Assistant, Zoology 13.02.1992 - 30.04.2019

Mr. Vishwa Tej Singh Semi Prof. Assistant 01.11.1990 - 30.06.2020

Mr. Jaswant Singh Lab Assistant, Zoology 30.06.2023

OBITUARY

CONE FROM OUR SIGHT... FOREVER IN OUR HEARTS...

S. Lakhmir Singh, a versatile personality joined the English department of SGTB Khalsa College way back in 1968 in the old building at Dev Nagar. Apart from being a sincere teacher and scholar, he played a crucial role in developing sports in our college. He had the credit of making eminent cricketers like Mohinder Amarnath and Maninder Singh, a part of this college. He along with Former Principal Dr Daljeet Singh Claire and Late S. Pargat Singh took sports to new heights. He was the one to bring out the first edition of the Alumni Directory during the occasion of the Golden Jubilee of the College in 2001-02. The absence of Sir and his inspiring personality has certainly created a void in our hearts...

S. Harbans Singh Chawla, was truly a man of substance. His stature and persona never failed to impress onlookers. Along with being an integral part of SGTB's Faculty, he was also an eminent Sikh writer and one of the few Sikh historians that the country has. His contributions to the tangibility of Sikh History are very significant. He was honoured with many awards during his time. his most recent achievement was his honorary placement in the category of Shiromani writers by the government of Punjab which was made right before his unfortunate passing to ill health.

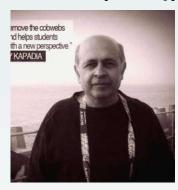

डॉ. चरणजीत सिंह सचदेव लगभग 29 वर्षों से कॉलेज को अपनी सेवाएं प्रदान की।उन्होंने अपनी समस्त विश्वविद्यालयी शिक्षा "दिल्ली विश्वविद्यालय" से पूर्ण की। १९८७ ई. में एमफिल तथा १९९१ ई.में पीएचडी की उपाधि प्राप्त की। अपने शोध कार्य के लिए उन्होंने "निराला साहित्य" को चुना। कॉलेज में अपनी सिक्रय भूमिका निभाते हुए वार्षिक पत्रिका "तेग" के संपादन के रूप में भी पद संभाला। इसी के साथ वे विगत १०-१२ वर्षों से "संत संदेश" पत्रिका के संपादन पद को संभालते हुए अपनी सेवा दे रहे थे।राष्ट्रीय संगोष्ठियों में उनकी सिक्रय भागीदारी रही। "क्रिकेट" के साथ भी ये बहुत गहराई से जुड़े थे व इससे जुड़े कार्यक्रमों में वे सिक्रयता से भाग लेते थे। साथ ही युवा खिलाडियों का मार्गदर्शन भी करते थे।

डॉ. वीणा अग्रवाल जी ने लगभग 33 वर्षों से अधिक समय कॉलेज में अपनी सेवा प्रदान की। इस समय में डॉ. वीणाजी कॉलेज व विश्वविद्यालय के विभिन्न किमिटियों व पदों पर रहते हुए उन्होंने अपने दायित्व का सफलतापूर्वक निर्वहन किया। पाठ्यक्रम निर्माण, मुख्य परीक्षक, अकादिमक परिषद आदि भूमिकाओं में उनका योगदान उल्लेखनीय है। सन् 2007 में उन्हें 'डॉ. राधाकृष्णन स्मृति शिक्षक राष्ट्रीय सम्मान' से सम्मानित किया गया। अनुवाद, कथा-साहित्य व गुरु गोविंद का साहित्य आपके अध्ययन व रूचि का विशिष्ट क्षेत्र रहा है। आपने 15 से अधिक पुस्तकों का सृजन संपादन किया है जिसमें 'गोविंद सिंह और खालसा पंथ की स्थापना','चित्रलेखा: सृजनात्मक अनुकृति' आदि प्रमुख है।

Novy Kapadia, Associate Professor, had taught English here for more than 40 years. He is remembered fondly by many students for his friendly and approachable personality. Novy was also a well-known and popular football commentator and his football opinions were always looked forward to. He was such an icon in the football commentary space, yet he was so humble, down to earth, and one of us. His articulate and sharp expressions made him a popular choice for hosting events and he was always the compere for our college's annual day. He will remain immortal through his books and voice. it was easy to be impressed by his choice of words, for once, Novy said, "Education helps remove the cobwebs from the mind and helps students to look at the world with a new perspective".

Dr Jasbir Singh from the department of Zoology left us suddenly and too soon. Those who knew him will remember Jasbir for his humility, kindness, simplicity and eternal smile, there were hardly any moments when one wouldn't see him smiling. He was not only a meticulous educator but also, an innate mentor. His years of service will always be looked up to, and his personality not only charmed his students but also made a place in the hearts of his colleagues. His charming persona and contagious smile are greatly missed by one and all.

S.Paramjeet Singh Khalsa was a part of SGBT Khalsa College's non-teaching staff and we are truly grateful for all his years of service. He was a hardworking individual who took his work seriously and always put up an efficient front. He was a very soft-spoken humble, down-to-earth, and religious person. For Paramjeet sir, his religion and devotion were before anything else. He was loved and respected by all of us at Khalsa and we all still feel his presence among us.

Hall Of Fame: Academics 2020-21

M.A, M.Sc., M.Com (Final)

Mayank Gupta M.Com

Herry Khosa M.A English

Megha Pandey M.A Hindi

Ashutosh Dwivedi M.A History

Tarveen Kaur M.A Political Science

Manpreet Kaur M.A Punjabi

Riya Dahiya M.Sc Botany

Himanshi M.Sc Chemistry

Nitika M.Sc Mathematics

Anjali Kukreti M.Sc Physics

M.A, M.Sc., M.Com (Prev.)

M.A, M.Sc., M.Com (Prev.)

Dewinder Singh Kalra M.A Punjabi

Muskan Gupta M.Sc Botany

Jaismin Saini M.Sc Chemistry

Simran Kaur M.Sc Mathematics

Mayank Tiwari M.Sc Physics

Vidhushi Dubey M.Sc Zoology

B.A. (Prog.) Final -(CBCS Course)

Ameesha Agrawal

(CBCS Course)

Divyansh Ligga

B.Com (Prog) Final - B. Com (Hons) Final -(CBCS Course)

Himashu Malhotra

B.Sc. (Hons.) (Programme) Final – (CBCS Course)

Aakash Soni **Botany**

Anusha Tyagi Chemistry

Shreya Bucha Computer Science

Paras Bhambri Electronics

B.Sc. (Hons.) (Programme) Final – (CBCS Course)

Harsh Bhardwaj
Physics

Jappreet Kaur Zoology

Ridhima Tandon Life Science

Kunj Guglani Physical Science

B.A.(Hons.) Final – (CBCS Course)

Manish Dhawan English

Preeti Chaudhary Hindi

Sonali Sharma Punjabi

Atal Sharma History

Jyot Shikhar Singh Political Science

Diwank Kukreja Economics

Komal Bansal Business Economics

B.A. (Hons) Part – II, (CBCS Course)

Himani Wadhwa English

Prashant Kumar Hindi

Gurdeep Kaur Punjabi

Prachi Priya History

Himanshi Sharma Political Science

B.A. (Hons) Part – II, (CBCS Course)

Economics

Business Economics

B.Com (Prog) Part - II, (CBCS Course)

Antarpreet

Kishlay Bhojwani

Payal

B. Com (Hons) Part - II (CBCS Course)

Shaksham Lohia

B.Sc. (Hons.) Part – II (CBCS Course)

Muskan Botany

Anushka Pande Botany

Anjali Singh Chemistry

Lipika Arora Chemistry

Chemistry

Suryansh Aggarwal Computer Science

Shivam Chauhan Electronics

Mathematics

Physics

B.Sc. (Hons.) Part – II (CBCS Course)

Sakshi Walia Life Sciences

B.A. (Hons) Part – I (CBCS Course)

Shefali Kohli English

Haseen Hindi

B. Com (Hons) Part – I (CBCS Course)

Ashmeet Kaur Punjabi

Kashish Kapoor

Simerleen Kaur Economics

Lakshay Raj Sharma Business Economics

Shreya Agarwal Political Science

Danish Ali History

B.A. (Prog.) Part – I 2020 (CBCS Course)

Gurmehar Kalra

Baljeet Kaur

Parthsarathy Sharma

B.Com (Prog) Part – I 2020 (CBCS Course)

Arveen Kaur

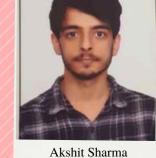
Tarisma Gogia

B.Sc. (Hons.) Part-I (CBCS Course)

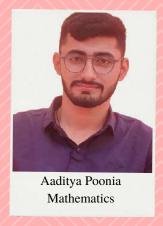
Divyam Duggal Chemistry

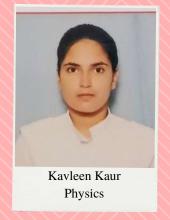

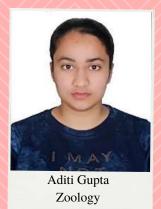

Computer Science

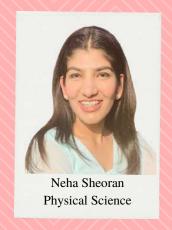
Sanskriti Grover Electronics

P.G DIPLOMA 2020-21

Jaskiran Kaur

FORENSIC SCIENCE

Syed Insha

Riya Sahni **GERMAN SPANISH**

DIPLOMA COURSES 2020

CERTIFICATE COURSES 2020

Garima Gupta **SPANISH**

Danish Ahmad RUSSIAN

Ankita Khullar **GERMAN**

Prerit Tuli **CHINESE**

Aditi Mehndiratta FRENCH

Rohit Kumar JAPANESE

Himanshi Rajput **KOREAN**

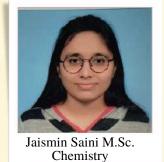
Hall of fame Academics 2021-22

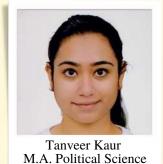
M.A, M.Sc., M.Com (Final)

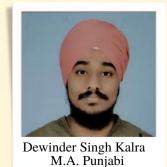

Simran Kaur M.Sc. Mathematics

Mayank Tiwari M.Sc. Physics

Bharat Sai Narayanan M.A. English

Sneha Yadav M.Sc. Zoology

M.A, M.Sc., M.Com (Prev.)

Akansha Khanna

M.Com

M.A. Punjabi

Preeti Chaudhary M.A. Hindi

M.A, M.Sc., M.Com (Prev.)

Tushar Srivastava M.A. History

Richie Varghese M.A. Political Science

Karishma M.Sc. Botany

Aakriti Gupta M.Sc. Chemistry

Riya Sharma M.Sc. Chemistry

Simranjeet Kaur M.Sc. Čhemistry

Megha Khanna M.Sc. Mathematics

Alka M.Sc. Physics

Vinita Kumari M.Sc. Physics

Twinkle Kathuria M.Sc. Zoology

B.Sc. (Hons.) Final - (CBCS Course)

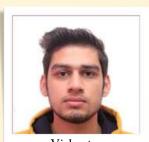
Anushka Pandey Botany

Sehajpreet Kaur Chemistry

Garima Raghav Computer Science

Vishant Electronics

Anureet Kaur Mathematics

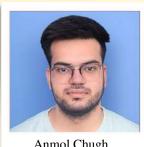
Keshav Chaudhary Physics

Amandeep Kaur Zoology

Sakshi Walia Life Science

Anmol Chugh Physical Science

B.A.(Hons.) Final - (CBCS Course)

English

Priyanshu Priydarshi Hindi

Gurdeep Kaur Punjabi

Prachi Priya History

Mansift Kaur **Economics**

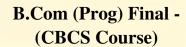
Vaibhav Ahuja **Business Economics**

Business Economics

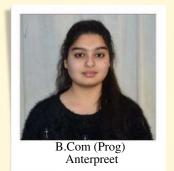

B.A. (Prog.) Final -(CBCS Course)

B. Com (Hons) Final -(CBCS Course)

B.A. (Hons) Part - II, (CBCS Course)

B.Com (Prog) Part - II, (CBCS Course)

Gurleen Kaur

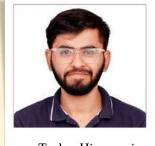

Sachin

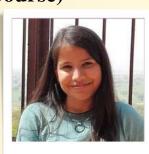

Mridul Rathi

B. Com (Hons) Part - II (CBCS Course)

Tushar Hingorani

Tanvi

B.A. (Prog) Part - II (CBCS Course)

Ravleen Kaur

B.Sc. (Hons.) Part - II, (CBCS Course)

Gagan Khurana Mathematics

Aaditya Poonia Mathematics

Gervit K Trehan Physics

Tushneet Kaur Zoology

Manpreet Kaur Zoology

Aditi Gupta Zoology

Shubhdeep Kaur Life Science

Ritul Chaudhary Physical Science

Jyoti Kumar Maurya Botany

Sanchita Gupta Chemistry

Manya Mittal Computer Science

Electronics

Khusboo Electronics

Shruti Gupta Mathematics

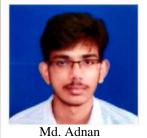

Nikhil Bansal Mathematics

Yashika Garg Mathematics

B.A. (Hons) Part - I, (CBCS Course)

English

Neha Jha

Harshpreet Singh Lamba Punjabi

Shrey Gupta Business Economics

Simran Kaur Arora Punjabi

Kanchi Agarwal History

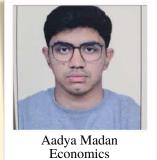
History

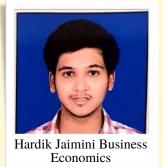

Mansimar Kaur Political

B.A. (Hons) Part - I, (CBCS Course)

B.A. (Prog.) Part - I

(CBCS Course)

B.Com (Prog) Part - I (CBCS Course)

B. Com (Hons) Part - I, (CBCS Course)

Mayukh Srivastava

Chanjyot Kaur

Kashish Goel

B.Sc. (Hons.) Part - I (CBCS Course)

Botany

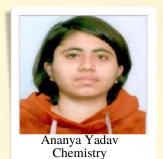

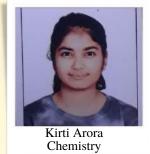
B.Sc. (Hons.) Part - I (CBCS Course)

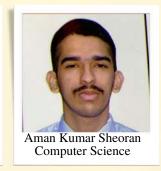

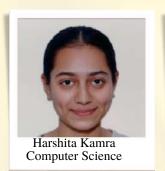
Garima Singhal Physical Science

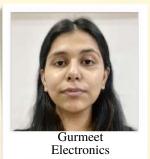
B.Sc. (Hons.) Part - I (CBCS Course)

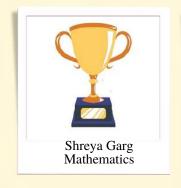

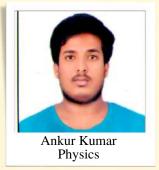

B.Sc. (Hons.) Part - I (CBCS Course)

P.G. Diploma 2021-22
Twinkle Arora
FORENSIC SCIENCE

Diploma course 2021-22

Yasmeen GERMAN

Prerna Negi FRENCH Tanya Gupta SPANISH

Certificate Course 2021

Yukta Talwar GERMAN Ishleen Kaur FRENCH

Sukrit Kaur SPANISH

Gourav Rajput SPANISH

Priya Nagpal KOREAN Sakshi Jaiswal JAPANESE

SPORTS HALL OF FAME

BASKETBALL

SAHIL SHARMA
NZ Senior National 2021
3rd Represented Delhi
Senior National 2021
Participant Represented Delhi

AMAN KAUSHIK Junior National 2021 Participant Represnted Uttar Pradesh

BRIJESH TIWARI Junior National 2021 Participant Represented Madhya Pradesh

SOFTBALL

SUMIT KUMAR
National Federation Cup 2021
2nd Represented Delhi
Senior National 2020 Participant
Represented Delhi

INDERPREET SINGH
National Federation Cup 2021
2nd Represented Delhi
Senior National 2020 Participant
Represented Delhi

MONTY DHANKAR Senior National 2021 Participant Represented Haryana

BADMINTON

PARAS MATHUR Delhi State 2021 Participant

DHRUV RAWAT
Bangladesh Intl. Challenge 2021
3rd Mixed Doubles
Denmark Master 2021
Participant Mixed Doubles
Senior Badminton Tournament 2021
2nd Mixed Doubles

SPORTS HALL OF FAME

HOCKEY

VINEET KUMAR HI Jr. Men Academy Nationals 2021 Participant Represented Citizen Hockey XI Club

MD. SARFARZ
NZ Inter University 2021
Participant Represented

MD. ALTAF Sr. National 2021 Participant Represented Delhi NZ Inter University 2021 Participant Represented DU

HARSH TEWATIA NZ Inter University 2021 Participant Represented DU

TENNIS

SARTHAK SUDAN All India Men's National Ranking Tournament 2020 1st Doubles 3rd Singles

VANSH YADAV
AITA CHAMPION SERIES 2021
2nd Doubles
Participant Represented UP in
Singles

BASEBALL

AMRITPAL SINGH All India Inter University 2021 Participant Represented DU

SUMIT KUMAR All India Inter University 2021 Participant Represented DU

VOLLEYBALL FOOTBALL WRESTLING

SHUBHAM DHYANI Delhi State 2020 & 2021 Participant

GOPAL National Championship 2021 1st Represented Rajasthan

ROHAN TOMAR All India University 2021 Participant Represented DU (86KG WT)

ONCC ALUMNI

Carry your roots wherever you go...

RECOMMENDATION FOR AIR FORCE...

From Senior Division (SD boys) under ANO Captain Dr Gurinder Singh, Ex SUO Mandeep Singh got recommended for Air Force by clearing AFSB and also clearing CPSS to become eligible for flying.

MANDEEP SINGH

RECOMMENDATION FOR AIR FORCE...

Cadet Manvender Sheoran got recommended into the Air Force from 11 SSB Allahabad by CDS II 2021 entry.

MANVENDER SHEORAN

CLEARING FCAT WITH FLYING COLOURS

Another Ex CSM Akshita
Dhankar has
successfully made into Indian Air
Force by clearing FCAT.

AKSHITA DHANKAR

IMA ATTACHMENT

Accomplished IMA attachment Tgr. Camp, represented Delhi Directorate. Opportunities exposed to were OTCT, CQB, IED lectures, long range firing etc. The cadets also got a chance to meet Sub. Sanjay Kumar, PVC.

SATYAM RAINA

CLEARING CDS WITH FLYING COLOURS

Ex Cpl Abhi Sharma cleared CDS II 2020 IMA from 17 SSB Bangalore Board

ABHI SHARMA

ENTRY INTO THE INDIAN MILITARY ACADEMY

Ex Cadet Atul Tyagi got into Indian Military Academy by clearing CDS I 2020 and got recommended from 17 Bangalore SSB Board

ATUL TYAGI

SPECIAL ENTRY

NCC girls wing – SW had been introduced in 2018 under CTO Dr Nimmi Singh with sincere efforts from ANO Captain Dr Gurinder Singh. The first batch of SW have made us proud with Ex SUO Akanksha getting recommended for OTA Chennai from NCC special entry.

AKANKSHA

IN THE PAST THREE YEARS, SGTB KHALSA NCC COY - BOYS AND GIRLS HAVE BROUGHT A LOT OF PRIDE AND ACCOLADES WITH THEIR REMARKABLE ACHIEVEMENTS. A MAJOR CONTRIBUTION TOWARDS THESE ACHIEVEMENTS WAS ADE BY ANO CAPTAIN DR GURINDER SINGH AND CTO DR NIMMI SINGH AS THEY HAVE ALWAYS ENCOURAGED THEIR STUDENTS AND HAVE STOOD AS A PILLAR FOR THEIR CADETS.

National Cadet Corps 2020

- 1. Prime Minister's Rally 2020: It is a matter of great Pride that in 2020 not only one or two but around 15 cadets from our company were a part of this prestigious camp which was a striking achievement for our company.
- SGT Eshant Sethi accomplished parasailing during this event. It is one of the most events where your strengths and patience play a great role.
- JUO Deepak Kumar Mathuria accomplished Para Slithering which is one of the star attractions.
- CPL Balram, JUO Paramveer Singh, CSM Rinkal Singh, CDT Shivam Mishra and CDT Ashish Sharma skillfully displayed the army action during this event.
- CPL Wasim made it successfully to all Indian cultures during the PM rally 2020.
- SUO Satyam Raina, JUO Amit Singh, JUO Vikram Phogat, CDT Rahul, CDT Virender Singh, CDT Abhishek Indulkar, CDT Anmol Patyal and CDT Keshav represented NCC India via the Tableau presentation.

- 2. EBSB Andhra Pradesh and Telangana Dte: JUO Paramveer Singh and CDT Ankit participated in this camp. As you all know that during 2020 we were surrounded by a pandemic, so it was online.
- 3. Republic Day Camp (RDC) 2020 JUO Shubham Aswal: With immense level of training, determination and hard work he made his way to the RDC, one of the most prestigious camp of NCC. He got selected for all Indian Rajpath contingent 2020 and marched as a part of the prestigious Republic Day Parade with pride and honour.
- 4. EBSB Andhra Pradesh and Telangana Dte: JUO Paramveer Singh and CDT Ankit participated in this camp. As you all know that during 2020 we were surrounded by a pandemic, so it was online.

2021

1.Parasailing 2021: CDT Sundram Mishra successfully accomplished the parasailing Camp at PM Rally 2021. In the whole act of sailing the cadet is expected to showcase pure display of patients during the flight.

2. Table Drill (RDC): JUO Jitender made us extremely proud by being a part of the continent by participating in the table drill. This event takes place on 28th January every year

3. EBSB Odisha Dte: It is an immense pleasure to tell that 6 credits from our NCC company have participated in EBSB 2021 which was held along with Odisha Dte. SUO Bineet Singh Anand, SUO Agam Singh Rathaur, JUO Aditya Sharma, JUO Harsh Sharma, CPL Manish and CDT Rahul Solanki participated in this camp. The camp was conducted in the online format in two phases and three candidates participated in each phase.

4. Swachta Abhiyaan 2021: 5 cadets from the Senior division of S.G.T.B Khalsa College NCC Coy participated in this camp. CPL Manish, CDT Rahul Solanki, CDT Balpreet Singh, CDT Aniket Singh and CDT Akshay Nandal participated in this camp. The cadets

got appreciation from unit staff and from authorities as well.

5. Social Contribution: NCC cadets with support of unit staff and district management authorities distributed masks and food packages. During April-May 2021, SDs and SWs worked together as a Covid data management team, where they provided people verified leads of resources. Their work was also appreciated by the commanding officer of 5 Delhi Battalion. Also, both SDs and SWs participated in blood donation drives, marathon run, cycle expedition, awareness programs, cleanliness and sanitation drive etc.

National Cadet Corps

NATIONAL CADETS CORPS
SCHEKIALS COLLEGE

Yegg
DAY

Unga is the journey of the Self
through the self, to the Self

4. On International Yoga Day, cadets celebrated by making videos of themselves doing yoga and being the part of an online seminar which was organised by the government. Through the seminar they got a chance to learn various Asanas.

5. Azadi Ka Amrit Mahotsav: On the occasion of 75th Independence Day, the national flag was waved with pride in salute. 37 cadets attended the event in offline mode in the ground of S.G.T.B. Khalsa College. This event was a great success all because of our ANO CPT Dr Gurinder Singh, Who continuously guided us in whatever way possible

6. DG NCC Commendation: SUO Bineet Singh Anand was awarded the prestigious DG NCC Commendation Card on 27th August 2021 at DG NCC Office, RK Puram, Delhi. The award was given on the basis of his overall achievements and contribution during the contact of NCC Yogdan and other social activities. Lt. Gen Tarun Kumar Aich, AVSM congratulated him and other awardees and also motivated them with his words of wisdom for upcoming opportunities.

7. SSB Classes to ensure that every cadet gets an opportunity to live a life they want, SSB classes are also being conducted on regular intervals by SUO Agam Singh Rathaur , SUO Bineet Singh Anand, CPL Abhi Sharma and Cadet Chirag Grover. These classes have been proved very beneficial for the cadets.

8. All India UP trek-ll camp was organised from 9th October 2021-18th October 2021. This was a camp organised specially for Delhi Directorate in which JUO Jitender and CDT Aniket participated form S.G.T.B. Khalsa NCC Coy. During the camp various competitions and cultural events as well were organised in which our candidates participated with full enthusiasm.

9. It was a proud privilege to meet our Kargil war hero and Maha Vir Chakra awardee Hawaldar Dhingra Kumar Farswal. It was an absolute honour to hear his live stories of valour from the person who was present at the time of war. His real time stories were actually giving us goosebumps. These stories not only gave us inspiration but also inspired us to fight with the same courage in our small wars which we face in our daily lives.

10. C Certificate Result: Our cadets have shown remarkable performance at c-cert examination scoring 65% of cadets Alpha grade and the rest 35% Bravo grade. It was a marvelous result.

National Service Scheme

The National Service Scheme (NSS) is an Indian government sector public service program conducted by the Ministry of Youth Affairs and Sports of the Government of India. Popularly known as NSS, the scheme was launched in Gandhiji's Centenary year in 1969. With the motto of "Not Me but You", NSS Aims at developing students' personalities through community service.

NSS SGTB Khalsa College organised a webinar titled "The impact of our food choices on planet, health and animals". The event was organized in collaboration with the VEGAN OUTREACH. On 23rd October, it organized a webinar on the "Breast Cancer Awareness Session" in collaboration with the Epillo Health Systems. NSS organized a Donation drive and a Visit to a Children's Shelter Home as a part of Project **TRI** in October. Celebrating the Rashtriya Ekta Diwas, it conducted a Slogan Writing Competition on the theme "unity in Diversity". With the joyful vibe of Diwali, NSS conducted a "Fun Day" and "Rangoli Competition" event under the banner of Diwali Mela: RIWAYAT.

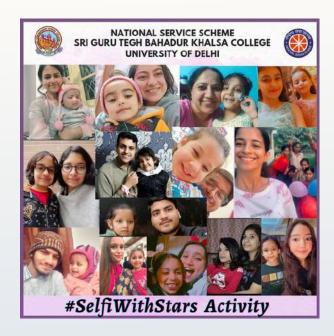
NSS conducted an "Article Writing Competition" during the National Heritage Week from 19th–25th November on the theme "Endangered Heritage—Endangered Values". A webinar titled "Uniqueness of Indian Constitution" was organised on 28th November, 2021, with Dr Mushtaq Hussain. To celebrate Children's Day and Gurpurab, NSS organized a Maggie Stall and Goodies Distribution under Project Khawaish for the children of Timarpur Basti, slum in New Delhi.

NSS launched an educational yet fun-filled project, NSS-O-PEDIA on 7th January 2022 focusing on General awareness. On the occasion of National Youth Festival 2022, NSS volunteers participated in the essay writing competition organized by the Ministry of Youth Affairs and Sports. To mark the 'National Youth day' on 12th of January 2022, it organized an Extempore and an online docudrama/documentary screening, titled, "The Social Dilemma".

As per the guidelines of the Ministry of AYUSH, Government of India and to celebrate the 75 years of India's Independence, 'Azadi ka Amrit Mahotsav', a 'SURYA NAMASKAR' session was organised on 14th January, 2022. NSS conducted a live interactive session on "Women's Health" on 16th January, 2022, speaker for this was Dr Punitha Bhardwaj. To celebrate 73rd Republic Day of India, NSS conducted an online Reel/Video's Making Competition on 'Diversity of India'.

3 in-house activities were conducted exclusively for the NSS volunteers and cabinet, where they changed their Display Picture (DP) of WhatsApp and Instagram to the one provided by NSS and clicked a picture of themselves by tying a pink ribbon on their wrist and sharing their views on the topic, What does #brightfuture for girls mean for you? The third activity was titled, ''SELFIE WITH STAR'', a new way to honour every girl child in which volunteers clicked selfies with little girls and uploaded the same on their social media handles.

National Service Scheme

With the aim to motivate and energize the youth of our country, NSS organised a session with India's one of the best youth icon having more than 1 Million followers, Ankur Warikoo on 4th February under the banner of NSS "Youth Chaupal".

3The annual fest of NSS SGTB Khalsa, Sarahna'22 took place on 5th, 6th and 7th March 2022. There were three events under this fest — "Treasure Hunt", "IPL Auction", and "Events for Visually Impaired Students. NSS organised a DONATION DRIVE from 9th – 11th March 2022. The staff collected was then distributed amongst the children of remote rural schools in Uttarakhand and Himachal Pradesh.

A Cleanliness and Feeding Drive was organised in and around the college premises. With the aim to build a healthy India, NSS organised a free Health Camp in collaboration with Dharamshila Narayana Super Speciality Hospitals on the college premises on 12th April 2022. A number of tests, including Blood Pressure, Blood Sugar, BMD, ECG and consultation with specialists, General Physician and Orthopaedic were provided to the teachers, staff and students free of cost.

Guru Angad Dev Teaching Learning Centre (GAD-TLC) of MHRD

"Guru Argad Dev Teaching Learning Centre" is a centre of MHRD under the Pandit Madan Mohan Malviya National Mission on Teachers and Training (PMMMNMTT) of the MHRD, Govt. of India. The objectives of the Teaching Learning Centre are to prepare Modern age teachers who are fully ICT savvy and can develop their own e-content and disseminate it to the students and perform many other digital activities to enhance the quality of education imparted to the students.

- They shall be trained in various levels of ICT competencies from the basic level to the management of MOOCs (Massive Open Online Courses) in addition to pedagogy and curriculum development.
- Then Union HRD Minister Ms. Smriti Zubin Irani 01 July 2016 inaugurated this centre. Under this centre, many national-level workshops at both basic and advanced levels are being conducted to empower the teachers in ICT skills and develop teaching kits/teacher's tools and pedagogy to enhance the teaching-learning process. Such tech-savvy teachers will not only be able to develop e-content but also manage virtual students teachers groups.
- GAD-TLC has the mandate to be the OER (Open Educational Resource) provider to MHRD in these three subjects. The GAD-TLC is not only conducting MHRD's newly introduced Faculty Induction Program (FIP) but also providing inputs in designing the curriculum for the FIPs.
- The centre has in-house e-learning technical expertise and infrastructure (video studio with virtual set technology) for e-content development in all formats including multimedia-enriched video, animations, etc. as well as for virtual groups on LMS. From July 2016 to March 2020, it conducted 164- Events (FIP, FDP, Workshops, Seminars, etc.) with 9217 participating Teachers as beneficiaries from across the country. In the Year 2020-21, the following events were conducted by GAD-TLC alone and in collaboration with various institutions/ organisations from across the country.
- Consultancy Projects as executed at GAD-TLC for video recording and editing:
- 1. ARPIT- History for National Resource Centre at Jawaharlal Nehru University (JNU)
- 2. ARPIT- Arts, Culture & Literature for National Resource Centre at Jawaharlal Nehru University (JNU)
- 3. ARPIT- Home Science- Jammu University

Prof. Jaswinder Singh Director, GAD-TLC Dr Vimal Rarh
Project Head & Joint Director
GAD-TLC

National Resource Centre of Chemistry of MHRD, Govt of India

GAD-TLC at SGTB Khalsa College, DU was awarded the National Resource Centre of Chemistry, by MHRD, Govt. of India in May 2018. The mandate of this National Resource Centre (NRC) is to conduct the Annual Online Refresher Program for higher education faculty in Chemistry under the ARPIT (Annual Refresher Programme in Teaching) scheme of MHRD. 75 NRCs in all have been notified by MHRD based on the merits of the institutions. Since then the ONLINE REFRESHER COURSE IN CHEMISTRY FOR HIGHER EDUCATION FACULTY as Annual Refresher Programme in Teaching (ARPIT Course) has been developed and run successfully in the years 2018-19; 2019-20 and 2020-21. These courses were hosted on the SWAYAM portal (www.swayam.gov.in) under the category- NRC. ARPIT Courses are treated to be equivalent to the traditional face-to-face Refresher Course in Chemistry as required under the Career Advancement Scheme (CAS) of UGC.

The NRC of Chemistry at the SGTB Khalsa College, University of Delhi is guided by an Academic Council consisting of eminent Chemists of the country. ARPIT Chemistry focuses on the latest developments in chemistry, new and emerging areas of chemistry, pedagogical improvements and methodologies for transacting the chemistry curricula more effectively. This course has been innovatively designed to provide insight into a variety of interesting and meaningful topics as modules of different types so that they are useful for all the chemistry teachers of the country. The different modules offered in this course have been categorized based on their content. For example, ChemTalks focus on the latest developments in chemistry and popular Chemistry Talks; ChemSafe Labs focus on 3R's and Safe Disposal of Chemicals, Do's and Don't in a Chemistry Lab, Greener Alternatives to Reduce the Use of Chemicals, etc. ChemNobelLaureates will take you down memory lane and focus on interesting biographies of Nobel Laureates to motivate all of you. ChemPedagogy focus on Pedagogical methods and some examples for improving Chemistry teaching. ChemSimplified aims to simplify some difficult concepts of chemistry. ChemICTTools focus on ICT tools which can be embraced by chemistry teachers. The ChemNews module covers news from the world of chemistry. Other modules included in this course are ChemMisconceptions, ChemAnalogy, ChemApplications, ChemIndustry and ChemQuest.

The modules for the Online Refresher course are highly multimedia enriched and very prominent academicians have contributed to this. Some of these include Bharat Ratna, Prof C. N R Rao, Prof Goverdhan Mehta, and Prof. Ved Prakash, Former Chairman, of UGC.

ARPIT Chemistry 2018-19: 2508 participants enrolled out of which 816 appeared in the examination and 746 (95%) passed the examination. Of the total teachers who gave exams for all 76 subjects, 20% were from Chemistry. There are the best statistics for all the ARPIT programmes offered by 75 NRCs in the country for different disciplines.

ARPIT Chemistry 2019-20: Online Refresher Course (01 September 2019 onwards) has 5661 enrolments to date. Online Examination was conducted on 16 February 2020.

ARPIT Chemistry 2020-21: ARPIT Chemistry 2020-21: Start Date: 01 December 2020 – 31; End Date: March 202. As per statistics of ARPIT Courses by NTA at the National level, in terms of the of teachers who gave examination, ARPIT Chemistry is at First Position where 1966 gave the examination of the total no of 12,485 participants in 42 ARPIT Courses of various disciplines. The quality of the content was also rated one of the best and MHRD through AICTE shared the ARPIT Chemistry Introductory video as a benchmark for new National Resource Centres.

Dr Vimal Rarh Coordinator, NRC Chemistry

Mata Gujri Library

Our college has a well-stocked library having nearly 144391 books on record and regular subscriptions to Indian journals; magazines and daily newspapers. It caters for the needs of the students at the Undergraduate and Postgraduate levels to support research and learning. The Library services are automated. The Annual General Budget of the Library for the books are to the sum of Rs. 12,60,000 only (Rupees Twelve Lakh Sixty Thousand Only).

- The library has a separate section of 8000 classics and other reference books on Sikh studies. Around 2000 books on various subjects are added annually.
- The library is connected with the Delhi University-wide area campus networking system and provides access to electronic resources to its users from Delhi University Library System (DULS) and UGC-INFONET Consortium.
- The College library also subscribed to NLIST (National Library and Information Services Infrastructure for Scholarly Content) which provides access to e-resources to its members. Library subscribed to 7 journals, 28 Magazines and 27 Newspapers.
- The College library has recently subscribed to a new journal "Third Concept" an International Journal, which has been approved by the UGC for Libraries/Research Institutions as a Research Magazine. The Library is housed in a three-floor building. It has been organized as follows:
- 1. The ground floor has a circulation counter, online public access catalogue, processing section and stacks. The first floor has the Textbooks section, Reference-books section, periodical section and Teacher's reading room.
- 2. The second floor is dedicated to the Internet centre and reading room with a seating capacity of 200 students.
- The library is computerized and books are bar-coded and made easily accessible through OPAC (Online Public Access Catalogue). The library has a gate security check system with 32 CCTV cameras installed to monitor.
- College provides access to the Internet in the Library Reading Room for the students and the staff during college hours.
- The library preserves all the editions of the college magazine "THE TEGH" with the first edition published in 1953.
- Workshops & Training Programmes organized by the Library Library Orientation Programme: the Orientation Programme is conducted at the commencement of a new academic session every year. Students were oriented towards the library for its collection, services, facilities etc. in batches.
- N-LIST Demo Classes: twice a week to train the students with e-resources and also collect feedback. Library Internship Programme: Library Science students have been recruited as Internee for one month in the College Library. They have been trained to work in all sections of the Library.
- New Arrival List: The list of the new books added to the library is prepared on the computer and is displayed in the reading hall periodically for Information the users.
- Question Bank and Syllabus: Library provides the previous year's question papers and syllabi of various subjects for consultation and Xerox.

Internal Complaints Committee

The Internal Complaints Committee of the college was constituted under the UGC Regulations of 2015 (Prevention, Prohibition, and Redressal of Sexual Harassment of Women employees and students in higher education institutions). The ICC acts as a redressal mechanism for female students/employees facing sexual harassment on campus.

The last elections of the student body of the ICC were held on 19th September 2019. Fresh elections could not be conducted due to covid-19 pandemic. However, the committee remained functional with Dr Paramjeet Kaur (Department of Commerce) as its presiding officer. Prof. Smita Mishra (Department of Hindi) serves as part of the ICC core team. Mr. Jarnail Singh and Ms. Simmi Manoj are the two non-teaching members of the committee. Ms. Daljeet IP Singh (Department of Mathematics), Ms. Poonam Bedi (Department of Electronics), Dr Ruchi Kaur (Department of Mathematics), Dr. Tarun Kumar (Department of History), and Ms. Jasleen Kaur (Department of Commerce) serve as members in the extended committee of the ICC. Due to lockdown restrictions due to the outbreak of Covid-19, ICC was constrained to conduct its activities in online mode and conducted a number of online counselling and interactive sessions.

The focus of most of these sessions was to take up the general and specific issues related to students like associated adverse physical and psychological consequences due to the prolonged screen exposure of students to online lectures. Keeping this point in mind, the committee conducted sessions of shorter duration in a more frequent manner. Nonetheless, insightful discussions made students aware of their rights on a range of issues related to gender sensitization. A few awareness sessions were also conducted after the resumption of classes in offline mode.

Session 2020-21

The society organized various events in online mode.

- World Animal Day was celebrated on 4th October 2020. An online quiz on Animal Diversity and a meme contest to raise awareness about animal conservation were held.
- Webinar cum Interactive Session on Aquarium Fish Keeping was organized on November 27, 2020. Dr Atul Jain, an
  eminent scientist and entrepreneur, was the guest speaker.
- Poster making competition was held on Feb 16, 2021, on the 'Impact of Global Warming and Climate Change on Coral Reefs'.
- An online group discussion was conducted on April 7, 2021, on the occasion of World Health Day. The topic of the discussion was "Impact of Covid Lockdown on Mental Health of students"

Session 2021-22

- The society organized the following events to commemorate WORLD OZONE DAY under the aegis of Azadi ka Amrit Mahotsav on Sep 16th, 2021.
- 1. Online Elocution Competition on the theme, Montreal Protocol- keeping us, our food and vaccines cool and Collage making competition on the theme: Ozone depleting substances around us was held.
- 2. National workshop on Scientific Illustration: Context in Learning Process of Biological Sciences was conducted online on October 1, 2021.
- Various competitions to celebrate World Animal Day on 4th October 2021 were organized. The aim of the events was to spread awareness on the theme "Forests and Livelihood." Online QUIZ on the topic of Animal Diversity to test the knowledge of participants about the animal kingdoms. The second competition ART PARADISE was a call for all the enthusiastic artists where the participants were expected to submit their hand-drawn posters on the topic: Beauty of Forest. Next was the PHOTO ESSAY competition for undergraduate students on the theme: My unforgettable experience with animals. JUST MEME IT was a meme-making competition on Sustainable Living.
- An educational visit to National Zoological Park, Delhi (on October 21, 2021) was arranged for students of B.Sc. Zoology V Sem under the supervision of Dr Manoj Nimesh and Dr Deepali Joon. It was an enriching experience for the students to study animal behaviour in real time after months of online classes. They also visited the Veterinary facilities at the zoo as a part of the privileged tour. They learned about the methods of monitoring & record-keeping of animal behaviour as well as various wild-life conservation activities

CATENATION-THE CHEMISTRY SOCIETY

- Catenation released the fifth issue of their annual magazine "Zwitter" on March 18th, 2021. The highlights of this issue included articles on chemical and biological warfare, busting Covid- 19 myths, and artificial intelligence. This issue was a special issue dedicated to the 400th birth anniversary of Sri Guru Teg Bahadur Ji containing articles written by the faculty on the life and teachings of Guru Saheb. The release of the magazine was graced by our principal Prof Jaswinder Singh, Dr Sally Lukose (the invited speaker), faculty of the department and the students.
- Professor (Dr) Sally Lukose, Dean, School of Allied Health Sciences, Sharda University, Greater Noida, a Forensic Science expert was invited to deliver a talk on "Scientific Aspects of Accidental Investigation". She highlighted the need for forensic science in today's society.

COMSOC-THE COMMERCE SOCIETY

Session 2020-21

- An interactive session with Arun Subramanian (co-founder @Quollab, IIM A, ex-chief OG staff @citymall ex-1mg) was solemnised on November 22, 2020, on the topic- "Guesstimates and Case Interview preparation: landing a job at Mckinsey, BCG, Bain etc"
- A talk session with Mr Deepak Pareek (co-founder @Career Keeda, 3 times TEDx speaker) on December 07, 2020, on the topic "Opportunities in the new normal: Opening up after the Lockdown".
- On 5th February 2021, Comsoc organised Real Deal 4.0, an affair to challenge and unleash the entrepreneurial and marketing skills of students with three rounds of rigorous competitions.
- This year the Entrepreneur's Conclave had the theme-"Entrepreneurship vs Corporate Life: A Competitive Edge?" wherein four dignitaries from various stirring fields were invited, which was held on the 5th & 6th of March, 2021.
- Prof. Gurcharan Singh (Professor, School of Management Studies, Punjabi University, Patiala) was invited to present a
  webinar on the topic- "Seven Steps towards integrity" on 10th April 2021.
- Enkindled Minds, a CA aspirant's cell of SGTB Khalsa College was started this year, with the first webinar on the Topic "Scope of Chartered accountants in the Finance sector". Our keynote speaker was CA Suryansh Agarwal. Then in April, we organized the first-ever Webinar in India on the topic "iAUDIT SOFTWARE". This software was launched in March 2021 and it claims that it will complete a 3 months audit in 30 seconds only. We were the first in India who invited its Founder CA, PALAK VASA and its Co-founder CA MANSI JAIN.
- The business café, and the editorial board of the department of commerce, achieved the following:
- 1. Spectracom 2020: The Yearbook was published this academic year.
- 2. TBC Week: The annual digital 1-week campaign ran from 20 Oct 27 Oct 2020 to celebrate 2 years of TBC. It was conducted over social media platforms like Instagram, Facebook and LinkedIn.
- 3. The Humans of Khalsa Instagram page continued with its popularity among the students substantially.
- 4. BizGeist Mega Edition (April 2021) The commerce department's premium magazine was released.

- "Guide to Glide" was held on 11 October 2021. Mr Mohit Sehgal, a Career Counsellor, Motivational Speaker, and trained Structural Engineer with a master's degree in Management graced the event with his benign presence
- Casetify, a Case Study Competition was organised on 15-17 November 2021. The winner was Sarthak Bindal.
- Real Deal, conducted on 1-3 February 2022, was a B-Plan competition conducted every year.
- The session of 2021-22 started with our first week-long annual digital campaign called the TBC week which was organized from 20 Oct 27 Oct 2021 to celebrate three years of The Business Cafe
- The yearbook Spectracom was launched on August 21st, 2021, and got 500+ views and 200+ downloads.
- On 21st October 2021, Mic Drop was organized. It was an online open mic wherein participants were welcomed to present and share their stories of mental health & struggles of being in the LGBTQIA+ community.
- On 28th October 2021, BizQuiz was organized. This was a pan-university business quiz conducted in the virtual mode where prizes worth Rs. 25,000 were distributed
- On 30 January 2022, our bi-annual magazine BizGeist was launched
- On March 13th, 2022 The correspondent program was launched that encouraged students from across the university to participate and improve their content writing skills over a period of 3 months.

- From 18 April to 22 April, Mic Drop was organized in which Over 150 registrations for performing were received.
- During the months of June and July 2022, the Summer Internship program was organized and opportunities were offered to students of all courses. The field of content writing, graphic designing & marketing were made available.
- In the month of July 2022, the yearbook Spectracom was released.

DASTAAN-THE HISTORY SOCIETY

Many activities were conducted by the Dastaan family since the beginning of this session such as mask & sanitiser distribution, corona awareness program, plantation drive etc. A few webinars were also organized by the department on important issues. Both the faculty members and the students actively took part in these activities:

• PLANTATION DRIVE Date- 05 June 2021 On the occasion of World Environment Day, under the auspices of our department, a tree plantation program was organized in which the students planted trees in their homes. The theme of our program was- "धरती को एक हरा भरा इलाका बनाएं,जहांहरप्राणी चैन सेरह पाए।"

- YOGA DAY CELEBRATION DATE:- 21 JUNE 2020 The founder of Yoga, Patanjali stated, "STHIRAM SUKHAM ASANAM." It implies that a posture that appears to be firm and agreeable is your asana. On the occasion of International Yoga Day, students performed various asanas at their homes.
- MASK & SANITIZER DISTRIBUTION DATE:- 26 AUGUST, 2021 People were made aware about the Covid_19 pandemic at the village level in Barmer (Rajasthan) by Manoj Rajpurohit, a student of our department. Masks and sanitizers were also distributed among the village folks.

- Webinar DATE:- 01 October 2021 A Talk was organized on the topic:- "The 20th Century: A History of connected issues". The speaker of this webinar was Prof. Anirudh Deshpande, an eminent professor at the University of Delhi. In this webinar, the burning issues of the twentieth century were highlighted in depth by Prof. Deshpande. This event was graced by the presence of our honorable Principal Sir Dr Jaswindar Singh. It was an open session and many students belonging to other departments also took part in it.
- Webinar DATE:- 1st November, 2021 Topic- Curiosity to Convergence: Trajecting Dara Shukoh's Quest For Syncretism Speaker: Dr Mridula Arora. This webinar was conducted on the first day of November. Our eminent guest speaker Dr Arora delivered a highly educative talk and covered a number of relevant issues which greatly benefitted all the participants of this session.

ECOTRYST-THE ECONOMICS SOCIETY

- Ecotryst held the first edition of its Candid Conversation Series with Mr Sudhir Kamath, Jumpstart your Start-Up Journey, on 29th September 2021. Mr Kamath, an alumnus of IIM-A and a former Consultant at Mckinsey & Co, began with an informative presentation through which questions related to financing a start-up, the right age to build a start-up, the importance of the name of the business, and the protection of a potential business idea were answered.
- The second instalment of the Candid Conversation Series, a session with a professional data scientist, Mr Suvadip Chakraborty, Deep Dive into Data Science, on 8th October 2021 was held.
- The first edition of the Economics Lecture Series, with Professor Partha Sen, Former Professor and Director, Delhi School of Economics titled "Macroeconomic Policy in India: An Evaluation" on 12th October 2021 was held. The second event of the Economics Lecture Series was a lecture by Prof. Jayati Ghosh, Professor, University of Massachusetts, Amherst and Former Professor, Jawaharlal Nehru University, on 22 October 2021, titled "The Economic Consequences of a Divided World".
- Ecotryst held an event, Open Data and Open Knowledge, on 20th January 2022 with Ms Sunita Malhotra, who has worked at the World Bank in India for over 22 years. The event spread awareness about 'Open Data', its access, usage and benefits.
- Ecotryst held "The Intersection of Management Consulting and Development Sector" session with Ms Seema Bansal, Partner and Director, Boston Consulting Group, Delhi, on 3rd February 2022. The session aimed to provide valuable insights about Social Impact Consultancy as a viable career option along with the challenges and the learnings associated with them.
- A session on "Agricultural Productivity and Prices in India" with Prof. J.V. Meenakshi, Professor, Delhi School of Economics, on 11th February 2022. The session was centred on the research on agricultural issues

SPARKS-THE PHYSICS SOCIETY

- The strength of the society are: Team Executive, Team Editorial, Team Creative and Team Social Media, being steered by the President, Gervit Kumar Trehan; Secretary, Preetpal Singh and Vice President, Manish Sharma
- "Perennial Webinar Series": wherein eminent personalities from the various fields of physics are invited to deliver a lecture. The series has been graced by Professor Patrick Dasgupta (University of Delhi) on Quantum Magic and Miracles on 9th January 2022, Professor Jasjeet Singh Bagla (IISER Mohali) on Gravitational Waves and Lensing on 21st January 2022, Professor Jyoti Rajput (University of Delhi) on Exploring Research Possibilities with Atoms and Molecules on 6th March 2022 and by Professor Vipul Rastogi (IIT Roorkee) on An Excursion through the Wonderful World of Fiber Optics on 7th April 2022, and "Illuminado Alumni" where past students were invited to talk about their experience and research work and guide the students interested in taking up research in physics. The first event of this series was on 16th April 2022.
- SPARKS runs a series of ever-engaging activities which are updated on a weekly basis: Trivia Tuesday A physics-based question is put up and the students have to answer. The event ran from November 2021 to January 2022, Fact Friday Highlights of research work in various fields of physics are presented. This event began in November 2021, and Myth vs Fact Common misconceptions in physics are addressed and clarified. This event began in February 2022.
- Presented 'Research Rewind' to highlight the accomplishments of the Indian Scientific Community in 2021.
- Conducted the "Big Bang Orientation" for newcomers to the physics and physical science departments.

FLORIDUS-THE BOTANICAL SOCIETY

- Floridus conducted online activities beginning with the Ozone Day celebration on September 16, 2020. Celebrations included a talk titled "The environmental impacts of the COVID-19 Pandemic" followed by the presentation of a movie titled "Ozone- The Earth's Blanket". Virtual quizzes and online poster-making competitions were conducted.
- An online interactive session on the theme 'Pollination' was organized on 29th October 2020. The Event included a lecture, a movie: Pollination to seed, a virtual live quiz and a videography competition.
- A Webinar-cum-Workshop: Series-I was held on the topic 'Holistic Health' on November 12th, 2020. Dr Tripti Sakhuja, Counseling Psychologist talked on "Reboot Your Emotional Wellness" followed by Wellness Workshop.
- A Webinar-cum-Workshop: Series-II was held on November 28, 2020. A talk was delivered on the topic "Avenues of Terrace Gardening" by Dr Babita Singh, Scientist, Division of Floriculture & Landscaping, ICAR-Indian Agricultural Research Institute, New Delhi.
- In remembrance of late Mr S.L. Kocchar, the Department of Botany organized a memorial lecture on 22nd March 2021 by Prof. Paramjit Khurana on the topic "Role of Genes and Genomics for creation of climate-resilient crops"
- It celebrated 'World Environment day on June 5th 2021 in online mode wherein three events were organized: Environmental Quiz, Environmental Vlogging, and Extra Bytes.

- On 13th August, 2021 Green Fingers Club organised a workshop based on the theme "Let's Get Back Pollinators & Seed Dispersers". 'The Nest Man of India' Mr Rajesh Khatri, of Director, Eco Roots Foundation taught students to create various types of nests for the birds.
- On 16th September, 2021 World Ozone Day was celebrated with the theme "Ozone: Our Shield for Today & Tomorrow" and the event was graced by Prof Kavita Shah- Dean, Institute of Environment & Sustainable Development, Banaras Hindu University. Other activities included a Poster making and Just a-minute competition.
- The department celebrated 'Poshan Mah' as a part of Azadi ka Amrit Mahotsava: 75 years of India's Independence on 20th September 2021, followed by a webinar on the topic "Course Correction for a Beautiful, Handsome, Healthier & Smarter You" by Nutritionist Dr Chetna Kanchi- Founder, Diet & Health e-clinic on 30th September 2021 along with a Poster making competition on the theme: "Neutraceuticals: Towards Healthier Lifestyle".
- An Interactive session on "Rural India's Transformation: Freedom from Poverty and Social Insecurity" was conducted on 25th September 2021 by a former student of the department, Ms Harman Kaur Anand.
- The Inaugural Lecture of Floridus was organised on 7th January 2022 as a part of Azadi ka Amrit Mahotsava. The speaker of the event was Er Mohit Sharma, an eminent scientist at CSIR-Institute of Himalayan Bioresource Technology, Palampur, Himachal Pradesh. Er Sharma focused on "Cultivation and Processing Methodology of Tea and Rose". A quiz competition on "Gandhi Ji's Salt Satyagraha against salt tax" on 13th January 2022 was also held
- Dr Jitender Giri, Scientist V, NIPGR, Delhi, delivered a lecture: "Underground Revolution: Roots can help achieve food security" on 25th January 2022. A webinar was organised on World Water Day on 22nd March 2022.

NAVPALLAV-HINDI SAHITYA SABHA

- On 3 October 2020, a debate competition was organized on the occasion of Gandhi Jayanti and the theme was the 'complete' or 'unfinished' India of Gandhi's dreams.
- On 16 January 2021, a webinar was organized by the web forum, 'Pakshik' Sabha, whose theme was Nomadic: Writing and Challenges. Mainly two speakers were invited. The speakers were Dr Prakash Upreti and Mr Amit Kumar. Dr Smita Mishra conducted this program.
- On 30 January 2021, a quiz competition was organized on Gandhiji's death anniversary, on the theme Gandhi: Life and Contemplation.
- Poetry recitation and quiz competition were organized on 15 February 2021 on the occasion of Vasant Panchami, on the theme: Vasant and Prem. The judges were Sri Ashish Kumar and Sri Ravi Shankar.
- A webinar was organized on 27 February 2021 by the web platform, Pakshik, whose topic was Opportunities for competitive examinations in Hindi medium. Sri Kamaldev Singh (Founder, Nirman IAS) and Sri Sadanand Kumar (IPS) were present as keynote speakers in this webinar.

- An international webinar was organised on 5th March 2021, the theme was: Hindi of the future. Dr Vijay Kumar Malhotra (India);
   Dr Krishna Kumar Jha (Mauritius);
   Dr Paramjit Kaur (Oman) were present. The program was conducted by Dr Smita Mishra and was accompanied by the presence of Dr Nagesh Nath Das, Dr Sumita Lohia, Dr Amarendra Pandey, Dr Mukesh Kumar, Dr Manish Shukla, Dr Kanwaljit Kaur.
- On March 16, 2021, a seminar was organised on International Women's Day. Dr Smita Mishra conducted the program. Dr Nagesh Nath Das, and other teachers of the department, were also present.
- A webinar was organised on 27 March 2021 with the theme: Moral dilemmas of the younger generation. The keynote speaker of this webinar was Dr Vikas Divyakirti (Founder, of Drishti IAS).
- On June 4, 2021, an international webinar was organised on Abhimanyu Anat's death anniversary, on the theme: Dr Ramatali, Sri Dhanraj Shambhu as speakers from Mauritius, Sri Dhanraj Shambhu, Dr Harish Naval and Dr Nutan Pandey associated with this program. Seminar coordinator Dr Smita Mishra considered the role of the literature of Abhimanyu Anat Ji in the inclusion of Pravasi literature in the Hindi courses of Delhi University.
- On 25 August 2021, a webinar was organised on the theme Swadhinata ka Swara in folk songs, Dr Satyapriya Pandey (Associate Professor, Hindi Department, Shyamlal College) was present as the keynote speaker.
- A webinar was organised by the web platform, Fortnightly on 30 September 2021 with the theme- Science Communication in Hindi: Perspectives and Challenges. Dr Arvind Mishra (Science Communication, Secretary of Indian Science Fiction Writers Association) was the guest speaker.
- On 7th February 2022, on Vasant Panchami, a seminar and poetry recitation program was organised: titled Sakhi Vasant Aaya. Dr Mamta Ranjan Trivedi (Assistant Professor, Hindi Department, J.C.C. College Kolkata, Kolkata University) was the chief guest and speaker.
- An essay writing competition was organised on 8 March 2022 on the occasion of International Women's Day, the theme of which
  was the questions and challenges of gender equality.
- A test series of UGC NET/JRF was conducted by Navpallav, in which only questions related to Hindi Primitive Poetry were asked. Manoj, a third-year student of History (Hons) in a test series of 35 questions, came first.

THE LITERARY SOCIETY-ENGLISH DEPARTMENT

- Keeping up with the spirit of Halloween in the month of October the society hosted "An Eldritch Carn-evil", a two-part online event revolving around all things eerie and uncanny, and strange. Graveyard Poets: Blackout Poetry and Les Echanges Mysterieux on Twitter were two competitions that invited participants to tap into their creativity.
- Around Christmas, the Society collaborated with Letters to Strangers, Chhattisgarh to host a holiday letter exchange event bringing people together to exchange anonymous letters with strangers and spread holiday cheer.
- In January, The Literary Society welcomed a fresh batch of first years into the society with an engaging and thoroughly enriching film discussion on Charlie Kaufman's masterpiece Eternal Sunshine of the Spotless Mind.
- Throughout the year, the society shared monthly book and film reviews and recommendations on its Instagram account on various important themes and topics including Representation of Women in Middle Eastern Literature and Cinema and Representation of the LGBTQIA+ Community in 21st Century Literature and Cinema.
- Concluding the academic session, The Literary Society hosted an offline Student Seminar on the theme of Love, Longing and Technology with esteemed Ms Saloni Sharma and Ms Zahra Rizvi leading the panel discussion which was followed by students from various colleges presenting thoroughly insightful papers on the topic. A flash-fiction online competition, Poesis, was conducted online and both events witnessed enthusiastic participation.

WRONSKIAN-THE MATHEMATICS SOCIETY

The department of Mathematics organised two very pertinent events:

1. A webinar titled "Biostatistical and mathematical skills with Excel and R": The Mathematics department in association with the department of Botany, on the platform of GAD-TLC, organised a two weeks webinar from 16th August to 31st August 2021. It was attended by more than 75 lecturers, research scholars and students from universities all over India. The resource persons were the best in the field from all over India.

ALUMNET

The Alumni Network of SGTB Khalsa College: AlumNet is a community that aims to provide effective mentorship and networking opportunities to the students of SGTB Khalsa College by associating with our fellow alumni. We provide a platform for alumni to stay connected to their roots, the teachers and the college, which has given them memories for a lifetime. AlumNet caters to alumni from decades ago to the ones who graduated recently and most importantly, the current Khalsites from all accuracy.

Khalsites from all courses.

RAAH-DEPARTMENT OF BUSINESS ECONOMICS

• ROISTERS'20: Various students from the BBE department participated in Roisters'20 - the annual sports fest organized by Aryabhatta college, University of Delhi. In the four-day sports event, our students participated in many indoor and outdoor sports events such as Football, Basketball, Cricket, Relay race, Carrom, Table Tennis and various team building activities and bagged top positions.

• PERSPICA'20: RAAH organizes "Perspica – The BBE Fest" every year in the month of February with a footfall of more than 2000 attendees. It consists of 6-8 fun events, like The Big Brand Theory, La Quizzeria, Premier League Auction, etc. Students from various colleges of Delhi University participate enthusiastically in various events. This year-round, we had two new events namely, Premier League Auction and All in: The Poker game. More than 400 students participated and the top 3 teams were awarded with cash and coupon prizes.

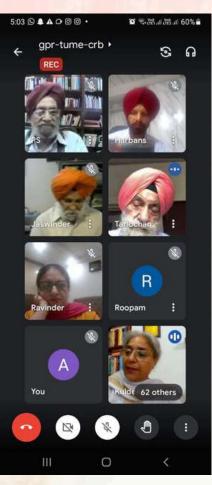
Session 2021-22

- Faculty Development Program (March'21)
- A National level Faculty development program was conducted by the BBE department of SGTB Khalsa College on 'Academic Report Writing and Research Methodology- An Interdisciplinary Approach' from 4th to 10th March, 2021. The program received participation from more than 200 faculty, research scholars and students from various states of the country.
- Faculty Development Program (Aug'21)
- A National level Faculty development program was conducted by the BBE department of SGTB Khalsa College on "Qualitative Research and Issues in Plagiarism: An interdisciplinary approach from 5th to 11th August, 2021. More than 200 faculty, research scholars and students from various universities participated in the FDP, and Study Abroad webinar (Sep'21)
- A career counseling webinar on exploring overseas education opportunities was conducted by RAAH Team on the 25th of September in collaboration with Texas Review.
- The guest speaker Ms. Preeti Sinha, had over 15 years of experience in training and education industry and is Celta certified from University of Cambridge.
- Skill Development Workshop on MS EXCEL
- A skill development workshop on MS-Excel was conducted on 20th of October by RAAH-The business economics society in collaboration with Mr.Mukesh Poddar, a Microsoft Office Specialist and Advance excel trainer. It was a two hour session conducted on Google Meet with more than 100 participants.

FIRDAUS-THE PUNJABI SOCIETY

- This academic year started off with a talk on 15th September 2021. The title was, 'GURU TEGH BAHADUR SAHIB EASTERN TRAVELS' and was delivered by Prof. Prithipal Singh Kapur (former pro. vice chancellor, G.N.D.U, Amritsar) and chaired by S.Tarlochan singh (chairman, SGTB Khalsa College)
- Our department organized an INTER COLLEGE QUIZ COMPETITION on GURU TEGH BAHADUR SAHIB: LIFE
  and LEGACY & and our department students also participated in various literary online competitions and bring
  Laurence.
- The Wall magazine of the department under the name of 'KHULLE WARKE' was inaugurated by our respected principal sir DrJaswinder singh on 8th April 2022 which aims to connect students with the Punjabi language.
- Our Department also organized a Meet & Greet event for students to know their thoughts and ideas about literature.
- This academic year was extremely distinctive being hosted completely online. It was marked by incorporating new and innovative ideas and strategies. Despite its unprecedented nature, this year involved Participation from all quarters to the best of its potential and has successfully set a new benchmark.

POLIS-

THE POLITICAL SCIENCE SOCIETY

A visit to Gandhi Museum was organised by the political science department on 5th October 2021. Large number of students went along with the teachers and it was an enriching experience.

ANHAD-THE DIVINITY SOCIETY

The society took the initiative of Amrit Vela Path sewa on the occasions of Sri Guru Nanak Dev Ji's and Sri Guru Gobind Singh Ji's Prakash Gurpurab, which saw a participation of more than 100 people joining daily for five days during the early hours of dawn, experiencing the power of the golden time period called Amrit Vela. Senior members of the society explained its importance in Sikh rehat Maryada and how it helps in mindful living. The Kirtan team was recently invited to Gurudwara Sri Guru Singh Sabha, Ashok Vihar, for kirtan samagam celebrating Basant and Phagun Sangrand on 12th February 2022. Bandi Chhor Diwas and Sri Guru Granth Sahib Ji's Gurgaddi Purab were celebrated by the society on 7th November 2021 in online mode, where the society president explained the significance of the festival in Sikh history and was followed by mesmerising kirtan by the senior members of the society. Additionally, Anhad organises weekly path and Kirtan samagams motivating all the members to connect with the divine in every way possible. - Gaming competition, App development webinar, Web development Webinar, Oblivion: article writing event, Code escape - coding competition, Geeks for Geeks DSA workshop, Website Launch, Hack-n-Slash, Phoenix: The Annual Tech Fest, and The Grand Treasure Hunt.

SWARANG-

THE WESTERN MUSIC SOCIETY

The passionate members of the society led the sessions of 2020- 2021 and 2021-2022 with great stories and success. The Strokes society approached us to collaborate for the "MUSE" event. The concept of the event was to make song covers dedicated to the paintings. The event was Inaugurated by the Respected Principal Sir, Prof Jaswinder Singh. There were around 15 cover songs recorded. These covers were posted on Swarang's and Strokes' social media handles respectively. The collaboration received a lovely response from the college. Mridang- The annual Fest was organised via online mode. Two Judges were invited to the events and students from 25+ colleges participated. Cash Prizes were also given to the winners. Mridang - The annual Fest was organized via online mode. It had 3 categories to participate in. Those were Indian Light, Indian Classical, and Western solo. The number of students who participated in the following categories was Indian Classical, Indian Light Music, and Western solo. Students from 25+ colleges participated. Cash Prizes were

given to the winners.

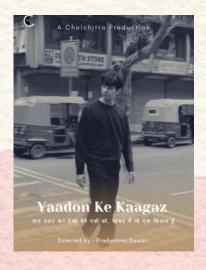

ART & CULTURE

CHALCHITRA-THE FILMMAKING SOCIETY

Striding towards our goal of exploring cinema, members of Chalchitra have watched, discussed, and learned about the realm of cinema. By participating in the highly competitive and prestigious 50-hour film-making challenge organised by India Film Project, Chalchitra not only represented S.G.T.B. Khalsa College on a nationwide scale but also successfully came up with a mesmerising short film titled "Yaadon Ke Kaagaz" within the course of just two days. Furthermore, in November our team made a short film 'Haema' which gained a lot of recognition in the DU Film Circuit by winning titles such as the 'popular choice award' and 'best film' in several competitions. It was also selected in the top 10 finalists among 100 other entries in an event hosted by IIM Bangalore. Chalchitra aspires to represent our college in pan-India filmmaking competitions so as to bring laurels to our institution.

DADS-DEBATE AND DISCUSSION SOCIETY

DADS is a medium of dissent, discussion and discourse in the prestigious SGTB Khalsa College. It is one of the most distinguished societies with a proclaiming name in the Conventional and Parliamentary debating circuit. Herein we challenge our horizon of thought through the elements of Logos, Ethos and Pathos to have constructive debates on various topics related to realpolitik, sociology, business, and even pop culture. Keeping up with its legacy, this year the society hosted the ninth edition of the Intra-College Debate competition on the 6th & 7th of February 2021. Teams from various departments of our college contested head-on for 2 days to acquire the running trophy. The position of The Best Team was secured by the Department of Political Science. The position of The Best Speaker was secured by the Department of Commerce. Even amidst the hard-hit pandemic, the society has been hosting regular sessions on an Operandi thrice a week. We practice Group Discussions, Conventional Debates, Parliamentary Debates and regular Information exchange sessions.

ENACTUS

- Art-Heals We collaborated with Strokes for a Covid-19 series, to promote productive hobbies during the lockdown. We provided them with our members' artwork to be displayed on their Instagram handles.
- Meraki We raised funds for Project Aagaaz with the help of this online competition, which was intended to bring forth creative souls and at the same time help the afghani community during the crisis.
- Poshan Donation Drive An online Food donation drive was held under Project Poshan.
- Ace talks Covid 19 a catalyst for social entrepreneurship, where we had a Panel Discussion with young social entrepreneurs like Arjun Vaidya, CEO at Dr Vaidya's and Pratik Gauri. The event was in collaboration with Ace Humans and CDF SGTB Khalsa.
- Beneficiary Skilling Contest- Enactus Khalsa participated in the beneficiary Skilling contest held by Enactus India. Wherein, after successfully submitting a video entry, we secured a special mention along with a cash prize of Rs. 10,000.
- Christmas Donation Drive In collaboration with Sarvihitey NGO, we organised our annual Christmas donation drive in Noida, while providing stationery and food packages.
- Race for Climate Action Under Enactus India's challenge for climate action, we submitted an entry while nominating project Hifazat for the same.
- Race for Plastic Under Enactus India's challenge for plastic, we submitted an entry while nominating project Entity at for the same, in collaboration with Enactus CVS.
- UBS Competition The team took part in a B-Plan competition organised by Enactus UBS and successfully secured the 3rd Position.
- Vichar 2.0 The annual flagship event of Enactus Khalsa was held in April where colleges from all over India participated and pitched in their business ideas. The event included a Case-Study competition, Prayan, and an Enactus-exclusive B-Plan Competition, Pahal. Total Participation: 400 + people.
- Competitions Our team bagged the runner-up position in the 'Plastic Marathon' a Competition organised by Jesus and Mary College, Enactus Khalsa bagged the third position in KMV Case study and online quizzing competition, Enlighten.

ART & CULTURE

BHANGRA THE FOLK DANCE SOCIETY

Folk Dance Society - Bhangra, is a girls-only folk dance team from SGTB Khalsa College that began in 2017. In the competitions among DU, our society has bagged many positions. Other than that, we have had the opportunity to perform in the NCC fests, Mrs. India, Mobile film festival, and Sunakhi Punjaban 2020. We have also performed at a promotional event for the singer Harnoor Singh's song. Participation in Competitions in 2020-21 includes - the Zakir Hussain folk dance competition, Deshbandhu College Dance competition, Swami Shraddhanand College, SGGS- Jhoomar, Shaheed Bhagat Singh College, and Dayal Singh College. Participation in Competitions in 2021-22 includes - Bhangra Cup Doraha- 3rd Position, Maharaja Agrasen College Dance- 2nd Position, Shaheed Bhagat Singh College, Acharya Narendra Dev College, and Maharaja Agrasen College Dance Competition- Special Mention. Guest Performances included - Sunakhi Punjaban 2020, Music video of Nakhre Adava by Arpita Bansal, DUSU- She the Pride, organized on the occasion of International Women's Day 2022, Jesus and Mary College-ADAA,22, Baisakhi Fest,22 of SGTB Khalsa College, Fateh,22 NCC Fest of SGTB Khalsa College, and Aziyat 2.0 Event by Sachkhand Foundation to break the stigma

The team has won many awards and prizes all over DU starting from elite colleges of the North Campus to cross-cultural colleges of the South campus and also in many National and International competitions like Bhangra Arena. Many of our teammates have won the title of "Best folk Dancer" across the university along with - 1st prize - Mata Sundri, Zakir Hussain, SPM, 2nd prizes - Moti Lal Nehru, Maitreyi, Kalindi, Special mentions- JIIT, MAC, Swami Shradhanand, Best Dancer (MLN)- Gurneet Singh Saggu.

ETRAM-THE WESTERN DANCE SOCIETY

- 1. Workouts, Drills and Basics (A continuous process): Throughout the sessions, working out and continuous exercise have been a staple in society. Ranging from core workouts to cardiovascular exercises to mindful sessions to stretch the body, ETRAM has brought diversity and excitement to the supposedly tiring exercises. For 2 months (August 1, 2021 September 15, 2021), the team focused on building up the fundamentals for dancing. The basic grooves essential for any dancer have been drilled vigorously for each member to have a sense of rhythm in their bodies.
- 2. Locking- Basics (August 1, 2021 September 15, 2021): Locking, a style of funk dance based on the concept of locking movements, was taught by the leading team for the session 2021-22. The students covered the basics in order to use the same in a choreography which was then taught.
- 3. Choreographies- Locking & Litefeet (September 15, 2021 Present) After covering the basics and having a good understanding of the dance form, the team started learning a choreography which may be used as a part of a short annual production. Additionally, the team is also learning choreography for the dance form, Litefeet, a type of street dance/vernacular dance.

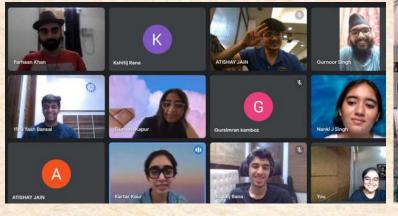

PINHOLE-

THE PHOTOGRAPHY SOCIETY

- Members of Pinhole, go for photo walks every Sunday. Locations like Lodhi Gardens, Humayun's Tomb, Chawri Bazar etc. are chosen and go as a team to enhance our photography skills
- A visit to the Children's Shelter home: On 31st Oct '21 visited an Orphanage/ Shelter home named Rain Basera in RK Puram, along with SGTB's NSS to donate meals for children.
- We hold photography exhibitions bi-annually where. all the members of the society get to showcase their photo essays in their own way.

ART & CULTURE

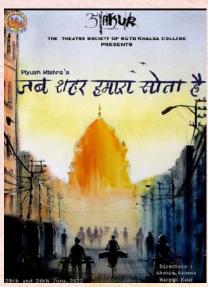
CONFERO - THE MUN AND YOUTH PARLIAMENT SOCIETY

During 2020-21, society had altercated agendas of both national and international importance. Six delegates participated in Certatus MUN 2020, SGND College. 3 representatives - Saurav Gaur, Devansh Sinhal and Kartikeya Kahol bagged the Best Delegate in United Nations General Assembly, Best Delegate in Crisis Committee, and Special Mention in UNGA. At Quintessential Model United Nations 2021 Aditya Khatri - Honourable Mention in the UNGA. At Symbiosis MUN 2021 Devansh Sinhal was awarded Special Mention by UNHRC. Confero organized its Annual MUN event on the 17th and 18th of April 2020, and 130 delegates registered for the conference. Intra-college activities conducted by the society and Debates on issues like Farmers' protests and Uniform Civil Code and An Intra Society Impromptu Debate Competition were also held.

During 2021-2022 Online meetings were held where the inductees were taught the basics of MUNs and document drafting. The basic and advanced sessions were taken by seniors and alumni to explain the intricacies of the various committees and the related processes. There were debates on the Russia Ukraine Conflict, The viability of the UN in the modern world, The modifications in the marriage act, etc. The awards for the session 2021-2022 include; Amity MUN Shaan Bazaz - Special Mention UNSC, Lakshita - Honorable Mention-UNHRC, JMC MUN, Devendra Pandey - High Commendation AIPPM Sujal, Tripathi - Special Mention AIPPM Devansh Sinhal - Special Mention Bilderberg Summit, Deltech MUN Vansh Gupta - Honorable Mention UNCSW Raushani -IP - Special Mention UNSC, JDMC MUN Himanshi Sangwan - Special Mention Anisha - UNCSW, Dayal Singh MUN Ashutosh Shukla - Best Delegate UNHRC, Miranda House MUN Anisha Chandel - Honorable Mention, Symbiosis Noida, and MUN Raushani - IP-special mention.

ANKUR-THE DRAMATICS SOCIETY

STROKES - THE FINE ARTS SOCIETY

ART & CULTURE

The first event for session 2020-2021 was **Expressions** which was in the form of an open painting day competition. Along with this a stall for handmade items by the name of **Kreativity** was setup by the society members.

Riwayat was a virtual online exhibition by the members of our society where they displayed artworks made in the comfort of their homes.

Our first offline event of session 2021-22 was **Atelier** - a series of offline workshops where we conducted 4 workshops namely, Calligraphy, Mandala, Watercolour, Charcoal.

The third event of our session was **Uncover**. It was an online book cover designing competition to attract book reader and artists alike and to combine art and books through the means of letting everyone design their own book covers stemming from their own experiences of that book.

The winners were featured on the Society page with their winning entries and cash prizes were awarded.

The last event and the first offline one of Strokes in the past 2 years was **Reverie**. It included artists from the society displaying their illusion themed artworks in the exhibition area. The event also included fun carnival style games and stalls set up for students of our own society. Reverie also included two art based workshops conducted by Strokes.

Special Achievements by members of Strokes

1. Workshop

Our member attended 3 days of workshop at the Delhi University Conference Centre under the guidance of helpful and amazing teachers, staff and friendly artists.

2. Wall painting

Members of the society participated in wall painting with the Rotaract club of New Delhi under Echo. The aim was under Paint the Change where the members went to a governess school with other college societies and painting the walls.

TEGHPRENEURS-THE ENTREPRENEURSHIP CELL

Since its inception on May 28, 2021, the society has been expanding • its operations in multiple horizons owing to its highly dedicated team. It aims to foster a culture of entrepreneurship within Khalsa and beyond and aims to disseminate knowledge about this domain so that students get inspired by quality experiences under various subdomains of the field.

- Apart from disseminating knowledge about the entrepreneurial field on social media, the society established a virtual nursery for startups, the "Innovation Lab". It is a place where raw ideas are brainstormed, selected ideas are conceptualized & are executed into startups. We have curated several startup ideas:
- The Best Snack (Prototype stage): FoodTech startup pertaining to the FMCG and agricultural industries.
- Homes2Houses (E-commerce & Delivery solutions): An appbased model dedicated to solving multi-faceted problems.
- The Game (Gaming Industry): A hybrid gaming application.
- Better Roads (Ideation Stage): Pertaining to the Road Infrastructure Industry.
- Recovery (HealthTech): A multi-service platform in the HealthTech industry.
- Working towards the mission of creating an entrepreneurial environment, TeghPreneurs has recently launched its website:
   http://www.ecellsgtbkc.in. It is a virtual entrepreneurial zone with information about upcoming, ongoing and past events, entrepreneurial knowledge, and all important details regarding
   TeghPreneurs.
- Ecell: Our corporate communications department has successfully established fruitful and long-lasting relationships with various industry leaders from startup services, incubating, investing and venture capitalist firms. Some key parties include Nasscom and CIIE.CO, SucSEED Indovation, PitchOurWay, Startup Chaupal, Amrita TBI, ICreate, etc.

- Apart from organizing webinars on foreign education and stock markets in association with companies like Jamboree India and Groww, TeghPreneurs conducts certain domain-specific events to further the spirit of entrepreneurship. Below are some notable mentions:
- What The Plan! (17 to 21 November 2021): It was a hybrid business model competition which apart from testing participants' practicality in solving business problems, challenged them to come up with exciting startup ideas. The winners of the competitions were provided with cash and inkind rewards worth more than 1.5 lacs. The top highlights were given the opportunity to pitch before a panel consisting of incubators, angel investors and venture capitalists in order to avail their services
- X Conclave (7 to 11 February 2022): 'XConclave' was a series of interactive interviews and webinars that encouraged the audience to participate, gain insights into the minds of industry leaders, and provide important information to newage business leaders. The Ecell provided attendees with exclusive access to speakers ranging from new entrepreneurs, Shark Tank India stars, and financial advisors to the CEO of a leading company. The speakers were Mr Sanskar Mishra, Ms Purva Aggarwal, Mr Puneet Raman, Mr Vineet Patwari, Mr Ravi Kabra and Mr Rahul Prigawat.
- Founder Of The Year (28th April 2022): The event was a
  first offline event of TeghPreneurs and was held on 28th
  April 2022. The event commenced with Principal Sir's
  address. The judges were Ms Sarvjeeta Verma, Mr Arun
  Pandit and Mr Sachin Rustagi all of whom were from the
  industry. The final teams were selected and pitted against
  each other.

IGNITE-THE PLACEMENT CELL

Founded in 2006, Ignite – The Placement Cell of SGTB/Khalsa College is a training and placement cell that liaises and interacts with the corporate world to explore the possibility of training and job placement for students.

- The Academic year 2021- 22 recorded visits by 48 companies including NatWest Group, Bain & Company, Deloitte, RSA, TresVista, Mother Dairy, Nation with Namo and KPMG Global Services offering diverse profiles.
- So far 139 offer letters have been rolled out, the highest package was INR 23 LPA offered by D.E Shaw & Co. while the average package stands at INR 4.8 Lakhs. The Gross CTC for this year stands at INR 6.7 Crores.
- The Placement Cell was also successful in creating a profusion of internship opportunities for the students by hosting 203 companies offering INR 80,000 PM as the highest stipend, while the average stands at INR19,000 PM.
- In the academic session 2020-21, 50 companies collaborated including KPMG Global Services, Bain and Company, Deloitte, PwC, Willis Tower Watson, EY GDS, etc. A total of 228 offer letters were extended in assorted profiles of Audit, Knowledge, Product Consultancy, Investment banking, Assurance, Actuarial consultant, Finance, etc. The gross CTC was INR 9.29 Crores, the average CTC was 5.4 Lakhs and the highest remuneration was by eXMyB at 12 LPA.
- The Placement Cell provided internship opportunities by collaborating with 139 prestigious companies offering 84 remarkable profiles across all the streams and sectors.
- Ignite also catered to the alumni community by bringing in recruiters from esteemed organizations such as Bank of America, McKinsey and Co, KPMG India, etc.

- The biggest event of Ignite, ANUBHAVA 3.0. is an annual PAN India Online internship fair that saw over 3700 registrations and 11000+ applications from all over India.
- Ignite believes that the counsel of the alumni is of the utmost value to the current students, to bridge the gap between the alumni and students, Ignite organizes the Alumni Talk Series. To facilitate IGNITE organizes learning, NITI, a case study, and a business quiz competition. Ignite believes that the advice and knowledge that business leaders from all fields can impart to students is unrivaled. IGNITE organizes events ACIES and LAKSHYA, a virtual career counselling event.

2022-23

Contents

2022-2023

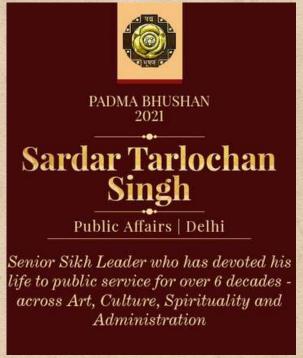
• Face To Face with Tarlochan Singh, Chairman,	68
SGTB Khalsa College	
1st Sikh History Congress	72
 Felicitation of Vikramjit Singh Sahney 	74
 National Seminar On Partition Of India And 	75
Role of Sikhs In India's Freedom Movement	
• T20 Tournament	77
Khel Utsav 2022	78
Book Release Ceremony	79
 Closing Ceremony of Centenary Celebration 	80
 International Year of Millets 2022-2023 	81
Presentation of Sirjana	82
 Founder's Day & Orientation Day 	83
Khalsa in News	84
• Hall of Fame 2022 - 2023	89
• Sports Achievement 2022 - 2023	94
Faculty Achievements	96
National Cadet Corps	98
National Service Scheme	100
Guru Angad Dev Teaching Learning Centre	104
(GAD-TLC) of MHRD	
Mata Gujri Library	105
Gandhi Study Circle	106
Academia: Academic Reports	107
Art & Culture: Co-curricular Society Reports	119
Independence Day Celebration	131
• Lashkara 2023	132
Congratulations To Our Professors	134
Warm Welcome Permanent Faculty Members	135
The English Section	138
The Hindi Section	151
The Punjabi Section	170

FACE TO FACE

WITH S. TARLOCHAN SINGH CHAIRMAN, SGTB KHALSA COLLEGE

S. Tarlochan Singh (birth 28th July 1933 A.D.) is not only a legendary figure among us, but a farsighted human being too. His versatile personality has raised throughout his life several burning issues pertaining to Punjab, Punjabi language, Punjabi Diaspora & Sikhism as a whole from different platforms, such as, writing books, articles in magazines and newspapers, Parliament speeches, television discussions etc. No doubt, these issues are still significant and relevant too, which require our serious attention. His approach towards these issues remained balanced, rational and scientific in nature throughout. His innovative ideas are generally welcomed by the all. I got a chance to interview such a multi-faceted personality to understand his 'unconscious' being constructed, while serving the nation and using his positions. With due apology, only some of the extracts of this long interview are being presented here:-

Ques: - Welcome sir. Please tell us about your family background.

Ans: - Sat Sri Akal, Professor Sahib! I was born in Dhudial village of Jehlum district (now in Pakistan). Late S. Balwant Singh Kohli was my father and Smt. Ram Pyari was my mother. Dhudial was a town like village and had a railway station on Mandhra—Bhuan line. A big market was existing there, from where food grains like items used to be supplied to the other surrounding villages. My father was a known trader, a commission agent, who had a big whole sale business there. Our village was a part of 'Dhan Pothohar' region, which was situated about 80 kms away from Rawal Pindi.

Ques: - Sir, what was your age, when partition happened?

Ans: - Around 13 to 14 years.

Ques: - Under what circumstances did you leave your home?

Ans: - Yes, it's very important to know. Generally, people do not know that before Indian Independence took place on 15th Aug. 1947, our areas became politically surcharged. Everybody knew that Dhudial was basically a Sikh dominated village. So, Muslim League had an eye on it. During March 1947, disturbances started in and around our village. Ultimately, whole of the Dhudial village was burned before our eyes. Professor Sahib! You know well that Shri Bhisham Sahni has shown some of the glimpses of these disturbances in his film 'Tamas'. Whereas, in other parts of the West Punjab riots, looting, killings and mob lynchings were started during August 1947. I, with my own eyes saw, hand to hand fight from 11 to 13th March 1947 in my village.

When our whole village was burning, we moved to Gurdwara and later on to a palace like house of S. Sunder Singh. Our whole village was surrounded by Muslim League people. By the Grace of Almighty GOD, we were saved by the Army personnels, who were moving around the area, came after seeing flames of fire from our village. Later on, we shifted to Patiala. There, I did child labour to earn livelihood for my family. In this way, I saved some money to get admission in a Khalsa School. I passed my matric examination in 1949 AD and did my M.A. (Economics) in 1955 AD.

Ques: - What attracted you to politics?

Ans: - While studying in Mohindra College, I was consciously –unconsciously attracted towards politics. Our village was known for its Akali politics. Master Tara Singh and Baba Kharak Singh generally used to visit our village. I used to listen their political speeches and became member of the 'All India Sikh Students Federation'. During college days, I courted arrest myself in Akali Movement in 1951 and remained in Nabha Jail for 15 days. I was one of the nine accused who were arrested for shouting against Pandit Jawahar Lal Nehru in Fatehgarh Sahib in December 1953 and was kept in chains in Jail for 36 days. S. Gian Singh Rarewala became first non-congress Chief Minister. He liked my intelligence. As a result, I came nearer to him. S. Partap Singh Kairon saw my working style very closely and asked for to have a big position in the political system. I was appointed District Public Relation Officer by him in 1957 and posted at Ferozpur.

Ques: - Was it your foresight that made you opt for a P.R.O appointment?

Ans: - Yes, you may assume like this. From the very beginning, I felt a PR skill in me, which helped me during my entire career.

Ques: - It's a general perception that you were a close advisor to Giani Zail Singh, whether he was the Chief Minister of Punjab or President of India? What is the mystery?

Ans: - Professor Sahib! This is what people say. I did my job very honestly. As a result, he had developed a trust in my functioning. When Giani Zail Singh became Chief Minister of Punjab, he opted me as his PRO Advisor, though I was working as Joint Secretary, Markfed and when he became President of India, I was appointed as his Press Secretary.

Ques: - When did you start your career as a PRO?

Ans: - As, I told you earlier that my intelligence and style of functioning was very much liked by S. Gian Singh Rarewala. I became his Personal Secretary. Partap Singh Kairon had seen me working there. He was very much influenced from my working style. S. Parkash Singh Badal for the first time became M.L.A. in 1957. So, I know him since that time, being DPRO Ferozpur. Till now, I am in contact with him in various capacities. From Ferozpur, I was posted at Bhakhra Nangal Dam. There, I had unique type of experiences.

Ques: - What was the uniqueness of your experiences?

Ans: - Actually, Bhakhra Nangal Dam was a prestigious project, a symbol of Indian Economic Development for the then Prime Minister of India Pt. Jawahar Lal Nehru. He used to take keen interest in its all-around development.

Whenever, some foreign high dignitary used to visit India on his/her official tour, Pt. Nehru used to send them there. Being a PRO, I had to accompany all foreign dignitaries. I met Pt. Nehru several times very closely. One thing more pertaining to my personal achievement is that, I met my would be wife (Ms. Uttamjit Kaur) as a tourist there. Though, she was studying in I.P. College of Delhi University at Delhi. We got married in November 1959.

After Bhakra, I remained DPRO Narnaul, Ambala and Patiala. I was posted as Joint-Secretary, Punjab Markfed, and the largest cooperative body in Asia. I was sent to East Germany for training and was made Incharge of Harvesting Unit. For the first time, harvesting combines came to Punjab in 1971. I produced the first ever 12 pages multi-coloured calendar on Sikh History in 1971 and another, on Sikh Shaheed in 1975. As Joint-Director, Public Relation, I produced various books, which were internationally recognized. I remained head of Culture & Tourism Department of Punjab from 1980. My achievements there are: Maharaja Ranjit Singh Museum in Rambagh Amritsar; Bhagat Singh Museum & his turbaned statue in Khatkar Kalan and a museum at Sanghol, a Harrapan Site.

Ques: - When did you come to Delhi?

Ans: - I came to Delhi in 1982 along with my family as Director, Asian Games, where my work was properly recognized by the then Prime Minister Indira Gandhi and was awarded Vashisht Asiad Jyoti by the President of India. After that, I never looked behind and remained in Delhi. I joined as Press Secretary to the President of India. I got several chances to meet politicians of different political parties, foreign dignitaries, journalists, thinkers etc. I accompanied the President, on all his foreign tours.

Ques: - Which politician did you like the most?

Ans: - During my administrative, socio-political and cultural carrier, I met a number of great personalities, who influenced me with their progressive ideas. But, I remember former Prime Minister of India late Shri Atal Bihari Vajpayee the most. He was not only a politician, but a great statesman too. He was basically a finest human being, having many qualities. His vision was very vast. Mr. Vajpayee was a great democrat and had a firm belief in human rights. I used to meet him ver11.7

y often and have discussions on various issues. It was his kindness that he got appointed me Vice-Chairman, National Commission for Minorities in 2000 A.D. and later on, as Chairman, with union cabinet minister status in 2003 (first ever Sikh Chairman).

Ques: - It is obvious that you had cordial relations with persons having different political ideologies. How did you manage the same?

Ans: - Professor Sahib! One should always remember that politics is a management of contradictions. This helps us in each and every sphere of our life. Since 1957 to 1993, I remained in Govt. service, enjoying different high positions. Though, PRO is never a political post, but I had to deal with the top persons, having different political backgrounds? I knew the art, pertaining to the management of contradictions. Whether he was Rarewala, Partap Singh Kairon, Giani Zail Singh or S. Parkash Singh Badal, Om Parkash Chautala or S. Buta Singh, I dealt with the all, with my humility and skill. I believe, that never allegate or talk about the shortcomings of once predecessors and unnecessarily highlight the achievements of the present incumbent. This principle helped me a lot. It is the first and foremost duty of the PRO to tell the truths of prevailing situations to the boss.

Ques: - But, isn't it difficult to tell the truth to a high powered politicians?

Ans: - Yes. No doubt, it is a difficult job. But, one should know the art of expressing the truth. Giani Zail Singh knew that I am an Akali from the core of my heart, but he realized that I never indulged in professional misconduct. I served faithfully at every posting. You can imagine my loyalty that I still and speak about the role of Giani Zail Singh, Kairon, Rarewala, Badal, Vajpayee, Barnala, S. Buta Singh and S. Hukam Singh etc...

Ques: - What happened to Punjab and later on to the whole nation during 1984?

Ans: - 1984 was an unfortunate year for the Punjab and the Sikhs. We must know our limitations. Most of the decisions were being taken by the high ups. Most of the questions related to Blue Star Operation and Sikh genocide, which took place in whole of India, after the assassination of the then Prime Minister Indira Gandhi, are unanswerable. I, as a Member of Parliament put forward the entire Sikh case through a call attention motion in December 2009. Which was perhaps the first time, when proper debate on 1984 happenings was allowed. My 32 minutes speech can even now be heard on 'You Tube' or my 'Website' https://www.tarlochansingh.com/.

Ques: - But, both the tragic incidents occurred during the period when Giani Zail Singh was the President of India. What is your opinion in this regard?

Ans: - As, I have already clarified in other words that Giani Zail Singh was a mature politician. He was the first Sikh President of India. It's really a matter of concern for all of us that under the President ship of Giani Zail Singh, both the tragic incidents occurred. But, all the decisions were being taken by the then Prime Minister herself and Giani Zail Singh was kept in dark and was made powerless. By faith, he was a staunch Sikh gentleman, who was the master of Sikh philosophy, Sikh history and the Gurbani. No one should doubt his integrity, feelings and sentiments.

Ques: - What are the issues raised by you at various platforms?

Ans: - I have been raising issues pertaining to Punjab, Punjabi language, Sikh Diaspora. Sikh identity, Sikh economy through different platforms. Most of them are available in my books and mine Parliamentary speeches and are also available on 'You Tube' and my 'Facebook account' also.

Ques: - What are your exceptional and remarkable achievements?

Ans: - Satguru has been very kind to guide me at every stage of my life. My achievements are in various fields are numerous, which I can mention here. Anand Marriage Act 2012 is a landmark in free India, as it was unanimously passed by both the houses of Parliament. I moved a private member bill for this. This is the first law, which gives a separate religious status to the Sikhs. All the Sikhs were getting Hindu Marriage Certificate prior to this. The constitution review commission accepted my request and recommended amendment of section 25 of Indian Constitution to give equal status to Hindus, Sikhs, Jains and Buddhists. I moved a private member bill for accepting of this recommendation, but it could not be discussed and is still lying pending. I was succeeded in getting a first time debate on 1984 Anti-Sikh happenings, in parliament through a call attention motion in December 2009.

With my efforts, life size statues of Maharaja Ranjit Singh and of Shaheed Bhagat Singh with turban and portraits of Master Tara Singh and Baba Kharak Singh were installed in Parliament. Amritsar-Vancouver flights, development of Amritsar and Chandigarh Airports were other highlights. Afghan Sikh refugees problem was solved by me, I had to go to Kabul also. The first Sikh Army General J.J. Singh and getting field Marshal Status to Air Chief Marshal Arjun Singh; Punjabi as second language in Haryana and Delhi; holiday on Guru Nanak Dev Ji's Prakash utsav in all the states of India. A Sikh member in all State Minority Commission are due to my consistent efforts. Details are available in the book 'Role of a Parliamentarian' published by Punjabi University, Patiala and the Minority Commission in two volumes.

Ques: - What are your present activities?

Ans: - I am devoting time towards the successful functioning of 'International Centre for Sikh Studies' (ICSS) and 'Guru Tegh Bahadur Holographic Auditorium'. The centre is an ambitious project of 'Delhi Sikh Gurdwara Management Committee'. S. Vikramjit Singh Sahney, MP and a philanthropist, is of a great financial help. I was succeeded to get Rs. 10 crore grant from Punjab Govt. for this project. We hope to propagate the life, philosophy and teachings of the Sikh Gurus.

Besides this, I have also been functioning as Chairman, Governing Body of S.G.T.B. Khalsa College. This is one of the prestigious colleges of Delhi University. I was succeeded in getting Minority status to the Sikh colleges in Delhi. Guru Angad Dev Centre at Khalsa College, Delhi has given a boost to this Sikh Institution, as Lecturers of all the colleges in India are coming here for their refresher courses.

Ques: - At this stage, do you feel satisfaction from the core of your heart?

Ans: - Not only satisfaction, I feel fully contented. Recently, I was being awarded Padma Bhushan 2021 by the President of India. I have travelled worldwide and received lifetime achievement awards, by many National and International organizations. I am a regular contributor to many newspapers and T.V. Channels etc... Thanks

Prof. Manjit Singh Former H.O.D. Punjabi Dept. University of Delhi

EVENTS AT KHALSA

FIRST SIKH HISTORY CONGRESS

UNDERSTANDING SIKH HISTORY FOR HIGHER EDUCATION

The first International Sikh Congress was organized with an aim to document the illustrious history of the Sikh community and the many contributions it has made towards the building of the Indian nation and its society. The first session of the day highlighted the rich textual and literary tradition of the Sikhs since the times of the Gurus. Their radical and revolutionary teachings challenged the domination of the contemporary Mughal State. Lt. Gen. Gurmit Singh, the Hon'ble governor of Uttarakhand urged the packed hall to live their lives in accordance with the core teachings of Sikhism.

Prof. Yogesh Singh, the Vice-Chancellor of Delhi University, echoed similar sentiments in his address and said it was time to fill the gaps in Indian history by giving adequate representation to the contributions of Sikhs in nation building.

After Prof. Singh, Prof. Raghuvendra Tanwar, Director ICHR, added that their biggest contribution has been the spirit of rebellion against atrocity and oppression; a spirit that guided the way for the independence movement to follow. The session also proved that Sikhs have not only created history, but they have been actively and regularly registering history ever since the times of the Gurus.

The second session, continuing the enriching discussion of the first, added on to the different aspects of the spiritual lives, teachings and spiritual lives of the Sikh gurus. Dr. Daljit Singh, Dr. Satinder Singh and Prof. Pratibha Chawla presented their papers to reignite the discussions and historical importance of the sacrifices that the Sikh Gurus had to go through to ensure the continued freedom of the Indian nation. The first day ended with an excellent musical night by Bir Singh. Guests from across the globe, faculties, students and their parents attended the concert and had a gala time listening to traditional and modern Punjabi songs.

The second day of the conference began with an invigorating session on the contribution of Sikhs in the Indian army throughout the history of Indian military fights. While big academic names like Prof. Harbans Kaur Sahoo, and Prof. Chhanda Chatterjee read their papers to trace the same, Dr. Vineet Nalwa, a successor of S. Hari Singh Nalwa charted out the illustrious life, career and sacrifices of her illustrious army general ancestor.

Lt. Gen. Syed Ata Hasnain spoke about five Sikh soldiers, of different ranks, who have, through their quick thinking and brilliant military strategy, ensured the retention of the legacy and history of Punjab and the country. The next session on the second day focused on the ethos of Dalit empowerment within Sikhism.

Prof. Raj Kumar Hans and Dr. Mridula Arora emphasized the democratic nature of the teachings of Guru Nanak. Prof. Kuldeep Kaur Pahwa spoke of the heroic women in Sikh history and their illustrious contributions and legacy. The closing note by Prof. Balbir Madhopuri charted out how the Gurmat effectively challenged the barbaric practices of the conquering Arya races. In The third session, Prof. Jaswinder Singh and Dr. Amarpreet Singh Gill highlighted that democracy is about some values and not just about adult franchise. The values of Consent, Equality and Liberty. Guru Nanak's philosophy created a free human being. Dr. Ranjit Kaur's paper explained the meaning and importance of Saka in Sikh history whereas, Dr. Hardeep Singh's paper articulated the existing scholarly literature on the Gurudwara Reform Movement. The final session of the day saw Prof. Sukhdial Singh, Dr. Paramjeet Singh Mansa, Dr. Tareema Singh, Dr. Savinder Kaur, and a joint paper by Dr. Bharatbir Kaur Sandhu and Dr. Gurminder Singh. The session reiterated the injustice that the partition of India did to the Sikhs as it took away the Sikh homeland.

On The final day of the congress, The first session began with a paper by Prof. Swarn Singh Kahlon, focusing on the presence of Sikhs at the global stage, beginning with the earliest examples of connections developed by Sikhs with foreign lands. The second session was by Prof. Nirmal Singh on the Sikhs in the US. He focussed on the Sikh diaspora, starting with the role of a Sikh soldier fighting on behalf of the Union Army during the American Civil War (1865) to chart out the military contribution that the Sikhs had had to the US army.

Prof. Amrit Kaur Basra's paper attempted to map the lived experiences of the Sikh Diasporic community in Canada. The fourth speaker, Mr. Jasbir Singh Sarna gave a brief overview of the travels of Guru Nanak and other Gurus to the Kashmir valley, Ladakh and the higher Himalayas. Next, Prof. Jagmohan Singh Gill spoke about how the immigration of almost all Sikhs in the 19th century was through Calcutta, the port becoming the gateway to the world for the community. Echoing many presenters before her, Dr. Kaur pointed out that Guru Nanak was the first to acknowledge the rights of plurality of cultures and civilizations, all of which, in his opinion, were guided by Divine providence. The final technical session of the day and congress began with Prof. Seema Bawa speaking about the rich tradition of Sikh art, mainly focusing on the Murals, Miniatures, and Iconographies present in various Gurudwaras, and Palaces. Dr. Vanita, after, pointed out the need to read certain devotional texts, like Guru Nanak's bani as a piece of literature to get a better understanding of contemporary times. Finally, Dr. SP Singh stressed on an interdisciplinary approach, including science and technology, to recover and preserve the rich history of the Sikh community. This effectively ended the three days' worth of rigorous technical sessions that made this congress one of a kind and quite seminal. I hope that this congress will become a tradition to bring forward to the world the history of a community that has made the Indian nation what it is today.

S.G.T.B Khalsa College Felicitates PADMA SHRI

Vikramjit Singh Sahney

S.G.T.B Khalsa College, Delhi University organized a felicitation program to give special recognition to Padam Shri awardee S. Vikramjit Singh Sahney on 9th September 2022 in Master Tara Singh auditorium.

The ceremony was presided by esteemed members of DSGMC – Harvinder Singh K.P (Senior Vice President, DSGMC), Atma S. Lubhana (Junior Vice President, DSGMC), Jagdip Singh Kahlon (General Secretary, DSGMC) along the principals and scholars from the university.

Dr. Jaswinder Singh (Principal) commenced the ceremony through his heartfelt welcome and commended the remarkable personalities present in the ceremony. He maintained the stand of effectively disseminating Sikh history among the people for it to get due recognition in academia. He congratulated S. Vikramjit Sahney on making Baba Baghel Singh Museum and helping spread the Sikh political ethos in the most altruistic way.

After discussing several problems of Punjab and whole nation he passed the baton to S. Tarlochan Singh. S. Tarlochan Singh (Chairman) addressed the audience and emphasized on creating the unity in the nation and encouraged the students to follow the path of the leaders who helped create unity in the nation. He mentioned the refugee background of S. Vikramjit Singh and inspired the students to stay brave and work hard.

The audience was privileged to also listen to Jagdeep Singh Kahlon's (Gen. Sec., DSGMC) words of praise for S. Vikramjit's reliable presence in Rajya Sabha. S. Vikramjit Singh Sahney in his turn addressed the audience with words of assurance towards his duty as a member of Rajya Sabha. He reminded the importance of jobs and employment in developing the lives of young learners. He encouraged the students to not ignore learning professional skills along academic journey and mentioned the already operating skill Center in Delhi with the same objective.

His services to aid the education have been going on in Delhi and Kot Kapura, Punjab. His donation to Jawaharlal Nehru University for opening the Punjabi Department revealed his dedication towards education. He closed his address with emphasis on maintaining the effort to preserve cultural consciousness within Punjabi community. The college also extended their thanks by presenting shawl and planters to the guests, The ceremony was concluded with Dr. Surinder Kaur's (Vice Principal) warm words of thanks to all present.

National Seminar On Partition Of India And Role of Sikhs In India's Freedom Movement

Celebrating Azadi ka Amrut Mahotsav and the 100th anniversary of the establishment of the University of Delhi, Sri Guru Tegh Bahadur College organized a national seminar in hybrid mode on Partition of India in 1947 and "Role of Sikh in India's Freedom Struggle" on 8th August, 2022. It was the occasion to remember the long and onerous journey wherein numerous individuals and communities strove relentlessly to achieve the common goal of independence. But ironically the much coveted freedom came at the cost of physical

partition of the country, partition of assets, loss of near and dear ones, shattering of cultural harmony, and a long lasting psychological trauma suffered by the Punjabi community in general, and Sikhs in particular.

This national seminar was graced by the presence of dignitaries. Dr. Raghuvendra Tanwar, chairman of Indian Council of Historical Research, New Delhi; Dr. Jaspal Singh, Member of National Commission for Minority Educational Institutions; Prof. Seema Bawa, Head of Department of History, University of Delhi; Dr. Mohinder Singh, Director of Bhai Vir Singh Sahitya Sadan, New Delhi and S. Tarlochan Singh, Former Member of Parliament and Chairman of College Governing Body.

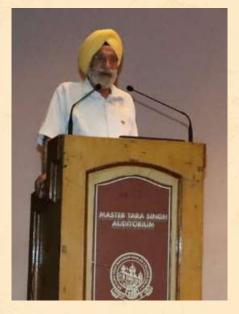
Prof. Jaswinder Singh; Principal of the college, then cordially invited and extended warm welcome to the esteemed guests. S. Tarlochan Singh spoke on the different aspects of partition which should be taught in schools/colleges and shared his personal experience during and after partition. He was followed by Dr. Raghuvender Tanwar.

Dr. Tanwar was the first keynote speaker who threw light on the role of Sikh in the partition and emphasised that the proportion of sacrifices and contributions made by the Sikhs were much more than their share in the total population of India. He threw light on the false narratives prevailing on partition and underlined the need for revisiting the history of the Partition.

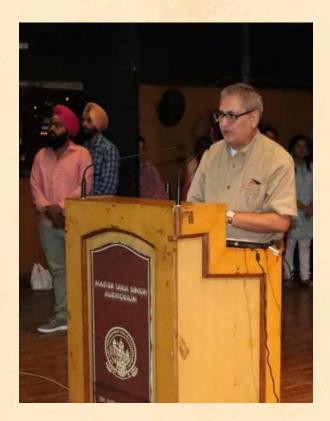

Dr. Mohinder Singh made his presentation on the Akali movement and addressed the audience on the importance of Sikh personalities and parties in defining the momentum and complexion of the freedom struggle. He explored the contributions of the martyrs of the Gurudwara Reform Movement whom the community remembers in their daily prayers.

Dr. Seema Bawa enlightened the audience on Art and Artists of the partition. She took the discussion beyond the thematic of partition of territory and highlighted the partition of mentalities, culture and memory; a level that, in her opinion, could be gauged on the level of cultural artefacts, like works of the artists such as, Satish Gujral, S.L. Parasher and P.N. Mago.

Dr. Jaspal Singh discussed the Ghadar movement in detail, and displayed a copy of 1913 Gadar Newspaper wherein the program of Ghadar was advertised with, "Shahaadat (martyrdom) as its reward, Maut (death) as its remuneration, and Azaadi (freedom) as Pension".He also shared his own personal memories that intersected with the collective trauma around the partition years.

The team of the Guru Angad Dev Teaching Learning Centre of the college organised the registrations for the seminar, and issued certificates to the participants. It was a well attended seminar that rendered an enriching experience to the audience. Thorough case studies, well articulated arguments, and lesser known facts furnished by all the speakers captivated the imaginations of the listeners who were left with the impressions of unparalleled contributions of the Sikh community in achieving India's independence, and their indelible sufferings in the aftermath of the partition of Punjab.

9th Sahibzada Zorawar Singh and Sahibzada Fateh Singh T20 Tournament Inaugurated

The Inauguration and Opening ceremony of the 9th Sahibzada Zorawar Singh and Sahibzada Fateh Singh T20 cricket tournament 2023 was held at Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College today. Prof. Yogesh Singh, the Vice Chancellor of the University of Delhi graced the occasion as the chief guest while Prof. Shri Prakash Singh, Director, South Campus, University of Delhi and Prof. Chander Shekhar, Chairperson, International Relations, University of Delhi were invited as special guests.

The event was also enriched by the presence of Saradar Tarlocjan Singh, Chairman of the governing body of the college. Padamshri awardee Dr. Ravi Chaturvedi, an acclaimed international cricket commentator graced the ceremony as the Guest of Honour. Prof. Yogesh Singh extolled the spirit of sportsmanship and unity emblematized by cricket as a sport and this tournament in general. He opened the tournament by batting an over.

The tournament, which will be held from 2-24 February, upholds the values of the G20 Summit which will be hosted by New Delhi in September 2023 as a mark of appreciation of India's resilient civilisation and its rich contribution to human knowledge.

The tournament gets its name from the two younger sons of the tenth Sikh Guru, Shri Guru Gobind Singh Ji were executed on 26, December, 1705, by Wazir Khan the Mughal Governor of Sirhind, in a petty act of vengeance and forced Islamic conversion. The courage and fortitude of the two boys eventually became a source of inspiration for the formation of the Sikh empire on the ruins of the Mughal kingdom. t is this spirit of standing tall against the global crises of tyranny and oppression that the T20 tournament, named after the two Sahibzadas, organised by Sri Guru

Tegh Bahadur Khalsa College, Delhi University emblematizes. Cricket is, after all, a field that encapsulates freedom and unity as players from all castes, classes, religions, and states find a single voice through the game. The tournament, this year, comprises of 16 under-23 teams from across the Delhi NCR and is the only one that allows the players to play under a flood light in a day/night format.

KHEL UTSAV 2022

Intra-Department Sports Festival

The department had organized the intra-department Sports festival after two years of pandemic, Khelutsav 2022 on 23rd April 2023 to promote game & amp; sports & physical activity among students.

All the departments participated in one day sports extravaganza, where 8 different

sports

- Volleyball (M&W),
- Football (M),
- Kho-Kho (W),
- Relay Race 4X100m (M& W) and
- Cross-Fit Challenge (M& W) were organized for boys & girls.

The prize distribution ceremony was conducted in the presence of Principal Prof. Jaswinder Singh who gave away trophies, medals, certificates & podies to the winners & p; runners up.

23rd April 2023

UNIVERSITY OF DELHI
Department of Physical Education
PRESCRIS

NTER-DEPARTMENT SPORTS

COMPETITION

CAMES

VOLLEYBALL (MEW)

KHO-KHO (W)

RELAY RACE (4X100M)(M&W) CROSS FIT CHALLENGE (M&W

BOOK RELEASE CEREMONY

Partition of Punjab is a tragedy of separation that still brings anguish to the Sikhs in India. Partition meant that Sikhs now had to cross the international border to visit gurudwaras and historical sites left behind in the newly formed Pakistan. Pilgrimages to Nankana Sahib, Panja Sahib, Kartarpur Sahib and Gurudwara Sauda have now been made possible due to efforts of both the nations towards creating amicable relationship; But there are many other Sikh historical sites which

have not just been ignored but have been forgotten. Surinder Kochhar's book Sarhad paar Gurdhaam (Sikh Spiritual Centres across Border) is journalistic research on finding, locating, and documenting the condition of these forgotten historical sites in Pakistan. SGTB Khalsa College, Delhi University, organized the book release for this very special literary piece on 3rd March 2023. Surinder Kochhar's book Sarhad paar Gurdham was released in presence of S. Tarlochan Singh (former MP), Satpal Singh Kohli (Head of Miri Piri Academy, U.S.A), Prof. Harmeet Singh, Prof. Ravinder Kumar (former Dean, Cultural Affairs, D.U), Dr. Paola (author and scholar, U.S.A) and Dr. Jaswinder Singh (College principal). Dr. Jaswinder welcomed the guests and emphasised the role of literature in acquainting the reader with history. The keynote speaker, Prof. Ravinder Kumar, talked about Gurudwaras as community centres which are locus of philosophical discourse, altruistic community living, and are even reliable aiding units in cases of disaster management. Kochhar's book covers the findings of about 282 such sites found in Pakistan, some of which have been categorised as 'Enemy Property', based on 50 primary resources along local oral accounts.

Tarlochan Singh highlighted the UN directive which says that the heritage sites of an ethnic community must be preserved if the community leaves the territory; but rarely this directive has been rarely followed around the world. He further talked about the importance of Sikh institutions and invited the author to speak on his work. Kochhar spoke about his journey from being a journalist to a historian, who has now authored seventeen books. He shared that he went to Pakistan with objective to provide a counternarrative to a popular false belief which portrayed Maharaja Ranjit Singh as a marauder who raided the Mughal monuments, which in fact were looted by the British. He shared the success of proving Pakistan's narrative false and vigour to keep working around the similar subject. He shared how he ventured and found the forgotten, nearly vanished, Sikh historical, heritage and religious sites in the rare parts of Pakistan. He concluded his speech by encouraging the students at the college to focus on the methodology of any historical research and keep polishing the lens to look at the past. The event came to closure with high tea and vigorous discussions around the book.

CLOSING CEREMONY OF CENTENARY CELEBRATION OF DELHI UNIVERSITY

The centenary celebrations at Delhi University were a moment of pride and reflection for the entire university and the nation at large. It was hosted on June 30, 2023 at the Delhi University Sports Complex. Our Hon'ble Prime Minister Shri Narendra Modi and Shri Dharmendra Pradhan, union Minister for Education, Skill development and Entrepreneurship graced the occasion. The Vice Chancellor of the University of Delhi, Prof. Yogesh Singh along with higher officials welcomed the esteemed guests.

The Principal, Prof. Jaswinder Singh, along with Vice Principal, Prof. Surinder Kaur, accompanied with the newly appointed faculty members from various departments and selected NSS students attended the ceremony. The opening ceremony was a spectacle of cultural performances, speeches, and a reflection on the university's growth over the past century.

Our college was one of the selected few in the University who even got an opportunity to showcase the colleges' achievements in light of the centenary celebrations. Some of the key highlights at the exhibition included our in-house setup for Mushroom Cultivation and Hydroponics. We also showcased the "Green-Initiative Practices" that have been imbibed by the college to make it an environment friendly space. It was indeed a proud moment for the college to highlight the patents received by faculty members of the college, appreciating and emphasising the quality research conducted in the college. Our stall also exhibited the various distinguished alumni of the college and also the various projects under the aegis of NSS and NCC. Along with these achievements, the various distinguished conferences and events held in college which were released in the press, were also projected.

30th June 2023

While selected members were present at the ceremony, the rest of the college faculty along with non-teaching staff and students attended the live streamed telecast of the ceremony, in the college auditorium. It was proud moment to witness this historic celebration with Prime Minister highlighting the achievements of the university and its journey of 100 years.

International Year of Millets 2022-2023

The United Nations General Assembly (UNGA) accepted the proposal spearheaded by The Government of India to celebrate the year 2022-2023 as an "International Year of Millets (IYM)". The vision behind the proposal was to spread awareness about the enormous potential of millets as a superfood and ensure the food and income security of India by making India a "Global Hub of Millets".

In consideration, the Department of Botany, SGTB Khalsa College, organized special lecture series with renowned personalities in the area of millets research to celebrate the "International Year of Millets 2022-2023". The lecture series aims to create awareness among the students and faculty members about the numerous health benefits of millets. The first lecture of the series was conducted on August 1, 2022, as an online webinar on the topic "Millets: A Super Food & its Heath Benefits". The lecture was delivered by Dr. C. V. Ratnavathi (Director, Indian Institute of Millet Research, Hyderabad, India). The session was so elaborate and informative, focusing on the nutrient compositions and importance of millets. The guidance of consumption patterns has also been provided in a simplified way.

The second lecture of the series was organized as an interactive offline session on September 7, 2022, by Dr. Sumer Pal Singh (Principal Scientist, Division of Genetics, ICAR-IARI, New Delhi, India) on the topic "Biofortification: An Approach to make nutri-cereals more nutritive". The talk was based on the research and approaches towards the enhancement of the nutritive value of the millets along with the prospects of growing the millets in stressed soil. The students actively participated during the session and interacted with the speakers for their queries and more understanding of the millets. The awareness series would be continued from the department throughout the year with more events like lectures, workshops, displays etc.

Successful Presentation Of 'Sirjana'

(The Play Moved The Audience)

Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, University of Delhi and Haryana Punjabi Sahitya Academy in collaboration with Ekas Creations (Reg:) and K.S. Artz Productions presented Pali Bhupinder Singh's play 'Sirjana' at Master Tara Singh Auditorium, Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, Delhi. Written by Pali Bhupinder Singh, this play tries to bring out many social and psychological complexities of a serious subject like female foeticide. This play was successfully directed by Kulwinder Kaur Saini ji.

The media of this entire play was handled by "Vii Media". CEO of Vii Media and a well-known name in the media world Bhalinder Singh Virmani conducted the stage well and educated the audience on the theme of the play. Principal of the college, Prof. Jaswinder Singh, playing the role of a gracious host, welcomed the chief guests, Sardar Rishipreet Singh Sachdeva (Treasurer, Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College), Dr. Harpreet Kaur (Principal, Mata Sundari College), Dr. Harmeet Singh (Ex-Principal,Sri Guru Nanak Dev Khalsa College), Dr. Prithviraj Thapar (Associate Professor, Dayal Singh College) and Play Director Kulwinder Kaur Saini with utmost humility. Dr. Harpreet Kaur. Principal of Mata Sundari College talked about the existence of women and gender equality with context to Guru Nanak Dev Ji's ideology.

On this occasion Kulwinder Kaur Saini shared GS. Nakshdeep Panjkoha's novel 'Lal Lakir Par' and Balwinder Kaur Khurana recited her poems to the audience. After this Nakshdeep Panjkoha's book "In Essence the Bani of Guru Nanak Sahib (Part 1)" was launched. Prof. Jaswinder Singh Ji said that this raga-based book related to the verses of Guru Nanak Sahib ji will be very beneficial for the students. Towards the end, the director of the play Kulwinder Kaur Saini also thanked the program coordinators Gurdeep Singh Sehra and Dr. Ravinder Kaur Bedi, who put in great efforts to bring it to the audience. Finally, the principal of the college extended his appreciation to the entire theater troupe, the audience and the special guests for the successful presentation of the play.

Founders Day

In our college, we celebrate Founders Day on the 26th of November each year to honor the martyrdom of Ninth Sikh Guru, Tegh Bahadur Sahib ji, after whom our college is named. The commemoration took place at the college Gurudwara. Despite exams being underway, a significant number of people attended the event. The occasion was graced by the presence of renowned Ragi Jathas, including Bhai Nirmal Singh Ji from Hazoori Ragi Gurudwara Sis Ganj Sahib, as well as the students from Anhad the Divinity Society of Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College.

Guru Tegh Bahadur Sahib ji made remarkable contributions to society, and his selfless sacrifice for the sake of humanity was remembered on our Founder's day through a Kirtan performance by the students of Anhad the Divinity Society. Gyani Amrik Singh Ji also enlightened the audience with Gurmat Vichar, sharing historical events and the teachings of Guru Sahib. The event served as a meaningful tribute to the profound impact of Guru Tegh Bahadur Sahib ji on our college and society as a whole.

Orientation Day

As per tradition college held the orientation day for new students at the majestic Master Tara Singh Auditorium on November 11, 2023. Sh. Vikas Gupta, Registrar, Delhi University, was the guest of honour. The auditorium was packed to its capacity with eager freshers and their parents.

The orientation programme started with a Shabad recital by the students of the Divinity Society of the College. The students then witnessed an audio visual display of the history of college. The students were welcomed by the College principal, Prof. Jaswinder Singh who enlightened the students about the new learning outcome based curriculum. They were introduced to the New education Policy and the time table by Dr. P.D.Sharma (time table in-charge). The entire proceeding was efficiently conducted by Ms. Parminder Narang. Dr. Nachiketa Singh concluded speaking about the extra curricular activities of the College.

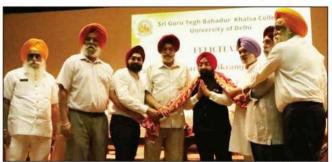

1ST SIKH HISTORY CONGRESS

आफ्टर ब्रेक साजाहिक

खालसा कॉलेज ने राज्यसभा सांसद एवं पद्मश्री विक्रमजीत सिंह साहनी का किया अभिनंदन समारोह

-अमरेन्द्र पाण्डेय दिल्ली। श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज, दिल्ली विश्वविद्यालय में राज्यसभा सांसद एवं पदमश्री सरदार विक्रमजीत सिंह साहनी का अभिनंदन समारोह आयोजित किया गया।

इस अवसर पर कॉलेज प्रबंधन समिति के चेयरमैन पूर्व सांसद सरदार तरलोचन सिंह सहित गुरुद्वारा प्रबंधन समिति द्वारा संचालित चारों कॉलेज के प्राचार्य, प्रबंधन समिति के चेयरमैन एवं अन्य सदस्य उपस्थित रहे।

कार्यक्रम में राज्यसभा सांसद पदाश्री कायक्रम में राज्यसभा सासद पश्चन्ना विक्रमजीत सिंह साहनी ने पंजाबी भाषा एवं संस्कृति के महत्व को रेखाँकित करते हुए उसके विकास करने की

आवश्यकता पर बल दिया। वहीं उन्होंने जवाहरलाल नेहरू विश्वविद्यालय में पंजाबी भाषा चेयर स्थापना हेतु 5 करोड़ रुपए देने की घोषणा की।

अपने वक्तव्य में सरदार विक्रमजीत सिंह साहनी ने युवाओं में सिख इतिहास और संस्कृति के प्रति जानकारी और जागरूकता पर बल दिया। उन्होंने गुरुद्वारा प्रबंधन समिति द्वारा इस दिशा में किए जा रहे योगदान की सराहना की। उन्होंने युवाओं के सशक्तिकरण के लिए कौशल विकास की बात करते हुए 'युवा महोत्सव' आयोजन करने का सुझाव दिया, साथ ही पंजाब और पंजाबियत

को बचाने की भी बात की। कॉलेज प्राचार्य प्रो. जसविंद सिंह ने

सरदार विक्रमजीत सिंह साहनी का स्वागत करते हुए उनके जीवन के प्रेरक पहलुओं पर प्रकाश डाला।

वहीं प्रबंधन समिति के अध्यक्ष एवं आदर्श बताया।

कॉलेज और गुरुद्वारा प्रबंधन समिति सहित स्टाफ एसोसिएशन ने माननीय संसद सदस्य का शॉल, प्रतीक चिह्न आदि से स्वागत किया।

आदि संस्थानत किया। कार्यक्रम का संचालन खालसा कॉलेज के स्टाफ एसोसिएशन के सचिव डॉ. हरवंश सिंह ने तथा धन्यवाद ज्ञापन एवं आभार उपप्राचार्य डॉ. सुरेंद्र कौर ने किया।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇ.ਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ <mark>ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ-2023</mark> ਦੀ ਹੋਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਅਧੂਰੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਲਈ ਪਹਿਲ • ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ ਪਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ: ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਲੂਪੇ ਤੰਕਰ ਨੂੰ ਸਮਿੰਧ ਲਈ ਸ਼ਹਿਯੋਗ ਦਾ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟੇਗੇ ਕਾਰਗ ਸਾਂਭ ਕੀਤੇ। ਪ੍ਰੋ. ਤੰਕਰ ਨੂੰ ਸਮਿੰਧ ਲਈ ਸੁਧਿਕਾ ਸਾਂਸਕ ਸਾਂਭ ਸ਼ਹਿਯੋਗ ਸੰਬੰਧੀ ਸੰਚਦ ਲਈ ਪ੍ਰੋਰਿਆ। ਸਾਂਬਕਾ ਸਾਂਸਦ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਦੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਤੁਲੰਚਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜੀ ਅਣਹਾਦ ਦਾ ਖ਼ਾਦਸ਼ਾ ਪੁੱਖ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਕਾਰਗਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸਾਰਗ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰੋ. ਅਗੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੁੱਖਕਰ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੱਧ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਅੰਜ ਤ ਜਨਣਗੇ ਨੂੰ ਅਰੰਗ ਹੋਇਆ ਉਦਾਗਾਟਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਰਿਕਾ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਲੈਂਡਟੀਨੈੱਟ ਜਰਨਲ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਗਵਰਨਕ ਉਤਰਾਖੰਡ ਨੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਅਨਰਵ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਅਨਰਵ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਅਨਰਵ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਹਿਯੋਗ ਸਿੰਘ ਹਰਾਕਾ, ਮਹਾਰਕਾਸ ਰਹੀ ਸਿੰਘ ਨਰਆ ਆਦਿ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਸੰਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਰਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਕ ਦੀ ਬਸ਼ਸੀਅਤ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਹਾਧਰਨਤਾ, ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਕ ਦੀ ਬਸ਼ਸੀਅਤ ਵਿਚਲੇ ਸਾਪਾਰਨਤਾ, ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਕ ਦੀ ਬਸ਼ਸੀਅਤ ਵਿਚਲੇ ਸਾਪਾਰਨਤਾ, ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਕ ਦੀ ਬਸ਼ਸੀਅਤ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਹਾਧਰਨਤਾ, ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਕ ਦੀ ਬਸ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਨਰਮਾਣ ਵਿਚ ਭੂਜਿਆ ਨਿਭਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਾਹਾਕ ਦੀ ਬਸ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਨਰਮਾਣ ਵਿਚ ਭੂਜਿਆ ਨਿਭਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਾਹਾਕ ਦੀ ਬਸ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਨਰਮਾਣ ਵਿਚ ਭੂਜਿਆ ਨਿਭਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਾਹਾਕ ਦੀ ਬਸ਼ਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋ. ਸਿੱਧ ਦੀ ਰਾਤਰ ਦੀ ਇਤਹਾਸ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਜੀਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਾ ਸੰਕੋਗਾ ਕੁੰਕੀਵਡ ਡਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰੂਵੋਦਰ ਤੰਕਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਇਤੀਅਨ ਗੁਰੂਵਾਰ ਦੀ ਇਸ਼ਾ ਸਾਹਾਕ ਗੇਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਜਾ ਸੰਕੋਗਾ ਕੁੰਕੀਵਡ ਡਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰੂਵੋਦਰ ਤੰਕਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਇਤੀਅਨ ਗੁਰੂਵਾਰ ਦੇ ਜਰਨਲ ਸ਼ਕੰਤਰ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਰਲੇ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕਾਉਂਸਲ ਐਂਡ ਹਿਸਟੇਰੀਕਲ ਗੈਸਰਚ, ਨੇ ਗਦਰ ਲਹਿਰ, ਕਾਮਗਾਰਾਟ ਮਾਰੂ ਦੀ ਇਤਹਾਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰ ਤੋਂ ਲਿਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਏ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾ, ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਏ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾ, ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਏ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾ, ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਏ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾ, ਅਕਾਲੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਸੰਧਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਜਾਂਦੀ ਦੀ ਜਾਂਦੀ ਦੀ ਦੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਦੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾ

ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ 'ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ-2023' ਭੱਲਕੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 3 ਜਨਵਗੇ (ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘਾਂ: ਸ਼ੇ ਲੁੜੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ '5-7 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ 'ਪਹਿਲੀ ਸਿੰਘ ਗਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ-2023' ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਇਸ ਵਿਚ ਇੱਡਾਅਨ ਕਾਉਂਸਿਲ ਅੱਗ ਹਿਸਲੇਗੇਕਲ ਗੀਸ਼ਬਰ, ਇਸ਼ਹਾ ਗਾਂਧੀ ਨੈਸ਼ਨਨ ਸਿੰਦਰ ਆਫ਼ ਆਰਟਸ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੰਘ ਸੁਖਰਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਕ ਕਮੇਟੀ ਹਾ ਸਹਿਯੋਗ ਤਰੇਗਾ ਦੁੱਖ ਸਹਿਯਾਨ ਵਾਲੇ ਸੁਖਰਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਤਰੇਗਾ ਦੁੱਖ ਸਹਿਯਾਨ ਵਾਲੇ ਸੁਖਰਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਤਰੇਗਾ ਦੁੱਖ ਸਹਿਯਾਨ ਵਾਲੇ ਸੁਖਰਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਤਰੇਗਾ ਦੁੱਖ ਸਹਿਯਾਨ ਵਾਲੇ ਸੁਖਰਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਤਰੇਗਾ ਦੁੱਖ ਸਹਿਯਾਨ ਵਾਲੇ ਸੁਖਰਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਕ ਸਹਿਯੋਗ ਤਰੇਗਾ ਦੁੱਖ ਸਹਿਯਾਨ ਸ਼ਰੀ ਦੁੱਤ ਸੁਖਰਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਕ ਸਹਿਯੋਗ ਸਹਿਯੋਗ ਤਰੇਗਾ ਦੁੱਖ ਸਹਿਯਾਨ ਵਾਲੇ ਸੁਖਰਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਕ ਸਹਿਯੋਗ ਸਹਿਯੋਗ ਤਰੇਗਾ ਦੁੱਖ ਸਹਿਯੋਗ ਸੁਖਰਆਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਸਹਿਯੋਗ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵਿਸ਼ੇ ਉਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਹਿਮ ਰਹੀ: ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੰਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵੱਲੋਂ '1911 ਦੀ ਭਾਰਤ ਵੱਡ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਕੌਮੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਯੋਗਦਾਨ ਵਿਸ਼ ਦੂਰ ਕਰਾ ਸਰਹਤ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿਸਿਪਲ ਭਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਸ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਸ਼ੀਗਕਤਾ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਦ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਗਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਹੋਰਸਵ ਦੇ ਅਵਸਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਵੰਡ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੋਵੇਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉਪਰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਅੱਡ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੱਵ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉਪਰ ਪਾਰਿਸ਼ਤਾਨ ਵਿਚਲ ਗੁਰੂਪਾਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦਵ ਟੀਚਿੰਗ ਲਈਨਗ ਦਿੱਤਾ। ਡਾ. ਰਘੂਵਿੰਦਰ ਤਨਾਕਰ ਸੀਮਾ ਬਾਵਾ (ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਭਾਗ, ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾਂ ਰਾਹ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੈਨੀਨਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਜ ਤੋਂ (ਕੇਅਡੰਮਨ, ਇੰਡੀਅਨ ਕਾਉਂਸ਼ਿਲ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨਿਕਰਸਿਟੀ) ਨੇ ਚਿਤਰਕਾਰ ਹਿਸਟੋਗੈਕਲ ਗੈਸਰਚ) ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਗੇਜ਼ ਗੁਰੂਗਰ, ਅੱਸ, ਐੱਲ ਪਰਸਰ ਲਖ਼ਰ ਸਪੀਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਪੀ.ਐੱਲ. ਨਾਗੇ ਦੀਆਂ ਤਲਵੀਰਾਂ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈ ਮਨਿਰਕਰ ਹਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਸ਼ਮੇਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਪੀੜਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡ 'ਕਰੋਵਪੁਲ ਪੁਸਤਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਦਾਇਆਂ ਗਿਆ।

ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਮੀਜਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ। ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਖ਼ਰਗ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਉੱਘੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬਾਅਦ ਹੋਵ ਵਿਚ ਆਏ ਬਲਦੇਦ ਨਗਰ ਵ੍ਰਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਡਾਰਿਆ ਅਤੇ ਗੀਫਿਊਜ਼ੀ ਕੈਂਪ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਕੇ ਪਾਰਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰੂਧਾਮਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੁਆਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ। ਪੁ. ਉਡਾਰਿਆ। ਸੀਮਾ ਬਾਵਾ ਦਿਤਿਹਾਲ ਵਿਕਾਰ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲ ਤੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਸਤੀਸ਼ ਗੁਜਰਾਲ, ਐੱਸ. ਐੱਲ ਪਰਾਸਰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤੁਸਾਈ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪੀਐਨ ਮਹਾਰੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਵੰਗ ਵਿਚਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤੁਸਾਈ ਕਰੋ

ਰਾਹੀ ਵੱਡ ਵਿਚ ਸਿੰਮਾਂ ਦੇ ਯੰਗਦਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਤਾਂ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਚ ਯੰਗਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਗ਼ਣਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਰਾਹੀਂ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਚ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰੰਪੀ। ਇਸ ਦੇ ਸਗਰਆਂ ਦੇ ਸਨਮੂਖ ਰੇਖੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਰਤ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਿੱਖ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਟੀਚਿੰਗ ਲਰਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਵਿਮਲ

ਸਿੱਖ ਰਾਜ, ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਬਸਤੀਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼: ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ

ਸਫ਼ੀ ਗੀਤਕਾਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਅੱਜ ਦਿਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ

ਹਿਸਟੌਰੀਕਲ ਰੀਸਰਚ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੌਸ਼ਨਲ ਸੈ'ਟਰ ਆਫ਼ ਆਰਟਸ, ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੱਧ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਲੇਫਟੀਨੇ ਟ ਜਨਰਲ ਗਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨਯੋਗ

ਵਿਚ ਪੋ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਟੱਟੀਜ਼ ਜੀ.ਐਨਡੀ.ਸੀ. ਨੇਂ ਪ੍ਰੋ.ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਚਾਕਲਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਚਿਆਂ ਦੂਜੇ ਦਿਨ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਡੇ)

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 6 ਜਨਵਰੀ (ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ): ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਤੀਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕੌਮ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਆਜ਼ਾਦੀ

ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਅੰਤਰ- ਜੀਵਨ-ਚਾਰਤ ਨੂੰ ਪੁਖ਼ ਕਾਰਾ ਲਾ. ਰਾਸ਼ਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ 'ਪਹਿਲੀ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਹਾੱਤਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ-2023', ਨੂੰ ਦਵ ਜੀ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਪਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ

ਰਾਜਪਾਲ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਅਤੇ ਕੁੰਜੀਵਤ ਜੀਵਨੀਕਾਰ ਵੱਜੋਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋ. ਰਘੂਵਾਂਦਰ ਤੇਵਰ ਭੂਮਿਕਾਨੂੰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਸਨਮੁੱਖਰੱਖਿਆ ਡਾ. ਚੇਅਰਮੈਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕਾਉਂਸਿਲ ਅੱਡ ਮੁਹੰਮਦ ਇਦਰੀਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰਿਸਟੌਰੀਕਲ ਰੀਸਰਚ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਾਸਾਰਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਵਿਚਲ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ।ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਬਣਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਅੰਤਰ – ਜੀਵਨ –ਚਰਿਤ੍ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।ਡਾ. ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ

ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹਨ। ਭਾ^{*}. ਸੁਖਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਦੇ ਹਨ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਗ਼ਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਗਰਤਨਾਮੇ, ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਆਹਿ ਦਸਤਾਵੇਦ ਸਾਵੇ

ਕੱਲ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਹੈ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਿਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਫ਼ੀ ਗੀਤਕਾਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜ਼ੀਤਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਏ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਮਹਿਮਾਨ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਸ਼ਰਿਕਤ ਕੀਤੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ

▶ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹੇ ਪਰਚੇ

ਮਨਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 6 ਜਨਵਰੀ

ਇੱਥੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ 'ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ -2023' ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡਾ. ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਗਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਾਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾ. ਮੁਹੰਮਦ ਇੰਦਰੀਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਧਰਮ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ (ਰਾਜਪਾਲ ਉੱਤਰਾਖੰਡ) ਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਕੌਸਲ ਆਫ ਹਿਸਟੌਰੀਕਲ ਰੀਸਰਚ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰੋ. ਰਘੂਵੇਂਦਰ ਤੰਵਰ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਟੱਟੀਜ਼, ਜੀਐੱਨਡੀਸੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਪ੍ਰੋ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਬਿਲਾਸ

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਂਗਰਸ ਦੌਰਾਨ ਮੰਚ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ

ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਛੱਦਾ ਚੈਟਰਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜੀਵਨ- ਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾ ਬਾਰੇ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹੀਆ। ਚਿੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਗੀਤਕਾਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸੂਫੀ ਗੀਤ ਸੁਣਾਏ।

ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਸਈਅਦ ਅਤਾ ਹਸਨੈਨ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੈਂਕਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਨਾਂ ਨਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੌੜ ਦੱਸਿਆ। ਡਾ. ਵਿਨੀਤ ਨਲਵਾ ਨੇ ਜਰਨੈਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲਵਾ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਹੰਸ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਮੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਪਾਹਵਾ, ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੇਦੀ, ਬਲਬੀਰ ਮਾਧੋਪੁਰੀ, ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਮਨਪੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਡਾ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੌਰ, ਡਾ. ਰੂਪਮਜਸੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ . ਖ਼ਾਲਸਾ, ਪੋ. ਸਖਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋ. ਛੰਦਾ ਚੈਟਰਜੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ, ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਅਤੇ ਯਾਦਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

'पहला सिख इतिहास कांग्रेस सम्मेलन- Delhi News : तीन दिवसीय सम्मेलन के 2023 विषय पर श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज डीयू में शुरु...

ल्हीं , अपुन संबदेश सीनियर जनीतितः । यक्ता मिळ इतिहास जारीस सम्मेतन २, २०२३ दिश्य पर श्री गुज ते। तिज जीयु में मुन्न एक भारत में पत्रता मिळ इतिहास कारीस सम्मेतन है।

दूसरे दिन सिख आध्यात्मिक और सैन्य नेंताओं के इतिहास को लेकर हुई चर्चा, ट्रेडिशन्स, पर्सनैलिटीज एंड मेमोरीज पस्तक का किया विमोचन...

ਸੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵੱਲੋਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ ਲਸ਼ਕਾਰਾ-23 ਦਾ ਆਯੋਜਨ

ਵਿੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸੰਬਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸੰਬਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਕੀ ਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੂਬ ਤੁੰਗਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸੰਬਾਰ ਹੁਨਰ ਵਿੱਚ ਵਾਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੁਜੇ ਦੀ ਸਮਾਨ ਸ਼ਹੀਤਰਨ, ਬਾਣੀ ਕੋਠ, ਜਦੋਂ ਸਮਾਨਜ਼ਰ ਸੁੱਖ ਨੂੰ ਸਮਾਰਜ਼ਦੀ ਸੁਧਾਸ਼ਨ ਕੀ ਜ਼ਹੀਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੂਬ ਤੁੰਗਾਰਾ ਸਿੰਨਆ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕੀਤਰਨ, ਬਾਣੀ ਕੋਠ, ਜਦੋਂ ਮਹਾਜ਼ਰ ਸੁੱਖ ਸੁਧਾਸ਼ਨ ਕੀ ਕਰਬਾਏ ਗਏ ਸ਼ਹ ਵਾਰ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂ ਮਿਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਨੇਜ਼ ਇਸ ਬਾਹ ਕੀ ਜ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਹੀਤ ਵਿੱਚ ਸਿੰਧ ਗੁਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਹੀਤ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਸਨਜ਼ਰ ਦੀ ਜ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਹੀਤ ਜ਼ਹੀਤ ਜ਼ਹੀ

ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ, ਪਦਮਸ਼ੀ ਵਿਕਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਨੇ

ਜੇ.ਐੱਨ.ਯੂ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਦੇਣ ਕੀਤਾ ਐਲਾਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ,9 ਸਤਤੰਬਰ (ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ):ਸ਼ੀਗੁਰੂਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਪਦਮਸ਼ੀ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹਨੀ ਦੀ ਬਹੁਪੱਖੀ

ਸ਼ਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖ

ਜਗਤ ਲਈ ਕੀਤੇ

ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਨ ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੈ ਐੱਨ.ਯੂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਚੇਅਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਆਏ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣਾ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਹਨੀ ਇਕ ਮੰਨੇ ਪੁਮੰਨੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ, ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਰਸਤਰੀ ਹਨ ਕਾਲਜ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਤਰਲੰਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਟੀਚਿੰਗ ਲਰਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਆਪਕ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਜਾ

ਕਬਾਰ ਤੇ ਜ਼ਿਆਰਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਾਸਾਰ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੌਰ ਨੇ ਆਏ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਾ ਪਿਲਵਾਦ ਕੀਤਾ ਇਸ ਮੌਕੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਐੱਮ. ਪੀ. ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਜਨ-ਸਾਧਾਰਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ ਚੰਡਾ ,ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਲਰਾ ,ਐੱਚ ਐੱਸ. ਨਾਗ, ਜਗਤਾਰਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤਕਨੀਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਸਥਿਤ , ਬਾਬਾ ਬਘੇਲ ਕੌਰਨੀ, ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਲੁਬਾਣਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪੁੱ. ਜੇ. ਸ਼ੀ.

Operation/

ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੀ ਪਧਰ ਤ ਚੁਤ ਚੂਠਣ ਦ ਸਮੱਬਬ ਹੋਏ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁਕਾਮ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ 'ਵਰਡ ਕਲਾਸ ਸਕੀਲ ਸੈੱਟਰ' ਬਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਦੂਰਕਰਨ ਵਿਚਅਹਿਮ ਫੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ

ਲਈ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਦੇਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਵਾ ਪੰਜ ਕਰੜ ਦੇਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਾਰਜਾ ਚੂਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਾਆਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਸਦਭਵਨ ਵਿਚ ਸ਼ੋਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਦਾ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਬੁੱਤ ਵੀ ਸਥਾਪਤਕਰਵਾਇਆ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਆਪ ਨੇ 'ਕਰੋਨਾ ਮੋਬਾਇਲ ਟੈਸਟ ਕਲੀਨਿਕ' ਅਤੇ 'ਲਾਈਫ ਐਮਬੂਲੈਨਸ' ਦਿੱਲੀ, ਐਨ ਸੀ ਆਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਰੇਲ ਮਾਡਲ ਹਨ।ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸ਼ੱਕਤਰ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ contact 90416-59160 ਪੜ੍ਹਮਪੈਕਟਿਵ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਏ। ਵਾਇਸਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਪ੍ਰੈ.ਸੁਰਿੰਦਰ

ਸਿੰਘ ਮਿਊਜ਼ਿਅਮ ਅਤੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਰੱਜ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਖੋ ਹੋਲਸਟਿਕ ਮਿਊਜ਼ਿਅਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਰ-ਬ-ਰ ਹੋਂਦੇ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲਿਗਕਤ ਕੀਤੀ।

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਫ਼ਤਿਹ ਸਿੰਘ 9ਵਾਂ ਟੀ-20 ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਸ਼ੁਰੂ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਾਹਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਰਾਲਾ

ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ/ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 3 ਵਰਵਰੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੰਗ ਬਾਹਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਮੈਨੋ-ਪ੍ਮੈਨੋ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਿਕਟ

ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਫ਼ਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੌਵੇਂ ਟੀ-20 ਕ੍ਰਿਟ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ 2023 ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਪ੍ਰੈ. ਯੋਗੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੂਹ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਕਟ ਏਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਟੀ-20 ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਪੌ. ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਦਿੜਤਾ ਸਿੱਖ ਵਜੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਕਾਲਜ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਅਵਾਰਡੀ ਡਾ. ਰਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਲੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜ਼ੌਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਕਮੈਟੈਟਰ ਨੇ ਵੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ

ਸ਼ਾਮਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪੌਰਨਾ ਸੌਤ ਬਣਦੀ ਹੈ।ਇਹ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ 2 ਤੋਂ 24 ਫਰਵਰੀ ਤਾਂਕ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਸਤੰਬਰ 2023 'ਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੀ-20 ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਗਿਆਨ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।ਕਿ੍ਕਟ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਖੇਡ ਹੈ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤਾਂ, ਵਰਗਾਂ, ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਸਾਲ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ-ਐਨ ਸੀ ਆਰ ਤੋਂ ਅੰਡਰ-23 ਦੀਆਂ 16 ਟੀਮਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਵਿਾਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਇਕੋ-ਇਕ ਮੈਦਾਨ ਹੈ ਜੋ ਖਿਭਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਨ/ਰਾਤ ਵਾਰਮੈਂਟ 'ਤੇ ਵਲ'ਡ ਲਾਈਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮੈਚ ਖੇਡਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਉਦਘਾਟਨ ਦੌਰਾਨ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਤਕਾ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ

ਸਾਹਨੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰੂਬਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 9 ਸਤੰਬਰ

ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਡੇਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ 'ਆਪ' ਦੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਵੱਲੋਂ ਜੇਐੱਲਐੱਨਯੂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਹੋਏ। ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਉੱਠਣ ਦੇ ਸਮੱਰਥ ਹੋਏ ਤੇ ਇਸ ਮਕਾਮ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪਿੰਸੀਪਲ ਪੋ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਡਾ. ਅਮਨਪੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੀ ਸਬਲਾਇਨ ਲਾਈਫ ਐਂਡ ਪਰਸਪੈਕਟਿਵ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵਾਇਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਐੱਮ.ਪੀ. ਚੱਢਾ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਲਰਾ, ਐੱਚ.ਐੱਸ. ਨਾਗ, ਜਗਤਾਰਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਕੈੱਪਸ ਦੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 26 ਦਸੰਬਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ 1705 ਨੂੰ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਮੁਗਲ ਗਵਰਨਰ ਵਜ਼ੀਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਹੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਖ਼ਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੌਹਾਂ ਪੇਸਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵੱਲੋਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ ਲਸ਼ਕਾਰਾ-23 ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਭਾਰਤ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰੰਗ ਹਨ: ਪ੍ਰੋ. ਰਵੀ ਰਵਿੰਦਰ

ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦਗਾਰ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ ਇਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਨਾਲ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੁਸਹਾਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਦਿਅਕ ਦੇ ਜਰਗਾਨ ਹੈ ਹੋ ਹੋ ਜਾਵੇ ਸ਼ਾਲ ਕਰਜਾ ਕਾਰਜ ਜਿਵਦਾਸ਼ ਮੰਤਰ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਤਹੇ ਹਨ ਉੱਥੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਯੁਕਕ ਮੰਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਕੰਨਤਾ ਦਾ ਅਨੰਦ ਵੀ ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ।ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਿਵੇਂ

🖛 ਯੁਵਕ ਮੇਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਦਾ ਅਨੰਦ ਵੀ ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ∶ਧ੍ਰੋ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ~~→~~ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਤੇ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵੀ ਵੰਡੇ

ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੇ ਰੋਜ਼ਾ ਯੂਵਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਰੀ ਤੋਂ ਗਿਆਰਾ ਅਤਿਹੇ ਸੰਤਾਮਕਤਾਰਾ, ਵੱਖ ਵਿਦਾਰਥ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੇ, ਤੁੱਖ ਸ਼ਾਲਤਿਸੀਆਂ ਹੋ ਅਤਿਹ ਸ਼ਿਕਾਰਪ

ਵੱਡੇ ਬਾਮਨੂੰ ਕਪਤਾਨ ਲਾਡੀ, ਰਾਬੀਆ ਅਤੇ ਮਲਹੇਤਰਾ ਸਿਸਟਰਜ਼ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪੂਥ ਮਨੌਰੇਜਨ ਕੀਤਾ ਇਸ ਮੇਕੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਤਰਲੋਬਨ ਸਿੰਘ, ਟੇਜਰਾਰ ਰਿਗੀ ਪੀਰ ਸਿੰਘ ਸਚਦੇਵਾ, ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਰਚਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਰਨਲ ਸਕਾਂਤਰ ਸ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਮੈਬਰ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੰਕੀ, ਸ. ਸਾਗਰ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ ਆਈਪੀਐਂਡ ਡੀਸੀਪੀ ਉਤਰੀ ਜਿਲ੍ਹਾ ਦਿੱਲੀ ਪੁਨਿਸ ਤੇ ਹੋਰ ਮਾਨਯੋਗ ਸਮਸ਼ੀਅਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਲੁਵਕ ਮੇਲਾ ਨਸਕਾਰਾ-23, ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਦਿੰਦਰਦੀਪ ਕੌਰ (ਕਵਨੀਕਰ) ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀ ਦੇਖ-ਵੇਖ ਹੇਠ ਨੰਪਰ ਚੜ੍ਹਿਆ।

ਸੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦਿੱਲੀ ਯਨੀਵਰਸਿੱਟੀ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ੈਸਟ ਫ਼ਤਹਿ-23 ਦਾ ਆਯੋਜਨ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਏ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ

ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ, ਪਦਮਸ਼ੀ ਵਿਕਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਜੇ.ਐੱਨ.ਯੂ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਦੇਣ ਕੀਤਾ ਐਲਾਨ

ਆਜ਼ਾਦ ਸੇਵ ਰੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ/ਨਵੀਂ ਦਿੱਨੀ, 9 ਸਤੰਬਰ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵੱਲੋਂ '1947 ਦੀ ਭਾਰਤ ਵੰਡ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸੰਗੋਸ਼ਟੀ ਕਰਵਾਈ

ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਵੰਡ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਪਰ ਚਿੰਤਨ-ਮਨਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ: ਤਰਲੁੱਚਨ ਸਿੰਘ

ਲਾਬਾਦ ਸੰਚ ਸੁਖਤਾਜ ਸਿੰਘ ਨਵੀਂ ਦਿੰਨੀ, 8 ਅਗਸਤ ਸੀ ਗੁਰੂ ਤੰਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਦਿੰਨੀ ਉੱਤੇ ਪਾਰਿਕਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰੂਧਆਂ ਦੀ ਘੰਟਗਿਣਤੀ ਸਿੰਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ। ਨੇ ਸੰਗਰੂ ਤੰਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਦਿੰਨੀ ਉੱਤਰਕਾਰ ਸਤੀਸ਼ ਗੁਜਰਾਨ, ਐੱਸ. ਐੱਲ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਵ੍ਰਮਿਕਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਕਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗੇਸ਼ਟਰੀ ਕਰਕਾਦੀ ਗਏ ਗ਼ਟਾਲਜ ਦੇ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟਰੀ ਕਰਕਾਦੀ ਗਏ ਗ਼ਟਾਲਜ ਦੇ ਸੰਗੇਸ਼ਟਰੀ ਕਰਕਾਦੀ ਗਏ ਗ਼ਟਾਲਜ ਦੇ ਮੁਸ਼ਤਾਨ ਦੀ ਵੱਡ ਸੰਘਾਨ ਜ਼ਿੰਬੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਕਰਕਾਦੀ ਗਏ ਸ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਕਰਕਾਦੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਕਰਕਾਦੀ ਗੋਰਕਾਦੀ ਦੇ ਅੰਗਿਲ ਹੋ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਨੇ ਉੱਤਾਗਿਆ ਤੋਂ ਪੀਜ਼ਬੀ ਸਾਹਿਕਨਾਲ ਸੁਰੰ ਸ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਕਰਕਾਦੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਅਤਾਰ ਹਿਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਅਤਾਰ ਹਿਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਅਤਾਰ ਹਿਟੀ ਗੋਰਕਾਦੀ ਸ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਅਤਾਰ ਹਿਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਅਤਾਰ ਹਿਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਹੋ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਅਤਾਰ ਹਿਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਅਤਾਰ ਹਿਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਅਤਾਰ ਹਿਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਸ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਅਤਾਰ ਹਿਟੀ ਜ਼ਿੰਬੇਸ਼ਟੀ ਜ਼ਿੰਬ

दूर्नामैंट के उद्घाटन के अवसर पर प्रिंसीपल जसविंदर सिंह, त्रिलोचन सिंह व अन्य।

श्री गुरू तेग बहादुर कालेज में टी-20 क्रिकेट टूर्नामैंट का उद्घाटन

नई दिल्ली, 3 फरवरी (बलविन्द्र सिंह सोढी) : श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कालेज (दिल्ली युनिवर्सिटी) द्वारा 9वां साहिबजादा जोरावर सिंह व साहिबजादा फ्तेह सिंह 20 क्रिकेट टूर्नामैंट का उद्घाटन हआ। इस अवसर पर दिल्ली युनिवर्सिटी के वाइस चांसलर प्रो. योगेश सिंह मुख्य मेहमान थे। उन्होंने बोलते हुए कहा कि समूह खेलों में क्रिकेट एकता की भावना पैदा करने में विशेष योगदान निभा रहा है, जिसमें टी-20 टूर्नीमेंट की अपनी भूमिका है। इस टूर्नामेंट में दिल्ली यूनिवर्सिटी के दक्षिण कैंपस के डायरैक्टर प्रो. प्रकाश सिंह और दिल्ली यूनिवर्सिटी के अंतर्राष्ट्रीय संबंधों के चेयरपर्सन प्रो. चंद्र शेखर तालोचन सिंह (चेयम्मैन कालेज गवाँनी बाडी), डा. रखी चतुर्वेदी रिसीण्ल जसविंदर सिंह भी मौजूर थे। इस टूर्नामैंट में दिल्ली और एन.सी.आर. से अंडर 23 की 16 टीमें शामिल हो रही हैं। इन टीमों के मैच दिल्ली यूनिवर्सिटी के खालसा कालेज के मैदान दिन रात होंगे और इस अवसर पर फलर्ड लाईटें लगी हुई हैं। इस टूर्नामेंट का उद्घाटन समारोह में कालेज की गतका सोसायटी और संगीत विभाग के विद्यार्थियों द्वारा अपनी प्रस्तुति की गई।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵਿਸ਼ੇ ੳਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਹਿਮ ਰਹੀ: ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਕੁੱਲੋਂ 1941 ਦੀ ਭਾਰਤ ਵੱਡ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਕੌਮੀ ਨੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸਿਪਲ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਸ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਤਨ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਹੱਤਸਵ ਦੇ ਅਵਸਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਪ੍ਰਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਵੱਡ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੋਵੇਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉਪਰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਲੜਾ ਦੂਤ ਜ਼ਰ ਾ। ਡਾ. ਰਘੂਵਿੰਦਰ ਤਨਵਰ ਰਮੇਨ, ਇੰਡੀਅਨ ਕਾਉਂਸਿਲ ਆਫ਼ ਹਿਸਟੋਰੀਕਲ ਰੀਸਰਚ) ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਪੀੜਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ

ਸੰਮੀਨਾਰ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਮੀਜਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ।

ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਖੜਗ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਬਾਬਾ ਖ਼ੜਗ ਸਿਘ, ਗਿਆਨਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਉੱਘੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਕੁਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਗਾਨ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰੂਧਾਮਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੈ. ਸੀਮਾ ਬਾਵਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਭਾਗ: ਦਿੱਲੀ ਯੂਨਿਕਰਸਿਟੀ) ਨੇ ਚਿਤਰਕਾਰ ਸਤੀਸ਼ ਗੁਜਰਾਲ, ਐੱਸ. ਐੱਲ ਪਰਾਸਰ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਨ. ਮਾਗੇ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡ

ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਏ ਬਲਦੇਵ ਨਗਰ ਗੋਫ਼ਿਊਜ਼ੀ ਕੰਪ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ ਉਜ਼ਾਰਿਆ।

ਭਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ

ਰਾਹੀਂ ਵੱਡ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਵੱਡ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਰਾਹੀਂ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰੱਖੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿਘ ਸਹਾਭਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਇਰਿਹਾਸਕ ਸਿੱਖ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਭਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਟੀਚਿੰਗ ਲਰਨਿੰਗ ਸੁੱਟਰ ਦੀ ਕਾਇੰਕਟਰ ਸਾ. ਬਿਮਲ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਵਿਮਲ ਰਾਹ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸੈਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਰਾਹ ਵਲ ਇਸ ਸਮਾਨਾਰ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਤ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਸੋਮੀਨਾਰ ਦਾ ਆਨਲਾਈਨ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਤੇ.ਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਲੋਂ ਇਕ ਰੋਜ਼ਾ ਕਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਫ਼ੈਂਟੇਸੀਆ-23' ਕਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 15 ਫਰਫਰੀ (ਸੁਖਰਾਜ਼ ਸਿੰਘ): ਸੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਬਰਸਿਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਡਾਈਨ ਅਾਰਟ ਸੁਸਾਇਟੀ, 'ਸਟ੍ਰੇਕ' ਵਾਲੇ 'ਫ਼ੈਂਟੇਸੀਆ-23' ਨਾਮ ਹੇਠ ਇਕ ਰੋਜ਼ਾ ਕਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਬੀਮ 'ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪੈਂਟਿੰਗਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜ਼ੌਹਰ ਵਿਧਾਏ ਇਸ ਕਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇ ਨਾਲ 'ਓਪਨ ਪੈਂਟਿੰਗ ਡਾਂਅ' ਇੱਟਰ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੱਧ-

Sting

ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਇਸ ਕਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਦੀ ਰਸਮ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਪੁੰ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਜ਼ਿੰਦਰ ਦੀ ਰਸਮ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਪੁੰ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਜ਼ਿੰਦਰ ਜ

ਪਾਟਗ ਡਾਅ ਇਟਰ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਤਾਯਗਤਾ ਦਾ ਆਪਜਨ ਦੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੱਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਤੇ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਫ਼ੇਸ ਪੇਟਿੰਗ, ਸਟਾਲਾਂ, ਖੇਡਾਂ, ਛੋਟੇ ਬੂਬ ਆਦਿ ਕਰਕੇ ਪਿੰਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੀ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ੰਡਰੋਨ ਬੋਟੇ 'ਸੈਂਟਰ ਪੀਸ ਅਤੇ 'ਲਾਈਫ਼ ਪੇਟਿੰਗ ਸ਼ਾਪ' ਆਦਿ ਆਕਰਸ਼ਟ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਹੇ ਸੁਪਨਮਈ ਜਗਤ ਕਰਗੀ ਅਨੰਬੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹਸਤ ਕਲਾ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਇਕ ਅਨੰਬਾ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆ

ਸੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਪਾਲਮਾ ਕਾਲਜ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਮਿਟੀ ਵੱਲੋਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਸੀ, 29 ਮਾਰਚ (ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ) ਜੂੰ ਗੁਰੂ ਰੰਗ ਬਹਾਦਰ ਬਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਖ-ਬੰਖ ਕਾਲਜਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਕੈਫਟਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਿੱਲੀ ਪੁਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅੰਨ ਸੀ ਭੈਂਟਟ ਵਰਿਹ-23 ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੇ ਭੀ.ਸੀ. ਮੇਜਰ ਜਨਰਨ ਸੰਜੇ ਪੀ ਬਿਸ਼ਬਾਸਕਾਉ ਆਦਿ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਨਿਆ ਫੋਲ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਿਸੇਪਲ ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਦੇ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾ ਦਾ ਸੁਆਗਰ ਕੀਤਾ ਅੰਨ ਸੀ ਸੀ ਭੇਸ਼ਣ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੰਖੇਸ਼ਣਾ ਲਨੁਸਾਰ ਗੁਰਕਾਣੀ ਬਾਜ਼ਦ ਦੇ ਗਾਇਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਜਰ ਜਨਰਨ ਸੰਜੇ ਪੀ. ਵਿਸ਼ਵਰਾਉ ਨੇ ਐਨ ਸੀ ਸੀ ਬੈਂਡਟਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਵੇਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਮ੍ਹ ਸਟਾਵ ਮੌਜੂਦ ਲਨ ਫੋਲਸ ਦਾ ਸਿਹਰ ਕੈਪਟਨ ਗੁਰਿਵਰ ਸਿੰਘ ਨਈ ਐਨ ਸੀ ਸੀ ਬਿੰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਕਾਬਲੀਅਤ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤੀ ਵੇਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਐ ਸੀ ਸੀ ਵਿੱਗ ਲਗਾਤਾਰ ਨਵੇਂ ਆਦਿਆਂ ਸਿਰਜ ਰਹੀ ਹੈ।

Jews

र्शिडरामवार डे पॅडरबार मुर्तिसर बेह्न सी पुमड़व 'मर्ग्स पार बुरपाम' लेब-भरपट

ਆਜ਼ਾਦ ਸੌਚ ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ/ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 3 ਮਾਰਚ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਡੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਉੱਘੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਡੇ ਪੰਤਰਕਾਰ ਸੁਰਿਦਰ ਕੋਛੜ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੁਸਤਕ 'ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਗੁਰਧਾਮ' ਲੋਕ-ਅਰਪਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੋਛੜ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਰਸਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਲਈ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਈ ਮੱਲਵਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋ ਰੂਸਤਰਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੂਰ ਹਨ ਜ਼ਿਪ੍ਰਸਥਨ ਪ੍ਰ-ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਪੂਸਤਕ' ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਰਿਦਰ ਕੋਛੜ ਨੇ ਲਗਭਗ ਇਸ ਪੂਸਤਕ ਦੇ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ 20 ਸਾਲ ਲਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੁਰਧਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਰਾਸਤੀ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਾੱਲੋਂ ਢਾਈਆਂ ਜਾਣ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਸਮਾਰੋਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਕਤਾ ਪ੍ਰੋ. ਰਵੀ ਰਵਿੰਦਰ ਮੁਖੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨਿਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਉੜੇ-ਬੁੜੇ ਬੈਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸੁਰਿਦਰ ਕੋਛੜ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਗਜ਼ਟੀਅਰ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਭੂਮੀ ਰਿਕਾਰਡ `ਚੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ

ਦੇ ਨਾਂ ਲਗਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਰਦਾਂ ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਪਸਤਕ ਵਿਚ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਸਤਕ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸਿੱਖ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਢਹਿਣ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਿਦਰ ਕੌਛੜ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸੰਸਥਾਗਤ ਯਤਨ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਲੇਖਕ ਸੂਰਿੰਦਰ ਕੋਛੜ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਖ਼ਮ ਪੈਂਡੇ ਨੂੰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਮਿੱਥਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਹਵਾਲਿਆ ਰਾਹੀ ਦਰੂਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਸਾਝਾ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਆਏ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੋਛੜ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਨਿਤ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਮਿਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਕੌ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਮੰਚ-ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਨਚਿਕੇਤਾ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਜਗੀਰ ਕੌਰ, ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੇਦੀ, ਡਾ. ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਸੂਰਾ, ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਕੰਬੋਜ, ਡਾ. ਕਵਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ. ਸੁਨੀਲ ਕਰਾੜੇ, ਡਾ. ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਰਮੀਨ ਕੌਰ, ਡਾ. ਗੁਨਤਾਸ਼ਾ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

सत्य के मार्ग पर चलते हुए गुरुओं के जीवन से लें प्रेरणा: गुरमीत सिंह

जारां, नई दिल्ली : उत्तराखंड के राज्यपाल गुरमीत सिंह ने कहा कि हमेशा सत्य के मार्ग पर चलते हुए गुरुओं के जीवन से प्रेरणा ग्रहण करें। यह सम्मेलन इतिहासकारों द्वारा सिख इतिहास को जो आधे-अधरे तरीके से दर्शाया गया है, उसकी क्षतिपूर्ति करेगा। वह बुहस्पतिवार को श्री गुरु तेगबहादुर खालसा कालेज में आयोजित पहले सिख इतिहास कांग्रेस सम्मेलन को बतौर मुख्य प्रबंध समिति के चेयरमैन सरदार अतिथि संबोधित कर रहे थे।

सम्मेलन में भारतीय इतिहास अनुसंधान परिषद के अध्यक्ष राघवेंद्र

श्री गुरु तेगवहादुर खालसा कालेज में आयोजित तीन दिवसीय सिख इतिहास कांग्रेस सम्मेलन में वोले उत्तराखंड के राज्यपाल

तंबर ने कहा कि गुरुओं की शिक्षा हमारे जीवन की पथ-प्रदर्शक है। सम्मेलन में पूर्व राज्यसभा सदस्य और कालेज के शासकीय निकाय तरलोचन सिंह ने विचार स्खे। अध्यक्षता दिल्ली विश्वविद्यालय के कलपति प्रो. योगेश सिंह ने की।

Zee Delhi-NCR Haryana #Delhi : खालसा कॉलेज में सिख हिस्ट्री कांग्रेस का आयोजन, उत्तराखंड के राज्यपाल ने किया उद्घाटन #LatestNews #SikhHistoryCongress @kalralive @LtGenGurmit @iMANOJSHRI सिख हिस्टी कांग्रेस का आयोजन

ਉਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਲੈਫ਼ਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ

ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਆਗਾਜ਼

🌶 ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਮਨਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ

ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ 'ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ -2023' ਦਾ ਅੱਜ ਆਗਾਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨਫਰੰਸ ਇੰਡੀਅਨ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਹਿਸਟੌਰੀਕਲ ਰਿਸਰਚ, ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਂਟਰ ਆਫ਼ ਆਰਟਸ, ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਉਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਲੈਫ਼ਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਭਾਸ਼ਣ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 'ਇਕ ਓਅੰਕਾਰ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਚਲੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨੂੰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਸਨਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਏਕਮ ਦੇ

ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਗੂ।

ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੇ ਕੌਮੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਆਫ਼ ਹਿਸਟੌਰੀਕਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰੋ. ਰਘੂਵੇਂਦਰ ਤੰਵਰ ਨੇ ਕੂੰਜੀਵਤ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਗਦਰ ਲਹਿਰ, ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ

ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਪ੍ਰੋ. ਯੋਗੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ, ਮਹਾਰਾਂਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਆਦਿ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਰਲੋਂ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਂਗਰਸ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੋਸ ਕੀਤਾ ਜੇ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾ ਅੜਦੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਬਾਰਡਰ ਵਾਹਘਾ ਨਹੀਂ, ਗੁੜਗਾਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬੇਈਮਾਨੀ ਹੋਈ ਹੈ

ਅਸੀਂ ਅਪਣੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੇ, ਸਿਰਫ਼ ਐਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਬਾਰੇ ਅਸਲ ਤੱਥ ਦੱਸੇ ਜਾਣ : ਤਰਲਚੋਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗਿਲਾ

ਉਤਰਾਕੰਡ ਦੇ ਗਰਵਨਰ ਨੂੰ ਜ਼ੂਨੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਈ ਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਬਾਉਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਚੰਗ ਤਰੀਕੇ ਖੋਜਣ ਦੀ ਦਿਤੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਇਤੀਕਾਸ਼ ਕਾਂਗਰਥ ਵਿਸ਼ਤ

बार डेज़ बरासर ध्रासमा बासन सी डिंठ रेसा 'ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ-2023' ਭੱਲਕੇ ਤੋਂ' ਸ਼ਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 3 ਜਨਵਰੀ (ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ): ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ 5-7 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਰੌਜ਼ਾ 'ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ-2023' ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਇੰਡਿਅਨ ਕਾਉਂਸਿਲ ਔਫ਼ ਹਿਸਟੌਰੀਕਲ ਗੇਸਰਚ, ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਂਟਰ ਆਫ਼ ਆਰਟਸ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਰਹੇਗਾ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਲੈਫ਼ਟਿਨੈਂਟ ਜਰਨਲ ਗਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਗਵਰਨਰ ਉਤਰਾਖੰਡ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨਗੇ।ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੁਲਪਤੀ ਪ੍ਰੋ. ਯੋਗੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਰਘੂਵਿੰਦਰ ਤਨਵਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਇੰਡਿਅਨ ਕਾਉਂਸਿਲ ਔਫ਼ ਹਿਸਟੌਰੀਕਲ ਰੀਸਰਚ ਵੱਲੋਂ ਕੂੰਜੀਵਤ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵੱਜੋਂ ਸ. ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਪਧਾਨ ਅਤੇ ਸ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਰਲੋਨ ਜਨਰਲ ਸਕਤਰ, ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਗੇ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਕਨੀਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਗੁਰੂਕਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਵੰਗ ਵਿਦਵਾਨ ਵਨ ਜਵੰਗ ਵਦਾਰ ਵਟਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੰਗਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਸੁਖਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਸ. ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਚੰਠਾ, ਡਾ. ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਪ੍ਰੋ. ਛੰਦਾ ਚੈਟਰਜੀ, ਸ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੁਮੀਜਾ, ਪ੍ਰੋ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਹੋਸ, ਪ੍ਰੋ. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੋਹ, ਪ੍ਰੋ. ਸੀਮਾ ਬਾਵਾ, ਬ੍ਰੀਗੇਡੀਅਰ ਆਈ.ਜੇ.ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

Three-day Sikh Congress opens at DU college

New Delhi: Delhi University's SGTB Khalsa College is holding the first-ever Sikh Congress in collaboration with Indian Council for Historical Research (ICHR) and Indira Gandhi National Centre for Arts (IGNCA).

The three-day conference.

The three-day conference, which has been organised un-der the patronage of Delhi Sikh der die Patrologied berichten Gurdwara Management Com-mittee, was inaugurated on Thursday with Sikh historians from across the country participating in the event. They will be tracing the evolution of Sikh history from the 15th century to its contemporary avatar. As part of the conference, there will be discussion on topics like reflections on Sikh and Muslim relations in Punjab, the langar's historical evolution, Sik hism and Dalit empowerment, Sikhs in military services and historical places related to Banda Singh Bahadur. TNN

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰੋਲ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮਾਪਤ

ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁਕਣ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਰੋਲ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 8 ਜਨਵਰੀ (ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ): ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਪਲੇਠੀ ਸਿੱਖ ਸਿੰਘ): ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਪਲੇਠੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਂਗਰਸ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਨੰਟੀਆਂ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਰਚਚਾਰ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁਕਣ ਲਈ ਘਾਲੀ ਗਈ ਘਾਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਤੰਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਵਿਖੇ ਸਨਿਚਰਵਾਕ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੋਜੋ ਦਿਨ ਬੁਝਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਲਮੀਰ ਤੋਂ ਲੋ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਸਟ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ।

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਸ.ਤਰਲੰਚਨ ਸਿੰਘ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ।

ਸ਼ੱਖਲ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਵਿੱਖ ਸਨਿਤਯੁਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਬੁਲਾਂਗਿਆਂ ਨੇ ਕਲਮੀਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦ ਬਸਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਚੇਅਰਮੰਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਅੰਮ ਪੀ. ਤਰਲੰਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਚਾਲੇ ਸੁੱਧ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰਚਾਲੇ ਸੁੱਧ ਪੁੱਖਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੁੱਧਿ ਗਿੰਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਸਿੱਖ ਸਿੰਹਤਾਸਕ ਵਿਚ ਇਕ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਦਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਆਰਥਾਨੀ ਵਿਚ ਦਿਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਗੁਰੂ ਬਾਲਸੀਰ ਸਿੰਘ ਸਹਿਤ ਸਨ ਲੈ ਕਿਦਾਨਾ ਦਾ ਲਿੱਖ ਦਿਤਿਹਾਸਕ ਦੇ ਜੁਹਤੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਡਾਂਗੰਡਾ ਸਿੱਖ ਦਿਤਿਹਾਸਕ ਵਿਚ ਇਕ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਦਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਆਰਥਾਨੀ ਦੇ ਉਮਤਰਤ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਲੋਕਲ ਲੈ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਤ ਸਦਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੋਰ ਗੁਰੂ ਡਾਂਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਤ ਸਦਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੋਰ ਗੁਰੂ ਡਾਂਗੰਡਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੁੱਖ ਮੋਰਦੇ ਵਿਚ ਲਿਖ ਦਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੁੱਖ ਮੋਰਦੇ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਦਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੁੱਖ ਮੋਰਦੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾ ਦੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੁੱਖ ਮੋਰਦੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾ ਦੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੁੱਖ ਮੋਰਦੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਾਲਨੇ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾ ਦੇ ਨੇ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਰਥਾਨ ਸਿੰਘ ਦਰਦਾ। ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੁੱਖ ਮੋਰਦੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਾਲਨੇ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨੇ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਿੰਘ ਸਰਤਾ। ਦੇ ਜੁੜਤ ਨੇ ਉਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਿੱਖ ਦੇ ਨੇ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਿੰਘ ਸਰਤਾ। ਦੇ ਜੁੜਤ ਨੇ ਉਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਦਿਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕਾਲਨੇ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਾਲਨੇ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸੰਕਤ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਸਾਰ, ਨੇ ਅਰਪਣੇ ਹੋਰ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਸ਼ੁਰਾਇਆ ਸਿੱਖ ਕੇਰ ਦੇ ਅਰਮੰਨ ਡਾ.ਚਰਨ ਸਿੱਖ ਲੈਂਕਤੀ ਕਾਰ ਦਾ ਕਾਲਨੇ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਾਲਨੇ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮਾਲੀ ਤਰੋਕੀ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਦੇ ਮਾਲੀ ਤਰੋਕੀ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਸਿੱਧ ਦੀ ਸਿੱਖ ਦਿਤਾਸ ਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੁੰਜਾਬ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੇ ਸੁੱਖਣ ਹੋਰ ਦਿਨ ਸਿੰਘ ਦਰਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੁੰਜਾਬ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੇ ਸੁੱਖਣ ਦੇ ਦਿਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਦੀਤਾਸ ਦਾ ਕਾਰਤ ਨਾਲ ਦੀ ਜੁੜੇ ਸੁੱਖਣ ਦੇ ਸਿੱਖ ਦਿਤਾਸ ਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੁੰਜਾਬ ਨੇ ਸਿੱਖ ਦਰਦਾ ਕਰਤੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਤ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸਿੱਖਣ ਸੁੱਖਣ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਤ ਤੋਂ ਹੋਰ ਦਿਨ ਸਿੱਖ ਦਿਤਾਸ ਦਾ ਕੇਰਤਾ ਸਾਵਿ ਬਾਰੇ ਦਰਦਾ ਸਿੱਖ ਦੇ ਹਾਲਤ ਕਰਦੇ ਦੇ ਜ਼ਿਕਤ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਸਿੰਘ ਸਿੰਪ ਸੁੱਖਣ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਦੀ

อีกาลา หนือหน้อ RozanaSpokesman.com

ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ -2023 ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧੂਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ

ਕੌਮੀ ਮਾਰਗ ਬਿਊਰੋ/ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ। January 05, 2023 05:32 PM

ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ 'ਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਪਰਚੇ ਪੜ੍ਹੇ

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ-2023 ਸਮਾਪਤ

ਮਨਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦਿਓਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 7 ਜਨਵਰੀ

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਖ਼ਾਲਜ. ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ-2021' ਅੱਜ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਈ। ਅੱਜ ਤੀਜੇ ਤੇ ਆਖ਼ਰੀ ਦਿਨ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਪਰਚੇ ਪੜੇ ਗਏ। ਪ੍ਰੋ. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਕਾਰਲੋਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਈ ਪ੍ਰ. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਕਾਰਲ ਨ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਲ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪਰਵਾਲ ਕਿਵੇਂ ਏਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਅਫਰੀਕਾ ਤੋਂ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਪ੍ਰ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਜੋੜਨ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੌਜ. ਸਿੱਖਿਆ, ਖੇਰੀਬਾੜੀ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਪੋ. ਅੰਮਿਤ ਕੌਰ ਬਸਰਾ ਨੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪਿਆ।

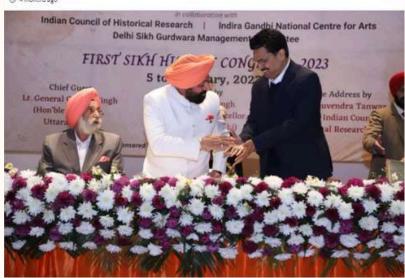
ਨਵੀਂ ਦਿੱਸੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕਾਂਗਰਸ ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੇ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ। 32 ਮਹੇਸ਼ ਅਰਗਵਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਈ ਮਸਲਿਆਂ

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰ. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਪੂਰਬੀ

ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਖਣ ਏਸ਼ੀਅਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਪਛਾਨਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸੇਵਾ ਤੇ ਲੰਗਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਲਗਰ ਦ ਸਕਲਪ ਬਾਰ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋ. ਸੀਜਾ ਬਾਵਾ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਰ ਮੂਰਤਾਂ ਤੇ ਕੰਧ-ਚਿੰਤਰ ਦੇ ਬਿਰਤਾਰ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋ. ਕਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਮਕਾਲੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰੋ. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਕੇਜ ਸਿੰਘ ਗਰਾਇਆ, ਭਾ. ਵਨੀਤਾ, ਪੋ. ਐੱਸ.ਪੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਤੱਥ ਸਾਂਝੇ ਕਾਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ

'पहला सिख इतिहास कांग्रेस सुम्मेलून- 2023 विषय पर श्री गुरु तेगू बहादुर खालसा कॉलेज डीयू में शुरु - अतुल सचदैवा सीनियर जर्नलिस्ट दिल्ली

ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ - 2023` ਦੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ-ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ

सिख आध्यात्मिक और सैन्य नेताओं के इतिहास की

सिख आध्यात्मिक और सैन्य नेताओं के इतिहास की खोज करने वाली पहली सिख इतिहास कांग्रेस दिल्ली — अतुल सचदेवा सीनियर जर्नलिस्ट

Hall Of Fame Academics 2022-23

M.A, M.Sc., M.Com (Final)

Disha Banerjee English

Sonali Sharma Punjabi

Richie Varghese Political Science

Akansha Khanna Commerce

Simranjeet kaur Chemistry

Sadiyah Afroz Zoology

Nilesh Choudhury Physics

Karishma Botany

Twinkle Kathuria
Zoology

Varnika Panwar Zoology

M.A, M.Sc., M.Com (Prev.)

Kashika Parnami English

Kriti Bisht English

Nooba Political Science

Namrata Shekhar English

Sonam Punjabi

Ishika Goel Commerce

Kashish nagpal Mathematics

Muskan Choudhary
Chemistry

Dhruv Jain Physics

B.A. (Hons.) Final (CBCS Course)

Shefali Kohli English

Lakshay Raj Sharma Business Economics

Shreya Agarwal Political Science

Smritee Jena Political Science

Pratyush Jain Economics

Ashmeet Kaur Punjabi

Danish Ali Punjabi

B.A. (Prog.) Final (CBCS Course)

Sandeep Kumar Mathematics

B.Com (Prog.) Final (CBCS Course)

Mridul Rathi Commerce

B.Sc. (Hons.) Final (CBCS Course)

Jyoti Kumari Maurya Botany

Aaditya Poonia Mathematics

B.Sc. (Hons.) Final (CBCS Course)

Simranjeet Kaur Electronics

Aditi Gupta Zoology

Shubham Jha
Computer Science

Divyam Duggal Chemistry

B.Sc. (Prog.) Final (CBCS Course)

Mehak Jain Life Sciences

Ritul Chaudhary Physical Science

Shreya Nolakha Life Sciences

B.A. (Hons.) Part - II (CBCS Course)

Priya Gupta Business Economics

Anushka Bansal English

Aditi Chauhan English

Dipender Singh Punjabi

B.A. (Prog.) Part - II (CBCS Course)

Riya Kansal Programme Course

B.Com (Prog.) Part - II (CBCS Course)

Sukhminder singh Commerce

B.Sc. (Hons.) Part - II (CBCS Course)

Aman Kumar Sheoran Computer Science

Savneet Kaur Zoology

Yash Vardhan Physics

Riyanshu Kumar Botany

B.Sc. (Hons.) Part - II (CBCS Course)

B.Sc. (Prog.) Part - II (CBCS Course)

Soni Botany

Kirti Arora Chemistry

Anupam Dandriyal Physical Science

B.A. (Hons.) Part - I (CBCS Course)

Sanandita Mukherjee History

Radhika Political Science

Amrinder singh Punjabi

Shirley Goodwin English

Shanu Kumari History

B.A. (Prog.) Part - I (CBCS Course)

Arin Gupta
Programme Course

B.Com (Hons.) Part - I (CBCS Course)

Riya Arora None (Programme Course)

B.Com (Prog.) Part - I (CBCS Course)

Aadya Commerce

B.Sc. (Hons.) Part - I (CBCS Course)

Mayank Sharma Computer Science

Baldeep Kaur Chemistry

Saizalpreet Kaur Physics

Shruti Aggarwal Botany

B.Sc. (Hons.) Part - I (CBCS Course)

B.Sc. (Prog.) Part - I (CBCS Course)

Sneha Chopra Zoology

Bhashita Goswami Botany

Hardik Mathematics

Manjari Pandey Life Sciences

DIPLOMA COURSES 2022-23

Khushee Dogra GERMAN

CERTIFICATE COURSES 2022-23

Neha Singh SPANISH Poornima Mahajan FRENCH

Surupi Rai KOREAN Amit Bidaliya JAPANESE

Sports Achievement 2022-23

Sports Achievers for academic Session 2022 as follows:

Athletics

- Saurav Chaudhary of B.A. (Prog) participated in Triple Jump in Under-20 Boys category in 82th Delhi State Annual Athletics 2022.
- Sharon Abraham of Pol. Sc.(H) I year represented Delhi University in North Zone Inter University championship 2022,
- Amish Nehra of BA (Prog) –III Year won Silver medal in Open Delhi State Athletics Championship 2022 held on 25-26October 2022 organized by Delhi Athletics Association (Under 20 1500m), Silver in Delhi University inter college athletics meet 2022 and qualified for North East zone inter university athletics championship (800m) and Participated in North East zone inter university Athletics Championship held in Bhubhneshwar, Orissa between 20-23 dec 2022.

Cricket

• Kavya Pandey of B.Com (Prog) – Ist Year represented Delhi University in North Zone Inter University championship 2022.

Basketball

- Aman Kaushik of B.A(Hons) 2021POL1090 represented U.P. in 71st Junior National Basketball Championship held from 4th 10th January 2022 at Indore, Madhya Pradesh and secured third place. He represented U.P and participated in Khelo India Youth Games 2022.
- Naman Thori of BA (Prog) II year & Toshit Tomar of BA (Prog) II Year represented Delhi in 72nd junior national basketball championship 2022.
- Sahil Sharma of B.Com (Prog) III Year represented Delhi in Senior National Championship 2022. He secured third place in North Zone National Championship 2022.
- Siddhant Tomar, Aman Kaushik represented Delhi University & Participated in Delhi University in North Zone Inter University championship 2022

Badminton

- Manav Chaudhary of B.Com (Prog) –II year represented Delhi University and secured second place in North Zone
  Inter University championship 2022. And participated in All India Inter University Championship 2022
- Jaskaran Singh of BA (Prog) I Year Got 2 consecutive silver medals in Delhi state in BS17 in singles, Bronze Medalist in MS19 in Delhi state, Ranked 26 All India in Junior U19 Singles, Ranked 363 in the world in Juniors U19 Singles and Ranked 18, All India Senior Men's singles.
- Jhashank Kashyap of BA (Prog) III Yr secured third place in Rajasthan state championship 2022

Jasahank Kashyap

Md Altaf

Nitin Locab

Rohan Tomar

Sahil Sharma

Sahil Yadav

Saurabh Chaudhary

Sports Achievement 2022-23

HANDBALL

Nitin Locab of B.A.(Prog) 2021BAP1252 represented Delhi and Secured second position in Senior National Championship (2022), held at Sirsa, Haryana from 20th-24th March 202

- Sanjeet Sihmar, Sunny and Sahil Yadav represented Delhi University in North Zone Inter University championship 2022.
- Janmejay Vats of Pol. Sc. (H) I year represented Delhi and secured third place Junior national Championship 2022. He secured third place Delhi State Championship.

HOCKEY

- Md. Altaf of B.A (Prog) (2020BAP1322) represented Delhi & participated in 12th Hockey India Senior Men National Championship 2022.
- Md. Altaf, Harsh Tewatia represented Delhi University & Participated in North Zone Inter University Hockey Tournament.

BASEBALL

 Monty Dhankar of B.Sc. Physics (2021PHY1030) represented Haryana and participated in 44rd Senior National Championship 2022.

TENNIS

- Yash Dabas of B.A.(Prog) represented Delhi University in North Zone Inter University championship 2022.
- Wrestling
- Rohan Tomar of BA (Prog) III Year represented Delhi University in All India Inter University Wrestling Championship 2022. Also He participated in Senior State Wrestling Championship 2022

INTER COLLEGE

Delhi University Sports Council had organized Inter College competition on few games only out of which, the College Cricket team secured Second Place, Handball Team secured Second place and Baseball team secured Fourth place respectively in inter college competitions.

Sharon Abhiriam

Toshit Tomar

Yash Dabas

Faculty Achievements

Prof Inderdeep Kaur

Academic Session 2022-23

Books

• Kaur, I. (2023). Textbook of Pteridophytes. Daya Publishing House. ISBN: 9789354617188.

Research Publications

• Kaur I, Kaur S, Kaur M. Kumar H & Singh N. (2022). COVID-19 RELATED STRESS AMONGST UNDERGRADUATES: A SURVEY International Journal of Multidisciplinary Educational Research, 11(3) (2): 1-7.

Prof. Savinder Kaur

Research Publications

• "Electron interactions with AIF", Eur. Phys. J. D 76, 176 (2022)., DOP: 30 Sept. 2022 https://doi.org/10.1140/epjd/s10053-022-00513-4, Savinder Kaur, Anand Bharadvaja and K.L. Baluja

Dr. Nidhi Sinha

Research Projects

- Principal Investigator, DRDO CATS project (2023-2024) "Study on optimization of PMN-PT powder synthesis" Ongoing Grant No. 1115/TS/SPL/CARS-101/23 dated 24 March 2023 (9.9 Lac)
- Co-PI, FRP-IoE Project (2022-2023) "Fabrication of wearable piezoelectric nanogenerator for electrical energy from body movement using PENP: GO hybrids" Ongoing Grant No. IoE/2021/12/FRP Date: 31/08/2022 (5 lac)
- Co-PI, FRP-IoE Project (2021-2022) "Synthesis and characterization of nanoparticles for piezoelectric applications" IoE Grant No.: IoE/2021/12/FRP Date: 29/10/2021 (3 Lac)

Research Publications

- Md Hussain, Nidhi Sinha and Binay Kumar. Remarkably enhanced piezoelectric and ferroelectric characteristics of Er: ZnO upon graphene addition for wearable self-powered piezoelectric sensors, Materials Research Bulletin 161 (2023) 112149 (IF: 5.67)
- Ranjan Kumar, Nidhi Sinha, Harsh Yadav, Binay Kumar. Hirshfeld surface, etching, mechanical and electrical enhancement analyses of pyramid pattern of Xylenol Orange dye in Triglycine Sulphate single crystals Journal of Solid-State Chemistry 315 (2022) 123498 (IF 3.65)
- Kriti Batra, Nidhi Sinha and Binay Kumar. Effect of Nd-doping on 0.95(K0.6Na0.4) NbO3-0.05(Bi0.5Na0.5) ZrO3 ceramics: Enhanced electrical properties and piezoelectric energy harvesting capability Journal of Physics and Chemistry of Solids 170 (2022) 110953 (IF: 3.995)

Mrs. Parveen Kaur Lamba

Rooks

- Lamba, Parveen. (2022). Marketing for beginners (1sted.). New Delhi, India, JSR Publishing House LLP. ISBN No. 978-93-94336-00-1
- Lamba, Parveen., & Kaur, Amanjot. (2022). Principles of marketing (2nd ed.). New Delhi, India, JSR Publishing House LLP. ISBN No. 978-93-94336-01-8
- Lamba, Parveen. (2023). Fundamentals of marketing (1sted.). New Delhi, India, JSR Publishing House LLP. ISBN No. 978-93-94336-20-9

Dr. Kulwinder Kaur

Research Publications

- Kaur, K., & Aggarwal, P. (2023). Determinants of Service sector growth in Delhi NCT: An Empirical Analysis. Journal for Basic Sciences, Volume 23 (2) February 2023, 768-794. doi:10.37896/JBSV23.2/1825
- Kaur, K., & Kaur, S. (2023). Role and Challenges of Fintech in Micro-Businesses. YMER, Volume 22 (3) March 2023, 25-33. doi:10.37896/YMER22.03/03

Faculty Achievements

Academic session 2022-23

Dr. Bipin Kumar Thakur

Research Publications

- Thakur, B.K. (2023). Contribution of Women Members of the Constituent Assembly of India. Third Concept: An International Journal of Ideas, 36, 431, 24-27.
- Thakur, B.K. (2023). India's G20 Presidency: Emerging Challenges. Third Concept: An International Journal of Ideas, 37, 433, 96-98.
- Thakur, B.K. (2023). Paanch Pran Aur Naye Bharat Ka Nirmaan (In Hindi). Sahitya Amrit, 28, 9, 62-65.
- Thakur, B.K. (2022). A Critical Analysis of the Constitution (105th Amendment) Act, 2021. Army Institute of Law Journal, Vol. XV, 45-59.
- Thakur, B.K. (2022). Recent Suspension of Lawmakers in Rajya Sabha: Emerging Issues. Third Concept: An International Journal of Ideas, 35, 420, 21-24.
- Thakur, B.K. (2022). Aathvi Anusuchi Aur Samaveshi Prajatantra (in Hindi) (8th Schedule and the Inclusive Democracy). Gagananchal, 45, 4, July-August, 40-44.
- Thakur, B.K. (2022). Sansad Bhavan Mei Bhitthi Lekh: Vartmaan Praasangiktaa (in Hindi) (Inscriptions in the Parliament House: Present Relevance). Aadhunik Sahitya, Bilingual, 11, 42, July-September, 44-50.
- Thakur, B.K. (2022). Women in the Indian Parliament: Access Matters for Success. Aadhunik Sahitya, Bilingual, 11, 44, October-December, 133-139.
- Thakur, B.K. (2021). Governor and State Legislature: A Study of Constitutional Issues with Special Reference to Rajasthan. Bihar Journal of Public Administration, XVIII, 2, July-December, 2021, 213-220.

Dr. Vidhu Bansal

Books

• Dr. Vidhu Bansal and Dr N.K Gupta, "MANAGEMENT ACCOUNTING", International book house - 2023. ISBN 978-93-90620-34-0

Research Publications

- Post covid recovery of Indian aviation sector- International journal of management and social sciences research 2022
   ISSN 2349-6746
- Covid -19 impact on education sector in India, International journal of research in social sciences june-2022 ISSN-2249-2496

Dr. Jagir Kaur

Research Publications

• Kaur, J (2022), Guru Nanak Dev's Teachings & its Relevance in South Asia, Vol-1, No-9, Salahiyat, Journal of South Asia Research Center of India, New Delhi. http://www.southasiaresearchcentreofindia.in/en/publications/

Projects

 Awarded Government of India's Project: Unsung Heroes of Delhi ' (Three Months) sponsored by Ministry of Culture. New Delhi August 2022

Dr Rupali Bhalla Mathur

Books

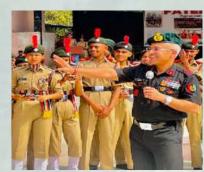
• Mathur Bhalla, Rupali (2022) The marvel called Chandigarh in International Scientific Research Congress XII, The Proceeding Book (PP 77-80) Iksad Global. Aug 13-15, 2022 ISBN 978-625-8213-23-2.

Research Publications

 Mathur, Bhalla Rupali (2023) A Comparative Study of Delhi: A Monumental City and Chandigarh: The Urban Mosaic, International Research Journal of Management, Sociology & Humanities. Volume 14, Issue 1 (PP 49-57) UGC recognized and internationally indexed peer reviewed & refereed journal. ISSN-2348-9359.

NCC NATIONAL CADET CORPS

S.G.T.B Khalsa NCC Company celebrated various events like Independence Day, Saragarhi Day, Blood donation camp, Veer-Baal Diwas Day, Yoga Day, Republic Day, Annual Training Camp-Fateh & Annual Fest- FATEHnischay kar apni jeet karo etc. in the tenure of 2022-23.

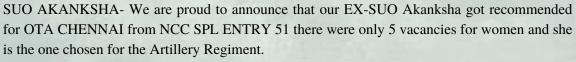

ACHIEVEMENTS BY SGTB KHALSA NCC COY

With strong determination, hard work and zeal on and off the NCC ground many of our cadets have been recommended in the Indian army and Indian Air Force. All of them are thankful to SGTB KHALSA NCC COY for giving them good opportunities to work on themselves and a platform to be a leader. We are proud to announce the name of the cadets who have been recommended into the defense services and congratulate them for their achievement:

JUO ANURAG KUMAR-We are proud to announce that our cadet from 3rd year JUO Anurag Kumar got recommended for Indian Air Force from 3 AFSB Gandhinagar through AFCAT entry on 3rd Feb 2023. CDT. DEEPANSHI SHARMA- With immense pride we would like to announce that our Cadet Deepanshi Sharma from second year recently got recommended for the National Defence Academy 150th course from 20 SSB Bhopal in her 2nd attempt. SUO MANDEEP SINGH- We are proud to announce that our Ex-SUO Mandeep Singh has got recommended for Air Force by clearing his AFSB from 4 AFSB Varanasi. After that he cleared his CPSS/PABT and became eligible for flying.

CSM AKSHITA DHANKAR- We are proud to announce that our EX-CSM Akshita Dhankar has successfully made it into the prestigious Indian Air Force by clearing AFCAT and got recommended from 2AFSB Mysore.

CQMS ARUN RANA SGTB Khalsa NCC Coy finds immense pleasure to announce that our ex-CQMS Arun Rana (Batch of 2017- 19), cleared his SSB through SSC (NCC) SPL Entry-52 from 20 SSB Bhopal.

CDT MANSI GHANSALA- We are proud to announce that CDT Mansi Ghansala got recommended for Air Force by clearing her AFSB from 1 AFSB Dehradun. After that she cleared CPSS/PABT and became eligible for flying.

CAMPS AND ACHIEVEMENTS Camps have always been the most interesting part of NCC. The basic aim of camp is to introduce cadets to a regimented way of life and helps in developing team work, leadership qualities ,self confidence ,self reliance.

REPUBLIC DAY CAMP 2023

The NCC SGTB KHALSA COY takes immense pride in sharing that two of our cadets JUO Aakash Ram and Cdt. Mansi were a part of the Republic Day Camp 2023. JUO Akash Ram's efforts and hard work led him to march as a part of the North Zone contingent of PM Rally where he Marched in front of our Honourable PM Sh. Narendra Modi on 28th January 2023. He was also awarded by the Honourable Deputy CM of Delhi Sh. Manish Sisodia and Lieutenant Governor Sh. Vinai Kumar Saxena. Cdt. Mansi's passion and love for culturals led her to be a part of the culturals team which earned 2nd position in Ballet and the award for best directorate as well in "Cultural Programme II"

PRIME MINISTER'S RALLY 2023

Our four cadets CPL Radha Fartyal, CDT Vaani Singh, CDT Jaskirat Kaur and CDT Vijaylakshmi Patil finally completed one of the most prestigious camp by representing Delhi directorate in PRIME MINISTER'S RALLY 2023.

ALL INDIA THAL SAINIK CAMP 2022

SUO Akshaydeep Rathore, CSM Amarjot Singh, CDT Sandeep Bisht completed the prestigious ALL INDIA THAL SAINIK CAMP (AITSC 2022) held at DG NCC headquarters from 14th September to 24th September. SUO Akshaydeep Rathore was the Senior of the shooting team of Delhi directorate. CSM Amarjot Singh was part of (H&H) health and hygiene team of Delhi directorate. CDT Sandeep Bisht was part of (OT) obstacle training of Delhi directorate

INTER DIRECTORATE SPORTS SHOOTING CHAMPIONSHIP 2022

SUO Akshaydeep Rathore witnessed this enchanting camp held in Chandigarh from July 4, 2022 to July 15, 2022, representing the Delhi Directorate, and participated in 2 events i.e. 10m Air Rifle and 50m Peep Sight Prone. The practice sessions and selection process of the cadets went on for two months at Rajputana Rifles range, Soul Shot shooting club, and Karni Singh range. This camp was a fantastic opportunity to hone your shooting skills on a global scale with the full support of NCC.

NATIONAL WAR MEMORIAL 2022

The National Cadet Corps celebrated its 74th Raising Day on 26th November, 2022 at National War Memorial, India Gate, New Delhi. JUO Gaurav Dahiya, participated in the NWM '22. He was the wreath bearer with the Rear Admiral Puneet chadha, VSM ADG(A), HQ DG NCC and was fortunate enough to march on the sacred land of NWM and paid tribute to the soldiers who made the supreme sacrifice of their lives for our nation.

ADG, APPRECIATIOM, AWARD OF EXCELLENCE

SUO Akshaydeep Rathore, JUO Gaurav Dhaiya and CPL Radha Fartyal has been awarded the Additional Directorate General Appreciation for their commendable performances and exemplary contribution to NCC. They took part in various prestigious camps. SUO Akshaydeep Rathore was a part of AITSC camp as well as IDSSC. JUO Gaurav Dhaiya was the wreath bearer at NWM. CPL Radha Fartyal was the part of PMR culturals reprsenting Delhi Directorate ,she was a part of Pre-TSC and Pre-RDC cadres too.

OTHER CAMPS ATTENDED BY OUR CADETS:

1. Advance Leadership Camp 2. Special National Integration Camp 3. Ek Bharat Shreshtha Bharat Camp 4. All India Trekking Camp 5. Army Attachment Camp

FATEH ANNUAL FEST

The fest was organised on 22nd April 2022 in the presence of our honourable Principal Prof. Jaswinder Singh, ANO CAPT. Dr. Gurinder Singh and CTO Dr. Nimmi Singh. Mr. Sagar Singh Kalsi, the DCP of North district Delhi and Col. Sushil Bhugalia the commanding officer of 5 DBN graced the event as the chief guests. Various competitions like Quarter Guard Competition, Squad Drill Competition, Cultural Competition and Best Cadet Competition were organised as per the schedule. Special attraction of the fest were performance by Gatka Society - Tegh, Western Dance Society - Etram and performance by the Bhangra Society of SGTB College which magnified the event.

FATEH ANNUAL TRAINING CAMP

SGTB Khalsa NCC Coy organized the annual training camp in college Fatch for 10 days in which cadets were taught about service subjects and SSB classes were also conducted. Weapon training was done in collaboration with unit staff. Map reading and field craft and battle craft were also taught with practical examples from real life.

NSS

NATIONAL SERVICE SCHEME

The National Service Scheme (NSS) is an Indian government sector public service program conducted by the Ministry of Youth Affairs and Sports of the Government of India. Popularly known as NSS, the scheme was launched in Gandhi's Centenary year in 1969. With the motto of "Not Me but You", NSS aimsat developing students' personalities through

community service.

NSS SGTB Khalsa has always worked towards providing hands-on experience to young students in delivering community service. The year 2021 turned out to be an eventful one and a huge success for the organization. Project Khawaish, one of the main ongoing projects, was launched on 24th September 2021. This project aims to encourage the youth to take steps forward, towards humanity and helping the needy. A visit to an old age home was also organized on the occasion of 52ndNSS Day, on 24th September where the team visited Kamla Bakshi Elders Home Society to bring joy and happiness in the lives of the older people and to gather their blessings.

Thereafter a webinar on the 'Impact of Food Choices' was organized on 6th October in collaboration with Vegan Outreach. It was an insightful session on the choice of food, its impact on the planet, health and animals.

NSS also organized a Donation Drive from 21st– 26th October which turned out to be a huge success. A webinar on Breast Cancer Awareness was also held, in collaboration with the Epillo Health Systems with the speaker of the session as Dr. Deepika Singh. Commencing upon the path of Project Khawaish, yet another visit to Children Shelter Home was held in October to celebrate the pandemic-hit Diwali with the little children by conducting a fun yet productive workshop and distributing goodies. Thereafter a slogan writing competition was also organized on RashtriyaEkta Diwas. Known for the same, the team organized a Diwali Mela- Riwayat'21, its annual event on the auspicious occasion of Diwali. An Article Writing Competition was also put to the stage in November in Heritage Week, which served as an excellent opportunity for individuals to express and showcase their views and opinions on the importance of cultural heritage and its preservation. An educational session was thereafter hosted on the topic 'Uniqueness of Indian Constitution' on Constitution Day, 26th November, 2021. The discussion raised awareness of the significance of the Indian Constitution and its distinctive elements. Overall, year 2021 was an eventful one for NSS.

The year 2022 commenced with the launch of NSS-O- PEDIA. An online initiative to spread awareness about different things and conduct a competition for the same. Thereafter, an Extempore was organized on the occasion of Youth Day on 12th January 2022. After that, one of the second most important ongoing projects, Project Sehat and Project Youth Chaupal were launched consecutively. Sehat aimed for the health and hygiene and Youth Chaupal for building a better future for the youth of the country. Many different webinars were organised this year like a Webinar on Women's Health which was on 16th January with the speaker of this session as Dr. Punita Bhardwaj, a senior doctor of Ganga Ram Hospital. A free Health Camp was also organised on 12th April, in collaboration with Dharmshila NaryanaSuperspeciality Hospital, to promote the health and wellness. Another webinar that took place under Sehat was, the webinar on Bronchial Asthma and Covid Burden which was the need of the year at that time.

Dr Sumedha Narula, the speaker for the session emphasized respiratory issues and signs, symptoms of covidand also mentioned different kinds of treatments or preventions that could be carried out in the home itself. Another session on mental health was organized on 2nd July 2022. The topic for the session was 'The Importance of Mental Health' with a focus on issues like anxiety and depression.

Under Youth Chaupal, different sessions like sessions of Final Literacy or a webinar on "You are not a tree" were organized. Project Khawaish was also led forward with various visits, like the visit to Koshish Special School for the mentally disabled children, visit to an old age home for celebrating Diwali or visits to the slums were also held like in Azadpur or Timarpur Basti where distribution drives were carried out on a large scale. Two of the most important and successful events of this year were a session with the famous, Ankur Warikoo on the topic 'Road to shape your 20s' and a Chess Tournament that was organized on the occasion of International Chess Day.

Two new projects were also launched named Project Seekho and Project Dhara, which then were led by different webinars and drives respectively. Project Seekho was the umbrella which covered, webinar on Postgraduate Options for abroad, session on Personal finance etc. Project Dhara was led by events like Diwali Waste Collection Drive, CGF 2.0, Plantation Drive, Plog Run, Activity in Environmental Sensitivity and Awareness etc.

Lastly, the year 2022 ended with one of the major events, a Blood Donation Drive which was organized by NSS in collaboration with NCC SGTB Khalsa. Around 60-70 people showed up for the drive, which was in association with Lok Nayak Hospital. In all, 2022 despite it being a pandemic year turned out to be quite eventful for NSS Khalsa, as an organization.

LAKSHYA- THE ENABLING UNIT (2021-2022) EVENTS ORGANISED BY LAKSHYA

- **National Cancer Awareness** The day highlights the significance of increased awareness about cancer prevention and early detection for the general public. We tried to create awareness about this through an informative post.
- National Air force Day- Lakshya celebrated National Air force Day, which is observed on October 8 to celebrate the presence Of IAF chief and senior officials of the three-armed forces by Informing people about this through an informative post.
- **Poster Making Competition** Poster Making Competition Was conducted on the 9th Of March, 2021 for Volunteers with the theme of Women Empowerment.
- **International Yoga Day** On the 21st of June, 2021 the 7 the International Yoga Day was Celebrated in Lakshya with many Volunteers, core and cabinet Members participating by sending Pictures of them practicing yoga asanas at home.
- Colour Blindness Awareness Day- Colour-Blind Awareness Day occurs Annually on September 6. John Dalton Was one of the first scientists to study Colour blindness and Colour-Blind Awareness Day is celebrated on his Birthday in honour of the strides he Made in colour blindness research.
- **Kavita Path Pratyogita** A Kavita Path Pratyogita was Conducted on the 16th of September, 2021 with the Mode of communication being In the Hindi language. Many Volunteers participating with Great joy in this event. All the Performances was judged by The Faculty members and the Cabinet members of Lakshya.

- International Week of Deaf People- To raise awareness about the Deaf people we celebrated an International Week of Deaf People from 22nd to 26th September under which we Posted about the Deaf Culture & Deaf Art, its components and the great, sustainable deaf leaders.
- Orientation- Orientation for the session 2021-2022 was Conducted on the 10th of December 2021 with a Special Questions and Answer session being Conducted with the faculty members and the Core and Cabinet members of Lakshya in the end.
- Braille Day 2022- A Speech Competition was conducted on the of 4th January 2022 for the celebration of Braille Day. Many Visually Impaired Students and Volunteers participated in this competition with great joy and ambition.

- **Republic Day Event** As part of our celebration for the Republic Day. An Online Talent Hunt was organised for Volunteers on the 23rd of January, 2022. Everyone participated with great joy and we got A lot of appreciation to make it a fun event even with the barrier of it being conducted in an Online mode.
- Sarahna'22- As part of our Annual flagship Event Sarahna'22 the Competitions conducted are Below:
  - 1. Ankahi Ansuni Dastan
  - 2. Pehchanoo Toh Manne

Sarahna'22 was probably the Best we have conducted so far Despite of it being conducted in an online mode. It was Super fun and interactive.

• **Blood Donors Day**- On the 14th of June 2022, Blood donors Day was conducted Which was celebrated with great joy and Ambition. The event Served to raise Awareness of the need for safe blood and Blood products and to Thank voluntary, Unpaid blood donors for their life-saving gifts of blood.

LAKSHYA- THE ENABLING UNIT (2022-2023) EVENTS ORGANISED BY LAKSHYA

- Blindness prevention week- Celebrated from 1st April to 7th April. The campaign's goal is to raise awareness of the importance of eyes to the visually impaired across the nation. On the occasion of blindness prevention week, we organized recite a slogan activity. Many volunteers participated in this activity.
- Independence day- In collaboration with NSS & NCC , Independence Day was celebrated on 15 August 2022
- Orientation- Lakshya the enabling unit started the recruitment drive for 2nd and 3rd year's students in the month of September. We received an overwhelming response and recruited 15 new members.
- **Speech competition** for visually impaired students.
- **Recruitment drive** With beginning of new sessions as first years started their college journey, Lakshya The enabling unit started the recruitment drive for answering queries of first years regarding Lakshya and recruitment process.

- **Myth buster Monday** one of the major aim of Lakshya is to spread awareness regarding the disability. Therefore, we started this initiative in October 2022 through social media which aims to eliminate various myths spread about disability in our society.
- World disability day 3rd December 2022 On the occasion of World Disability Day, visually impaired students of Sri Guru Teg Bahadur Khalsa College presented their personal experience over disability.
- We helped them to convey their inner thoughts to the large audience through social media.
- **ANGEL DEVICE Distribution** On 12 December 2022, Angel Device were given to all the visually impaired students by our Principal sir himself in the presence of whole lakshya team.
- World braille day- celebration-4th December 2023. Every year our volunteers organise and promote importance of braille language through social media platforms and other activities. And this time organise a meeting with visually impaired students to boost their confidence and to discuss the importance of Braille day.
- LASHKARA'23- the annual fest of SGTB khalsa College celebrated on 17th march. Under this we organised two events: A) Open mic competition B) saathi saath nibhana Both events were a big success .students from across the Delhi university participated.
- **Team Building Session** Lakshya always believes in team work and harmony. Multiple sessions and meetings are organised which involve students volunteers as well as visually impaired student.
- **Field visit to blind School** On the occasion of blindness prevention week (1st April 7th April), lakshya team along with student volunteers and visually impaired student paid a visit to BHARTIYA NETRAHIN VIDHAYALA. It was a great experience where we had a interactive session with visually impaired students and their teachers.

GURU ANGAD DEV TEACHING LEARNING CENTRE (GAD-TLC) OF MHRD

"Guru Angad Dev Teaching Learning Centre" is a centre of MHRD under the Pandit Madan Mohan Malviya National Mission on Teachers and Training (PMMMNMTT) of the MHRD, Govt. of India.

The objectives of the Teaching Learning Centre are to prepare Modern age teachers who are fully ICT savvy and can develop on their own e-content and disseminate it to the students and perform many other digital activities to enhance the quality of education imparted to the students. They shall be trained in various levels of ICT competencies from basic level to management of MOOCS (Massive Open Online Courses) in addition to pedagogy and curriculum development. Then Union HRD Minister Ms. Smriti Zubin Irani on 01 July 2016 inaugurated this centre. Under this centre many national level workshops at both basic and advanced level are being conducted to empower the teachers in ICT skills, develop teaching kits / teacher's tools and pedagogy to enhance teaching-learning process. Such tech savvy teachers will not only be able to develop e-content but also manage virtual students-teachers' groups. GAD-TLC has the mandate to be the OER (Open Educational Resource) provider to MHRD in these three subjects.

The GAD-TLC is not only conducting MHRD's newly introduced **Faculty Induction Program**(FIP), but also provided inputs in designing the curriculum for the FIPs.

The centre has in-house e-learning technical expertise and infrastructure (video studio with virtual set technology) for e-content development in all formats including multimedia enriched video, animations, etc. as well as for virtual groups on LMS.

Since **July 2016 to March 2022**, it has conducted 332 Events (FIP, FDP, Workshops, Seminars, etc.) with **74,127** participating Teachers as beneficiaries from across the country

In the Year 2022-23, 86 events were conducted by GAD-TLC alone and by collaboration with various institutions/ organisations which were attended by 12,316 participants from across the country.

Type of Event	Duration	No. of Event	No. of Participants
Faculty Induction Program (FIP)	One Month	05	377
National Online Faculty Development Program (FDP)	1-2 Week	38	5014
National Webinars & Online Workshops	1-5 Days	34	6091
International Online Conferences	1-2 Days	2	173
TOTAL		86	12316

Prof. Vimal Rarh
Project Head & Joint Director
GAD-TLC

Prof. Jaswinder Singh Director, GAD-TLC

MATA GUJRI LIBRARY

The College Library possesses the finest collection of reading material among the various institutions in the University Campus. It is equipped with 145642 books of all disciplines on record and regular subscription of Indian journals; magazines and daily newspapers. It caters the needs of the students at Undergraduate and Postgraduate level to support research and learning. The Library services are automated. The Annual General Budget of the Library for the period of (2022-2023) was the sum of Rupees 11, 80,000 (Rupees Eleven Lakh Eighty Thousand Only). 1251 books were added to the Library in the session 2022-2023. The library has gate security check system with 32 CCTV cameras installed to monitor. The Library is connected with Delhi University wide area campus networking system and provides access to Electronic Resources to its users from Delhi University Library System (DULS) and UGC-INFONET Consortium. Library subscribed to 7 journals, 28 Magazines and 27 Newspaper. Two permanent Library Attendant has been appointed on 07 November, 2022.

The Library is housed in three floor building. It has been organized as follows:

- The ground floor of the Library has circulation counter, online public access catalogue, processing section and stacks.
- The first floor has the Text -books section, Reference-books section, periodical section and Teacher's reading room.
- The second floor is dedicated to the Internet-centre and reading room with seating capacity of 200 students.

Distinguishing salient features of the Library are:

Library has a separate section of 8000 classics and other reference books on Sikh studies.

The College Library is a member of UGC N-LIST consortium and Library members can have access of online journals, e-books etc. within and outside the library premises and even at home.

Orientation Programme is conducted at the commencement of new academic session every year. Students were oriented towards library for its collection, services, and facilities etc. in batches.

N-LIST demo classes twice in a week to train the students with e-resources and also collect the feedback.

Library Internship Programme: Two Library Science students have been recruited as Internee for one month in the College Library. They have been trained to work in all sections of the Library.

New Arrival List: The list of the new books added to the library is prepared on the computer and is displayed in the reading hall periodically for the Information of the users.

Question Bank and Syllabus: Library provides previous year scanned question papers and syllabus of various subjects for consultation and Xerox.

The library is computerized and books are bar-coded and made easily accessible through OPAC (Online Public Access Catalogue).

College provides access to Internet in the Library Reading Room for the students and the staff during college hours. The library preserves all the editions of the college magazine "THE TEGH" with the first edition published in 1953.

GANDHI STUDY CIRCLE

Gandhi Study Circle of SGTB Khalsa College is an academic forum dedicated to a critical understanding of Gandhi and his ideas with an inter disciplinary approach. With the objective of looking at many problems of the contemporary times with a Gandhian lens, it attempts to understand Gandhi with academic integrity. In the last academic session, it has conducted many events and also participated in many events outside the college.:

- 1.On 26th August, 2022, it organised an educational trip to Gandhi Smriti with 139 students, accompanied by 10 faculty members. The day-long event also gave students an opportunity to be part of a symposium on "Mahatma Gandhi and global citizenship education".
- 2. Students participated in the speech and quiz competition organised by National Gandhi Museum, in association with the UNO on 15th September, 2022 and won various awards.
- 3.On 24th September, 2022 our students participated in Sadbhavna Diwas Sammelan organised by Gandhi Ashram, Kingsway Camp where the honourable Vice President of India was invited as the Chief Guest.
- 4. In the "International conference on infrastructure, information and innovation" organised by Gandhi Bhavan, University of Delhi from 10th to 12th November, 2022, our students actively participated.
- 5. With the vision of celebrating Gandhi and making his ideas accessible to all, as part of the annual LASHKARA fest of college, Gandhi Study Circle organised a quiz and a PPT presentation on Gandhian ideals in the contemporary times. A particular emphasis was put on Gandhi's legacy in today's India with its growing global relevance especially with the G20 presidency. With the participation of students from different colleges, it was a major accomplishment on the part of the society.
- 6.On 6th April, 2023 which marked the 93rd year of Gandhi's Dandi March, our students accompanied by convenor Dr. Jagir Kaur actively participated in the symposium on the relevance of Salt March in the contemporary times organised by Santi Sahyog Centre for Non Violence, an NGO dedicated to promoting Gandhian values, at India International Centre. As part of it students participated in a quiz competition and Dr. Kaur was a part of a panel discussion on the relevance of Gandhi in these times of changes in global politics. Students of various departments of the college too actively participated in the activities and students from BA.Hons, political science, history and BA. programme contributed in organising events held by the society.

FIRDAUS

Academic Societies

PUNJABI LITERARY SOCIETY

The Punjabi Literature Society of Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College continued to flourish during the academic year 2022-2023, organizing a series of successful events, webinars, and competitions aimed at promoting Punjabi literature and culture. These initiatives brought together students from various colleges and provided them with a platform to showcase their talents and creativity.

1. International Mother Language Day (09/03/2023):

To celebrate the International Mother Language Day, the Punjabi Literature Society organized an online creative essay contest. Participants were encouraged to express their thoughts and emotions in Punjabi through essays. The winners were announced on 9th March 2023.

2. Inter College - Calligraphy Competition (17/04/2022):

On 17th April 2022, the Punjabi Literary Society hosted an Inter-College Lettering Competition. This event aimed to showcase participants' artistic skills in creating visually appealing and expressive Punjabi lettering. The competition witnessed enthusiastic participation from students across various colleges. The winners were recognized for their exceptional creativity and finesse in lettering.

3 Inter College Poetry Recitation Competition (17/03/2023):

One of the highlights of the academic year was the Inter-College Poetry Recitation Competition held on 17th March 2023. Participants eloquently recited Punjabi poems, captivating the audience with their emotions and expressions. The competition witnessed fierce competition, and the winners were lauded for their exceptional performances.

4. Mini Punjab, Representation of Punjabi Culture (17/03/2023):

On 17th March 2023, the Punjabi Literature Society hosted the "Punjabi Sahitya Sabha," an event that aimed to showcase the richness of Punjabi culture. The event, aptly titled "Mini Punjab," featured various cultural performances, traditional music, folk dances, and exhibitions representing the diverse heritage of Punjab. This event was well-received by the attendees and celebrated the essence of Punjabi culture.

5. Vajood - Punjabi Drama, Dedicated to the Mother Tongue(17/03/2023):

In line with their commitment to promoting Punjabi literature through various art forms, the Punjabi Literature Society organized a thought-provoking Punjabi drama titled "Vajood." The drama, dedicated to the mother tongue,

Performed by 1. Dipendra Singh (President) 2. Sukhdeep Singh 3. Rishabh Malhotra 4. Khyati Mehra 5. Sukhmandeep Singh 6. Avneet Kaur 7. Anmol Kaur distribution 8. Amarinder Singh 9. Simran Gujral 10. Chanpreet Singh 11. Amrit Kaur To highlight the importance of preserving and cherishing the Punjabi language and its cultural significance. The performance was met with admiration and appreciation from the audience.

Apart from organizing various events and competitions, students actively participated from the Punjabi department in inter and intra-college competitions showcased their passion for Punjabi literature and culture. Their exceptional talent and hard work in these events brought them well-deserved recognition and prizes. The Punjabi Literature Society, along with the college, takes immense pride in the students' accomplishments and encourages them to continue their pursuit of promoting and preserving Punjabi literature and heritage. The participation of the students reflects the vibrant spirit of the Punjabi Literature Society and its commitment to nurturing young talents in the realm of Punjabi culture.

हिंदी विभाग - वार्षिक गतिविधियां

हिंदी साहित्य सभा (नव-पल्लव) के तत्वाधान में विभाग प्रभारी डॉ. सुमिता लोहिया के निर्देशन में वर्ष 2022-23 में निम्नलिखित साहित्यिक एवं सांस्कृतिक गतिविधियां आयोजित की गईं।

5 सितंबर 2022 को शिक्षक दिवस के अवसर पर संगोष्ठी का आयोजन किया गया। विद्यार्थियों ने इस अवसर पर विभिन्न कार्यक्रम प्रस्तुत किए एवं अपने व्यक्तित्व निर्माण में गुरुजनों के योगदान को रेखांकित किया। विभाग प्रभारी डॉ. सुमिता लोहिया ने अपने जीवन की पुरानी घटनाओं को स्मरण करते हुए विद्यार्थियों को प्रेरक प्रसंग सुनाए। प्रो. स्मिता मिश्रा ने गुरु शिष्य संबंधों पर प्रकाश डाला तथा कार्यक्रम आयोजन के लिए धन्यवाद ज्ञापित किया।

इस अवसर पर डॉ. नागेश नाथ दास, डॉ. मनीष शुक्ल, अलका मिण त्रिपाठी, डॉ. कंवलजीत कौर, डॉ. अमरेंद्र पांडे आिद प्राध्यापकों की गरिमामयी उपस्थिति रही।

14 सितम्बर 2022 को हिंदी दिवस के अवसर पर साहित्यिक प्रश्नोत्तरी प्रतियोगिता का आयोजन किया गया। जिससे कॉलेज के विद्यार्थियों ने उत्साहपूर्वक भाग लिया। प्रतियोगिता में हिंदी साहित्य का इतिहास एवं समसामियक घटनाओं से संबंधित प्रश्न पूछे गए। विजेता प्रतिभागियों को पुरस्कार देकर सम्मानित किया गया। निर्णायक मंडल में कॉलेज के प्राध्यापक राहुल राज आर्यन एवं अलका मिण त्रिपाठी रहे। विभागीय प्राध्यापकों ने इस आयोजन के लिए शुभकामनाएं दी।

27 सितंबर 2022 को हिंदी पखवाड़े के अवसर पर एक दिवसीय संगोष्ठी का आयोजन किया गया, जिसका विषय रहा - ' हिंदी के नए क्षितिज : अवसर एवं चुनौतियां।' बदलते समय में हिंदी के क्षेत्र में नवीन संभावनाओं और चुनौतियो पर एक सागरर्भित चर्चा हुई। संगोष्ठी में प्रमुख भाषाविद् डॉ . विजय

कुमार मल्होत्रा एवं राजकमल प्रकाशन समूह के कार्यकारी निदेशक आमोद माहेश्वरी वक्ता रहे। दिल्ली विश्वविद्यालय के अंतरराष्ट्रीय संबंधों के संकाय अध्यक्ष प्रो. अनिल राय ने अध्यक्षीय दायित्व का निर्वाहन किया। कार्यक्रम का संचालन विभाग प्रभारी डॉ. सुिमता लोहिया ने किया। प्राध्यापक, शोधार्थियों एवं छात्रों की गरिमामयी उपस्थिति रही।

17 अक्टूबर 2022 को एक अंतर महाविद्यालय निबंध प्रतियोगिता का आयोजन किया गया। जिसका विषय रहा - 'गांधी से महात्मा तक का सफर'। इस विशिष्ट आयोजन के अवसर पर गांधी भवन , दिल्ली विश्वविद्यालय के निदेशक प्रो. के.पी. सिंह का सान्निध्य छात्रो को प्राप्त हुआ। कार्यक्रम का संचालन विभाग प्रभारी डॉ. सुमता लोहिया ने किया। दिल्ली विश्वविद्यालय के विभिन्न महाविद्यालयों से अनेक छत्रों ने प्रतियोगिता में बढ़ चढ़कर भाग लिया। सभी विजेता प्रतिभागियों को पुरस्कृत किया गया।

13 दिसंबर 2022 को श्री गुरु तेग बहादुर खालसा महाविद्यालय एवं भारतीय विज्ञान कथा लेखक सिमित के संयुक्त तत्वाधान में 'भारतीय विज्ञान कथाओं में नारीवादी चेतना' विषय पर एक दिवसीय संगोष्ठी का आयोजन किया गया। कार्यक्रम की संयोजिका प्रो. स्मिता मिश्रा रही। संगोष्ठी में भारतीय विज्ञान कथा लेखक सिमित के संस्थापक सिचव डॉ. अरविंद मिश्रा सिहत अंग्रेजी और मराठी भाषा मई विज्ञान कथा लेखिका अर्चना मिराजकर व अनेक विद्वानों कल्पना कुलश्रेष्ठ, उर्वशी कोहाड़, प्रज्ञा गौतम, क्षमा गौतम ,अंकिता मिश्रा आदि की गरीमामयी उपस्थिति रही।

108

ENGLISH LITERARY SOCIETY

The English Literary Society of SGTB Khalsa College aims to organize myriad intellectually stimulating, interactive, and literary-oriented activities to create an imaginative, artistic, and creative literary space. The 2022-23 academic session witnessed a host of enthralling events, activities, and workshops directed toward promoting a unique literary sensibility amongst the students.

The English Literary Society of SGTBKC organized an engaging seminar on "Amar Aiyyar and Dastangoi" with Dr. Nadeem Shah as the speaker. The event meticulously encapsulated various vibrant strands of the rich historical and cultural tradition of Dastaangoi as a literary and creative art form. The English Literary Society further through "The Comic Making Workshop" with Anna Dasgupta as the speaker, endeavored to unlock the creative head spaces of the students by engaging them in a creative process of creating comics. From the formation of vibrant panels to the addition of captions and speech bubbles while weaving a gripping narrative, everything allowed the attendees to enter into a new space of imagination and creativity.

As the English Literary Society welcomed a new and vivacious batch of first-year students, several activities ranging from regular book discussions, film discussions, and poetry discussions were organized. Throughout the year, the society was active in sharing book recommendations and film reviews on its Instagram page. Through its social media accounts, the society was active in opening up some invigorating discussions amongst its members and social media audience.

In March 2023 As a part of Litfest'23: Labyrinths, The English Literary Society of SGTBKC organized three exhilarating events; "The Mystical Mazes of the Mundane", "Daedalus' Opus" and "The Exchange Library". From the Greek myth of Theseus and the Minotaur to Virginia Woolf's "Mrs.Dalloway" to the writings of Jorge Luis Borges Labyrinths have been established as a recurrent literary trope. Taking inspiration from these intricate and complex structures, the events demonstrated the all-pervasive nature of Labyrinths, in their literary and diurnal manifestations. "The Mystical Mazes of the Mundane", a submission-based event invited short films, photo-work, and artwork entries capturing the everyday essence of the Labyrinths. "Daedalus' Opus", an open-mic competition with a twist invited participants to re-envisage the realm of ambivalent mazes through the aid of their artistic imagination.

"The Exchange Library" allowed the students to indulge in a fun barter of books and simultaneously the games adding to the spirit of the bibliomane carnival offered alluring opportunities to the attendees to win pre-loved books from various genres.

SHOONYA

THE MATHEMATICS SOCIETY

The Mathematics Society of SGTB Khalsa College organized its annual fest *Wronskian'23* under the college annual fest Lashkara. This included two events: *Quickie Quests* and Bid -Wiser. The quickie quests included four different games: Tambola, Pictionary, Relay and Perfect Circle. Bid wiser had a theme of IPL Auction. Each of these games were different, Innovative and interesting in there own aspects. All the events got an overwhelming response. Overall, Wronskian 23' proved to be successful event with a fun filled day off studies for students and teachers to refresh and recharge themselves.

AAKRITI

THE ZOOLOGICAL SOCIETY

Session started with the election of office bearers on 1st September 2022. An inter- department poster making competition was organized on International Ozone Day i.e 16th September 2022 titled with the theme Global Cooperation Protecting Life on Earth. Students were encouraged to demonstrate the importance of depleting ozone awareness using their creative mindsets. The participants including the position holders were awarded appreciation certificates. A talk was held by DR. BHARTI ARORA - Senior Project Associate Wildlife Institute of India on the subject Breaking free from Lab Life to Wildlife on 29th September 2022. This was a highly interactive session wherein students from the zoology department and life science department discussed various prospects for the academic discipline of biology. A creative and innovative Rangoli Competition was set up on 20th October 2022 on the theme: Wildlife and Biodiversity. The event's goal was to teach students about the value of ecology and biodiversity and the impact of increased carbon emissions on it, especially in the months of October and November due to Diwali celebrations across the country. On 4th February 2023 marking Cancer Day, a cancer awareness survey was done in the college. A chain of exciting and fun events were organized under ZOOSTERA as a part of annual college fest – LASHKARA '23 starting from ZOOMANIA- Biological Pictionary and Charades Challenge in which the participants had to guess the various biological terminologies either by acting out aur drawing hints to their team members and WHODUNNIT - The Murder Mystery wherein the teams were given a list of suspects and they were expected to identify the culprit based on the facts and evidences on 17th March 2023. Students from different colleges and departments actively participated in the events. The winners were awarded with the cash prizes and sponsor coupons along with the certificates and all other participants were awarded with the e- certificates. The Phuse University Connect webinar was held on 8th April 2023 on Data Science and Clinical Research by Dr. Gagandeep Singh, Dr. Kiran, Dr. Aneet Sandhu (Alumni of SGTB Khalsa College). The aim of this webinar was to provide a platform to university students to connect directly with the Pharma and Research and Healthcare professionals

THE ELECTRONICS SOCIETY

AAVRITI

Aavriti: The Electronics society of the college organised an event named "Tour d' Electronique" in Lashkara 2023, the annual cultural fest of the college held on 17th and 18th of March 2023.

Under this event 3 competitions were held,

"Drive it out" - The ultimate robot car race:

A remote controlled car was made by the students with the help of teachers and an obstacle course was setup. Each team had two members, with one member blindfolded and controlling the car, while the other member guided their partner through the course. The aim was to minimise obstacles encountered by the car and complete the course in minimum time.

The blindfolded team members had to rely completely on their partner's guidance, adding an element of thrill and excitement to the competition. The event garnered a lot of attention and appreciation from the audience, making it one of the most successful events of the fest.

This event was hugely anticipated after its announcement which even attracted the interest from various faculties across the college. It received a highly positive response from the students and staff alike. Participants were required to hit a given target, with the help of a laser light in the shortest possible time. To make things more challenging, the target had to be hit by reflecting the laser light off a mirror, while avoiding penalty targets that could nullify their time for that attempt. The competition was conducted in full automation with the award winning open source IDE of Arduino.

"Resistors Rumble" - Sort that out

The event required the participants to sort out resistors from a mixed box, solely based on their color codes. The competition not only tested the knowledge of the participants but also their speed and accuracy in identifying the correct resistors. It was a challenging task that required a great deal of focus and attention to detail. The events witnessed enthusiastic participation from students across various colleges of the University who exhibited smart skills and team coordination. The winners were awarded with cash prizes and certificates of participation were also provided to all participants to recognize their efforts and achievements. Overall, the event was a great platform for students to get an insight of electronics in a fun way.

CATENATION

THE CHEMISTRY SOCIETY

The event was organised by CATENATION the chemistry society of Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College on "Disaster preparedness and mitigation for chemical disasters and basic life support". The Chief Guest was Dr. Ritu Saxena, Deputy Medical Superintendent and Head of Emergency Medicine, Lok Nayak hospital, Delhi.

The event started at 12.45 pm with Shabad. The chief guest was felicitated by the Teacher In charge Dr. Sumanjeet Kaur and Principal Sir was welcomed by Prof Gurmeet Kaur. Prof. Jaswinder Singh, the principal, enlightened everybody with his views. He talked about the covid pandemic and how Dr. Ritu caught the virus herself twice but bravely and gamely carried on with lot of dedication while helping the patientscope with it. He expressed his gratitude towards Dr. Ritu for accepting the invitation. Dr. Ritu gave her presentation about precautions and basic treatment in case of chemical disasters. She talked about morbidity and effects of disasters. In addition she shared her experience and information regarding first aid, allergic reactions, and all other kinds of problems faced during such disasters ranging from bleeding, burns, sprain, fracture, seizure and convulsions to spine and neck injuries. Details about the Bhopal Gas tragedy, one of the worst disasters in Indian history, were shared.

An exercise about fire breakout was discussed. Importance of Natural disaster management emergency number i.e.1077 was emphasized. The event ended with a vote of thanks.

COMSOC

THE COMMERCE SOCIETY

The Commerce Society of SGTB Khalsa College organized a plethora of events, seminars, competitions, and workshops throughout the academic year 2022-23.

FINOPOLY

ComSoc started the session 2022-23 with an insightful and enriching speaker event FINOPOLY which was held on 30th September, 2022. The theme for the event was "Vouching for your monopoly over Finance". Our guest speakers were Mr. Sahil Pruthi, who featured on Shark Tank India and is the founder of Keto India and Livofy; and Mr. Harsh Goela, a public speaker, major stock market investor, entrepreneur, and the founder of Goela School of finance. The event centered around the world of startups and investment and managed to attract an audience of 100+ students.

ORIENTATION

The orientation session was organized 9th January, 2023 to welcome another batch of enthusiastic executives into the society. The students were briefed about the society's year round working followed by various fun activities being conducted such as a skit presentation "Act-It-Out" in order to provide all the members of the society an opportunity to interact with each other and contribute towards team building.

REAL DEAL 6.0

In 2023, The Commerce Society organized the highly-anticipated 6th edition of its show-stopper competition "Real Deal" from 25th January-30th January 2023. It tested the knowledge and brilliance of the participants along with providing them with a platform to express their innovative approach. It consisted of two rounds:

Round 1: Cross-wiz, held on 25th January consisted of two sub-rounds, first one being 'the ladder round' which aimed to test the business knowledge and luck of the participating teams, second being 'the crossword round' which was all about the knowledge combined with pace. Round 1 received huge participation and appreciation with a footfall of more than 100 participants.

Round 2: Pitch-Tank, held on 30th January aimed to raise entrepreneurs who wish to solve a national problem. In this round the teams were required to prepare a business plan from scratch and present it in front of our esteemed judges: Mr. Akhil Iyer, CA Neha Dutta and Mr. Daksh Sethi. Along with an industry the teams were also allocated national problems that persist in various industries. The participating teams were awarded prizes worth Rs. 1,50,000.

THE COMPUTER SCIENCE SOCIETY CURIEUX

CurieuX - The Computer Science Societyhosted multiple events including fun events, coding competitions and other events such as webinars, workshops etc. The society aims to bridge the gap between the demands of the IT Sector and the skills that the students possess by conducting various hands-on sessions.

IoT Workshop-Workshop was conducted on 25thOctober 2022

CurieuX hosted an online workshop on IoT (Internet of Things) conducted by Akshay Singhal and Akarshi Bansal from Christ University. They presented and briefed about the definition of IoT and showed real life examples where IoT devices are used.

Maxima- An exhibition was organized on 7ThNovember 2022

The following were the events under Maxima-

Yell Out Loud - An exciting and engaging game in which one participant had to wear headphones with blasting music on and the other was given a funny phrase or lyric which they had to yell out loudly so that the participant with the headphones could decipher it correctly.

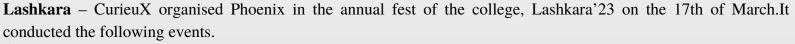
Can you beat the AI ?- An interesting game where the participants got attractive prizes to win the game of Rock ,Paper and Scissors against the AI.

Get in type rush- The participants tested their typing speed in this exhilarating event and the one on the top of the leader boardwas awarded win attractive prizes.

Unravel the morse mystery-A game of Morse code where a team of 2 had to decode the tech word given to them using bulb and switch within a time limit. We had a winning team in this game.

Take a shot at tech charades- In this game of 2, a tech related word was given and one of the participants had to enact the word like we do in dumb charades and the other person had to guess the word.

Face painting- Our team members showed their hidden talents by making cute face paintings on the faces.

Code Escape 3.0 – The team organised an offline coding competition on HackerRank in the computer lab of the college. It gathered over 100+ registrations from various colleges. The participant had to solve four coding problems in the given time limit and try to achieve the maximum score. This contest was conducted on HackerRank.

Tech Quiz – The team organised an offline quiz competition on the theme technology. All the tech geeks showed tremendous interest by taking part in it as it gathered 50+ registrations from various colleges. The participants had to compete in teams of two and the contest was divided into different rounds and only the top teams from each round progressed to the next. The top two winners were given cash prize of Rs. 2000.

Can You Beat The AI – A fun game where the participant had to challenge AI to win a game of Rock Paper Scissors. The ones who could beat it were given attractive prizes.

Morse Code – In this game participants had to play in the teams of two where one participant had to signal the dots and dashes using a light bulb and the other had to decipher it. The teams which deciphered the given word correctly in the given time limit were given attractive prizes.

Yell Out Loud – A funny and engaging game in which one participant had to wear headphones with blasting music on and the other was given a funny phrase or lyric and he/she had to yell out the word loudly to the participant with the headphones on could decipher the phrase correctly.

THE HISTORY SOCIETY DASTAAN

Dastaan, the history society, approached diverse topics and enriched the students' understanding through dynamic talks and events. Even the challenging times of Covid did not deter the endeavor of Dastaan. The discussions and talks continued through online mode. Prof. Anirudh Deshpande conceptualized upon the question of "The 20th century: A History of connected issues" and Dr. Mridula Arora presided over a talk on the theme of "Curiosity to Convergence: Trajecting Dara Shukoh's Quest For Syncretism". The juniors organized Sandishya '22 as a bon voyage for their senior's batch of 2019-22.

A new chapter of Dastaan began with the elections in September 2022 with a commitment to create a forum for open discourse and provide a dignified place for differing viewpoints. The History Society published two editions of the wall magazine "Bayan-i-Dastan" on Jallianwala Bagh Massacre in October and December 2022, respectively. The academic team made a strenuous effort to invite poems, essays, pictures, and short stories from the students on the theme, select the best ones, and edit them after that. The wall magazine "Bayan-i-Dastaan" became a source of illumination for the students across courses.

The Academic platform-Dastaan actively participated in the significant academic event held for the first time, "Sikh History Congress," on 5-7th January 2023. It not only provided deep insight into Sikh History but also exposed the participants to newly explored dimensions, including affirmation of Sikh identity and the role of spirituality in making the world more humane. Recently, Parwaaz-The freshers of the History Department, was organized to welcome the new batch. The event was full of waves of laughter, and students from all three years showcased their talent, where the freshers got a chance to bond with their seniors and faculty members.

The society also organized a 3-day trip to Jodhpur to explore the city's historical heritage. The group visited Jaswant Thada, Mehrangarh Fort, Mandore Garden, and Ghantaghar Market. These explorations instilled students with a vibrant culture, colorful narratives, and an appreciation for the architectural marvels of the city, making the trip informative, enjoyable and highlighting the liveliness of history.

In addition to these events, Dastaan organized its first-ever career counseling session titled "Job Prospects: Exploring Career Avenues with Alumni" on April 10, 2023. Notable alumni, faculty, and society members helped students choose the right career path by answering questions and encouraging them to be open to various career options, regardless of their undergraduate discipline. Dastaan also hosted a seminar on April 15, 2023, featuring two eminent historians. Professor Arvind Sinha discussed Weimar Culture in Germany's Golden Twenties, followed by Professor Amar

Farooqui's lecture on the East India Company's internal functioning and its relation to India's political evolution in England. The seminar ended with a Q&A session, making it interactive and engaging for the attendees. Overall, Dastaan as a society has provided students with opportunities to engage with history beyond the classroom. Through its events and activities, it has provided opportunities for students to broaden their perspectives, deepen their understanding, and foster a community of intellectual discourse.

THE ECONOMICS SOCIETY ECOTRYST

Ecotryst, The Economics Society nurtures young minds and provide a platform for economics enthusiasts. The Council also takes the responsibilities to organize several seminars, events and competitions throughout the year. Overall, it is a place for self-growth and learning outside the realm of classroom culture.

Under the convenorship of Dr. Srividya Subramaniam, the society organized following events: -

POSTER MAKING COMPETITION

On 14 October 2022, the society started off by organising an intra-college Poster Making Competition. Diverse topics related to contemporary economic issues and government initiatives such as "COVID-19", "Environmental Sustainability", "Digital Economy", "Swachh Bharat Abhiyan", etc were provided to the participants on the spot to design informative posters.

SEMINAR ON "THE CRISIS OF GLOBALISATION AND THE INDIAN ECONOMY" BY PROF. SURAJIT MAZIMDAR

During this session, Prof. Surajit Mazumdar shared his valuable insights on the topic for the day with more than 80 attendees and elucidated the impact of globalisation using analytical and empirical research. The session was very interactive, and students immensely gained and enjoyed the session.

ECONOMANIA

An intra-college Economics Trivia was held on 15 November, 2022 to test students' Business, Economics and Financial knowledge through a series of eclectic questions and a crossword puzzle.

A BOOK LAUNCH ON "FOOD INSECURITY IN INDIA'S AGRICULTURAL HEARTLAND" BY PROFESSOR HARPREET KAUR NARANG

A book launch and discussion event was organised at Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College on December 3, 2022. The chief guest for the event was Professor Pritam Singh Gill, a visiting scholar at Wolfson College, University of Oxford.

ESSAY WRITING COMPETITION ON "RISING INEQUALITY: A CAUSE OF CONCERN".

Ecotryst in collaboration with AIM Trust, organised an essay writing competition on 18 January 2023. Around 80 students enthusiastically participated to put forward their thoughts on paper and top four entries were awarded prizes for their achievement.

LASHKARA 2023.- IPL AUCTION

Ecotryst organized a thrilling inter-college IPL Auction on 17 March 2023 as part of the cultural festival, Lashkara 2023. We received an overwhelmingly positive response from over 100 students from various colleges.

FAREWELL 2023

The event was held on to bid farewell to the graduating class of 2023. A variety of cultural performances such as dance, music was showcased which captivated the audience and added a touch of entertainment to the event.

FLORIDUS

THE BOTANICAL SOCIETY

The new session commenced with Environment Day celebrations on 5th June, 2022 with the global theme: "Only One Earth". The events included 'Slogan Writing competition' and 'Creative innovation' where students shared ideas to reduce carbon emissions. A 'Video Essay Competition' followed by 'Documentary Making' was organized on 8th June on the above theme. Lectures by eminent scientists were organized on 1st August and 7th September in the department to mark the "International Year of Millets 2023". Teachers' day was celebrated on 5th September with much enthusiasm. An innovative "Exhibition of Nest and Terrarium" was held in the department in collaboration with Green Fingers Club on 8th September where students displayed various nests and terrariums designed by them. Inter-departmental competitions like Pot-Painting and Poster-Making were organised on 16th September on the occasion of 'Ozone Day 2022' with the global theme: Montreal Protocol@35: global cooperation protecting life on earth. Dr Inderjeet Kaur Sethi, Director, Indian Cancer Society Jagriti, Delhi (Former Associate Professor, Department of Botany, SGTB Khalsa College) delivered a lecture on the title "Living in the Sunshine" on 21st September.

An educational visit to Aravali Biodiversity Park was organised on 27th September to familiarize the students with the role of all life forms on Earth in maintaining a healthy and balanced ecosystem. This was followed by tree plantation by the students at Vasant Vihar Gurudwara Sahib. Another educational trip was organised on 1st October to Tijara Organic farms, Rajasthan to acquaint the students with the importance of organic farming in today's scenario. The Society also organised a poster-making competition on the occasion of 'World Soil Day' on 5th December. An educational trip to CPCT (Centre for Protected Cultivation Technology), IARI, Pusa was organised on 20th January, 2023. Another educational trip was organised on 1st February 2023 to TERI Gram, Retreat centre, Gurugram (Haryana), a model of sustainable habitat with modern renewable energy services. The Society celebrated World Pulses Day on 15th February with events 'Essay writing competition' and 'Botanical Art using Pulses'. Annual festival Gardenia'23 was organised with inter-college events 'Rangoli making' and 'Sensorium-test your five senses'. World Water Day 2023 was celebrated with the global theme: 'accelerating change'. Events included poster making and slogan writing. With all these events, the Botanical Society 'Floridus' made a strong impact and encouraged students to think about the environment and their role in protecting it.

POLIS

POLITICAL SCIENCE

Lecture on Deepening Democracy: The Department of Political Science, SGTB Khalsa College in collaboration with the Comparative Federalists Research Group (CFRG), Department of Political Science, University of Delhi organized a Public Lecture on Deepening Democracy: The Role of Constructive Opposition in India on 23rd August 2022 at the Conference Centre, University of Delhi. Dr. Amar Patnaik, Hon'ble Member of Parliament (Rajya Sabha) was the invited speaker on the occasion.

Visit to Gandhi Smriti & Gandhi Darshan: POLIS in association with Gandhi Study Circle SGTB Khalsa College organized a visit to Gandhi Smriti and Gandhi Darshan, Rajghat, New Delhi on 26th August 2022. GSDS organized a youth symposium on Gandhi and Global Citizenship Education in which around 300+ students from different colleges participated. Besides interactive sessions, skits, poetry, speeches and musical performances related to Mahatma Gandhi were the highlights of the programme.

Inaugural Ceremony of International Conference on Infrastructure, Information and Innovation for Building New Bharat:-

Around 20 students from SGTB Khalsa College's Political Science Department participated in the inaugural ceremony of the International Conference on Infrastructure, Information, and Innovation for Building New Bharat, organized in celebration of the University of Delhi's centennial. Key discussions focused on enabling access to information in remote areas through infrastructure investment and innovation, empowering youth to unleash their full potential in building a new India.

Constitution Day Celebration:-

On November 26, 2022, POLIS, in collaboration with Manuski - The Deliberative Forum at SGTB Khalsa College, University of Delhi, organized a public lecture on Constitution Day. Dr. Nachiketa Singh, the Convener of the Political Science Department, delivered the lecture. The event saw participation from students and faculty members from various departments of the college. An interactive session sparked curiosity among the participants.

Public Seminar on Constitutional Democracy:-

In light of celebrating the 74th Republic Day, POLIS organized a public lecture on the topic "Constitutional Democracy: Changes and Challenges" on 20th January 2023 at the seminar hall of the College. The lecture was delivered by Professor Sunil K. Choudhary, Director, Centre for Global Studies, University of Delhi.

Speaking Minds Youth Conclave:- POLIS was honoured to be an Educational Partner with Initiators of Change for organising Speaking Minds Youth Conclave at Mata Sundri College for Women, University of Delhi on 29th January 2023. It was one of the biggest conclaves, organized by Initiators of Change to bring together youngsters from across the country to interact with some of the finest entrepreneurs, speakers and content creators.

Lokmat Conclave:-

A contingent of around 110 students of the Department of Political Science, SGTB Khalsa College participated in the 3rd Edition of Lokmat National Conclave on 14th March 2023 at NDMC Convention Centre, Parliament Street, New Delhi. The Students got an opportunity to ask their questions to the Speakers on the topic "Indian Democracy: How close to Maturity?".

Annual Flagship Event:-

POLIS, under India's G20 Presidency, organized its annual flagship event, POLIFEST'23, themed "VISHWAGURU BHARAT," on March 17, 2023, as part of SGTB Khalsa College's LASHKARA, the Annual Fest. Dr. Nachiketa Singh, as the Convener, hosted two events within POLIFEST, namely the "कूटनी ति - Policy Proposal Contest" and "ती व्र- The Quiz Contest," attracting over 90 students from various colleges across Delhi University, contributing to the significance of India's G20 presidency.

Artand Cutture

ANHAD

THE DIVINITY SOCIETY

Waheguru ji ka khalsa Waheguru ji ki fateh

Anhad the Divinity Society of Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College has taken initiative to organise various samagam in college Gurudwara sahib Starting with shukrana samagam on 28th June 2022 Followed by kirtan Samagam at Bhagpat Gurudwara Sahib. On the occasion of Prakash purab of Sri Guru Harkrishan Sahib Ji society members did dukh bhanjani sahib path in college gurudwara sahib . Our society inaugurates mostly all the functions that take place in our college like functions of NCC, punjabi department. Our team participated in various competitions and won many prizes. We were awarded with 2nd position in kirtan competition held at GK2 gurudwara sahib and 1st position in kirtan, 2nd position in akharkari and declamation in Gurmat samagam held at Sri Guru Gobind Singh college of commerce . We won first prize in kirtan competition at Guru Tegh Bahadur institute of technology. Our team also went to other colleges and won many prizes.

Our team was blessed with opportunity to perform kirtan At gurudwara Sri Moti Bagh Sahib.Our team organised samagams on prakash purab of Sri Guru Nanak Dev Ji and on many other itehasic days.Our team , teaching and non teaching staff and students actively took part in the sehaj path sewa.Our society organized competition "ANHAD NAAD" in our college fest LASHKARA'23 which included Bani kirtan competition, declamation and bani kanth.Our society tries to spread the divine universal message of Dhan Sri Guru Nanak Dev Ji through Kirtan, sewa and Gurmat vichar.

THE GATKA SOCIETY

The Gatka Society of Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa college actively participated in numerous competitions throughout the 2022-2023 academic year, significantly enhancing the college's reputation and achievements. TEGH- The Gatka Society of Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College, gave a magnificent performance at the 10th Inter College Gatka Competition "ਜੋਹਰ-ਏ-ਤੇਗ" held recently.

The team proved to be the shining star of the competition, as they not only won multiple medals but also helped the college clinch the Overall College Ranking Trophy. The members of TEGH displayed their extraordinary gatka skills and dedication, which was applauded by everyone present. The team's outstanding performance channelled them towards gold, silver, and bronze medals in various categories. Overall, the TEGH players' performance was a testament to their hard work, determination, and dedication to the Shastar Vidya. Their achievements have brought great pride to their college and have set a high benchmark for future Gatka players.

The Gatka Team of SGTB Khalsa College participated in the Delhi State Level Gatka Competition 2022 held at GHPS Hari Nagar in November, 2022 and three students bagged medals in their respected categories as mentioned 1. Bhavjot Singh Chhabra, Bronze medal (3rd position) in Fari Stick. 2. Nandini Jain, Bronze Medal(3rd position) in Fari Stick. 3. Saumikk Arora, Bronze medal (3rd position) in Single Stick.

One of society player represented Delhi State in the National Gatka Championship bagging Silver Medal in Single Stick Team Boys Bhavjot Singh Chhabra Single Stick Team Boys(Under 22 Age Category) Silver(2nd Position).

Additional events and competitions that include the involvement of the society:

ਜੈਤੇਗੰ - 9th Inter-College Gatka Competition

Sehaj Paath Arambhta Samaagam Sehaj Paath Bhog Samaagam

Virasat - E - Khalsa: Inter-college Gatka Competition

ANKUR

THE THEATRE SOCIETY

WORKSHOPS

Ankur – The Theatre Society of SGTB Khalsa College began the year with comprehensive workshops on writing, design, body, and movement.

We organised a workshop with Mr. Ramu Ramanathan, a well-known playright and former faculty of Drama School Mumbai; on analysing the structure and components of a stage play.

Later, we organised a 7-day workshop with Mr. Pulkit Tyagi, an alumnus from Ankur; on stage design, voice, action and reaction.

COLLABORATION WITH VIDYAKUL

Ankur got the opportunity to collaborate with Vidyakul, a company that shoots educational content for school students. Ankur got the opportunity to train the team in camera acting.

SELECTION AT BLACK BOX THEATRE FESTIVAL

Ankur got selected for its stage production 'Chaheta' at the Black Box Theatre Festival organised by Theatre Director Amit Tiwari, creative director at Vayam and Anubhuti.

REVIVAL OF PRATYAKSH

Ankur got the opportunity to organise Pratyaksh – the Annual Theatre Festival of SGTB Khalsa College after a long wait of 2 years. We held an insightful discussion with Ms. Vandana Vashisht, NSD alumnus and well known theatre director and actor and Mr. Keval Arora, well-known actor and theatre critic who attended the fest as panellists. The fest was attended by people from SAHMAT as well. The event got overwhelming response from participating teams and in the end, 5 teams were selected to perform at the street event and 4 at the stage event.

STAGE PRODUCTIONS

Ankur produced 2 stage plays this year. Kaumudi by Abhishek Majumdar and Chaheta – a translated of Amir Nizar Zuabi's The Beloved.

1. Kaumudi

Opening performance at Pratyaksh'23

2. Chaheta

The play received recognition by Chandigarh and Delhi theatre practitioners and got selected at the black box theatre festival.

STREET PRODUCTIONS

1. DND

The play received recognition and appreciation by Mr. Keval Arora. Known for its satire and political nature, the play received recognition in the Delhi Collegiate Theatre Circuit.

CDF KHALSA

CONNECTING DREAMS FOUNDATION

PROJECT KILKARI

Teaching students offline as well as in the online mode is the main motive of this project. Extra curricular activities are done to have an overall development of the students.

As part of Project Kilkari, the CDF Khalsa team a range of activities including:-

Dharohar- Cultural diversity sessions with the thought of making our beneficiaries aware about our culture, we conducted a cultural diversity week under summer fiesta, the e- summer camp under project kilkari.

Dastaan - A story telling session to restore imagination and inculcate hope, Project Kilkari conducted a story telling session under summer fiesta for the beneficiaries to enchant them with beautiful stories on different genres

Legal awareness sessions - Project Kilkari conducted a legal awareness session collaborating with sarkaarischool.in under their project Sahyog under the e- summer camp.

Social and emotional learning session - A social emotional learning week was conducted in summer fiesta '22 under the collaboration with Project Sahyog of sarkari school.

Azadi ke rang, Kilkari ke sang - Project Kilkari, conducted a session "Azadi ke Rang, Kilkari ke Sang" with the idea of making our beneficiaries aware about India's heritage, freedom fighters and story of its independence on 76th Independence Day.

Children's Day Celebration at Malka Ganj - Children's day event was conducted on 15 November. The event included a role play hosted by two of our interns, followed by a debate on Chota Bheem and Motu Patlu followed by a game of passing the parcel.

PROJECT SARVAANGEEN

Lessons beyond syllabus as tagline suggests is a forum for providing an Individual/Community with the right knowledge and guidance required as per their age, status, skills and dreams and help them achieve a better and desirable lifestyle.

Events and activities held as a part of Project Sarvaangeen throughout the year are:-

Financial literacy workshop - CDF Khalsa in collaboration with Be.artsy conducted a financial literacy workshop on how to become financially independent.

CUET registration drive - Project Sarvangeen conducted its first offline CUET registration drive and counselling session at Virendra Public School.

Social entrepreneurship webinar - CDF Khalsa conducted a live session on social entrepreneurship with Mr. Shawry Mehrotra, founder and CEO of Metvy.

CAT exam and career in management webinar

Launch of vocational training bootcamp - CDF Khalsa successfully launched its vocational training bootcamp under project sarvaangeen in collaboration with NLR India foundation

NLR Fund Raising Drive in JLN Stadium on 7th, 8th and 9th October

Started with Desh Ke Mentors programs officially, took orientations and have started mentoring students.

Project Svashray involved in empowering women and the community engaged in stitching with the right training and accelerating their respective business and Project Ramyata another upcoming project in collaboration with Prayatna NGO focuses on the upliftment of women communities involved in making embroidered jewelry like necklaces, bracelets and earrings are some more projects under the CDF Khalsa team.

CONFERO THE MUN AND YP SOCIETY

The Confero Society has a glorious history spanning more than a decade of excellence and brilliance on account of the delivery and outcome of work, consistency and innovation, collaborations with reputed organizations and institutions and the numerous accolades and recognition conferred upon it. Since its inception, it has hosted seven state of the art conferences. As an MUN Society, it helps enrich the global diplomatic as well as pedagogic environments designed for the budding diplomats and young visionaries to emerge as leaders in the making. The Society aims to disseminate the underlying objectives and agendas of the UNITED NATIONS through its various Common Security; Women empowerment and Gender equality; Protection of refugees-centric, inter alia, agendas and committees

CONFERO ORGANIZED FOR THE FIRST TIME A SEMINAR ON 15TH OCTOBER 2022

Confero moving beyond its work and engagement to expend its horizon in Academic stimulations, successfully organized for the first a seminar in the college premises under the guidance of our Principal Sir Dr. Jaswinder Singh and the society Convenor Dr. Nachiketa Singh. The guest speaker was Mr. Nar Hari Singh (Ex. Add Advocate General of Jammu and Kashmir, Advocate on record Central Government Counsel Supreme Court of India). He spoke on the topic-The significance and future of legal profession

the confero model united nations won the best delegation award at the amity conference '23, noida, the symbiosis mun'23, noida, mc mun'23, nsut mun '23, kmc mun '23 confero MUN '23 was the 8th edition of the annual flagship event of the society which made its return to the offline format after a long hiatus from the format and subsequent to online experimentation due to the COVID-19 Pandemic.

DEBATE & DISCUSSION SOCIETY

The Cabinet organised a Conventional Debate competition on the auspicious occasion of Aazadi ka Amrit Mahotsav in collaboration with the National Election Management Committee (NEMC) who also graciously sponsored our event. The event was held on the 12th of August and hosted around 70 participants.

INTRA-COLLEGE DEBATE COMPETITION

Keeping up with its legacy, this year the society hosted the tenth edition of Intra-College Debate competition on 11th & 12th February, 2021. Teams from various departments of our college contested head-on for 2 days to acquire the running trophy. The event hosted an amalgamation of zeal, passion and wits where the 25 teams (2 members each) challenged each other to secure their way ahead. The debate was adjudicated by our esteemed alumni. The position of The Best Team was secured by Department of Political Science. The position of The Best Speaker was secured by Department of BA Programme.

WEEKLY SESSIONS

Even amidst the pandemic, the society hosted regular sessions on an operandi of thrice a week. Now that the college has opened in physical mode, the society activities are happening on campus. We have been practising Group Discussions, Conventional Debates, Parliamentary Debates and regular Information exchange sessions, where-in the range of topics including, "Romanticisation of Mental Health", "Revitalising role of parliamentary committees", "Social Media Policing", "regional conception of human rights rather than a universal one", "preference of a world where conception of afterlife is based on karmic balance rather than divine mercy", "Should batman abandon his No-killing rule". All members would meet thrice a week to practice debates and discuss issues of importance.

ENACTUS

Enactus is a team of entrepreneurs who are dedicated to using business to make a difference in the social and environmental spheres.

The mission of Enactus Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College is to empower students to create sustainable and socially responsible business ventures that have a positive impact on their communities. The organization's ventures typically address social and environmental issues prevalent in their community, such as poverty, unemployment, and environmental degradation.

Enactus Khalsa, currently has 4 running projects, creating an impact on the lives of people through different models.

Project Hifazat, an initiative towards solving the problem of waste mismanagement by providing a comprehensive waste management solution to create economic opportunities by converting the wet waste into organic and enriched compost.

Project Entiyaat, collaborative initiative by Enactus Khalsa and Enactus CVS aims to upcycle single-use plastic waste while empowering traditional handloom communities by making them a key element of the process.

Project Poshan caters to the needs of undernourished children by providing a low-cost healthy multigrain snack "Krispies" that will eventually help in increasing their nutritional health.

Project Naina, being the latest venture, aims to create vision-related interventions and provides cost-effective eyeglasses to the rural poor by conducting eye camps in slum clusters for prescribing prescription glasses and referring issues other than general refractive errors to the secondary and tertiary healthcare levels.

Enactus experienced growth and progress in the year prior, 2022. The year started with active participation in the Enactus "77-second films of impact" competition, where Project Entiyaat was chosen as one of the top 20 global projects and was played at the Puerto Rico Enactus Nationals.

Towards the conclusion of the first quarter, Enactus Khalsa successfully organized its annual flagship event, Vichaar 3.0. College students from all around the city took part in the competitions, Samarth:the case study competition and Sangrah: the business plan competition. Various enactus teams and small businesses exhibited their products and attracted students. The entrailling event gave an opportunity to showcase the entrepreneurial spirit and problem solving skills of young minds with expanding their horizons.

There were numerous successes throughout the second quarter. The Enactus Global Races against climate change and to feed the planet, respectively, saw Projects Hifazat and Poshan place in the top 48. Project Entityaat was chosen as one of the top 12 initiatives worldwide in the "race to rethink plastic".

Enactus Khalsa is well-known for its varied campaigns and drives to educate and empower the underprivileged. Waste collection drive in conjunction with Ecotroops and Enactus CVS and wall painting and nukkad natak for Project Hifazat.

ETRAM THE WESTERN DANCE SOCIETY

Collaboration with CDF

Etram collaborated with the Connecting Dreams Foundation to open their event RITI'22, marking our first performance of the year. The team choreographed and performed three choreographies.

Perfomance at Curieux Event

Etram collaborated with Curieux- The Computer Society for their event MAXIMA'22. The event featured a crowd engaging flash mob by the team in the Jannat area.

Performance at Punjabi fever event

ETRAM choreographed and performed two choreographies at the event organised by Punjabi fever and hosted by RJ Avi J in the basketball court.

Annual Production

After a break of 2 years due to COVID-19, Etram once again prepared the annual production in the year 2022. The production consisted of five choreographies incorporation styles such as Hip Hop, Dancehall and Locking. The production was performed at various colleges and competitions.

Meraki'23

Meraki'23 is the annual fest of Etram – The Western Dance Society, organised during Lashkara'23. The event featured 12 teams from Delhi University and outside which came together and put up a tough competition. The event ended with the performance of the home team.

THE POETRY SOCIETY

QAFILA'22

Acrostic, the Poetry Society of SGTB Khalsa College, held its two-day annual poetry slam, **Qafila** on November the 10th and 11th of 2022, respectively. The event was imbibed with poetry, creativity, and the fun of words. Along with the infusion of words and rhymes, the society members complemented and enhanced the event by adding activities like blackout poetry and thought canvases.

On November 10th **Hiraeth**, the English slam poetry competition was organised, 10 participants from different colleges across DU participated with Jasmine Nankani of Kamla Nehru College and Vridhika Sachdeva of Keshav Mahavidhyalaya bagging the winner and runner-up positions respectively. The event was hosted by Somya Chhabra and Sargun Kaur of Acrostic and was judged by Anubhav Tekwani and Utkarsh Tripathi. The event ended with a speech on the importance of poetry and languages given by the Principal Dr Jaswinder Singh.

Shabdotsav, the Hindi-Punjabi recitation competition, then succeeded on November 11th. 9 participants contested with Manisha of Ramjas College and Mandeep Singh of Keshav Mahavidhyalaya winning the winner and runner-up positions respectively in the Hindi poetry recitation and Dipender Singh of SGTB Khalsa College winning the Punjabi poetry recitation competition. Members of Acrostic, Harshit Kaushik and Divjot Kaur hosted the event with Alka Sinha and Rashmi Jha as judges for Hindi and Kuldeep Pawa and Masha Sondeep for Punjabi.

The event was concluded with the recitation of various poems by the judges. Qafila'22 was full of life and the music of words. Both the events were graced by the presence of the Principal Dr Jaswinder Singh and the Convener Dr Smita Mishra. The students of SGTB were a delightful audience and the event ended with the society members writing notes of appreciation to each other.

ACROSTIC

FOLK DANCE SOCIETY

SGTB KHALSA COLLEGE BHANGRA TEAM is one of the most reputed society of Delhi university from past few years, we have competed with mostly all the folk dance societies of Delhi and emerged as a winner in them. We represent our college and the folk dance of punjab.

In a bigger picture through our team we want to put some light on our folk dance that is bhangra and our coming youth should be connected to their roots and culture. Our team is not only a team it is a family that we collectively built, we have all the emotions that one can face. We have been together in all our sorrows and joys and will be till the end. We have our big brothers which are a constant support that one can ask and they are none other than our seniors. We practice with a lot of efforts and share its fruit together as one. In one word we are a family which has very strong roots.

We participated in DU Folk dance competitions and results of the year 2022-23 are -

BRAC -2nd prize

Miranda House - 2nd prize

MAC - 2nd prize

Rajdhani college - 2nd prize

Vivekanand college-2nd prize

SGND KHALSA COLLEGE, MATA SUNDRI COLLEGE FOR WOMEN and many others, and we emerged as a powerful team this year and hope to continue this same spirit in coming years too.

GIRL'S FOLK DANCE SOCIETY

Luddi dance is performed to celebrate the victory, There is a rhythmic pattern that is followed throughout the dance. This dance is surely a treat for the eyes due to the way it is presented. We can carefully observe the snake-like pattern in the movements in the Luddi. The head movements made by the dancers are very distinct. This dance is mostly performed during marriage occasions and Mehandi functions. The performers put one of their hands on their face and the other is placed on their back hence giving an appearance of a snake.

A drummer is usually seen at the center of the performance in the traditional Luddi dance. This dance is considered more popular than the Bhangra dance around the areas of the Sutlej river.

ACHIEVEMENTS-

- -Second position at bhumroo, folk dance competition held at atma ram sanatan dharma college
- -Third position at ruhaniyat, folk dance competition held at deshbandhu college

guest performances

- -The team performed at jawaharlal nehru stadium in the fest organised by punjabi fever radio station, called the burrahh project
- -The team performed at annual flagship event scientia'23 organised by the science forum of hindu college
- -The team performed at the annual nss fest of shri ram college of commerce, fitoor'23
- -The team performed at the cultural fest organised by the hindi department of dyal singh evening college
- -The team performed at the event organised by Delhi police which was held at red fort
- -The team performed at the baisakhi fest held at 95 lodhi estate

PINHOLE

THE PHOTOGRAPHY SOCIETY

Pinhole, The photography society of SGTB Khalsa College came into being in the year 2012 with the cooperation and support of our esteemed faculty and administration members.

Till date, Pinhole has been oriented towards uplifting the community of photographers by making several efforts like, conducting a minimum of two Photography exhibitions every year, several photography competitions and very thrilling Photowalks to several spots in Delhi every Sunday for the members to learn and explore different genres.

Pinhole thrives on expanding vision of a beginner photographer to a level where they can even do shoots with the appropriate efforts they put. Pinhole trains it's members to a point where they can pursue professional photography as well, several members of pinhole are making their careers and achieving great heights in photography.

SIKH HISTORY EVENT

First ever International Press Conference was organised on 5th, 6th & 7th January, 2023. Pinhole got the opportunity for conducting a Sikh History Exhibition on this occasion. Various photos on prestigious history of Sikhism were displayed by each member of Pinhole. There was a separate board of each member on different locations portraying Sikh culture. Principal visited the exhibition and gave their insights also about how can we keep on the legacy of our Sikh Gurus alive.

ACHIEVEMENTS

Pinhole was represented by Manit Singh Kohli ,current serving president of the society in a Government level shoot which was conducted by Govt. of Punjab also his pictures were featured in Punjab's newspaper.

MUN

Pinhole Photography Society represented S.G.T.B. Khalsa College in one of the biggest Model United Nations (MUN), which was held on 4th & 5th November, 2022 in which Ayush Raj & Manit Singh Kohli held positions of Best Photographer & Head Of Photography respectively. Pinhole members from Hansraj College, led by Manit Singh Kohli, the current serving president of the society, participated in various Model United Nations (MUN) events in 2023, showcasing their photography skills. Here is a summary of their achievements:

SWAMI VIVEKANANDA RASHTRIYA YUVA SANSAD 2023 (MUN) conducted by YUVAK FOUNDATION at Hansraj College:

- Navjeet Kaur secured the 1st Position as the Best Photographer.
- Manpreet Singh received a Special Mention securing the 2nd position.

MUN conducted by CONFERO- The MUN Society of S.G.TB. Khalsa College on 1st & 2nd April '23:

- Manpreet Singh secured the 1st Position as the Best Photographer.
- Navjeet Kaur received a Special Mention securing the 2nd position.

NSUT MUN' 23 held on 8th and 9th April 2023:

- Manit Singh Kohli secured the 1st Position as the Best Photographer.
- Ayush Raj received a High Commendation securing the 2nd position.

"CERTATUS MUN" held on 5th and 6th April 2023 in Shri Guru Nanak Dev Khalsa College:

- Manit Singh Kohli secured the 1st Position as the Best Photographer.
- Navjeet Kaur received a Special Mention securing the 2nd position.

"KMCMUN'23" held on 15th and 16th April 2023 in Kirori Mal College:

- Two society members participated and won awards, marking their 6th consecutive MUN achievement.
- Manit Singh Kohli secured the 1st Position as the Best Photographer.
- Navjeet Kaur received a High Commendation securing the 2nd position.

STROKES

THE FINE ARTS SOCIETY

CARN-EVIL'22

Strokes- The Fine Arts Society of SGTB Khalsa college began it's session with it's first Halloween themed event called Carn-evil'23. It focused on bringing in everyone to an astounding Costume Competition and a number of interactive stalls.

The Runaway Bride being the centrepiece was a sight to behold and caught everyone's attention becoming the centre of attraction throughout the event. Dystopia vs Utopia was the theme for the exhibition rightly captured the essence of Halloween through all the paintings and artworks. It had the aspects of both the light and the dark side of our worlds and stood rightly by the two sides of a coin. The event was also in collaboration with another cultural society of our college- "Swarang". The day ended with a lively performance by the society members and added the perfect touch to a successful event.

FANTASEA'23

The event Fantasea'23 was organised in the month of February and was a pirate themed event. It was a fun theme and attracted a crown of many students willing to wonder in the land of pirates and sea. The centrepiece was a Wrecked Ship and which captured the essence of how we originally think of the pirate world as. The attraction was pulled with the Open painting day organised to give opportunities to those who wish to display their talent but could not because they were not pushed in the right direction. There were great entries and the members themselves were amazed by the meaningful art submissions.

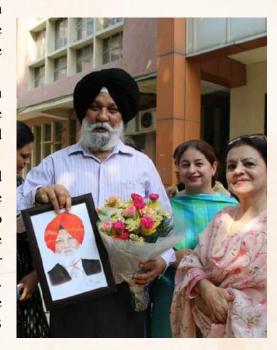

MIRAGE'23

Mirage'23 as presented in the annual fest of SGTB Khalsa was organised with complete preparation for the same. There were colourful hangings decorating the whole pathway and becoming a great sight for everyone to witness. There were stalls put up by the society on their own and ended up being liked by many.

The exhibition however was the one that caught our breath. It was an open themed exhibition which helped others to widen their horizons and create artworks which were beyond the comfort zone of their own art styles. This ended up bringing out more creative and artistic works with intricate details.

The two day event was also scheduled to have organised workshops and competitions which was done commendably well and received an appreciative response. The Poster Making and Caricature Making competitions had judges to chose amongst the best from and the artworks of winners truly left everyone speechless. The second day was culminated by the display of the best of our artworks right outside the cultural events taking place in the auditorium. Lashkara with the last event of the term was a major success and set the standards for all upcoming event associated with the Fine Arts Society of SGTB Khalsa.

SWARANG

THE MUSIC SOCIETY

Swarang, The Music Society of SGTB Khalsa College, entered enthusiastically into the new session with a freshly appointed core council. As a long standing tradition, Swarang again collaborated with Strokes, The Fine Arts Society, and gave a power packed performance in Jannat for their Halloween event. On the auspicious occasion of Basant Panchami, the music department organised the "Basant Utsav" event to celebrate the onset of the spring season. The event was graced by the presence of Honourable Principal Sir. The society, in collaboration with the music department, performed a beautiful composition based on Ragas Basant and Bahar.

The society took part in a Folk Music Competition hosted by Indraprastha College for Women, and managed to bag the Second Position by performing a piece in punjabi folk music. The society had to bid goodbye to its convener, Prof. Kuldeep Kaur Pahwa, pertaining to which, the members gave a heartfelt performance in the farewell organised for her by the Staff Association of the college. Many times during the course of the year, in addition to our regular sessions, the society members held several jam sessions in the college premises which lightened the college atmosphere and enabled people to groove to the music. Apart from this, the members performed in various solo and duet competitions of all kinds (instrumental, classical, semi-classical) and made the society and the college proud by winning top positions in various colleges.

CHALCHITRA

Productions

THE FILMMAKING SOCIETY

- In the session 2021-22, Our film "HAEMA" secured the first position in the filmmaking competition conducted by Miranda House and bagged the second position in Gargi College. It earned the popular choice award in Atmaram Sanatan College and received a special mention in IIM Bangalore.
- During this year, Chalchitra's first annual production, BOHRAAN, was also bought to fruition. Bohraan, a psychological thriller filmed by members of the society, captures a fragment of Rishab's life as a former chess champion, dealing with the horrors of his past life.
- Chalchitra's production, "YAADON KE KAAGAZ", also got appreciated in ARSD College

Events

In the academic year, 2022-23, Chalchitra successfully conducted a two-day film-centric even "FILMFAIR" on the 14th and 15th of October. On day one, a cinema themed fair was organized and celebrated with great pomp and show at the college grounds. Andaz Apna Apna - a cosplay event, open mic, dance performances, and food stalls were all part of this fun-filled day. On day two, Chalchitra organized a screening of "TUMBADD" directed by Anand Gandhi, that was followed by an interactive and engrossing student-led discussion. It gave us unique insights into the movie. The period setting, the lack of incentives to create such movies among Indian filmmakers, and the use of folklore and mythology in storytelling were some of the key topics that were analysed during this discussion.

As part of our college's annual culture fest, Lashkara, we organized a thrilling film quiz, QUIZPICABLE ME. The quiz gave the participants a unique opportunity to show their love for the bedazzling world of cinema by challenging their grey cells.

THE ECO CLUB

ECO CLAN

'Eco Clan' the Eco Club of Sri Guru Tegh Bahadur Khalsa College involved both faculty and students of the college to spread awareness related to environment conservation through several drives, events as well as competitions. The students took part enthusiastically in these events and learned various methods to reduce pollution and thereby saving the environment. With the aim of inculcating the importance of saving mother earth from overexploitation and for sustainable development the following activities have been planned:

Students and faculty members celebrated "World Environment Day" on 5th June 2021 by planting trees in the College premises. We celebrated "World Ozone Day" on 16th September, 2021 through a webinar by Prof. Kavita Shah from Banaras Hindu University. Her informative talk on importance of ozone instilled awareness related to eco-friendly products in the students. The talk followed by 'Poster Making Competition' where many students participated and prizes were given to rank holders.

During the month of November, 2021 the volunteers of Eco Club spread awareness among students related to reducing pollution by 'Saying No to Crackers'. Students also participated in the Slogan Writing Competition on the topic 'Saying No to Crackers'. The best slogan was awarded with the 'Best Slogan' certificate.

"National Energy Conservation Day" was celebrated on 14th December 2021 through organising a lecture by Dr. Ravinder Palakurthy, Deputy Director, Mahatma Gandhi Institute for Combating Climate Change. Students were also involved in the competitive activity wherein they were asked to give a short presentation on the topic 'An Innovative Idea on ECO ENERGY'.

We celebrated "World Forest Day" on 21st March, 2022 through a lecture by Dr. V.P. Uniyal from Wildlife Institute of India, Dehradun.

On the next day "World Water Day" on 22nd March, 2022 through a webinar by Prof. Jaya Kumar Seelam Sr. Principal Scientist, Ocean Engineering, AcSIR-CSIR National Institute of Oceanography, Goa and by circulating the pamphlet among students related to importance of water and its conservation. Students also participated in the Pebble Painting Competition.

On the 23rd March, 2022 "World Meteorological Day" was also celebrated by sending pamphlets to students using social media.

We have celebrated "Earth Day" on 22nd April, 2022 through a lecture by the eminent speaker Mr. Runa Oraon, Scientist D from Central Pollution Control Board Lucknow.

Along with such activities College was involved in the urban farming practices by growing several vegetables in the College premises where students were also involved. Compost Bin were placed in the College campus to reduce the litter and use it for making compost in the eco-friendly manner. Dustbins were segregated for the disposal of biodegradable and non-biodegradable waste products in the college. Awareness drive was organized to encourage students to participate in such activities.

The "World Ozone Day", 2022 was celebrated with weeklong activities through "Eco Walk" on 11th September, 2022, Bird watching 14th September, 2022, Rangoli making competition and slogan writing competition on 15th September, 2022. The "E-Waste Collection Drive" was organized for three days from 31st January to 2nd February 2023 to spread awareness. Volunteers collected 150 kg of E-waste from College campus and with students and faculty members.

JUNTO

THE CIVIL SERVICE SOCIETY

Junto, the civil services society started it's journey with support from the faculties and administration with a sole purpose of working to make a difference in our circle by taking actions and by disseminating cause, as well as information that may be helpful for the civil services preparation. The vision and mission are as central and dedicated as our work. And in order to elevate the progress the society pushes to keep the work on track

During the year 2022-2023 The society organized diverse sessions and debates encompassing a wide range of topics. Some of them being session with Mrs. Shubra Ranjan on topic "Bureaucracy-journey from reading to leading", with IRS officer Sachin Jain Sir- "Why and How of UPSC and also a session in association with PREPP IAS" and with Mr. Siddharth Kumar on topic, "CRACKING UPSC: optimal optional selection, revision, strategies, and essay writing techniques". Debates on 'Increasing protest worldwide, is democracy turning into mobocracy?' and 'Has RBI failed as institution to check banking crises and feuds in India?'

"PRAGYAAN'23, the annual fest of the Society, took place on March 27, 2023, and was a resounding success. The event comprised two parts: the Quiz Competition and the Panel Talk. The Quiz Competition, called "Acumen: The Battle of Intellects," was sponsored by Prepp IAS. It followed the pattern of UPSC prelims and consisted of 30 questions to be answered within a time limit of 30 minutes. The participants, who were enthusiastic about learning, performed admirably. The quiz tested their knowledge of General Studies (GS), and the winners were rewarded with cash prizes and gifts. The main event began with an address by the esteemed Chief Guest, Mr. Sada Shiv Bajpai, a retired IRS officer. He shared his valuable experiences during his service and motivated the youth with his words of wisdom. The second part of the event was the Panel Talk titled "The Art of Administration." It involved engaging discussions about remarkable experiences and ideas concerning the Art of Administration. Mr. Vijendra Chauhan spoke about children realizing their dreams, Ms. Saloni Khanna advised on consistency and fearlessness, and Mr. Vijay Verma shared insights on success needing no explanation while failure cannot be fully explained. The panel talk was highly interactive, encouraging students to think and expand their knowledge beyond their limits. Overall, PRAGYAAN'23 brought together exceptional speakers, dedicated society members, and an enthusiastic audience, making it a memorable and successful event."

Independence Day Celebrations

LASHKARA2023

The College Students' Union festival - Lashkara 2023 was organized on 17th and 18th of March, 2023. The hype associated with this festival was great simply for the fact that it was the first event organized for the students after almost two years of lockdown that was imposed due to COVID 19 pandemic. Though there was no Students' Union because there were no elections, still the students were part of the organizing committee and comprised the workforce both on-stage and off-stage.

On the first day of the festival, shabad recitation by college divinity society was rendered, seeking blessings from The Almighty. The festival was then declared open by the Principal and Inter-college Gurbani Kirtan competition was held. This was followed by performance by SWARANG, the music society, ETRAM, the western dance society and the students who seemed 'spoilt for choice' enjoyed each moment. The other attraction was the stage plays by DRAMATICS society – ANKUR where the young theatre artists gave par excellence performance. The Jannat area of the college had hustle bustle of PINHOLE- the photography society. The students enthusiastically managed the activities of the Departmental Societies, besides dancing at the foot tapping music of 'Pind' of Punjabi Department. The workshop by the fine arts society – STROKES brought in the artists who learnt the Mandala art.

The second day of the fest had hype and fervor of the students who anxiously awaited the performance by Punjabi singer – Kaptaan Laddi. The morning witnessed Inter-college folk dance competition and Nukkad natak by ANKUR. The award function at 2.30 pm had chairman, S. Tarlochan Singh and treasurer, S. Rishipreet Singh besides other guests of honour give away the prizes to the winners. Around 3.000'Clock stage was set for Kaptaan Laddi who was given a roaring welcome by students and also by the showers. The students could not contain their love for dance and music and the entire area had students dancing to the music amidst the sporadic showers. Probably for the first time in college the flood lights were used that added to the ambience, making 'rain dance' memorable for the students. Lashkara 2023 will always be remembered as it brought back life and freshness to the college which seemed to have been stolen by the pandemic.

Congratulations

to our colleagues who are Professors now...

Prof. Inderdeep Kaur Dept of Botany

Prof. Surinder Kaur Dept of Botany

Prof. G.S. Sodhi Dept of Chemistry

Prof. P.S. Jassal Dept of Chemistry

Prof. Gurmeet Kaur Dept of Chemistry

Prof. Gurvinder Kaur Dept of Chemistry

Prof. Vimal Rarh Dept of Chemistry

Prof. Bibhu Prasad Sahoo Dept of Commerce

Prof. T. Venugopalan Dept of Commerce

Prof. Sukhvir Singh Dept of Commerce

Prof. Masha Sandeep Dept of Commerce

Prof. P. Arun Dept of Electronics

Prof. Smita Mishra Dept of Hindi

Prof. Rajshree Dhali Dept of History

Prof. Pratibha Chawla Dept of History

Prof. Satish Verma Dept of Mathematics

Prof. Dharmendra Kumar Dept of Mathematics

Prof. Charanpreet Kaur Dept of Mathematics

Prof. Sukanta Dutta Dept of Physics

Prof. Mamta Dept of Physics

Prof. Ajay Wadhwa Dept of Physics

Prof. Savinder kaur Dept of Physics

Prof. Kuldeep Kaur Dept of Punjabi

Prof. Harbans Singh Dept of Punjabi

Warm Welcome to our newly appointed permanent faculty members

Dr. Gurpreet Kaur Dept of Botany

Dr. Preeti Kaur Dept of Botany

Dr. Gurjeet Kaur Dept of Botany

Dr. Priyanka Srivastava Dept of Botany

Dr. Harmeet Kaur Dept of Botany

Dr. Rajwant Kaur Dept of Botany

Dr. Amarpreet Kaur Dept of Chemistry

Dr. Manpreet Kaur Dept of Chemistry

Dr. Vidhu Bansal Dept of Commerce

Dr. Jasdeep Kaur Dept of Commerce

Ms Sanchita Dhingra Dept of Commerce

Ms Ashween Anand Dept of Commerce

Ms Gurneet Kaur Dept of Commerce

S. Amandeep Singh Dept of Commerce

Dr. Anupreet Kaur Mokha Dept of Commerce

Dr. Bunny Singh Bhatia Dept of Commerce

Dr. Muskan Kaur Dept of Commerce

Dr. Gurveen Kaur Dept of Commerce

Dr. Ujjwal Mukherjee Dept of Commerce

Ms Shefali Gupta Dept of Computer Science

Ms Sakeena Shahid Dept of Computer Science

S. Puneet Singh Lamba Dept of Computer Science

Ms Ishleen Kaur Dept of Computer Science

Ms Jasleen Kaur Dept of Computer Science

Ms Kanika Talwar Dept of Economics

Ms Gaganpreet Kaur Dept of Economics

Ms Harneet Kaur Dept of Economics

Dr. Rupali Sharma Dept of Economics

Dr. Inderpreet Singh Dept of Electronics

Dr. Sukhbinder Singh Rait Dept of Electronics

Mr Ritwick Bhattacharjee Dept of English

Ms Shweta Khilnani Dept of English

Ms Armeen Kaur Ahuja Dept of English

Mr Ashwin Rajeev Dept of English

Dr. Guntasha K.Tulsi Dept of English

Dr. Indulekha P. Roy Burman Dept of English

Ms Saheb Kaur Dept of English

Dr. Lakhvinder Kaur Dept of Environmental Science

Mr Prateek Saini Dept of Environmental Science

Dr. Kanvaljit Kaur Dept of Hindi

Ms Gagandeep Kaur Dept of Hindi

Dr. Amarendra Kumar Pandey Dept of Hindi

Dr Roopam Jasmeet Kaur Dept of History

Dr. Tarun Kumar Dept of History

Dr. Rupali Dept of History

Mr Shivam Shrivastava Dept of History

Dr. Ruchi Kaur Dept of Mathematics

Ms Sheetal Dept of Mathematics

S. Daljeet Singh Bajaj Dept of Mathematics

Dr. Nidhi Sinha Dept of Physics

Dr. Daljeet Kaur Dept of Physics

Dr. Kanwaljeet Singh Dept of Physics

Dr.Biswa Ranjan Mohanty Dept of Political Science

Dr. Jagdish Singh Dept of Political Science

S. Pawandeep Singh Dept of Political Science

Dr. Ravinder Kaur Bedi Dept of Punjabi

Dr. Gurpreet Kaur Dept of Punjabi

Dr. Paramjit Kaur Dept of Punjabi

Dr. Gurdeep Kaur Sura Dept of Punjabi

Dr. Kawaljeet Kaur Dept of Punjabi

Dr. Harpreet Singh Raina Dept of Zoology

Dr. Gaganjot Singh Dept of Zoology

Dr. Parkash Singh Dept of Zoology

Ms Radhika Warikoo Dept of Zoology

Ms Kushneet Sodhi Dept of Zoology

Dr. Deepali Joon Dept of Zoology

THE ENGLISH SECTION Editorial

This year, the English section of *Tegh* offers its readers a selection of poetry and prose that emphasise, in diverse ways, the role creativity occupies during trying circumstances. Inside, you'll encounter poems that consider playfully the possibility of divine intervention during a

personal crisis, prose pieces that ruminate on the ephemeral, and essays that appraise, among other things, the self and the destiny of women who partner monstrous men.

It's not all dark, though. There are also poems on the healing, balm-like quality of nature and an invigorating essay on the need to take action against an emerging crisis. We hope you enjoy reading it.

Editor

Ashwin Rajeev

Student Editors

Jusleen Kaur Oberoi Aditi Chauhan Md. Adnan

TABLE OF CONTENTS

- 1. Editorial
- 2. Hurt by Shirley Goodwin
- 3. The Rhapsody of Night by Ekjot Kaur Dictators and their Wives by Medhavi

Thakur Things of Beauty by Ankush Gulati

- 4. An Inexhaustible Account by Gervit Trehan
- 5. My Ancestors Left Me a Plot by Karandeep
- 6.Singh
- 7. Dystopia by Md. Adnan
- 8. Destruction of the Self in John Carpenter's
- 9. "The Thing" by Ayush Tripathi
- 10. True Colors by Harshpreet Kaur
- 11. The COVID-19 Pandemic & Environmental
- 12. Threat by Ekampreet Kaur Munjal
- 13.I Still Breathe that Scent by Ashmeet Singh

HURT

meadow 6th streak of the grey rainbow somewhere in the yellow ocean.

my mind refuses to concern itself with details as insignificant as the counting of days.

the editor above the ocean.

subject: hurt.

i asked the waves,

Dear editor, yesterday, while i gobbled on my mother's silence at breakfast, i wondered, if the people above the ocean get to eat the bustling clouds. how does the sky taste? at school while i was learning about screams i closed my eyes and dreamt about the stillness above the ocean do you really talk in whispers up there? while walking back home as i steadied the rocks on my chest

"do breaths cost the same above the ocean?" the ocean does not let us corrupt it with brine tell me if tears flow freely above the water? on the edge of the colorful rainbow and the blurry, glittery dots that they call stars, does kindness make its home? how much longer before the raucous tides throw me on the shore?" dearest editor, the gods above the ocean must know i am wrecked on an island full of ghosts they have robbed me of breaths yet i praise them in sighs how much longer before i rest in the graveyard of sand and my friends in the blue finally find a home in the barreness inside me. thanking you,

sincerely yours, meadow.

- Shirley Goodwin B.A. English (Hons.), Ist Year

The Rhapsody of Night

His hypnotic gaze forbade me to move, I, a prisoner of his allure, distracted myself with the glow of the moon. The subtle swaying of the branches, the sound of the swift river rushing beside us, I swore to not meet his eyes, for they would be filled with desire.

He had other plans, his cold hands touched my cheeks, the suddenness of the move was shocking and my eyes darted toward his own, he said nothing, just stared at me and my deep insecurities piped in, the fire in my mind was doused by the glaze in his eyes.

The wind sensed two lovers and sought to break them apart, rustling and whistling it squeezed past us, tousling our hair. He, however, took no notice of the breeze, for his eyes were fixated on my lips. The breeze was cold and, sensing my discomfort, he put me in his embrace.

An alien feeling took over me, electricity shook my spine, as my body leaned to his own, I felt safe and secure. An overwhelming smell of his musky fragrance greeted my nose, all I wanted was to be absolved from all my crimes.

We sat there for hours, or mere seconds as they appeared, for all too soon the dusk approached and forced us to leave our refuge. Engraved into my mind is that particular night, for intimacy is more than bodies, it is two souls dancing in the refrigerator light. Words are glorified, understanding the thumping heartbeats, the heart finds meaning in tranquility.

The twisted path towards the thoroughfare was filled with our rhythmic breaths, the silence was comforting as our bleak future doomed overhead. The birds were chirping somewhere on the trees, the sun peeked from the branches, Took over by an overwhelming urge to eject my despair, I stopped in my tracks.

Confused, he looked at me and understood the pain in my eyes as he pulled me to his body. When his arms wrapped around me, time stopped.

I had never felt the world before, the inevitable chilling December fog, the faint wind in the air, ferns, and petals falling from the trees, life, unfiltered and pure.

Too quickly I left his embrace, we continued on our destined path, branches cracked under our foot and then that sound was suddenly gone. As we drove in his jeep, he clenched my hand,
The trees and cars zoomed past us, as we headed back to our awaiting kismet.

Sick of silence, I turned on the music and plugged it into my phone, Playing the song that we danced to once, I gazed over him once more. The utter despair that shrouded his face made me blink out tears, I squeezed his hand as he looked over at me and told him to leave his fears.

Singing along the beautiful verses, we made it to the hospital.

One last glance was all I took and I rushed inside the big white place of doom.

I hid behind the big white pillars and watched as his jeep left,
then I crumbled down in a heap of tears, our love story ended in despair.

- Ekjot Kaur B.A. English (Hons.), Und Year

Dictators and their Wives

A scholar once pointed out that our narratives about history are shaped by what the historians choose to focus on, not the complete truth. One aspect of history that people have ignored for decades is the lives of dictators, what went on behind the curtains, and how it indirectly influences the world. Dictators are often viewed as stone-cold individuals, with no emotions, loved ones, or personal lives. But a closer look into their story will reveal tender relationships and supporting partners as well as tumultuous, abusive, and unhappy marriages. We often forget that those autocratic leaders and dictators were often men with wives and children that influenced their lives just as much as they influenced the world.

If we pick up any of the countless books written about Hitler, Eva Braun is mentioned in a line or two as his insignificant partner. She indeed was an ordinary 17-year-old German girl working as a photographer's assistant before she met the person who would become the world's most hated man. They started going on dates to operas, museums, and cinemas, and Hitler, 23 years her senior, grew very fond of her over time. Historians believe that Eva Braun's influence on Hitler in terms of politics was minimal, as women were not active participants in German politics at that time. She was not even a member of the Nazi Party. Moreover, Hitler wanted to present himself as a chaste hero and felt that marrying Eva would tarnish that image. He would often proclaim that he was married to Germany.

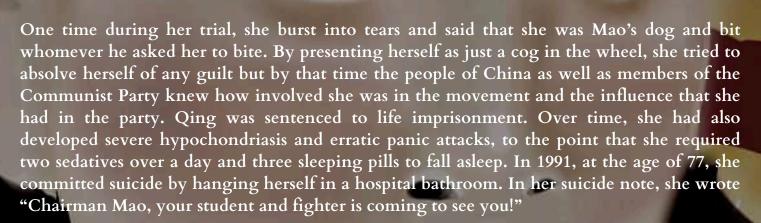
So, Eva and Hitler never publicly appeared as a couple, and the German people remained unaware of her till after the War. In April 1945, at the peak of the war, Hitler married Eva in his underground bunker in Berlin, and later that afternoon, their lifeless bodies were found together in a room. Eva had bitten into a cyanide pill, Hitler had shot himself, not wanting to be captured by the Allies. They had remained married for a mere 40 hours. Despite her non-involvement in politics, we cannot undervalue her importance in Hitler's personal life. She was a Nazi loyalist till the end, and Hitler's partner even in death. She was not just on the sidelines cheering him on; she was fully aware of Hitler's ideology, his beliefs, and his wrongdoings, and still chose to support and love him.

We also have women who, if given a chance, would have left a great mark on the world. One such woman was Nadezhda Alliluyeva, the second wife of Joseph Stalin. The Alliluyeva family often hid Bolsheviks at their house. Hence, she was exposed to revolutionary activity throughout her youth, and that is how she met Stalin. The couple married in 1919, Stalin a 40-year-old widower and the father of one son and Nadezhda, a mere 18 years of age. Alliluyeva always wanted to be involved in party politics. She was concerned that if she didn't work outside her home, she would not be taken seriously.

Around the same time down south in the country of China, however, Jiang Qing emerged as one of the most important and controversial women figures in the history of the country. Her story is in many ways similar to Alliluyeva's, yet entirely different. Before joining the Chinese communist party, she had been a successful actress and lived a very bourgeois life. After becoming the leader of the Youth Wing, she met

Mao Zedong, a fellow revolutionary, and her future husband. Their relationship caused a scandal in the party because Mao was married and a father to four children, but the leaders agreed for Mao to divorce his current wife and marry Qing only if she agreed to stay out of politics for 20 years. Qing reluctantly abided by the agreement.

After the founding of the People's Republic of China, she became the nation's first lady, although she was still not allowed to be involved in the politics and the affairs of the state. It was only during the Cultural Revolution 30 years after the agreement that she was appointed to the Politburo. By then, she had established a close working relationship with some other members and formed what later came to be known as the Gang of Four. Being the wicked woman that she was, she also used her position to wreak vengeance on her enemies from her distant past. After the revolution, the Gang of Four was blamed for the worst excess of societal chaos and was arrested and tried for anti-party activities.

All three of them committed suicide in the end, but their journeys up to that point were completely different. Eva was obsessively devoted to her partner. She chose to ignore all his evil deeds, and like Juliet, blindly followed her Romeo to death. Alliluyeva, on the other hand, had the blot of an unhappy marriage. Many believe that she chose death over divorce, which would have been heavily scrutinized by the public had it been put into motion. On the other hand, Jiang Qing was the closest the world ever came to an evil woman dictator. Even at the end of her life, she had no regrets about her actions. Nevertheless, the one thing they had in common was their larger- than-life personalities, and the contributions they had, albeit indirectly, in making of the world's most despised men. Unfortunately, their lives and influences have been underestimated, side-lined, and ignored for decades, and they have been relegated to a footnote in the autobiographies of their cruel husbands.

- Medhavi Thakur B.A. Pol. Sci (Hons.), IInd Year

Amongst the glories of the sky Another father sails on a boat Twinkle an epitome of beauty. With her lovely little princess. Amongst the rages of waters lie He looks at her and gets amazed, A brook, sound but snoopy! By her appealing, colourful dress.

Beneath the warm umbrella of Sun The River beautifully hosts
A flower blooms to youthAn irony of emotions:
Above the chaos of the city...A splendid scene, a delightful awe
Two lovers meet, amorous but cute! And a fabric of varied connotations.

Besides the shore of the GangesThe Son reminisces his father's touch A Son burns his father's funeral pyre Amidst the raging water. On the same river sails.... While another father gazes his doll and utters: A youngster's ambitious desires. My daughter, Oh my daughter!"

The stroke of colours in the cityscape The sentiments and Creations of God Seems quite vivid, pleasantly fine. Are Indeed overwhelming, Where the lark cracks her voice, For He has bequeathed upon us Singing symphonies of the Divine. A splendor, far lamenting.

Along with a multitude of people.. So let us witness the glory of Nature The love of Nature says: As its creations are unblemished, gracious and "I bring to you the aroma of life, great...

In twinkling of nights and in Rather than sobbing 'n' crying the luminosity of days" On your ominous faith.

So will you leave your comfort nights The aura of artistic leaves, And your busy, hectic days,Indelibly elevate spirits, and calms.

To embark and embraceThe ambience of a mountain And see and appreciate Has its own winsome charm.

A farrage of charming ways?

So let us pull our socks

Still the star is twinkling bright To enjoy that's worth enjoying;
Emancipating blessings and shine Is there any good in living a selfish life
Still the brook is reverberating, And then quietly dying?

And wavering waters are benign.

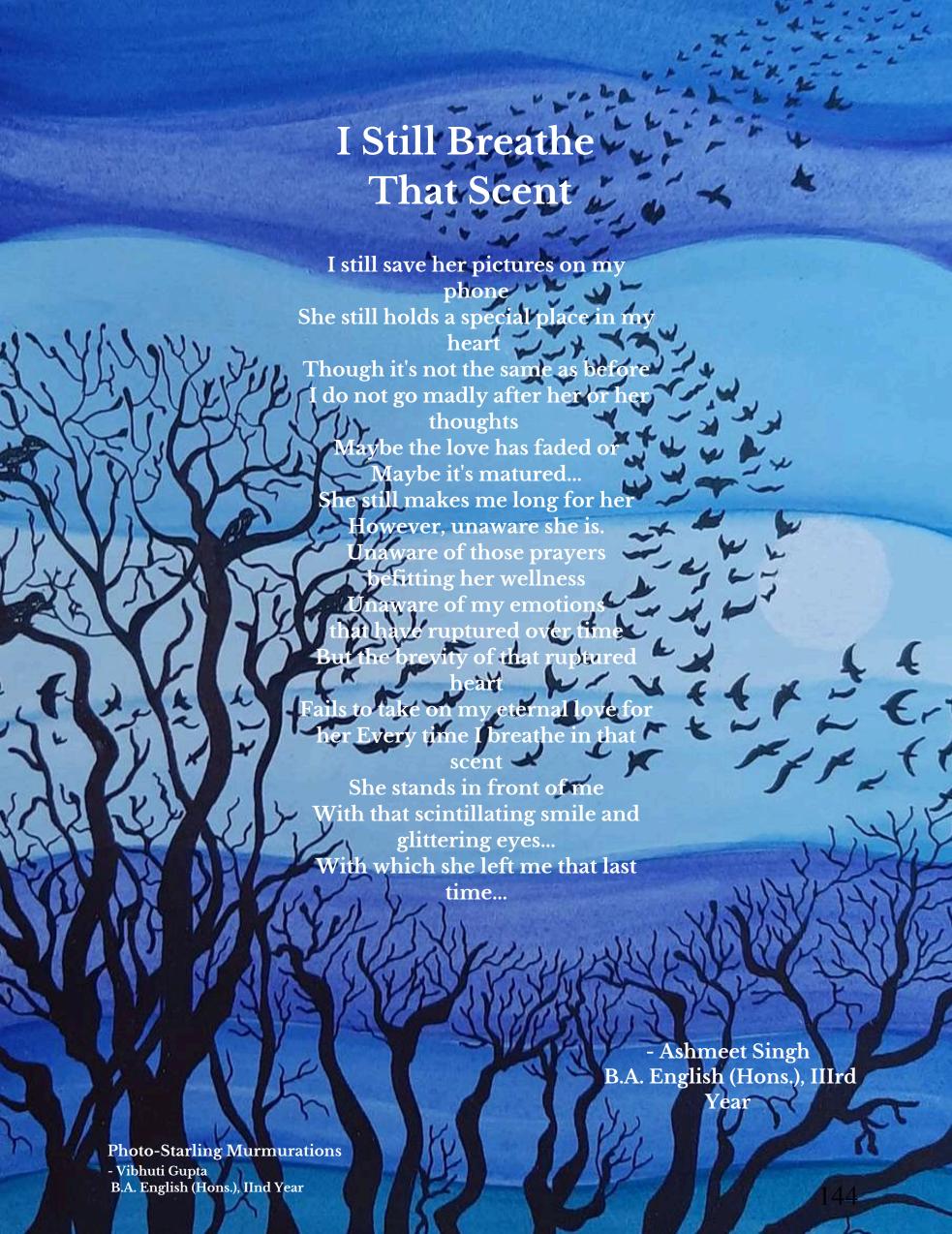
To appreciate the appreciable

Yet the Spring blooms with awe Shouldn't it be our foremost duty?
Beneath the warmth of perfection. 'Cause there lies a touching spark...
Yet the lovers are gazing each other In these Things of Beauty!

Surely, in affection.

Not far away is the Holy River On whose shore the son laments Remembering his father's love And his last comments.

- Ankush Gulati B.A. Prog., IInd Year

An Extensive yet Inexhaustible Account of a Subtle Thought that Occurred to Me on a Chilly Summer Night

Sometimes at night, I curl up with my knees as high as my belly. I take up no more than a quarter of my bed. It's summer here and in India, the summers are really hot and humid. I pull my sheet over my head as I

feel chilly in my chest, or as I've mentioned before too, "weird chest sensations".

I remember having a conversation with my friend, who has an avid aptitude for the biology of the human body, as to what may be the reason for this. I get no answer.

That same friend once told me that I can't reason and find a logical answer to every single thing. Being a man of science, I was stubborn that I could. After a couple of years now, I'm still a man of science, even

more so than before but I've come to realise that some things should be left just as they are, either because and with great restraint I say this,

they actually can't be understood or because they can be but I do not possess the knowledge to do so. I once wished to, but I no longer do.

It took a long time for me to do that, focussing on the 'what' rather than the 'why'. And in that course of time, I made a lot of mistakes and lost a lot of people. Sometimes I think of them, sometimes I don't.

Pardon my digression and I appreciate you being patient with me. I'll now come back to what I started with. The curled-up posture, to me, is ambiguous to that of an animal with a shell, a hard outer covering which it sometimes creeps into, a space so small that it seems impenetrable. That quarter of my bed, it's impenetrable.

That chilliness originates in the centre of my chest and spans out through my whole body giving me goosebumps. It's not continuous, it's almost as if it takes time to build up before bursting out. There are no thoughts in my head and everything seems still. It seems like that chilliness is trying to remind me of the ability of humans to feel, that a person, who displays not even the slightest characteristic of being able to possess a soul, a person who more often than not sees the practical way of things, a person almost as if he was a robot, can too be humane. And that even when the brain loses its ability to comprehend, emotions do not cease to exist.

- Gervit Kumar Trehan B.Sc. Physics (Hons.), IIIrd Year

My Ancestors Left Me a Plot in the Family Graveyard

My ancestors left me a plot in the graveyard, except the graves are all my family. Its foundation was laid long before I was born. My mother tells me, it is providential to pour milk in a dried well, but Badi maa threw garbage in it every day. She tells me it is a bad omen to cut a peepal tree, but her brother and my father cut exactly one to build a house in the village. She says it is forbidden to kill a harmless snake, but my aunt did exactly that when one appeared in her home. And it started happening. First, the second son to my grandfather, he died in a road accident, so did his son, some two decades later. Then, the one immediately elder to my father, also in a road accident, so did his son, six years later. Two of my aunt's sons died in a road accident, so did their father, I'm not certain about the timeline here.

I grew up attending more funerals than weddings, and I was too young and naive to cry. And although it is customary to burn people in our culture, their souls are all buried in the same spot. And that is why despite having thousands of doctors in the big city, something pulled my father back to his old family. He died in agony, unable to speak; I was writing my exam paper. They didn't tell us until we were one kilometer My ancestors left me a plot in the family graveyard within his reach.

I remember telling my aunt to shut up in agony. I never raised my voice with her, ever before, ever since.

Indeed, forty-eight was still a very young age to die, but so was fourteen. For fourteen I was when I lost a loving father. Too young to be exposed to the horrors and absurdities of the life that soon followed. Too young to be shown how people turn their backs on you when they cannot loot your father anymore. My mother kept track of all the things happening over the years. She worries that the family trend may one day catch up to me too.

But I am too precious to be taken away, for I am one of the few hopes of the family. They entrust me with doing great things because my father did too. Which reminds me, that my intelligence is not really mine to be proud of, but an inheritance from my father. Just like this plot, with its soggy ground and blood oozing from within with every step I take. My feet, soaked in blood, stains my life, wherever I go, whomever I meet. But it is mine, I cannot run away from this. And although I try to stay as far away as I can, every once in a while I have to step back in the family graveyard.

- Karandeep Singh B.Sc. Physics (Hons.), IIIrd Year

Dystopia

'Tis a bizarre day.'Tis an eerie night. The stench is pale; air smells sweet. Stripped of murk by the loose moon. No flesh left? ... to rot... No vice left? ... to drape...

Sweetness gnaws at throat. Shrieks resound no more.

This dearth of decaying air, Brutal virtue gags abuse.

It's stifling. It chokes. Stars robbed of shame's glimpse.

Sounds of foul breaths lost. Law divorced deceit.

The silence is deafening. Rights part from jail's protection.

No spite left? ... to sing... No force left? ... to tame...

Courtesy chafes ears, Skins kissed no more. By

Impairs reason. Music of Batons. Lead is not hammered

Hate is silenced. Dead. Into heads to hush.

'Tis a strange alley.

Walls stand bleached sans graffiti.

No blood left? ... to paint... 'Tis a rotten world.

There is no hungry ache and
Vessels of red inkNo thirst to seize souls,
Rinsed out. Squandered. The sky mourns
No carnage stirred for ruling,
With tears of crimson. No assessment of
bondage...

Dusk's parade is blue....No sweet yelps of pain,

Streets devoid of mirthful mobs. No chest-thumping on death's birth, No homes left? ... to light... No chasm between "them"
And "us" in this grim, plagued place.
The outbreak of chants Tis... indeed...
dystopia.

curbed. The sacred rites undone. Cinders have turned cold.

- Md. Adnan B.A. English (Hons.), IInd Year

THE DESTRUCTION OF THE 'SELF' IN JOHN CARPENTER'S THE THING

Much of *The Thing's* brilliance lies in the location where the film takes place - an American research facility of some sort in the vast nothingness of the white desert that is Antarctica. A self-sufficient body in the frozen, anarchic hellscape that constantly threatens to close in on it. The preservation of the sovereign self against the corrupting, destructive otherness that the landscape and its manifestations embody is the key to making it out of there alive. Still, it is easier to reject or co-exist with the other when there exists a distinctive self - the Americans' acceptance of the seemingly innocent dog and murder of the Norwegian who they don't even try to understand, in the opening scene of the film, is a great example. But, what if there exists no demarcation between the self and the other?

This question and its thoroughly bleak answer make up the crux of Carpenter's magnum opus. Unlike the shape-shifting monsters and robots prevalent throughout literature and cinema, the eponymous creature of The Thing does not just copy; it assimilates. What it does can best be described as the complete disintegration of the idea of individuality - it strips its victims of everything that makes them unique, contorts them into an unrecognisable mass of flesh and bones, and when it's finished its stomach-churning transformation, mimics them down to their smallest quirks.

The possibility that their precious corporealities can be reduced to something as primal as a lump of flesh and moulded into anything like a mound of clay is, well, horrific. Everything they'd known about their selves until that point is turned inside out (quite literally) by the thing's absolute rejection of worldly laws. The resultant paranoia turns inwards but only serves to exacerbate its outward manifestations - distrust and violence against the now other Americans. In the face of such malevolence, the men are reduced to their most basic of animal instincts - survival.

What's left by the end of the film is dust and rubble - the complete assimilation of the sovereign research base into the desolate landscape of Antarctica. Man constantly others groups and individuals and establishes insurmountable boundaries in his endless pursuit of individuality and exceptionalism. It is this very fundamental aspect of man's existence that Carpenter deconstructs in a spectacularly grotesque and nihilistic fashion in The Thing.

The blood was shed
It will never be the same
Feel the intruding lead
That hangs my head in pain

The drainage not on my hands But flows down my back
It was only in the sands
Where you planned your attack

Executed without flaws
With no issue at hand
You dug deep with your claws Into a faceless land.

Your face full of lies
When you greet me at that place I see through your
disguise
And reject your embrace

The wound you try to heal
Is now a gaping maw
Your words can never conceal The true colours I
saw

II chosee Kan

- Harshpreet Kaur B.A. English (Hons.), IInd Year

FAKE

The COVID-19 Pandemic and Environmental Threat

The pandemic scenario has changed many things around us. Whether it is an experience of lockdown, realizing the importance of sanitization, or finding out the level of pollution caused by us due to the closure of factories and no vehicles on roads during the lockdown. On one hand, we saw a drastic change in the air quality index, the air was clean and pure, the sky was clear and mesmerizing, inspiring us to click pictures, and at night the stars were visible like never before. Some of us experienced and cherished the beauty of nature, even the ozone hole over Antarctica healed. On the other hand, this pandemic has caused economic, social, and environmental threats. One major issue is the increase in medical waste such as masks, gloves and other hospital waste. This waste is then discarded in water bodies contributing to pollution. Plastic pollution in water bodies was already a severe problem in developing as well as developed countries. And now, it is worsening day by day due to inappropriate ways of disposal of masks, gloves, PPR kits, and other biomedical waste.

According to UNEP, it is expected that around 75 percent of used masks and other related waste end up either in landfills or floating in the sea. Other sources suggest that divers removed over 17,000kg of wet plastic in November from oceans. Plastic takes hundreds of years to decompose, and eventually finds its way into our oceans and disrupts the marine ecosystem. Marine animals like dolphins, seals, turtles, etc., consume plastic waste mistaking them it for food. Sometimes, it causes immediate death due to choking, while at other times these toxic substances lead to internal blockage and cause death. It is also destroying our coral reefs which are home to ¼ of total marine species, making them one of the most biodiverse habitats in the world. Coral reefs provide shelter, food, etc to marine species and also they are used in development of new medicines.

Plastic pollution in water bodies also affects human health in many ways. Water, which is used in day to day activities of humans and plays the most important role in survival is contaminated. Biomagnification is another challenging problem. It is basically a process in which toxins are passed from one trophic level to the next and thereby increase in concentration within a food web. The most relatable example is that toxins released by plastic are incorporated into zooplankton which are then eaten by fish and after that these fishes are consumed by humans.

The increased production of plastic during the pandemic is threatening the environment at a more rapid rate than earlier. There should be a balance between public health and environmental safety because the two are interconnected. If we ignore pollution, it will hit us as another pandemic after some years. Disturbing the ecosystem will also likely lead to natural disasters. Although there is a solution to every problem, we all need to come together and fight against plastic pollution. There should be a proper way to dispose of and treat biomedical waste, instead of simply dumping them. Another way is to use reusable masks which significantly reduces the amount of waste. The government should promote easily recyclable, non-toxic, biodegradable alternatives. For example, gloves made up of natural rubber can be a good alternative.

Environment-friendly products should be developed which can also become a great source of employment. On this issue, United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) has said that global cooperation is essential for sustainability and development. They further added that global trade policies also have an important role to play in reducing pollution. For them to be truly effective, global rules are needed.

The future is in our hands. If there's a will, there's a way.

- Ekampreet Kaur Munjal B.Sc. Botany (Hons.), IInd Year

हिंदी खण्ड

संपादन मंडल

संपादक डॉ. मुकेश कुमार डॉ. अमरेंन्द्र पाण्डेय विद्यार्थी संपादक स्वाति झा

विद्यार्थी सह संपादक अक्षय कुमार नेहा झा सिमरन माथुर

- 1- संपादकीय वार्षिक गतिविधियां- 2020-2022
- 2- कविताएं:-
  - 1- देखो
  - 2- हिंदी
  - 3- कहां लौटकर आते हैं?
  - 4- सहारा दो
  - 5-गुरबत
  - 6-भारत एक खोज
  - 7-आओ अपने पहाड़ चले
  - 8- साहस मन का
  - 9-नमन है उन वीरों को
  - 10- अनेकता में एकता
  - 11- मेहनत कर आसमान तक जाएगा
- 3- पुरस्कृत कविताएं:-
  - नए वसंत की तलाश
     (नितेश कुमार, हंसराज कॉलेज)
  - 2. बसंत और प्रेम (मंटू कुमार साह, हंसराज कॉलेज)
- 3- गांवों का प्रेम (श्रवण कुमार, श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज)

- 4- साक्षात्कार (ममता रंजन त्रिवेदी)
- 5- स्मृति शेष (चरणजीत सिंह सचदेव और डॉ. वीणा अग्रवाल)
- 6- अभिन्न अंग (आशा मेहता)
- 7- बुकर पुरस्कार (गीतांजलि श्री)
- 8- सरस्वती सम्मान (रामदरश मिश्र)
- 9- वाद-विवाद-संवाद प्रतियोगिता (गाँधी जी के सपनों का भारत 'पूरा' या 'अधूरा')
- 10-मतान्तर ("राम की शक्तिपूजा" पर विभिन्न मत)
- 11- दो गज दूरी, मास्क कितना जरूरी!?
- 12- स्क्रिबल डे

सम्पादकीय

श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज की पित्रका तेग का यह अंक आप सभी विद्वान साथियों के समक्ष प्रस्तुत किया जा रहा है। हिंदी विभाग के विद्यार्थियों तथा अन्य विभाग के विद्यार्थियों द्वारा अनेक विषयों पर अपनी रचनात्मक लेखनी द्वारा कहानी, संस्मरण, हास्य-व्यंग्य, यात्रा-वृतांत तथा साक्षात्कार विधाओं में करोना काल के पश्चात् अपनी मज़बूत मानसिकता का परिचय देते हुए सुन्दर रचनाएं प्रस्तुत की गयी है। हिंदी विभाग को इन पर गर्व है, इसके लिए वह बधाई के पात्र हैं।

हिंदी विभाग के हमारे दो वरिष्ठ साथी डॉ. चरणजीत सिंह और डॉ. वीणा अग्रवाल जी का करोना काल में निधन, विभाग और हिंदी साहित्य दोनों के लिए अत्यंत दुखद है, जिसकी क्षतिपूर्ति नहीं की जा सकती है। विभाग सदैव उनके विचारों एवं कार्यों का अनुसरण करता रहेगा।

पत्रिका का यह अंक आप सभी को रुचिकर एवं ज्ञानवर्धक लगे इसी कामना के साथ में अपने विभाग के सभी साथियों को और छात्र सम्पादक दल का धन्यवाद करता हूं।

> डॉ. मुकेश कुमार डॉ. अमरेंद्र पांडेय

वार्षिक गतिविधियां

हिंदी साहित्य सभा (नव पल्लव) के तत्वाधान में विभाग प्रभारी डॉ. नागेश नाथ दास के निर्देशन में पूरे वर्ष साहित्यिक एवं सांस्कृतिक गतिविधियां आयोजित की जाती रहीं। सर्वप्रथम 2020-21 की कार्यकारिणी के लिए छात्र संयोजक दल का चुनाव किया गया व इन्हीं के द्वारा सभी कार्यक्रम का आयोजन किया गया।

अनन्या, प्रियांशु, रेमा, स्वाति, नेहा

3 अक्टूबर 2020 को गांधी जयंती के उपलक्ष्य पर वाद-विवाद प्रतियोगिता का आयोजन किया गया जिसका विषय रहा - गांधी के सपनों का भारत 'पूरा' या 'अधूरा'।

इस कार्यक्रम की अध्यक्षता कॉलेज प्राचार्य डॉ. जसविंदर सिंह ने की। निर्णायक मंडल के रूप में डॉ. वेद मित्र शुक्ल व डॉ. रुद्रेश नारायण मिश्रा की उपस्थिति रही। कार्यक्रम में विभाग प्रभारी डॉ. नागेश नाथ दास के साथ डॉ. स्मिता मिश्र, डॉ. सुमिता लोहिया, डॉ. अमरेन्द्र पांडेय, डॉ. मुकेश कुमार,मनीष शुक्ल आदि प्राध्यापकों के साथ - साथ भारी संख्या में छात्र जुड़े व ऑनलाइन प्लेटफॉर्म पर आयोजित यह प्रतियोगिता अत्यंत ज्ञानवर्धक रही।

16 जनवरी 2021को वेब मंच, 'पक्षिकी' सभा द्वारा एक वेबिनार आयोजित किया गया जिसका विषय रहा - घुमक्कड़ी: लेखन एवं चुनौतियां। मुख्यत: दो वक्ताओं को आमंत्रित किया गया। प्रथम वक्ता - डॉ. प्रकाश उप्रेती एवं द्वितीय वक्ता श्री अमित कुमार। वक्ताओं ने अपने सभी घुमक्कड़ी अनुभवों को साझा किया। इस कार्यक्रम का संचालन डॉ. स्मिता मिश्र ने किया। इसी के साथ ऑनलाइन प्लेटफॉर्म पर अच्छी संख्या में शिक्षकों व छात्रों ने इस कार्यक्रम में बढ़ चढ़कर भाग लिया।

30 जनवरी 2021 को गांधी जी की पुण्यतिथ के उपलक्ष्य पर वैकल्पिक प्रश्नोत्तरी प्रतियोगिता आयोजित की गई जिसका विषय रहा- गांधी:जीवन और चिंतन। इस प्रतियोगिता में दिल्ली विश्वविद्यालय के विभिन्न महाविद्यालयों के छात्र - छात्राओं ने बढ़ चढ़कर भागीदारी ली। इस कार्यक्रम का संचालन डॉ. स्मिता मिश्र ने किया।

15 फरवरी 2021 को वसंत पंचमी के उपलक्ष्य पर काव्य पाठ एवं प्रश्नोत्तरी प्रतियोगिता आयोजित की गई जिसका विषय रहा-वसंत एवं प्रेम। निर्णायक श्री आशीष कुमार व श्री रविशंकर जी द्वारा विजेता घोषित किए गए। इस कार्यक्रम का संचालन डॉ. स्मिता मिश्र ने किया।ऑनलाइन प्लेटफॉर्म पर प्रतिभागियों ने बढ़ चढ़कर भाग लिया।

27 फरवरी 2021को वेब मंच, पक्षिकी द्वारा एक वेबिनार आयोजित किया गया जिसका विषय रहा - हिंदी माध्यम में प्रतियोगी परीक्षाओं के अवसर। इस वेबिनार में मुख्य वक्ता के रूप में श्री कमलदेव सिंह (संस्थापक, निर्माण आईएएस) व श्री सदानंद कुमार (आईपीएस) उपस्थित रहे। वक्ताओं ने छात्रों को मार्गदर्शित किया कि किस प्रकार हिंदी विषय से प्रतियोगी परीक्षाओं में सफलता प्राप्त की जा सकती है। कार्यक्रम संचालन डॉ. स्मिता मिश्र ने किया।

5 मार्च 2021 को नवपल्लव "हिंदी विभाग" द्वारा एक दिवसीय अंतरराष्ट्रीय वेबिनार का आयोजन किया गया जिसका विषय रहा-वैश्विक परिदृश्य में हिंदी का भविष्य: भविष्य की हिंदी। वक्ताओं के रूप में डॉ. विजय कुमार मल्होत्रा (भारत); डॉ. कृष्ण कुमार झा (मॉरिशस); डॉ. परमजीत कौर (ओमान) की उपस्थिति रही। सभी वक्ताओं का यह मानना था कि आज के समय में हिंदी का विस्तार हो रहा है साथ ही साथ हिंदी का भविष्य भी उज्ज्वल है, यह भी बताया गया कि जापान में ऐसे 70 विश्वविद्यालय हैं जहां हिंदी के संकाय मौजूद हैं। साथ ही तकनीकी क्षेत्र में भी हिंदी भाषा को अपनाया जा रहा है।

कार्यक्रम का संचालन डॉ. स्मिता मिश्र ने किया व उनके साथ डॉ. नागेश नाथ दास, डॉ. सुमिता लोहिया, डॉ. अमरेंद्र पांडे, डॉ. मुकेश कुमार, डॉ. मनीष शुक्ल, डॉ. कंवलजीत कौर की उपस्थिति रही।

16 मार्च 2021 को अंतरराष्ट्रीय महिला दिवस के उपलक्ष्य में एक दिवसीय संगोष्ठी का आयोजन किया गया जिसका विषय था-मेरी प्रिय स्त्री पात्र।वक्ताओं के रूप में माधवी श्री, डॉ. ममता रंजन त्रिवेदी, डॉ. वेद मित्र शुक्ल की उपस्थिति रही। वक्ताओं ने अपने प्रिय स्त्री पात्र के बारे में बताया व स्त्रियों का सम्मान करने हेतु श्रोताओं को प्रेरित किया। कार्यक्रम का संचालन डॉ. स्मिता मिश्र ने किया। साथ ही विभाग प्रभारी डॉ. नागेश नाथ दास तथा विभाग के अन्य शिक्षकों की भी उपस्थिति रही।

27 मार्च 2021 को एक वेबिनार आयोजित किया गया जिस का विषय रहा- युवा पीढ़ी की नैतिक दुविधाएं। इस वेबिनार के मुख्य वक्ता रहे, डॉ. विकास दिव्यकीर्ति (संस्थापक, दृष्टि आईएएस)। कार्यक्रम की औपचारिक शुरुआत विभाग प्रभारी डॉ. नागेश नाथ दास एवं कार्यक्रम संयोजिका डॉ. स्मिता मिश्र द्वारा की गई। दिव्यकीर्ति जी ने बताया कि मौलिक बुद्धि का प्रयोग यदि सकारात्मक रूप में हो तो यह नैतिकता है। इस प्रकार अपने वक्तव्य द्वारा सभी को मार्गदर्शित किया। ऑनलाइन प्लेटफॉर्म पर रुचि दिखाते हुए अच्छी संख्या में शिक्षकों, विद्वानों एवं छात्रों ने इस कार्यक्रम में हिस्सा लिया।

4 जून 2021 को अभिमन्यु अनत की पुण्यतिथि के अवसर पर अंतर्राष्ट्रीय वेबिनार का आयोजन किया गया जिसका विषय रहा-हिंदी प्रवासी साहित्य के पुरोधा- अभिमन्यु अनत।

मॉरीशस से वक्ता के रूप में डॉ. रामाताली, श्री धनराज शंभू एवं भारत से डॉ. हरीश नवल व डॉ. नूतन पांडे इस कार्यक्रम से जुड़े। मंच संचालन, गोष्ठी संयोजिका डॉ. स्मिता मिश्र ने दिल्ली विश्वविद्यालय के हिंदी पाठ्यक्रमों में प्रवासी साहित्य के शामिल होने पर अभिमन्यु अनत जी के साहित्य की भूमिका को अत्यंत महत्वपूर्ण माना। वक्ताओं का मानना था कि अभिमन्यु अनत एक ऐसे व्यक्तित्व थे, जिन्होंने विदेशी भूमि से हिंदी उपन्यास का रुख बदल दिया। कार्यक्रम का धन्यवाद ज्ञापन हिंदी साहित्य सभा के विधार्थी प्रियांशु प्रियदर्शी ने किया। ऑनलाइन प्लेटफॉर्म पर आयोजित इस वेबिनार में देश विदेश से अनेकानेक साहित्यकार, प्राध्यापक व विद्यार्थी जुड़े।

25 अगस्त 2021 को स्वतंत्रता दिवस की 75वीं वर्षगांठ के अवसर पर एक दिवसीय वेबिनार का आयोजन किया गया जिसका विषय रहा- लोकगीतों में स्वाधीनता का स्वर। मुख्य वक्ता के रूप में डॉ. सत्यप्रिय पांडे (एसोसिएट प्रोफेसर, हिंदी विभाग,श्यामलाल कॉलेज) की उपस्थिति रही। विभाग प्रभारी डॉ. मुकेश कुमार द्वारा कार्यक्रम की औपचारिक शुरुआत की गई। वक्ता द्वारा स्वतंत्रता सेनानियों के बलिदानों को याद किया गया। कार्यक्रम का संचालन डॉ. स्मिता मिश्र ने किया।

30 सितंबर 2021को वेब मंच, पाक्षिकी द्वारा एक दिवसीय वेबिनार का आयोजन किया गया जिसका विषय रहा- हिंदी में विज्ञान संचार: परिप्रेक्ष्य और चुनौतियां। अतिथि वक्ता के रूप में डॉ. अरविंद मिश्र (विज्ञान संचार, सचिव इंडियन साइंस फिक्शन राइटर्स एसोसिएशन) की उपस्थिति रही। उन्होंने अपने विचार रखते हुए कहा कि लोगों के अनुसार हिंदी, साहित्य की चीज है किंतु कालिदास ने अपनी रचना मेघदूत को एक संचार के माध्यम के रूप में प्रस्तुत किया है। कार्यक्रम का संयोजन डॉ. स्मिता मिश्र ने किया। कार्यक्रम में विभाग के सदस्यों डॉ. नागेश नाथ दास, डॉ. सुमिता लोहिया अन्य श्रोताओं की गरिमामयी उपस्थिति रही।

7 फरवरी 2022 को वसंत पंचमी के अवसर पर नवपल्लव (हिंदी विभाग) द्वारा एक दिवसीय संगोष्ठी एवं काव्यपाठ का कार्यक्रम आयोजित किया गया, जिसका शीर्षक सखी वसंत आया रहा। कार्यक्रम में मुख्य अतिथि एवं वक्ता के रूप में डॉ. ममता रंजन त्रिवेदी (सहायक प्रोफेसर, हिंदी विभाग जे. सी. सी कॉलेज कोलकाता, कोलकाता विश्विद्यालय) की उपस्थित रही। कार्यक्रम का संचालन प्रो. स्मिता मिश्र ने किया। इसी के साथ ऑनलाइन प्लेटफार्म पर अच्छी संख्या में शिक्षको व छात्रों ने इस कार्यक्रम में बढ़ चढ़कर भाग लिया।

8 मार्च 2022 को अंतरराष्ट्रीय महिला दिवस के अवसर पर निबंध लेखन प्रतियोगिता का आयोजन किया गया, जिसका विषय था लैंगिक समानता का प्रश्न और चुनौतियां। इस प्रतियोगिता में प्रतिभागियों द्वारा अपने विचारों को अपनी लेखनी द्वारा प्रस्तुत करने पर बल दिया गया। नियमानुसार निबंध लेखन प्रतियोगिता में केवल "श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज" के छात्र अथवा छात्राएं ही भाग ले सकते थे।

24 मार्च 2022 को नवपल्लव, हिंदी विभाग, श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज द्वारा UGC - NET/ JRFकी एक टेस्ट सीरीज चलाई गई जिसमें केवल हिंदी आदिकालीन काव्य से संबंधित प्रश्न पूछे गए। 35 प्रश्नों की टेस्ट सीरीज में इतिहास (ऑनर्स) के तृतीय वर्षीय छात्र मनोज ने प्रथम स्थान प्राप्त कर पुरुस्कार के रूप में 500/- की धनराशि प्राप्त की। इसी तरह ये सीरीज चल रही हैं।

साल 2022 में कोरोना नामक भीषण महामारी के चलते हुए भी हमारे खालसा कॉलेज का हिंदी विभाग पीछे न हटते हुए सभी कार्यक्रमों को ऑनलाइन स्तर पर सुचारू रूप से आयोजित करता रहा।

हिंदी साहित्य सभा के तत्वधान में विभाग प्रभारी डॉ. मुकेश कुमार के नेतृत्व में पूरे वर्ष साहित्यिक व सांस्कृतिक गतिविधियां आयोजित की जाती रहीं।सर्वप्रथम 2021-2022 के लिए छात्र प्रतिनिधित्व का चुनाव किया गया जिनके द्वारा सभी कार्यक्रम संचालित किए गए -

अध्यक्ष- स्वाति झा उपाध्यक्ष- रेमा कश्यप सचिव- नेहा झा सह-सचिव- सिमरन माथुर कोषाध्यक्ष- शिवम मिश्रा

कविताएं

देखो

क्योंकर बीच भंवर को देखो आर-पार हर लहर को देखो शज़र-शज़र से करो गुफ़्तगू शाख-शाख पे समर को देखो

खुशियों के इस धन-कुबेर के मस्त फ़क़ीरी हुनर को देखो दीग़र नुक़्ते-नज़र के पहले अपनी जेहनी नजर को देखो

हवा अगर रुख बदल रही तो बवक्ते, वाज़िब डगर को देखो हुई शाम की नज़र सुरमई मिला के धुर दोपहर को देखो

हुआ क्या तुमको उदास क्यों हो यहीं हैं हम भी इधर को देखो तुम्हें यक़ीनन मिलेगी मंज़िल गर्मजोश हमसफ़र को देखो

~निमिषा श्रीवास्तव बी. ए.(राजनीतिक विज्ञान) तृतीय वर्ष

उत्सव ये अहम है,
देश की भाषा हिन्दी स्वंय है,
गौरव झलकता जिस देश के प्यार में,
भाषा,शैली और व्यवहार में,
मौखिक-लिखित दोनों में प्रवाह करती है,
संस्कृत के तदभव-तत्सम शब्दों से बनती है,
सम्पर्क भाषा का दर्जा जिसे देश में मिला है,
1949 में जिसका मान खिला है,
नागरी से लेकर देवनागरी जिसकी पहचान है,
वो एक मात्र मेरे भारत की जान, मान, शान है,

कहाँ लौटकर आते हैं ?

तो कर लो अपनों से बातें, तो कर लो तुम मुलाकातें, क्योंकि ये जो सुनहरे दिन और चांदनी रातें हैं, ये कहां लौटकर आते हैं?

जो मन में है वो कहकर तो देखो, दुश्मनी के इस पत्थर को कोसो दूर फेंको, तो चलो,साथ कुछ समय बिताते हैं, ये वक्त है साहब, कहां लौटकर आते हैं?

दुनिया के इस भ्रमजाल में उलझकर रह गए सब, वक्त ही नहीं बचता किसी के पास अब आओ, इस भाग-दौड़ की दुनिया से अलग अपने कदम बढ़ाते हैं, ये वक्त है साहब, कहां लौटकर आते हैं?

> तो चलो आबाद हो चले, इस उलझी हुई दुनिया से आजाद हो चले इससे पहले कि हम बर्बाद हो चले इक सुकून भरी ज़िन्दगी बिताते हैं ये वक्त है साहब, कहां लौटकर आते हैं?

> > ~आर्यन झा बी. ए. (हिंदी) तृतीय वर्ष

हिंदी

आमतौर पर बोली,सुनी व लिखी जाती है, पर इतिहास देखो तो ये थोड़ी टेढ़ी नज़र आती है, संस्कृत, पाली, प्राकृत, अपभ्रंश, हिंदी तक की ये भाषा है, तथ्यों और मूल्यों का पूरा सार इसमें उतर आता है, संस्कृत के शब्द सिंधु से जिसकी उत्पत्ति हुई, हिंद से लेकर हिन्दू फ़िर हिंदी में परिवर्तित हुई, इस विविधताओं वाले देश की एकमात्र भाषा पर मुझे गर्व है, ये सिर्फ़ हिंदी नहीं जनभाषा, मातृभाषा सब हैं।

> ~रेमा बी. ए. (हिंदी)तृतीय वर्ष

सहारा दो गुरबत

दिन-रात इस पेट के लिए भटकता हूं, रईसों की आंखो में खटकता हूं हर रोज अपना सिर अपनी बंजर किस्मत पर पटकता हूं, अब किनारा दो ,भगवान अब तो कोई "सहारा दो"

जीवन से उजाला खत्म-सा हो गया है, हर ज़ख्म अब मरहम सा हो गया है मेरी किस्मत का दरवाजा किधर खो गया है? अब किनारा दो, भगवान अब तो कोई "सहारा दो" तकदीर फूटी हुई-सी लगती है, हिम्मत टूटी हुई-सी लगती है मंज़िलें रूठी हुई सी लगती है, अब किनारा दो, भगवान अब तो कोई "सहारा दो"

भले ही गरीब हूं,लेकिन दिल से अमीर हूं मै, हालातों का सामना करने वाला एक स्वाभिमानी फकीर हूं मैं,स्वर्ण जटिल सेहरा बंधा, जल में स्वर्णिम हार। अपनी सोई हुई किस्मत से लड़ने वाला एक वीर हूं मैं, मेरी किस्मत चमक जाए, ऐसा कोई सितारा दो अब किनारा दो, भगवान अब तो कोई "सहारा दो"

~नेहा झा

बी. ए.(हिंदी ऑनर्स)द्वितीय बर्ष

झोपडी के बीच में खटिया पडी बेजाल कब आयेगा गोद में मेरा नर कंकाल। इतने में ही आ गया हालत थी बेहाल। ताने बाने बुन रहा मन में था जंजाल। केश ऐसे हिल रहे, आया हो भूचाल। तन पर चिथड़े हिल रहे, जैसे हवा में डाल। लालपरी के दौर की चल गई उसपे चाल। घुटने तीर कमान है, आंखे हो रही लाल। डगमगाता चल रहा लगा हस्तिचाल। सिर झुकाकर घुस गया लिपटे मकड़ी जाल। खटिया ऊपर लेट कर हो गया मालामाल। छत से तारे गिन रहा, आई नींद की जाल। बडबडाकर बोल उठा किसने किया ये हाल। आंखे झपी ,घुटने ढले , खटिया पड़ा निढ़ाला स्वप्न नींद में उड़ गया पहुंचा पारी दरबार। दूल्हा बना घोड़ी चढ़ा , पहुंचा दुल्हन द्वार। आंखे खुली जाले चुभी, वाह! रे पालनहार।

> ~प्रियांशी बी. ए.(हिंदी)तृतीय वर्ष

भारत एक खोज है, अपने जीवन से परेशान है, मूर्खों की फौज है, जनता यहाँ त्रस्त है, नेताओ की मौज है, अंधभक्तो की जमात है, हक माँगो तो हवालात है, धर्म का होता धंधा है, नागरिक सब जानता है, इंसान अक्ल का अंधा है, युवा बड़ा ज़िम्मेदार है, बेवक्रुफ़ी करता हर बार है, सुविधाओं का लाभ लिया है, शांति से उसे नफरत है, हिंसा से उसे प्यार है, कहने को तो देश कृषि प्रधान है, हाशिये पर पडा फिर भी किसान है, कर्ज़ बोझ तले दबता है

भारत एक खोज

पत्रकार बडे ईमानदार है, सत्ता के प्रति वफादार है, जनता से उन्हें मतलब नही, करते नेताओ का प्रचार है, कहने को समानता है,

> वह नाम पूरा पूछता है, जात से पहचानता है,

नेताओं ने विकास किया है,

खुद सोते बंगले में है, जनता को बेघर किया है।

~इंद्रजीत शर्मा बी. ए.(हिंदी) द्वितीय वर्ष

आओ अपने पहाड़ चलते हैं

शहर की इस भीड़-भाड़ भरी जिंदगी से चलो कहीं दूर चलते हैं आओ अपने पहाड़ चलते हैं, जहां दादा-दादी, नाना-नानी, और बुजुर्गों का आशीर्वाद भरपूर मिलता है, खाने को दूध दही मक्खन छाछ दिन-रात मिलता है, हो जाए कभी गलती तो डांट के साथ भी प्यार मिलता है, अपने जिंदगी के कुछ पल उनके संग बिता आते हैं आओ अपने पहाड़ चलते हैं।

सुबह होते ही लोग अपने-अपने कामों के लिए निकल पड़ते हैं, फिर सांझ ढले ही घर को आते हैं, किसी के आगे हाथ नहीं फैलाते अपनी मेहनत की खाते हैं, उन लोगों को थोड़ा अपना सहयोग दे आते हैं आओ अपने पहाड चलते हैं।

सभी लोग मिल जुलकर एक साथ रहते हैं दुख हो चाहे सुख मिलकर बांटते हैं, एक दूजे का हाथ थाम कर हर बाधाओं को हरते हैं, ऐसे भले लोगों से हम भी मिल आते हैं आओ अपने पहाड़ चलते हैं। जहां धारे का ठंडा पानी खाने को है काफल, खुमानी, ही शालू, बेटू, नारंगी, माल्टा और नींबू, यहां पर हैं फल बर्दानी, इन सभी का स्वाद हम भी ले आते हैं आओ अपने पहाड़ चलते हैं।

गरमा-गरम रोटी संग मां का प्यार और घी का कटोरा मिलता है, पीने को दूध, दही और मट्ठा भरपूर मिलता है, दिन के खाने संग भट्ट की चुरकानी और जोई, का स्वाद मिलता है, मां के हाथों को थोड़ा आराम दे आते हैं आओ अपने पहाड़ चलते हैं।

देश के लिए मर मिटने का जज्बा युवा पीढ़ी के खून में होता है इसीलिए तो हर घर से कोई न कोई फौज में होता है, वहां वीर पुरुष भारत मां की सेवा में अपना पूरा जीवन लगाता है, देश में सभी लोग सुरक्षित रहें यही तो वह चाहता है ऐसे वीर जवानों से हम भी मिल आते हैं आओ अपने पहाड चलते हैं।

मसूरी और नैनीताल यहां दूर-दूर से लोग घूमने आते हैं, अच्छी-अच्छी यादों को वह अपने संग में ले जाते हैं, हरिद्वार में हर की पौड़ी मां नंदा देवी का धाम है चाहे कोई कुछ भी बोले देवभूमि का नाम है, अपनी जन्मभूमि के लिए कुछ कर आते है आओ अपने पहाड़ चलते हैं।

ऋषि-मुनियों की तपोभूमि जहां गंगोत्री, यमुनोत्री, बद्री, केदार जैसे चार धाम हैं, जो भी इनके दर्शन करता खाली हाथ कभी ना जाता चलो देवी देवताओं का आशीर्वाद ले आते हैं आओ अपने पहाड चलते हैं।

> ~नीरज सिंह धामी बी. ए. (हिंदी) तृतीय वर्ष

साहस मन का

हे मन! क्यों रोता है दुनिया की भीड़ में किसी का साथ नहीं लिखा तेरी तकदीर में।

ये नगरी फ़रेब की राजधानी है यहां कोई भिन्नता नहीं एक चोर और फकीर में।

> हे मन ! क्यों रोता है दुनिया की भीड़ में

विश्वास के खून से हरी है संबंध की बिगया पैसों का मोल दिखता सभी के जमीर में।

हे मन! क्यों रोता है दुनिया की भीड़ में

उठ! चल दे अपनी मंजिल की तरफ़ पड़ना नहीं किसी के मन -भेद में त्याग दे अपने सभी राग-द्वेष सफलता तेरी बाट जोह रही है जो लिखा है तेरे कर्मो की लकीर में। हे मन!क्यों रोता है दुनिया की भीड़ में।

> ~निधि शुक्ला बी. ए. (हिंदी) द्वितीय वर्ष

नमन है उन वीरों को

नमन है उन वीरों को सीमा पर जो खड़े हैं, छोड़ घर-परिवार अपने वतन के लिए जो लगे हैं, मातृभूमि के लिए जान पर जो खेल रहे हैं रात दिन खून पसीना सब ने एक किए हैं, सुरक्षित अपना भारत, सीमा पर जो सीना तान लिए हैं, गंगा यमुना सारी धारा इन्होंने सब पहचान लिया है, नमन है उन वीरों को सीमा पर जो खड़े हैं।

जब भी बैठ कर सोचो, तो ख्याल यह आ जाता है मां ने मुझको भेजा था वतन के वास्ते, कभी-कभी भूल जाता हूं कि चलना तो मुझे ही अकेला है, तिरंगे की शान भी याद कर ,इसे ना झुकने देना है, और प्राण लेना या देना वीरों की बात सुनी थी, हर कदम पर थी आज़ादी, हर राह में दिखी थी, भुला कैसे दें, कि कैसे मिली आज़ादी है। नमन है उन वीरों को ,सीमा पर जो खडे हैं।।

> ~रवि कुमार बी. ए.(हिंदी)द्वितीय वर्ष

अनेकता में है एकता

राम या रहीम, एक ही अभ्र के दो नक्षत्र, मौलवी या पंडित दोनों के आराध्य, मात्र नाम के इतर। जहाँ दिवाली के दिए राशिद के घर को सज करते हैं, वहीं लोहरी के ढोल पर पूरा सीलमपुरी नाचता है। यहां ईद पर आशा को ईदी मिलती है, व क्रिसमस पर प्रीत को अमृत की सौगात। उत्सव के यह सामंजस्य ही तो बताते हैं, अनेकता में एकता भारत की विशेषता।

तो फिर क्यों फूट डालो और राज करो की नीति आजादी के 75 सालों बाद भी है फलती-फूलती ? सारे जहां से अच्छा हिंदुस्ता हमारा, हम बुलबुले हैं इसके यह गुलसिता हमारा। इकबाल लिखित यह पंक्तियां प्रासंगिक हैं, सभी को जात-धर्म से मुक्त एक ही माले में पिरोती हैं। ना जात पूछ यहां वैद्य निदान करते, ना पंथ जान सरायो में भंडारी नियुक्त होते। छुआछूत की बातों से कहीं पृथक है, अनेकता में एकता भारत की विशेषता।

तो फिर क्यों हीरा डोम की "अछूत की शिकायत" दलितों का दुख वर्णित करती है आज तक ?

सोनचिरैया कहा जाने वाला समृद्ध हिंदुस्तान, क्यों बार-बार सत्ताधारियों द्वारा लूटा जाता है ? यहाँ मजहब नहीं अपितु धर्म के ठेकेदार, क्यों सिखाते हैं आपस में बैर रखना। जिस दिन प्रत्येक व्यक्ति मात्र भारतवासी होगा वह होगी, अनेकता में एकता भारत की विशेषता।

जब तीन रंगों वाला तिरंगा अभिन्न है और रहेगा, तो विभिन्न धर्मों वाला भारत भी एकीकृत हैं और रहेगा।

> ~स्वाति झा बी. ए. (हिंदी) तृतीय वर्ष

मेहनत कर आसमान तक जायेगा

मेहनत कर आसमान तक जायेगा।
ख़ाक की ना सोच ख़ाक बन जायेगा।
विश्वास रख वो समा भी आएगा,
मंजिल मिलेगी जब ,तो ना तू पछताएगा,
छोड़ गुम नाम को ,वो गुम रह जायेंगे,
तेरे भाग्य लकीर पर वो, हंस कर दिखलाएंगे,
फर्क नही पड़ता इन राहगीरों से,
सोच खुद की छोटी रख,
वो दुसरो को क्या औकात समझाएंगे,
इसलिए रख हौसला वो भी आयेगा,
मुकद्दर हासिल होगा जब ,सब आसान हो जायेगा,
इसलिए, मेहनत कर आसमान तक जायेगा।
ख़ाक की ना सोच ख़ाक बन जायेगा।

चुभन है कई यहां दिखने वाली आंखों को, सीने में जलाकर रखते आग और कई बातों को, समझदारी है यह, या है कोई नाटक में? पता नही,पर हर आग बदलती है राखों में, कई बात करते है, औकात क्या है? मैं पूछता नही उनसे, कि तुम्हारे पास भी बोलो क्या है? सोच छोटी होगी, तो फल भी छोटा मिलेगा देखते है कौन पाएगा और कौन खोएगा? इसलिए ,मेहनत कर आसमान तक जायेगा ख़ाक की ना सोच ख़ाक बन जायेगा।

> ~अक्षय कुमार बी. ए. (हिंदी) द्वितीय वर्ष

वसंतोत्सव

बसंतोत्सव के उपलक्ष्य में हिन्दी विभाग द्वारा काव्य-पाठ का आयोजन किया गया। उसी काव्य-पाठ में से पुरस्कृत कविताएँ आप सबके समक्ष यहाँ दी जा रही हैं - संपादक।

पुरस्कृत कविताएं

बसंत और प्रेम

लहलहाती हुई, सरसों के खेतवा में पीले - पीले फूल बहुत लगत सुहानी है। रूठें को भी जो मनाये सबके , मन हर्षाये ये संदेश वाली बसंत - प्रेम की कहानी है। इसी बसंत के बेर राम सबरी के हाथे खाई कारण यह संदेश जाए, बैर को मिटानी है। लोग रहे मिली -जुली भेद -भाव सब मिटाए ये संदेश वाली बसंत -प्रेम की कहानी है।। कल - कल , छल - छल सरिता सुर गाती हुई, बढ़ती निरंतर आगे, नाही करत जो गुमानी है ।

— यही सुर को सवार करी , मनु बढ़ी लक्ष्य ओर ये संदेश वाली , बसंत - प्रेम की कहानी है जय - जय माई कही , सिरवा चरण में झुकाई लीन होई भक्ति में शारदे ज्ञानदायिनी है लेईके संगीत ज्ञान मां से इस चमन में अमन फैलाए ये संदेश वाली बसंत - प्रेम की कहानी है ।।

इहे बसंत के महिनवा में सच्चे प्रेम की निशानी छोड़ी , देशवा के खातिर वीर दिए कुर्बानी है । इन वीर शहीदों हेतु एक दिय हिय में जलाएं, ये संदेश वाली , बसंत - प्रेम की कहानी है

~मंटु कुमार साह हंसराज कॉलेज (दिल्ली विश्वविद्यालय)

नए वसंत की तलाश

मैं समय के मार्ग पर घूमता रहता हूँ, परतों की उन यादों को ढेर करने की अनुमति देता हूँ जिन्हें मैंने पीछे छोड़ दिया है; कुछ भूल गए उन चेहरों की तरह जिन्हें मैं बेतरतीब ढंग से गुज़ारा करता हूँ, जैसे कुछ छुपाए गए पन्नों के भीतर, उगे हुए पन्नों के साथ जिन्हें मैं पसंद करता हूँ।

समय लुढ़कता रहता है और इसलिए मैं अपने नए वसंत की तलाश में निकलता हूँ, पतन के अवशेष पीछे छूट जाते हैं। कभी-कभी मैं केवल शरद ऋतु की खनकती आवाज़ों को महसूस करने के लिए टहलता हूँ, जो एक बार हो जाता है। एक समानता और यह सब व्यस्त कार्यक्रम के दरवाजे के माध्यम से वापस तोडने का तरीका है, जो मैंने अक्सर किया है। वे इतने खाली चेहरे के साथ झांकते हैं कि मैं उन्हें एक निश्चित समय अवधि के लिए डूबने के बाद भावनाओं और नामों को सौंपता हूँ। आश्चर्य! मैं कैसे भूल गया? और अभी भी उनमें से प्रत्येक और सभी को याद किया; मैं गंदगी की एक परत छीलता हूँ और यह सब नए सिरे से आता है।

सब कुछ और कुछ नहीं, कि असंख्य भावनाओं को वापस लाना मेरी वास्तविकता की बेहोश झलक, फिर हंसी और सबक मुझे यह समझने की पेशकश करते हैं कि मैं क्या हूँ? 'वास्तविकताओं का एक एल्बम मैं अभी और फिर गवाह हूँ'।

~नितेश कुमार पाण्डेय हंसराज कॉलेज, दिल्ली विश्वविद्यालय

गाँवों का प्रेम

गाँवों के प्रेम का कुछ हसीन नज़ारा है, इसको कुदरत का सहारा है | यह दूर हैं स्वार्थी शहरी प्रेम से, यह दूर हैं झूठ कपट और फ़रेब से, यह दूर हैं पैसों के पेचीदा गेम से, अरे! हां वहाँ दूर हैं शहर, प्रकृति की छांव से, तभी तो वहां असल प्रेम नहीं, बस! प्रेम नाम का गुब्बारा है, गाँवों में प्रेम का कुछ हसीन नज़ारा है इसको कुदरत का सहारा है | जहां चमक चांद की नहीं, वहाँ प्रेम की चांदनी कैसे होगी, जहां छांव दरख़्त की नहीं, वहाँ प्रेम की बरकत कैसे होगी, जहां के बर्गर में बाजरे सी शक्ति ही नहीं, तो वहां के प्रेम में मीरा सी भक्ति कैसे होगी, मैं सुना रहा हूं प्रेम गाँवों का, यहाँ हाय! हेलो! का नारा नहीं है बच्चे हो या बुज़ुर्ग हो प्रेमी हो या प्रेमिका, बस! जुबां पर राम-रामकारा है, क्योंकि यहाँ पश्चिम नहीं, हिंद परंपरा और बसंत का सहारा है. गाँवों के प्रेम का कुछ हसीन नज़ारा है, इसको कुदरत का सहारा है |

> ~श्रवण कुमार जाखड़ हिंदी (ऑनर्स) तृतीय वर्ष

साक्षात्कार

ममता रंजन त्रिवेदी

श्रीमती ममता रंजन त्रिवेदी, इनका जन्म मध्य प्रदेश के बुहरानपुर में हुआ, आप साहित्य संस्थान "यमन" की सचिव हैं, "समीक्षा और आलोचना" आपका प्रिय विषय है। श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज,दिल्ली विश्वविद्यालय के वार्षिक कार्यक्रम 'वसंत पंचमी' के अवसर पर ऑनलाइन माध्यम में आप हम सभी के साथ जुड़ी थी। उन्होंने मां सरस्वती और वसंत ऋतु के बारे में अपने विचार प्रस्तुत किए। वर्तमान में आप कोलकाता विश्वद्यालय, जोगेश्चंद्र कॉलेज में प्राध्यापिका के रूप में कार्यरत हैं। समय -समय पर हिन्दी के विभिन्न मुद्दों पर आप लगातार लेखन कार्य कर रही हैं। उनसे विभाग के विद्यार्थियों के द्वारा हिन्दी के विविध पक्षों पर बातचीत की गई। उसी बातचीत के कुछ अंश यहाँ प्रस्तुत हैं - सम्पादक।

अक्षय: साहित्य के क्षेत्र में आपके लिए प्रेरणा की किरण कौन बन कर आया या आप की प्रेरणा का स्रोत क्या था?

ममता रंजन त्रिवेदी - साहित्य के क्षेत्र में मेरे लिए "मुक्तिबोध" प्रेरणा स्रोत बन कर आए। प्रारंभ से ही मेरी रुचि कथा-कहानी की तरफ़ रही। बाबू जी घर पर सिरता, दिनमान, चंदामामा, नंदन हर तरह की पत्रिका लाते थे। तो पढ़ने की आदत तो वहीं से बनी। फिर 'कल्याण' धार्मिक पित्रका भी लाते थे, उसमें आखरी पृष्ठ पर एक मानवीय प्रेरणा देने वाली कहानी अवश्य होती थी, जो अधिकतर पुराण आदि से ही ली गई होती थी, पर बहुत प्रेरणादायक होती थी। तो रुचि घर से बनी। स्नातकोत्तर तक आते-आते जिंदगी के उतार-चढ़ाव में भी एक समझ तैयार कर दी थी। जब हिंदी ऑनर्स लिया," मुक्तिबोध "को पढ़ा, तो इन्हें मैं बिल्कुल अपने करीब महसूस करती, मानो वह हमारी ही पीड़ा, उलझन, मन के झंझावात, बेबसी को अभिव्यक्त कर रहे हैं। बस चल पड़ा साहित्य की ओर बहने का सफर......! आज भी जारी है।

अक्षय - ऐसे कौन-से तत्व हैं जो आपको रचना करने के लिए प्रेरित करते हैं?

ममता रंजन त्रिवेदी - जहां मुझे कहीं भी बेबसी नज़र आती है, मैं विचलित हो उठती हूं। फिर वह कहीं भी हो, किसी की भी हो, ज़रूरी नहीं कि समाधान खोज पाऊं। पर उस बेबसी की कसक ज़रूर उकेरने बैठ जाती हूं। कि सब कुछ होकर भी कुछ क्यों नहीं हो रहा? क्योंकि जो हो रहा है वह वैसे होने की बात तो तय नहीं हुई थी इस विकसित ,बौद्धिक ,सजग, सतर्क समाज में।

अक्षय - वह कौन से विषय या तत्व हैं जो आपके साहित्य की शोभा बढ़ाने में मदद करते हैं?

ममता रंजन त्रिवेदी - जो भी विषय मानवीयता को अभिव्यक्त करते हो जो मानवीय धरातल को पकड़ रखने की मज़बूती बताएं, हौसला दे ,वह मुझे जंचते हैं, ताकत देते हैं, लाख प्रतिकूलता के बाद भी उस मानवीयता पर अड़ी रहना चाहती हूं । टलना नहीं चाहती। कई लोग इससे "वायवीय मनोभाव" भी कहते हैं ।उनके अनुसार इस भाव बोध को पकड़कर कुछ बड़ा नहीं किया जा सकता। पर मुझे बड़ा नहीं होना है, सार्थक होना है। अतः मुझे यह मानवीय विषय बोध से जुड़े तत्व अच्छे लगते हैं। यह शाश्वत बोध ही है। यह हमारा होना ही है ।मैं इसे अपनी ताकत मानती हूं।

अक्षय कुमार - ऐसी कौन सी रचना रही जिसे लिखने में आपको बहुत सी दुविधाओं का सामना करना पड़ा?

ममता रंजन त्रिवेदी - फिलहाल तो ऐसा नहीं है। हां, एक दो बार किसी अन्य आवश्यक कारणवश काम पूरा नहीं कर पाई हूं। पर वह बहुत ही कम हैं। हां, एक वाक्य याद आता है —'मुक्तिबोध के पत्र अमृत डोंगे के नाम' उसका अनुवाद किया था, छपने दिया तो वह दो तीन जगह से वापस आ गई क्योंकि वहां पर मुक्तिबोध ने खुलकर मार्क्सवाद पर चर्चा की थी। कोई प्रकाशक कलकत्ते में छापने को तैयार नहीं, तब कलकत्ता विश्वविद्यालय से विद्यार्थियों की अपनी पत्रिका निकलती थी ,हिंदी विभाग से..... उसमें छापा गया। यह लेख काफी सराहा गया था। बाद में मार्क्सवादी धारा के अखबार "लोकलहर" में भी उसे छापा गया था। तब टारगेट हो गई थी विश्वविद्यालय में।

अक्षय कुमार - क्या आप ऐसा हैं कि आज का युवा वर्ग साहित्य में रुचि को खोता जा रहा है !ऐसा क्यों हो रहा है?

ममता रंजन त्रिवेदी - नहीं बिल्कुल भी मैं ऐसा नहीं मानती कि आज का युवा वर्ग साहित्य में रुचि खोता जा रहा है। अक्षय जी! पहले तो आप ही को लूं मैं।आप जितनी गंभीरता से मुझसे इस विषय पर लेख के लिए लगातार संपर्क में रहे या मुझे बराबर सुझाते रहे कि यह इंटरव्यू आवश्यक है। (मां की तबीयत बहुत बिगड़ जाने और मां की मृत्यु तक लगभग डेढ़ महीने के लिए यह मसला टला) पर आपने धैर्य नहीं छोड़ा। मुझे संभलने का मौका दिया। इस सदमे से बाहर आने के लिए पुनः अनुभव के साथ आखिर यह इंटरव्यू आपने कर ही लिया, तो मैं कैसे मानूं की रुचि खो रही हैं युवा वर्ग में?आप मैम को यह कह सकते थे कि उनसे इंटरव्यू नहीं मिला। पर आप लगे रहे।

स्मिता मैम भी बहुत प्रभावी हैं, उनके व्यक्तित्व का असर विद्यार्थियों पर मैं एक साफ़-साफ़ देखती हूं।भला-बुरा, कम-ज़्यादा ,हर कहीं होता है, पर मैं निराश नहीं। खुद मेरे यहां कोलकाता में साहित्यिक गतिविधियों में विद्यार्थी बढ़-चढ़कर हिस्सा लेते हैं। युवा रचनाकारों की कमी नहीं हौसले बुलंद हैं उनके । हां, एक बात से सावधान रहने को अवश्य कहूंगी, िक किसी दलवाद में ना उलझे। खुद पर भरोसा रखें। अब पहले वाला समय नहीं की रचनाएं छपेंगी नहीं। ब्लॉग हैं वहां लिख सकते हैं। खूब लिखिए, डिरए नहीं ,और ना ही पॉपुलर होने के लिए लिखिए, इसलिए िक कोई नहीं सुन रहा ,कोई नहीं पूछ रहा आपको, लड़ने की कोई जगह नहीं, अब अनदेखा अदृश्य सा है, सब अपने में व्यस्त या मस्त है ,सो घुटिए मत, लिखिए जो जी में आए लिखिए, यह तो समय तय करेगा िक जो लिखा गया वह क्या आकार यह स्वरूप लेगा। पहले समाज था, परिवार था, लोग थे, समय था, लोग मिल-मिला लेते थे, तो मन हल्का हो जाता था। पर आज चुनौतियां युवा वर्ग के सामने बहुत ज़्यादा हैं। हर कोई उन्हें एक काम के दृष्टिकोण से ही देखते हैं, िक आजकल के बच्चे तो बस पूछो मत। अधिकतर लोग पूर्वाग्रह से ग्रसित हैं। जो नहीं है वह संत्रास से हैं।अपनी ही उलझन से ऊपर नहीं आते, वह आपकी क्या सुनेंगे? तो लिखिए। युवा वर्ग सचेत है, सजग है, ऊर्जावान है, यह हम व्यस्क एवं बुजुगों की जिम्मेदारी है, िक उनकी ऊर्जा को उनके अनुसार इस चैनल में रास्ता बना दें, बस फिर वह खुद ही कर लेंगे। और यदि युवा वर्ग का कोई एक तबका रुचि खो भी रहा है, तो इसके उत्तरदायी हम हैं, हमारी पीढ़ी है। जो उन्हें घुटन से मुक्त होने का रास्ता नहीं सूझा पाई।सत्ता का दोष है कि व्यवहारिक होना ही सबसे ज़रूरी हो गया है ,समझदार या मानवीय नहीं ।वरना रोटी के ही लाले पड़ जाएंगे।आधारभूत जरूरतें भी सरकार पूरी नहीं कर पा रही, जिन उद्योगपितयों से समाज सेवा की उम्मीद हम पहले करते थे।, आज वे भी धन कमाने में लगे हैं। पर अभी भी बहुत कुछ नहीं बिगड़ा है। ऐसे विकराल आसुरी समाज में यह कर्जावान नन्हीं जान क्या करें ?सो वे भी उसी दर्रे पर चल पड़ते हैं। पर अभी भी बहुत कुछ नहीं बिगड़ा है। युवा वर्ग की सोच को स्पर्श की जिए चन्ता हो होगा। मैं ऐसा मानती हूं।

अक्षय कुमार - क्या कभी आप अपनी किसी रचना के कारण परेशानी का शिकार बनी हैं?

ममता रंजन त्रिवेदी - नहीं! मैं परेशानी की शिकार नहीं बनी अभी तक। वैसे बहुत ज़्यादा इतना लिखा भी नहीं। कि लेखन परेशानी का सबब बन जाए।

अक्षय कुमार - आपके साहित्य का मुख्य उद्देश्य क्या रहता हैं?

ममता रंजन त्रिवेदी - मानवीय होना। मानवता का बना रहना। मेरे लिए हमेशा साहित्य का मुख्य उद्देश्य रहा है, रहेगा। फिर कीमत कुछ भी चुकानी पड़े। इससे नहीं टलूंगी।

अक्षय कुमार - वर्तमान साहित्य समाज पर क्या प्रभाव डाल रहा है ?आप इसे किस प्रकार देखती हैं?

ममता रंजन त्रिवेदी - वर्तमान साहित्य बहुआयामी रूप से लिखा जा रहा है। कई अनछुए पहलू विषय भी इनमें शामिल हैं। क्योंकि कोई निश्चित कारक रहा नहीं। सोशल मीडिया, ब्लॉग, ई-पत्रिका, फेसबुक, लघु-कथा और भी कई प्लेटफार्म बन गए हैं जहां हर कोई लिख-पढ़ रहा है। अब साहित्य वन-वे नहीं रहा। रचनात्मकता का फलक बहुत विशाल है। और चूंकि मठाधीश नहीं रहे। कोई ऊपर का दबाव या वाद का दबाव नहीं रहा। अतः रचनाओं का विस्तार बहता है, बहुआयामी है।समाज पर इनका असर सकारात्मक भी दिखता है। पहले कई बातों पर तो चर्चा भी असंभव थी, पर अब हर विषय पर लेखन हो रहा है।, जो पढ़ा भी जा रहा है। भविष्य उज्ज्वल है साहित्य का। साहित्य तो अभी है। वह कब खत्म होने लगा? हर युग, हर समय में साहित्य ही तो है जब सब खत्म हो जाता है। वह बचा होता है। और फिर उस आधार पर उससे समझ लेकर समाज भी अपने को बचाने की, सवारने की कोशिश युग में करता रहा है। मैं इसे संकटात्मक ही देख रही हूं। बाकी बातें तो पाठक खुद तय करें कि उन्हें क्या चाहिए? साहित्य में तो सभी बातें बिखरी पड़ी हैं, जिसे जो चाहिए वह ठीक उसे मिल ही जाएगी। कहीं रोशनी कौंदेगी और रास्ता नज़र भी आएगा साहित्य अपना काम कर रहा है इस कौंधती रोशनी में पाठक या समाज कैसे क्या तय करेगा? यह उसकी बात है।

मैं आभारी हूं मित्र स्मिता जी की ,िक उन्होंने मुझे भी अभिव्यक्ति का मौका दिया। जिन मुद्दों पर वास्तव में ज़्यादा से ज़्यादा बातचीत होनी चाहिए। वैसे ही प्रश्न बनाएं यह प्रश्न मेरे भी हैं मैं आपके सोच में शामिल हूं।

> प्रिय स्मिता ढेर सारा स्नेह और शुक्रिया ममता

स्मृति शेष

डॉ. वीणा अग्रवाल

डॉ. वीणा अग्रवाल ने सन् 1986 में श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज, दिल्ली विश्वविद्यालय में अध्यापन प्रारंभ किया। डॉ. वीणा जी ने लगभग 33 वर्षों से अधिक समय कॉलेज में अपनी सेवा प्रदान की। इस समय में डॉ. वीणाजी कॉलेज व विश्वविद्यालय के विभिन्न किमिटियों व पदों पर रहते हुए उन्होंने अपने दायित्व का सफलतापूर्वक निर्वहन किया। पाठ्यक्रम निर्माण, मुख्य परीक्षक, अकादिमक परिषद आदि भूमिकाओं में उनका योगदान उल्लेखनीय है। सन् 2007 में उन्हें 'डॉ. राधाकृष्णन स्मृति शिक्षक राष्ट्रीय सम्मान से सम्मानित किया गया। अनुवाद, कथा-साहित्य व गुरु गोविंद का साहित्य आपके अध्ययन व रूचि का विशिष्ट क्षेत्र रहा है। आपने 15 से अधिक पुस्तकों का सृजन संपादन किया है जिसमें 'गोविंद सिंह और खालसा पंथ की स्थापना 'चित्रलेखा: सृजनात्मक अनुकृति' आदि प्रमुख हैं।

चरणजीत सिंह सचदेव

श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज के हिंदी विभाग के एसोसिएट प्रोफ़ेसर डॉ. चरणजीत सिंह सचदेव का जन्म २२ जुलाई,१९५९ में हुआ था। बतौर सह-प्राध्यापक खालसा कॉलेज में उन्होंने १९-९-१९९१ से लेकर १४-१२-२०२० तक कार्यभार संभाला। उन्होंने अपनी समस्त विश्वविद्यालयी शिक्षा "दिल्ली विश्वविद्यालय" से पूर्ण की। उन्होंने १९८७ में एमफिल तथा १९९१ में पीएचडी की उपाधि प्राप्त की। अपनी डिग्री कार्य के लिए उन्होंने "निराला साहित्य" को चुना। खालसा कॉलेज की वार्षिक पत्रिका "तेग" का संपादन के रूप में भी पद संभाला। इसी के साथ वे विगत १०-१२ वर्षों से "संत संदेश" पत्रिका के संपादन पद को संभालते हुए अपनी सेवा दे रहे थे। कई राष्ट्रीय संगोष्ठियों में उनकी सिक्रय भागीदारी रही। "कुछ किवयों के बहाने", "साहित्य के आस-पास", "चिंतन के कुछ क्षण", "मध्यकालीन चिंतन और काव्य विमर्श", "अस्सी के दशक की महिला कथाकार" आदि पुस्तकों का संपादन किया तथा "मालती जोशी के कथा साहित्य में अकेलापन", "विज्ञान और हिंदी भाषा", "निराला के तुलसीदास", "उपन्यास पाठ पुनर्पाठ", "आधुनिक निराला", "हिंदी भाषा समाज और स्मृतियां" आदि पुस्तकों का स्वतंत्र लेखन भी किया तथा "क्रिकेट" के साथ भी बहुत गहराई से जुड़े थे व इससे जुड़े कार्यक्रमों में वे सिक्रयता से भाग लेते थे। साथ ही युवा खिलाड़ियों का मार्गदर्शन भी करते थे। उनके विचार, प्रेरणास्रोत के रूप में विभाग का मार्गदर्शन करती रहेंगी। विभाग उन्हें हृदय से श्रद्धांजिल अर्पित करता है।

अभिन्न अंग

आशा मेहता

डॉ. आशा मेहता का जन्म १८ अप्रैल,१९५५ में हुआ था। श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज में उन्होनें एसोसिएट प्रोफ़ेसर के रूप में १५ अक्टूबर,१९८९ से लेकर अप्रैल २०२० तक कार्यभार संभाला। ३१ वर्षों के अध्यापन के बाद श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज से वे सेवानिवृत हुई। उनकी एमए की शिक्षा दिल्ली विश्वविद्यालय से तथा एमफिल व पीएचडी जवाहरलाल नेहरु यूनिवर्सिटी (जेएनयू) से डॉ. केदारनाथ सिंह जी के निर्देशन में पूर्ण हुई। इनकी पहली पुस्तक शमशेर पर आधारित १९८८ में प्रकाशित हुई। उनकी "स्वाधीनता आंदोलन एवम् नवजागरण" पर भी पुस्तक प्रकाशित हुई। श्री ब व कार्रन (प्रमुख रंगकर्मी) एवम् केदारनाथ सिंह के साथ लंबे साक्षात्कार भी प्रकाशित हुए। इनकी महत्त्वपूर्ण उपस्थिति अनेक नामचीन विश्वविद्यालयों में प्रमुख अतिथि एवम् वक्ता के रूप में रही। साथ ही अनेक पत्र पत्रिकाओं में इनके लेख प्रकाशित हुए। विभाग उनकी सेवानिवृत्ति पर उनके सुखद जीवन की कामना करता है और जीवन के इस नयी पारी की बेहतरी की शुभकामनाएँ प्रेषित करता है।

बुकर पुरस्कार २०२२"रेत की समाधि"

बता दें कि 'रेत समाधि' हिंदी की पहली कृति है जिसे बुकर पुरस्कार मिला है। यह उपन्यास राजकमल प्रकाशन से प्रकाशित है। इसका अमेरिकी अनुवादक डेजी रॉकवेल ने 'टॉम्ब ऑफ सैंड' नाम से अंग्रेजी में अनुवाद किया । गीतांजिल श्री की अन्य चर्चित रचनाएँ निम्निखित हैं – 'माई', 'हमारा शहर उस बरस', 'तिरोहित' और 'खाली जगह' आदि हैं – सम्पादक ।

गीतांजिल श्री को २९ मई, २०२२ को उनकी रचना रेत की समाधि के लिए "बुकर पुरस्कार २०२२" से सम्मानित किया गया। रेत की समाधि, (Tomb of Sand) देश दुनिया में छाया यह हिंदी उपन्यास पाठकों की रुह से नाता जोड़ लेता है। गीतांजिल श्री (Geetanjali Shri) द्वारा हिंदी में लिखे गए इस उपन्यास का अंग्रेजी अनुवाद 'टूम्ब ऑफ सैंड', इंटरनेशनल बुकर सम्मान से सम्मानित किया गया है। यह हिंदी साहित्य के लिए एक बडी उपलब्धी है।

जैसा कि हम सब जानते हैं इस उपन्यास को लिखने से पूर्व लेखिका के जीवन में अनेक उपलब्धियां तथा अनेक सम्मान शामिल हैं। गीतांजिल श्री (जन्म 12 जून 1957) हिन्दी की जानी मानी कथाकार और उपन्यासकार हैं। उत्तर-प्रदेश के मैनपुरी जनपद में जन्मी गीतांजिल की प्रारंभिक शिक्षा उत्तर प्रदेश के विभिन्न शहरों में हुई। बाद में उन्होंने दिल्ली के लेडी श्रीराम कॉलेज से स्नातक और जवाहरलाल नेहरू विश्वविद्यालय से इतिहास में एम.ए. किया। महाराज सयाजी राव विवि, वडोदरा से 'प्रेमचंद और उत्तर भारत के औपनिवेशिक शिक्षित वर्ग' विषय पर शोध की उपाधि प्राप्त की। कुछ दिनों तक जामिया मिल्लिया इस्लामिया विवि में अध्यापन के बाद सूरत के "सेंटर फॉर सोशल स्टडीज" में पोस्ट- डॉक्ट्रेट रिसर्च के लिए गईं। वहीं रहते हुए उन्होंने कहानियाँ लिखनी शुरू कीं। उनका परिवार मूल रूप से गाजीपुर जिले के गोडउर गाँव का रहने वाला है।

बुकर पुरुष्कार मुख्यत: मैन बुकर पुरस्कार फ़ॉर फ़िक्शन (अंग्रेज़ी: Man Booker Prize for Fiction) जिसे लघु रूप में मैन बुकर पुरस्कार या बुकर पुरस्कार भी कहा जाता है, राष्ट्रकुल (कॉमनवैल्थ) या आयरलैंड के नागरिक द्वारा लिखे गए |

मौलिक अंग्रेजी उपन्यास के लिए हर वर्ष दिया जाता है। इस पुरस्कार को प्राप्त करने के लिए उपन्यासकार की रचना का अंग्रेजी या यूनाइटेड किंगडम की मूल भाषा में लिखी होनी चाहिए।बुकर पुरस्कार की स्थापना सन् 1969 में इंगलैंड की बुकर मैकोनल कंपनी द्वारा की गई थी। इसमें 60 हज़ार पाउण्ड की राशि विजेता लेखक को दी जाती है जो भारतीय राशि 50 लाख है। इस पुरस्कार के लिए पहले उपन्यासों की एक लंबी सूची तैयार की जाती है और फिर पुरस्कार वाले दिन की शाम के भोज में पुरस्कार विजेता की घोषणा की जाती है। पहला बुकर पुरस्कार अलबानिया के उपन्यासकार इस्माइल कादरे को दिया गया था।

रेत समाधि में डिप्रेशन से जूझ रही एक भारतीय महिला की कहानी है। वो किस तरह से बॉर्डर पार कर पाकिस्तान जाना तय कर लेती है, कैसे वह अपने को इस डिप्रेशन से निकालती है। उपन्यास की मुख्य किरदार 80 साल की एक महिला है, जिसके पित की मौत हो चुकी है। इस मौत के बाद वृद्ध कथा नायिका डिप्रेशन की शिकार हो जाती हैं। यह डिप्रेशन इतना ज्यादा है कि वे अपने कमरे से भी बाहर नहीं निकलना चाहतीं है।परिवार के लोग उसे डिप्रेशन से निकालने के लिए कई तरीके आजमाते हैं, लेकिन वे सफल नहीं हो पाते हैं। ऐसे ही समय में अचानक वृद्धा नायिका पाकिस्तान जाना चाहती है। रिश्तों के ताने-बाने में बुना यह उपन्यास कई मुद्दों और विषयों के बारे में जिक्र करता है। लेखिका गीतांजिल श्री के पास एक अच्छी भाषा, कहन और शैली है।

इस प्रकार इस उपन्यास के माध्यम से लेखिका ने सरहद पार नायिका वृद्ध के प्रेम को ही नहीं दर्शाया, अपितु कई सरहद पार लोगों को एक साथ जोड़ने की कोशिश की है।

अतः इस प्रकार लेखिका को उनके रचना के लिए बुकर पुरस्कार से सम्मानित किया गया। इस पुरस्कार पाने का श्रेय जहाँ एक ओर गीतांजलि श्री को जाता है, वहीं इसका अंग्रेजी में अनुवाद करने वाली डेजी रॉकवेल को को भी जाता है।

सरस्वती सम्मान

वर्ष 2021 का सरस्वती सम्मान प्रसिद्ध साहित्यकार रामदरश मिश्र को उनके काव्य-संग्रह 'मैं तो यहाँ हूँ' के लिए प्रदान किया गया – सम्पादक ।

डॉ॰ रामदरश मिश्र हिन्दी के प्रतिष्ठित साहित्यकार हैं, इनका जन्म अगस्त 15,1924 को गोरखपुर के डुमरी गांव में हुआ था। इनकी काव्य यात्रा 1940 के आसपास शुरू हुई।

उनके अब तक 32 काव्य -संग्रह, 15 उपन्यास, 30 कहानी -संग्रह, 4 लिलत निबंध और 2 आत्मकथा के अतिरिक्त कई साक्षात्कार प्रकाशित हो चुके हैं। ये जितने समर्थ किव हैं उतने ही समर्थ उपन्यासकार और कहानीकार भी। इनकी लंबी साहित्य-यात्रा समय के कई मोड़ों से गुज़री है और नित्य नूतनता की छिव को प्राप्त होती गई है। ये किसी वाद के कृत्रिम दबाव में नहीं आये बिल्क उन्होंने अपनी वस्तु और शिल्प दोनों को सहज ही परिवर्तित होने दिया। अपने परिवेशगत अनुभवों एवं सोच को सृजन में उतारते हुए, उन्होंने गाँव की मिट्टी, सादगी और मूल्यधर्मिता को अपनी रचनाओं में व्याप्त होने दिया जो उनके व्यक्तित्व की पहचान भी है। गीत, नई किवता, छोटी किवता, लंबी किवता यानी कि किवता की कई शैलियों में उनकी सर्जनात्मक प्रतिभा ने अपनी प्रभावशाली अभिव्यक्ति की है इसी के साथ-साथ ग़ज़ल में भी उन्होंने अपनी सार्थक उपस्थिति रेखांकित की। इसके अतिरक्त उपन्यास, कहानी, संस्मरण, यात्रावृत्तांत, डायरी, निबंध आदि सभी विधाओं में उनका साहित्यिक योगदान बहुमूल्य है।

मंडी हाउस पर स्थित रवीन्द्र भवन के साहित्य अकादमी सभागार में सम्मान समारोह आयोजित किया गया। इस मौके पर केके बिरला फाउंडेशन ने साल 2021 का सरस्वती सम्मान हिन्दी भाषा के सुप्रसिद्ध साहित्यकार डॉ. रामदरश मिश्र को प्रदान किया।

केके बिरला फाउंडेशन ने साल 2021 का सरस्वती सम्मान हिन्दी भाषा के सुप्रसिद्ध साहित्यकार डॉ. रामदरश मिश्र को प्रदान किया। साल 2015 में प्रकाशित उनके प्रसिद्ध कविता संग्रह 'मैं तो यहां हूं' के लिए उन्हें यह सम्मान दिया गया। सुप्रसिद्ध लेखक प्रो. विश्वनाथ प्रसाद तिवारी ने प्रो. मिश्र को सरस्वती सम्मान मिलने पर कहा कि रामदरश मिश्र के लेखन में सहजता के साथ गहराई है।

इस अवसर पर प्रो. मिश्र ने कहा कि जीवन में समाज से, लोक से जो पाया है, उसे फिर से लोक को सौंपना है। यही काम मैंने किया है, मैंने गांव से दिल्ली की लंबी यात्रा की है। गांव, शहर के तमाम अनुभव प्राप्त किए हैं। यही लेखन की बुनियाद है। सही लेखन वही है जो आप का जिया हुआ अनुभव है। उन्होंने भावुक होते हुए कहा कि इस समय मैं अपने गांव को याद कर रहा हूं, गांव ने मुझे प्रकृति दी। शहर में आए तो चांदनी नहीं दिखी। यहां ऋतुओं के साथ कोई सरोकार नहीं है, गांव में प्रकृति जीवन के साथ है। उन्होंने अपने रचना संग्रह से कुछ कविता और छंद भी सुनाएं। के.के बिरला फाउंडेशन के निदेशक डॉ. सुरेश ऋतुपर्ण ने सरस्वती पुरस्कार की चयन प्रक्रिया के बारे में विस्तार से बताया कि प्रो. रामदरश मिश्र को चयन की कठिन प्रक्रिया से गुजरकर सरस्वती सम्मान के लिए उनका चुनाव किया गया।

वाद-विवाद प्रतियोगिता

गांधी जी के सपनों का भारत 'पूरा' या 'अधूरा'

गांधी जयंती के उपलक्ष्य में उन्हें याद करते हुए "श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज", दिल्ली विश्वविद्यालय के हिंदी विभाग (नवपल्लव)द्वारा वाद-विवाद प्रतियोगिता का आयोजन किया गया, जिसका विषय रहा गांधी जी के सपनों का भारत 'पूरा' या 'अधूरा'। कोरोना काल के होते हुए भी ऑनलाइन प्लेटफॉर्म पर दिलचस्पी दिखाते हुए विद्यार्थियों ने प्रतियोगिता में बढ़–चढ़कर हिस्सा लिया। प्रतियोगिता में कुल 46 पंजीकरण दर्ज किए गए। इस प्रतियोगिता के निर्णायक मडंल में दो निर्णायक रहे। प्रथम निर्णायक डॉ वेद मिश्र शुक्ल (असिस्टेंट प्रोफ़ेसर, अंग्रेजी विभाग, राजधानी कॉलेज, दिल्ली विश्वविद्यालय) रहे। यह काफ़ी चर्चित गज़लकार एवं गांधी विचारधारा से प्रभावित हैं। द्वितीय निर्णायक डॉ रूद्रेश नारायण मिश्र (असिस्टेंट प्रोफ़ेसर, पत्रकारिता विभाग, श्री गुरु नानक देव खालसा कॉलेज, दिल्ली विश्वविद्यालय) रहे, जो कि महात्मा गांधी अंतरराष्ट्रीय हिंदी विश्वविद्यालय के बोर्ड ऑफ स्टडी के सदस्य भी हैं । साथ ही नई दिल्ली पब्लिक लाइब्रेरी द्वारा स्वच्छ भारत अभियान पुरस्कार से भी सम्मानित किए जा चुके हैं। छात्र संयोजक दल (हिंदी विभाग) द्वारा विभाग प्रभारी डॉ नागेश नाथ दास जी से कार्यक्रम की औपचारिक शुरुआत करने व कार्यक्रम का मुख्य आकर्षण श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज के प्राचार्य डॉ. जसविदंर सिहं का स्वागत करने का अनुरोध किया गया। प्राचार्य जी ने गांधी जी से संबंधित विशेष बातों को सभी के समक्ष रखा। उन्होंने अपने मृद् वचनों के द्वारा गांधी जी के व्यक्तित्व का बहुत ही सुंदर चित्रण किया। गांधी जी के महत्वपूर्ण सिद्धांतों का उल्लेख किया, जिसमें महिला, शिक्षा व सशक्तिकरण, कृषि वर्ग का ऊत्थान व समानता के सिद्धांत व उनके द्वारा किए गए आंदोलनों का उल्लेख किया। डॉ स्मिता मिश्र (एसोसिएट प्रोफ़ेसर, श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज दिल्ली विश्वविद्यालय) द्वारा प्राचार्य जी का आभार व्यक्त किया गया। डॉ स्मिता मिश्र ने नवयुग पीढ़ी में गांधीवादी विचारधारा के घटती लोकप्रियता के बारे में बताया, व गांधी जी के द्वारा कही गई बात 'स्वदेशी व भारतीय खेलों पर पारस्परिक जोर' का भी ज़िक्र किया। इनका वक्तव्य समाप्त होने के उपरांत कार्यक्रम के मुख्य सत्र, यानि कि वाद-विवाद प्रतियोगिता के निर्णायक मडंल से सभी को परिचित कराया गया व प्रतियोगिता की शुरुआत की गई। छात्र संयोजक दल द्वारा प्रतियोगिता के नियम बताए गए व इसी के साथ प्रतिभागियों द्वारा विषय को केंद्र में रखते हुए प्रतियोगिता की शुरुआत की गई जिसमें प्रतिभागियों ने प्रतियोगिता के पक्ष एवं विपक्ष में तर्क प्रस्ततु किए। कार्यक्रम के मध्य में 10 मिनट का ब्रेक लिया गया जिसके तत्पश्चात छात्र संयोजक दल द्वारा डॉ. चरणजीत सिंह सचदेव (एसोसिएट प्रोफ़ेसर श्री गुरु तेग बहाद्र खालसा कॉलेज, दिल्ली विश्वविद्यालय) को आमंत्रित किया गया व, उन्होंने अपने वचनों द्वारा कार्यक्रम को सफल बनाया। साथ ही प्रतियोगिता के आयोजकों का आभार व्यक्त किया। इसी के साथ प्रतियोगिता का पक्ष विपक्ष तर्क वितर्क जारी रहा और प्रतियोगिता अपने अतिंम चरण में जा पहुंचा। प्रतियोगिता के अतिंम चरण में डॉ. अमरेन्द्र पाण्डेय (असिस्टेंट प्रोफ़ेसर, हिंदी विभाग, श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज, दिल्ली विश्वविद्यालय) को सनुने का सभी को मौका मिला। उन्होंने आलोचना पक्ष की प्रशंसा करते हुए तर्क यह दिया कि, यदि इस देश का युवा इस देश की किमयों एवं खूबियों पर चर्चा नहीं करेगा, तो इस देश की भावी पीढ़ी भारतवर्ष का उत्थान करने में असफल रहेगी। इसके उपरांत डॉ कंवलजीत कौर (असोसिएट प्रोफ़ेसर, हिंदी विभाग, श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज, दिल्ली विश्वविद्यालय) ने प्रतियोगिता के दौरान छात्रों द्वारा की गई गलतियों को उजागर किया और आने वाले समय में इन गलतियों पर ध्यान देने को कहा व साथ ही अपने मृदु वचनों द्वारा प्रतिभागियों को प्रतियोगिता को सफल बनाने के लिए बधाई व अग्रिम भविष्य के लिए शभुकामनाएं दी। इसके उपरांत निर्णायक मडंल द्वारा कार्यक्रम के मध्य हुई कुछ मुख्य बातों को उजागर किया गया, व एक निष्पक्ष निर्णायक मडंल की भांति तीनों विजेताओं के नाम की घोषणा की जिसमें प्रथम स्थान "गरिमा गौतम (मैत्रयी कॉलेज)", "द्वितीय स्थान अनन्या चौबे (श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज) और तृतीय स्थान रुबिया नूर (लक्ष्मीबाई कॉलेज) जिसकी विजय राशि क्रमश 2000, 1000, 500 रुपए रही। निर्णायक मडंल द्वारा सर्वश्रेष्ठ प्रश्न कर्ता के रूप में संजू कुमारी (मिरांडा हाउस, कॉलेज) को चुना । इसी के साथ एक सफल कार्यक्रम की समाप्ति हुई व ऑनलाईन प्लेटफार्म पर यह प्रतियोगिता काफी ज्ञानवर्धक व आनंदमयी रही।

मतान्तर

"राम की शक्ति पूजा" पर विभिन्न मत "होगी जय, होगी जय, हे पुरुषोत्तम नवीन !" कह महाशक्ति राम के बदन में हुई लीन!"

बीसवीं सदी के कई महान किवयों में एक "सूर्यकांत त्रिपाठी निराला" जी द्वारा रचित ' राम की शक्ति पूजा ' (1936) में पूर्ण हुई। एक अलग तरीके के छंद में स्वरचित छन्द पद्धित में लिखी गई, जिसमें निराला जी ने छायावादी मानवीकरण अलंकार का प्रयोग कर राम को लेकर जिनके मन में भी अंतर्द्वंद्व होता है। इसमें राम ईश्वर न होकर एक मनुष्य की भांति चिंतित हैं। उनके मन में द्वन्द्व है। राम के मन में 'अमानिशा' जैसी निराशा फैली है, निराली है। और चिंता की अम्बुधि अप्रतिहत होकर गरज रही है। किंतु समाधान नहीं मिल पा रहा है। इस रचना को पढ़कर विभिन्न समीक्षकों ने कई व्याख्याएं दी हैं और इस रचना को निराला जी की 'सर्वोत्तम कृति' मान लें तो अनुचित नहीं होगा। विभिन्न मतों से एक मत यह है कि नंदिकशोर नवल का दावा है कि इस रचना के माध्यम से निराला का मंतव्य है कि सीता की मुक्ति और सीता के प्रतीक माध्यम से नारी मुक्ति पर बल देना चाहते हैं किंतु निराला गाईस्थिक प्रेम के किव हैं और सरोज स्मृति जिसे हिंदी साहित्य का ऐलिगरी (दु:खात्मक किवता) कहते हैं। जिसकी रचना 1935 में हुई थी और उसके बाद यह लंबी किवता जिसमें 'नारी मुक्ति' का सर्वोच्च चरण है। डॉ निर्मला जैन जी अपने प्रसिद्ध लेख शक्ति काव्य का प्रतिमान: 'राम की शक्ति पूजा' में किवता का सारतत्व शक्ति चेतना को मानती हैं। है। प्रसिद्ध समीक्षक चंद्रकांत बांदिवडेकर ने भी इस किवता को अंततः शक्ति चेतना को सर्वाधिक प्रमुख माना है किंतु दूधनाथ सिंह जैसे समीक्षक का मानना है कि निराला के जीवन का आत्म संघर्ष प्रतीकात्मक पद्धित में व्यक्त हुई। सरोज स्मृति की रचना के बाद निराला ने राम की शिक्त पूजा की रचना की जिसमें उन्होंने राम के माध्यम से अपनी आप बीती को व्यक्त किया है किवता के रिव हुआ अस्त जो निराला के मन में अंधेरा है या जीवन का अंधेरा है। राम की शिक्त पूजा में राम ने कहा है: जानकी! हाय, उद्घार प्रिया का हो न सका।

सरोज स्मृति में: "खंडित करने का भाग्य अंक, देखा भविष्य के प्रति अशंक।" निराला के राम और तुलसीदास के राम और कृतिवास रामायण के राम में फर्क बस इतना है कि एक तरफ जहां निराला कहते हैं "जानकी ! हाय उद्धार प्रिया का हो ना सका" तो दूसरी तरफ तुलसीदास जी कहते हैं : * नारी हानि विशेष क्षति नाही। निराला जी नारी मुक्ति की बात करते हैं तो तुलसीदास जी कहते हैं: जिमी स्वतंत्र भई बिगरहि नारी। खैर राम की सीता यहां प्रेयसी रूप में आई है और राम का प्रेम सीता के प्रतिबद्धता स्तर पर इतना ऊंचा है कि राम सीता के लिए अपने एक नयन को देने के लिए तैयार हो गए हैं। देकर मातः एक नयन । और यह प्रेम का वही आदर्श है जिसे कबीर जी ने सीस उतारै हाथि करि सो पैसे घर माहि कहकर और जायसी ने प्रेम पहार कठिन विधि गढ़ा जो पै चढ़े सीस सो चढ़ा कहा है। राम को जिस प्रकार अन्याय से अंतर्द्वंद्व है उसी प्रकार निराला भी अपने आर्थिक संघर्ष के अंतर्द्वंद्व से उभर नहीं पाए और सरोज स्मृति में कहते है - लख कर अनर्थ आर्थिक पथ पर , हारता रहा में स्वार्थ समर राम जी कहते है अन्याय जिधर है उधर शक्ति। इससे राम और निराला दोनों अपने स्तर के अंतर्द्वंद्व से जूझते है और दोनों लोगो को मलाल है की नैतिक होने पर भी शक्ति अन्याय के तरफ ही है। जिसको साधना से प्राप्त की गयी है पर निराला चाहते है - "वह और मन रहा राम का जो न थका, राम और निराला आत्मधिक्कार की उस अवस्था में आ जाते है जहा वो नैतिक होने की वजह से कहते है -धिक् जीवन को जो पाता ही आया विरोध , धिक् साधन जिसके लिए सदा ही किया। शोध प्रश्न उठता है कि, आत्मधिक्कार क्यों? न तो ये विजय के लिए है न ही साधना की सफलता के लिए बल्कि सिर्फ सीता की मुक्ति के लिए है। घोर विफलता तथा आत्मधिक्कार की अवस्था में व्यक्ति सबसे पहले उसी लक्ष्य की बात करता है जो सबसे महत्वपूर्ण होते हुए भी पूरा नहीं हो पता। स्वाधीनता संग्राम में बिलकुल यही मनोस्थिति महात्मा गाँधी जी की भी दिखती है प्रतीकों के माध्यम से क्योंकि गाँधी जी भी अंग्रेजो के खिलाफ अहिंसात्मक तरीके से आंदोलन कर रहे थे और ब्रिटिश सत्ता के पास भी शक्ति थी - { अन्याय जिधर ----) खैर साहित्य के क्षेत्र में तमाम कवि , लेखक ऐसे थे जिनके पास आर्थिक संघर्ष की स्थिति थी और वे इससे जूझते थे जैसे - तुलसीदास , सूर्यकांत त्रिपाठी निराला, भवानी प्रसाद मिश्र, आदि कवियों ने किस तरह आर्थिक स्थितियों ने उनके प्रतिभा और रचना को जकड़ रखा था - तुलसीदास जी कहते है - मांग के खैबो, मसीत के सोइबो , लैबो को एकु न दैबे के दोऊ। निराला जी कहते है - दुःख ही जीवन की कथा रही, क्या कहु आज जो नहीं कही। भवानी प्रसाद कहते है - क्या करू मगर लाचार हार कर गीत बेचता हूं। गीतफरोश और कई सरे कवियों को शायरों को लगता है की मुझे उतनी प्रसिद्धि नहीं मिली जितनी मिलनी चाहिए जैसे - निराला, जायसी, ग़ालिब इत्यादि।

> -सूरज मिश्रा बी.ए. (हिंदी) (तृतीय वर्ष)

दो गज दूरी, मास्क कितना जरूरी!?

30 जनवरी, 2020 एक ऐसा दिन जो शायद मानव इतिहास में कभी-भी ना भुलाया जा सकने वाला दिन था। आज के ही दिन 6 अप्रैल, 2020 को जिन केसों की संख्या 4,000 के पास थी, ठीक 1 साल बाद 5 अप्रैल, 2021 तक 12.7 मिलियन के आंकड़े पर जा पहुँची। 96,982 नए केस सामने आए हैं, जो 2020 की तुलना में कई गुणा अधिक है।

'अनदेखा-अनसूना-फिर कोरोना' के इस नए दौर में हमारा स्वागत किया जा चुका है। इसे, जनता और सरकार का स्वार्थ के कारण जिम्मेदारियों को अनदेखा करना कहें, या जान की बाजी लगाकर वर्तमान में अवसरवादिता कहें। जब गिनती के कुछ केसों की संख्या थी, तो हमने ब्लैक मार्केट से सैनिटाइजर लेकर इस दौरान जीडीपी को थोडा बुस्ट करने की कोशिश की, तो आज क्यों जब और भी ज्यादा हमें इसकी जरूरत है, तो यह घर में रखी-रखी धूल खा रही है और मास्क क्यों खुंटी पर टंगे- टंगे झुले का मजा ले रहे हैं? यह आम जनता के लिए विचारणीय विषय है जो अपने परिवार को पालने के लिए हर दिन संघर्ष करते हैं। आम जनता तो लॉकडाउन के समय से ही वेतन, श्रम ना मिल पाने के कारण भूख और बेरोजगारी से लाचार है। और यह आम जनता कोई और नहीं, वही है जो शाहीन बाग में प्रदर्शन करने से रोकी गई, ताकि कोरोना ना फैले, और आज भी यह वही आम जनता है जो ना किसी मास्क, ना किसी सैनिटाइजर, ना किसी प्रकार की 2 गज की सामाजिक दूरी का पालन किए बिना सैलाब की तरह इधर-उधर सड़कों पर रैलियों में उतर जाती हैं और सारे नियम-कानून मानो गर्मियों में मनाली की सैर पर भेज दिए गए हो। इन रैलियों में जनता के उज्ज्वल भविष्य के वादे की आड में करोडों के जीवन को बर्बाद किया जा रहा है। जनता की सेवा करने वाले लोग ईद की चांद की तरह आते है, और दीया, मोमबत्ती और घंटा बजा कर चले जाते हैं। मात्र योजना बना देने से, या अंग्रेजी के दो-चार शब्दों जैसे hotspot, contentment zone, quarantine का प्रयोग कर छोड़ देने से इस समस्या का समाधान नहीं होने वाला, इस तरह के कुछ नियमों को दैनिक जीवन में रखना होगा। यह हमारा जीवन है, मेरी जान है, हमारे घर परिवार हैं, जिनके लिए हमें जीना है, तो हमें खुद भी सावधान और सतर्क रहना चाहिए और सरकारी योजनाओं और घोषणाओं की ओर ध्यान देना चाहिए। इन नियमों के अंतर्गत दूसरों को भी सावधान रहने के लिए जागरूक करना चाहिए। कोरोना के इस नए दौर को हमें अनदेखा नहीं करना है। सरकार चाहे कोई भी हो वो किसी भी प्रकार की परिस्थितियों में , हमेशा अवसर का लाभ उठाती आई है और आज भी उठा रही है। हमें स्वयं सतर्क, सावधान और सेहतमंद बने रहना है और कोरोना से बचने के उपायों को नजरअंदाज नहीं करना है और इनका सटीक पालन करना है। -अक्षय झा.

हिंदी विभाग द्वितीय वर्ष

"स्क्रिब्बल डे"

श्री गुरु तेग बहादुर खालसा कॉलेज के हिंदी विभाग के बैच २०१९-२०२२ का एक भवनामयी दिन जिसे स्क्रिबल डे के नाम से जाना जाता है। स्क्रिबल डे यानी कि अस्पष्ट लेख दिवस। अस्पष्ट इसलिए क्योंकि इस दिन स्नातक स्तर के अंतिम वर्ष के सभी विद्यार्थी सफ़ेद रंग के वस्त्रों में कॉलेज आते हैं और एक दूसरे के वस्त्रों पर उनका अपने सहपाठियों के प्रति प्रेम स्पष्ट रूप से अस्पष्ट लेख में लिखते हैं। कहते हैं कि "लोग छूट जाते है मगर यादें है कि कितना भी प्रयास कर लीजिए वे चाह कर भी नहीं छूट सकती"। सफ़ेद कपड़ो पर रंग-बिरंगे कलम से लिख कर अपने मित्र को बताना कि वे हमारे लिए कितने प्रिय हैं यह रिवाज़ संभवतः एक विद्यार्थी के जीवन में सबसे खास दिन होता हैं, जहां वह इस बात से अवगत होता हैं कि ये सफ़ेद-सा वस्त्र जो की अब ढेरों रंगो से रंगीन हो चुका है ये उम्र भर याद दिलाएगा कि कभी हमारे इतने मित्र हुआ करते थे। ये वहीं याद होगी जो अग्रिम जीवन में किसी शाम जब हम उदास होंगे और इसे देखेंगे तो चेहरा खिल उठेगा। जो चहरे हम शायद भूलने वाले होंगे वो एक बार फिर याद आ जाएंगे। वैसे तो कपड़े प्रेस न हो तो हम उन्हें पहनते नही लेकिन वो रंग बिरंगे पेन से भरी वो टी-शर्ट बेफिक्र होकर पहनकर घूमने का एक अलग ही जोश होता है। कॉलेज में जिनसे हमारी बात भले ही ना के बराबर होती हो लेकिन स्क्रिबल डे वाले दिन वे सब भी हमारी टी-शर्ट पे और हम उनकी पर इस तरह लिखते है मानो की हम कितने गहरे दोस्त है।

फिर जब देर शाम घर आते हैं और उस पर टी शर्ट को उतार कर सामने रखकर गौर से देखते है तो ना चाहकर भी आंखो में आंसू आ ही जाते हैं और फिर उसे छाती से लगाकर देखना फिर संभाल कर किसी कोने में रखना। और अकेले बैठकर स्क्रिबल डे वाले पलों को याद करना,खुद में ही मुस्कुराना फिर इन आखिरी लम्हों को याद करके दुखी हो जाना।

एक पल में खुशी अगले ही पल दुख...जीवन इसी को कहते है। जो पल हम बिताते है वो यादें कब बन जाती है पता भी नहीं चलता।

> आर्यन झा, स्वाति झा (सामूहिक रचना)

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ

ਸੰਪਾਦਕੀ-ਮੰਡਲ

ਅਧਿਆਪਕ

ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਡਾ. ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ

ਵਿਦਿਆਰਥੀ

ਅਸ਼ਮੀਤ ਕੌਰ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਗੁਰਨੀਤ ਕੌਰ

> ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਕ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ

ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ ਦੀਪੇਂਦਰ ਸਿੰਘ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ 'ਤੇਗ਼' ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਗ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਲਿਖਦਿਆਂ ਮੈਂ ਬੇਹੱਦ ਆਨੰਦਿਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ; ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਨਵੇਂ ਉਭਰ ਰਹੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ-ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਲੇਖ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ-ਰੂਪਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਧਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਸਾਹਿਤਕ ਰੁਚੀਆਂ ਵਾਲੇ ਇਹ ਬੱਚੇ ਹੀ ਲੇਖਕ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਭਾਵੇਂ ਅੰਡਰ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੱਧਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕਈਆਂ ਦੇ ਲੇਖਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰੌੜਤਾ ਦਿਸਦੀ ਹੈ।ਸਿਰਜਣਾ ਤਾਂ ਇਕ ਅੰਤਰ-ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਤਾਂ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਗੁਣੀ-ਜਨ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਨੂੰ ਅਭਿਵਿਅਕਤ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਮ ਤੋਂ ਖ਼ਾਸ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਉਹ ਸਮਰੱਥ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੱਚ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਆਯਾਮ ਕਾਇਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਠਹਿਰ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਾਠ ਮਾਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਥੇ ਹੀ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਖ਼ਾਲੀ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰੀਵ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਧੇਰੇ ਮੁਖਰ ਹੋ ਉਠੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਨਵਾਂ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ।ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਚੇਤੰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਕਨੋਲੋਜੀ ਦੀ ਸੂਝ-ਸਮਝ ਵੀ ਰਖਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਲਿਖਦੇ/ਰਚਦੇ ਰਹੇ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 2022 ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਮਹਾਂਓਤਸਵ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤ-ਰਚਨਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਹਿਤ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਦਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਲ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਅਮਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਦੋਂ ਤੇਗ਼ ਦੇ ਇਹ ਅੰਕ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਇਹ ਰਚਨਾਵਾਂ "ਸਾਹਿਤਾਮ੍ਰਿਤ" ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੀਆਂ।ਮੈਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਸੁਝਵਾਨ, ਸਮਰੱਥਵਾਨ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੀ ਹਾਂ।

ਡਾ. ਕੁਲਦੀ<mark>ਪ ਕੌਰ ਪਾਹਵਾ</mark> ਸੰਪਾਦਕ

ਡਾ. ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ ਸਹਿ-ਸੰਪਾਦਕ

ਵੱਖਰਾ ਤਜ਼ਰਬਾ

ਸਮਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਲਈ ਅਨਮੋਲ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਵਿਚ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਰ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸਮਾਂ ਠਹਿਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ! ਭਾਵੇਂ ਕਰੋਨਾ-ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਅਟਕਲਾਂ ਆਈਆਂ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਈ ਨਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੇਤੰਨਤਾ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ।

ਹਰ ਸਾਲ ਸਾਲਾਨਾ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ 'ਤੇਗ਼' ਲਈ ਸਾਡੇ ਕਾਲਜ ਹਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣ, ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਸੰਵਾਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਨਜ਼ੁਕਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਖ਼ਿਆਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਵੀ ਚੜ੍ਹੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਕ ਅਨੋਖਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਜਾਗ ਪਿਆ। ਉਦੋਂ ਸਾਡੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਕੰਮ ਸਾਡੇਲਈ ਬਿਲਕੁਲਹੀ ਨਵਾਂਸੀ ਅਤੇਨਾਲ ਹੀਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਪਾਠੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਸਾਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ-ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਪਰਖਣ ਦਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਹਾਸਿਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਵਿਚਾਰਕ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਪਰਪੱਕਤਾ ਵੱਲ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਪੁੱਟਿਆਹੈ।

ਅਸ਼ਮੀਤ ਕੌਰ ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ, (ਆਨਰਜ਼), ਭਾਗ ਤੀਜਾ

ਧੰਨਵਾਦ !

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਪਾਦਕ

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ, (ਆਨਰਜ਼), ਭਾਗ ਤੀਜਾ

ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬੀ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਭਾਗ ਤੀਜਾ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਕ

ਦੀਪੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ, (ਆਨਰਜ਼), ਭਾਗ ਦੂਜਾ ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ

ਬੀ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼) ਭਾਗ ਤੀਜਾ

ਚਿੱਤਰਕਾਰ

"ਲਿੰਕ ਨਾਲ ਜੁੜੋ"

ਆਓ! "ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਲਿੰਕ ਨਾਲ ਜੁੜੋ", ਔਫਲਾਈਨ ਤੋਂ ਔਨਲਾਈਨ ਤੱਕ ਮੈਂ ਸਿੱਖਿਆ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਦੇਖਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ-ਜਾਤੀ ਭਿਆਨਕ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਵੇਰ ਦੀ ਉਹ ਉਲਝਣ ਤੇ ਘਬਰਾਹਟ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੋਬਾਇਲ ਦੀ ਘੰਟੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਕਲਾਸ ਦਾ ਗੂਗਲ-ਮੀਟ ਲਿੰਕ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਚਿੜਚਿੜਾਹਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਦਿਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਸੇ ਇਕ ਵਾਕ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ, "ਕੀ ਮੈਂ ਸੁਣਨਯੋਗ ਹਾਂ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਦੁਹਰਾਓ ਦਿਨ ਵਿਚ ਅਜੀਬ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਥਕਾਵਟ ਭਰ ਦਿੰਦਾ। ਮੇਰੀ ਕਾਲਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਵਾਕਾਂ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹੇ...ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਲਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਅਤੇ ਰੁਮਾਂਚਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਵੀਂਆਂ ਯਾਦਾਂ ਬੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਨਵੀਂ ਥਾਂ, ਨਵੇਂ ਦੋਸਤ, ਨਵਾਂ ਪਹਿਰਾਵਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਰੰਗ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਯਾਦਾਂ ਸਿਰਜਣ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਲਗਭਗ ਗੁਆ ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਂ...ਪਰ 17 ਫਰਵਰੀ 2022 ਦੀ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣੀ ਗਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਉਣ ਦੀ ਸਾਡੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਖੰਭ ਲੱਗ ਗਏ। ਮੈਂ ਕਾਲਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਪਰ ਹੁਸੀਨ ਅਤੇ ਯਾਦਗਾਰ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸੰਜੋਅ ਕੇ ਰੱਖ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਸੀ ਪਰ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ!

ਅਸ਼ਮੀਤ ਕੌਰ

ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਭਾਗ-ਤੀਜਾ

ਮੈਂ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਉਂ ਹਾਂ ?

ਅੱਜ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਵਾਂਗਾ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਜਮਾਤ ਸਾਇੰਸ (ਨਾਨ-ਮੈਡੀਕਲ) ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਤਿਅਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਸ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧੱਕਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਤੁਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਖ਼ਿਆਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਾਹਿਤ ਹੁੰਦਾ ਕੀ ਹੈ? ਬਸ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਣੀ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮੇਰੇ ਦੋ ਪੇਪਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਬਾਕੀ ਸਨ।

ਮੈਂ ਹਰ ਦਿਨ ਵਾਂਗ ਹੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਬਾਬਤ ਟਟੋਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਤਾਂਘ ਇਹ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਜਾਈਏ। ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨਪਸੰਦ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਕਰਦਿਆਂ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਨਰਜ਼ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤੇ ਸੋਚਿਆ ਇਹ ਮਿਲਿਆ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਜੇ ਦਾਖ਼ਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੁਆਦ ਆ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਘਰੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਪੇਪਰ ਛੱਡ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਾਹਿਤ ਹੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ, ਰਹਿੰਦੇ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਉਹ ਪੇਪਰ ਦਿੱਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਆਨਰਜ਼ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਬੇ-ਹਿਸਾਬ ਸੀ।ਅਖ਼ੀਰਲੀ ਵਾਰ ਮੈਂ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾਂ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਯਾਦ ਲਿਖ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਨੋਟਸ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਟਰ-ਪਰੂਫ ਕੀਤੀ ਨਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇਕ ਤੁਪਕਾ ਵੀ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੁਝ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਪਾਣੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਵਹਿ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਲਾਂ 'ਚ ਵਗਦਾ ਹੋਇਆ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸਮਾ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਮੈਂ ਜੇਕਰ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ, ਇਹ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਸੋਹਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਉਹ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਐਨੀ ਸਰਸਰੀ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਹਿਤ ਸਾਨੂੰ ਸਾਂਭਦਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਸੰਭਾਲਣਾ ਵੀ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼) ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਪਿਆਰ

ਅਚਾਨਕ ਖੋਹ ਜਿਹੀ ਪੈਂਦੀ ਕਾਲਜੇ ਵਿਚ ਚਿੱਤ ਮੇਰਾ ਪੰਜਾਬ ਜਾਣ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਮਨ ਦੇ ਧਰ ਅੰਦਰ ਵੱਸਦੇ ਨੇ ਮੇਰੀ ਲਿਖਤ, ਰਝਾਨ ਅਤੇ ਹੰਝ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੇ ਨੇ ਪਰ ਹਾਇ! ਮਾੜੀ ਕਿਸਮਤ ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣ ਸਕਦੀ ਇਹ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੇ ਉਸ ਧਰਤੀ ਲਈ ਜੋ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਕਰੀਬੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਹਾਂ! ਮੈਂ ਹਰ ਸਾਲ ੳਥੇ ਜਾਨੀਂ ਆਂ ਜਿੰਨੀ ਵਾਰ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ ਆਪਣਾ-ਆਪ ਛੱਡ ਆਉਂਦੀ ਹਾਂ ਚੰਮ ਤਾਂ ਆਉਂਦਾ ਏ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਪਰ ਰਹ ਨੰ ਹੈ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਗਰਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਇਸ ਨਿਮਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦਨੀਆ ਕਿੰਝ ਚਲਦੀ ਏ ਇਹ ਪ੍ਰੇਮੀ ਰੂਹ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਭੱਜਦੀ ਹੈ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਇਕ ਖ਼ਿਆਲ ਕਾਫੀ ਮੈਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਸੀਸਾਂ ਦੇ ਦਿਓ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪੀੜ ਜਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਹਣ ਵੀ ਬੱਚੀ ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਣ ਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਰੋਂਦੀ ਹਾਂ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਦਿਨ ਰੋਂਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸੌਂਦੀ ਹਾਂ ਹਾਲੇ ਮੈਂ ਸਿਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸਲੀਕਾ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣ ਦਾ ਇਹ ਦੁੱਖ ਮੁੱਕਦਾ ਨਹੀਂ, ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਝੰਜੋੜਦਾ ਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਾਂ ਤਾਂ ਕਵਿਤਾ ਮੁੱਕਣੀ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਜ਼ਰਾ ਹੰਝੂ ਪੁੰਝ ਲਵਾਂ ਬਸ ਹਣ ਏਨਾ ਹੀ ਲਿਖਦੀ ਹਾਂ , ਬਾਕੀ ਕਦੇ ਫੇਰ ਸਹੀ!

ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ

ਬੀ.ਏ. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ (ਆਨਰਜ਼), ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

ਧੀ ਹੋਈ ਹੈ ਬਾਬਲਾ

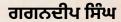
ਧੀ ਹੋਈ ਹੈ ਬਾਬਲਾ . ਨਾ ਕਰ ਬਦਕੋਈ ਬਾਬਲਾ । ਮੈਂ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਚਾਹਵਾਨ ਸੀ, ਤੇਰੀ ਅੱਖ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਕਿਉਂ ਰੋਈ ਬਾਬਲਾ ? ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਰੋਇਆ ਹੈਂ, ਪਰ ਮਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਸੀ ਹੋਈ ਬਾਬਲਾ ! ਮੈਂ ਬਥੇਰੀਆਂ ਧੀਆਂ ਰਲਦੀਆਂ ਵੇਖੀਆਂ ਇਤਬਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ , ਤੂੰ ਹਰ ਪਲ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਵਾਂਗ ਖਲੋਈਂ ਬਾਬਲਾ । ਗਲਤੀਆਂ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੰਦੀਆਂ ਨੇ , ਤੂੰ ਮੇਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਕੋਈਂ ਬਾਬਲਾ । ਮੈਂ ਰੱਬ ਛੱਡ ਕੇ ਤੇਰੀ ਇਬਾਦਤ ਕਰਦੀ ਹਾਂ, <mark>ਤੂੰ ਵੀ ਮੇਰੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੋਹੀਂ ਬਾਬਲਾ</mark> । ਐਵੇਂ "ਸਿਰ ਦਾ ਭਾਰ" ਕਹਿ ਕੇ, ਤੇਰਾ "ਬੇਗਾਨਾ ਹੈ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ" ਕਹਿ ਕੇ, ਨਾ ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਪਾਈਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਤੂੰ ਰੋਈਂ ਬਾਬਲਾ । ਤੇਰੀ ਹੀ ਧੀ ਹਾਂ, ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ, ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬੇਫਿਕਰੀ ਦੀ ਨੀਂਦ ਤੂੰ ਸੌਵੀਂ ਬਾਬਲਾ। ਧੀ ਹੋਈ ਹੈ ਬਾਬਲਾ, ਨਾ ਕਰ ਬਦਕੋਈ ਬਾਬਲਾ। (<mark>ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ, ਧੀਆਂ ਨੂੰ</mark> ਧੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪਾਲ<mark>ੋਂ</mark> ਬਸ ਪਾਲਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਦਲੋ)

ਹਰਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ

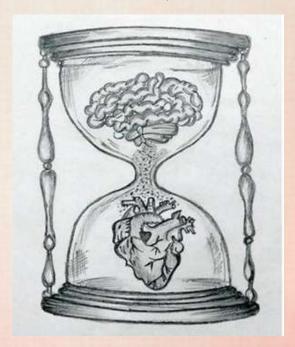
<mark>ਬੀ.ਏ. ਪੌਲਿਟੀਕਲ ਸਾਇੰਸ (ਆਨਰਜ਼</mark>), ਭਾਗ-ਤੀਜਾ

ਮੈਂ ਪੂਜਾਰੀ ਰੱਬ ਦਾ

ਮੈਂ ਪਜਾਰੀ ਰੱਬ ਦਾ ਲੋਕੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਨੂੰ ਮੰਨ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਲੋਕੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਮੈਨੂੰ ਮੰਨ ਮੈਂ ਕੀਤੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਮੰਨਣ ਦੀ ਪਰ ਦਿਲ ਮੇਰਾ ਮਨ ਪਾਇਆ ਨਾ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਤੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਵੇਖ ਬੜਾ ਘਬਰਾਇਆ ਸਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕਰ ਦੇਵਣ ਹਾਇ ਡਾਢਾ ਮੈਂ ਕੁਰਲਾਇਆ ਸਾਂ <mark>ਰੱਬ ਕਹਿੰ</mark>ਦਾ ਤੂੰ ਡਰ ਨਾ ਪੁੱਤਰਾ ਮੈਂ ਪਿੳ ਤੇਰਾ ਬਣ ਆਇਆ ਹਾਂ ਫੇਰ ਕੀ ਮਜ਼ਾਲ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਜੋ ਮੈਨੂ ਥੱਲੇ ਲਾਹ ਲਵੇ ਜਿਸ ਦਾ ਪਿਉ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੋਵੇ <mark>ਡਰਦਾ</mark> ੳਸ ਤੋਂ ਵੀ ਕਾਲ ਹੈ ਕਾਲ ਤੋਂ ਆਇਆ ਯਾਦ ਮੈਨੂੰ ਕਿ ਰੱਬ ਦੇ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਢਾਲ ਨਹੀਂ ਜੀਹਦਾ ਪਿਉ ਉਹ ਰੱਬ ਹੋਵੇ ਉਹਦਾ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਵਿੰਗਾ ਵਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੋਗਾ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਮੰਨੋਂ ਸਾਰੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਰ ਰੱਬ ਕਹਿੰਦਾ ਮੈਂ ਹਰ ਥਾਂ ਹਾਂ ਫਿਰ ਮੰਨੋਂ ਸਾਰੇ ਜੱਗ ਨੂੰ

ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਭਾਗ-ਤੀਜਾ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ

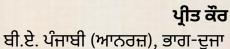
ਵਾਹ! ਓ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇਰੇ ਕੀ ਕਹਿਣੇ! ਦੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਤੂੰ ਹਸਾਵੇਂ ਨਾਲ ਬਿਤਾਏ ਪਲਾਂ ਨੰ ਸਕਿੰਟਾਂ 'ਚ ਯਾਦ ਬਣਾਵੇਂ, ਤੂੰ ਤੇ ਚਲਦੀ <mark>ਰਹਿਣ ਦਾ ਨਾਂ ਏ</mark>ਂ ਤੇ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਜੋਅ <mark>ਕੇ ਰੱਖਣ ਦਾ</mark> । ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਲੋਕ 'ਅੱਜ ਵਿਚ ਜੀਵੋ' ਕੱਲ੍ਹ ਦਾ ਕੀ ਭਰੋਸਾ? ਦੱਸੀਏ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਲ ਦਾ ਕੀ ਭਰੋਸਾ? ਪੈਸਾ, ਰਿਸ਼ਤੇ, ਗਿਲੇ, ਸ਼ਿਕਵੇ ਸਭ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਣਾ, ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰ ਮਿੱਤਰਾ ਬਰਿਆਂ ਨੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਅੱਜ ਜੋ ਤੇਰਾ ਹੈ। ਕੱਲ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਏ, ਮੈਂ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਕਰਨਾ ਛੱਡ <mark>ਇਕ ਦਿਨ ਤੂੰ ਵੀ ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਜਾਣਾ</mark> ਏ। <mark>ਇਕ ਦਿਨ ਤੂੰ ਵੀ ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਏ</mark>।

ਪਲਕ ਵਾਧਵਾ

ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਭਾਗ-ਤੀਜਾ

ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਝੜੀ

ਦਿਲ 'ਚ ਲੱਗੀ ਦੱਖਾਂ ਦੀ ਝੜੀ, ਮੇਰੇ ਇਕੱਲੇ ਬਹਿ ਕੇ ਰੋਣ ਦੀ ਘੜੀ ਨਾ ਮੇਰਾ ਦਰਦ ਪੁੱਛ ਕੇ ਤੇਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਂਵਾ ਉਹ ਰਾਤ ਜੋ, ਸੀ ਬੜੇ ਹੌਕਿਆਂ ਭਰੀ, ਸੋਚ ਉਹਨਾਂ ਹਲਾਤਾਂ ਨੂੰ, ਯਾਦ ਕਰ ਉਹਨਾਂ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਰਹ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਮੇਰੀ ਡਰੀ, ਨਾ ਹੁਣ ਬੋਲਾਂ ਮੇਰਿਆਂ 'ਚ ਮਿਠਾਸ ਆ, ਨਾ ਉਹਦੇ ਮੜ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਆਸ ਆ, <mark>ਰੂਹ ਆ</mark>ਜ਼ਾਦ ਹੋਣੀ, ਜਿਦਣ ਉਹਦੀ <mark>ਯਾਦ</mark> ਮਰੀ, ਉਹ ਦਿਨ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨਹੀਂ, ਹੋਣੀ ਮੇਰੀ ਅਖ਼ੀਰਲੀ ਘੜੀ ਨਾ ਮੁੜ ਆਉਣਾ ਹੁਣ ਮੈਂ ਕਦੇ, <mark>ਤੂੰ ਰੋਈ</mark> ਨਾ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮਰੀਂ ਇਹ ਨਾ ਸੋਚ ਤੂੰ ਗਈ ਦੂਰ ਤੇਰੇ ਤੋਂ, ਮੈਂ ਖੜ੍ਹੀ ਰਵਾਂਗੀ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਜਦ ਤੱਕ ਤੇਰੇ ਦਿਲ 'ਚ ਰਹੀ!

ਇਹ ਇਕ ਔਰਤ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ

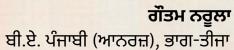
ਇਕ ਔਰਤ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਰਨ ਤੱਕ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਕ ਮਰਦ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਜਨਮ' ਤੇ ਉਸਦਾ ਪਿਓ ਉਸਨੂੰ ਹੱਥਾਂ' ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਰਨ' ਤੇ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਿਆਹ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਓ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨਹੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਖਸ਼ੀ ਵੇਖਦੀ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਔਰਤ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਕ ਔਰਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਉਸ ਵਿਚ ਉਸਦੇ ਮਾਂ-ਪਿਓ , ਭੈਣ- ਭਰਾ , ਬੱਚੇ ਸਭ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਬਸ ੳਹ ਹੀ ਸਭ ਵਿਚ ਖੋਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਔਰਤ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੰਝੂ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੇ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮਾਣ ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਔਰਤ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਦੋ ਵਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਬਦਲ ਕੇ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਭ ਨਾਲ ਦਿਲੋਂ ਪਿਆਰ ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਔਰਤ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਰੱਖ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣੇ ਸੌਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੰ ਇਹ ਤੇ ਇਕ ਔਰਤ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ

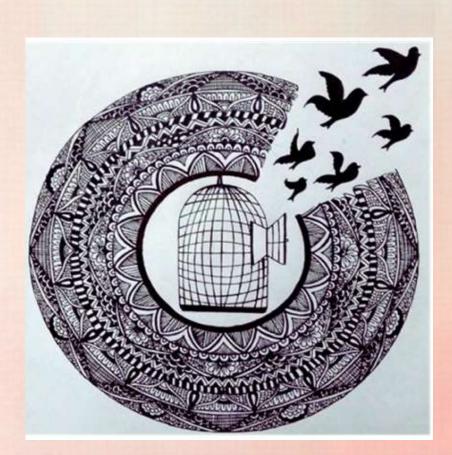
ਸੁਖਮੀਤ ਕੌਰ

ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਆਨਰਜ਼), ਭਾਗ-ਤੀਜਾ

ਕੁਝ ਯਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸੀ

ਦਿਲ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਸਭ ਕੁਝ ਵੰਡ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਸੀ ਭਾਵੇਂ "ਪਕੌੜੇ" ਹੋਣ ਜਾਂ "ਪੇੜੇ"। ਕੁੱਝ ਐਵੇਂ ਦੇ ਮੇਰੇ ਯਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਹਰ ਵੇਲੇ ਨਾਲ ਖੜਦੇ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਟੈਮ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਾੜਾ। ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਗੱਲ ੳੱਤੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹੰਦੇ ਸੀ ਪਆੜਾ। ਕੱਝ ਐਵੇਂ ਦੇ ਮੇਰੇ ਯਾਰ ਹੰਦੇ ਸੀ। ਖੇਡਣ ਦਾ ਬੜਾ ਚਾਅ ਹੰਦਾ ਸੀ ਜੱਦੋ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਅੱਪਾ ਨਿਆਣੇ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਣ ਸਾਰੇ ਹੀ ਬਣ ਗਏ ਸਿਆੜੇ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਇਸ ਦੌੜ-ਭੱਜ ਵਿਚ ਕਿੱਥੇ ਚਲੇ ਗਏ ਉਹ ਯਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਵਾਰੀ ਬਹਿ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮੜ ਘਰ ਜਾਣ ਦਾ ਜੀਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕੁੱਝ ਐਵੇਂ ਦੇ ਮੇਰੇ ਯਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕੁੱਝ ਐਵੇਂ ਦੇ ਮੇਰੇ ਯਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸੀ!

ਦਿਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਰੌਣਕਾਂ

ਗਲਵੱਕੜੀ ਤਾਂ ਪਾਈ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਪੀੜ ਲੁਕਾਈ ਹੈ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਸੌਂ ਜਾਵਾਂ ਬੱਸ ਫਿਰ ਮੇਰੀ ਰਿਹਾਈ ਹੈ

ਰੂਹ ਦੀ ਚਾਦਰ ਮੇਰੀ ਵਿਚ ਤੇਰਾ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਏਦਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੂੰਜ ਦੇ ਦਿਲ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਤਨ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਆਈ ਹੈ

ਤੇਰੀ ਤੱਕਣੀ ਦੀ ਦਿਲਜੋਈ ਜਿਉਂ ਚਾਨਣ ਦੀ ਅੱਖ ਹੋਵੇ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਰੱਖਾਂ ਮੈਂ ਸਾਹਾਂ 'ਚ ਜੱਗ ਨੇ ਅੱਖ ਟਿਕਾਈ ਹੈ

ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਰੌਣਕਾਂ ਹਿਜਰ ਦੇ ਮਾਤਮ ਹੋਣ ਸਦਾ ਅਸੀਂ ਧੁਰੋਂ ਇਸ਼ਕ ਲਿਖਾਇਆ ਤੇ ਡੁੱਬ ਮਰਨੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਈ ਹੈ

ਸੋਨਾਲੀ ਸ਼ਰਮਾ

ਐਮ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਲ: 2020-2022

ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ (2021-2022)

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2021-22 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 14 ਸਤੰਬਰ 2021 ਨੂੰ 'ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ' 'ਤੇ ਇਕ ਅੰਤਰ-ਕਾਲਜ 'ਕੁਇਜ਼-ਮੁਕਾਬਲੇ' ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ 72 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਜੇਤੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਈ-ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਅਗਲਾ ਸਮਾਗਮ 18 ਸਤੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਇਕ ਵੈਬੀਨਾਰ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਭਾਸ਼ਣ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ (ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੋ. ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਜੀ.ਐਨ.ਡੀ.ਯੂ., ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ (ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ) ਨੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵੈਬੀਨਾਰ ਰਾਹੀਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਫਲਸਫ਼ੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੂਖ਼ਮ ਹਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ।

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਹਿਤਕ ਔਨਲਾਈਨ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਅਤੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਇਆ। ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਵਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਅੰਤਰ-ਕਾਲਜ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ (ਤਰੰਨੁਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ) ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਵੰਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ। ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਦੀਪੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ।

8 ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ 'ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਰਕੇ' ਨਾਂ ਹੇਠ ਵਿਭਾਗ ਦੀ **ਕੰਧ-ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ** ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਕ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਸਾਡੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕ-ਰਚਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਵਿਤਾ, ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ, ਲੇਖ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕ ਰੁਚੀਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਧ-ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਕ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਪਾਹਵਾ ਅਤੇ ਡਾ. ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ ਹਨ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਸ਼ਮੀਤ ਕੌਰ (ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ, ਆਨਰਜ਼, ਭਾਗ-ਤੀਜਾ) ਨੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਈ।

ਕਰੋਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2021-22 ਵਿਚ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਔਨਲਾਈਨ ਹੀ ਹੋ ਸਕੀਆਂ । ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਸਮਾਂ ਜਿਥੇ ਨਵੀਂਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਰਿਹਾ ਉਥੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਵੀ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੇ। ਕਰੋਨਾ-ਕਾਲ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਸਲਾਮਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2022 ਨੂੰ 'ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਕੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ਨੁਮਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸੰਨ 84

ਜੂਨ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਸੀ ਤੇ ਸਾਲ ਸੀ ਚੁਰਾਸੀ ਦਾ, ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੱਗੇ ਢੇਰ ਸੀ ਮਾਹੌਲ ਸੀ ਉਦਾਸੀ ਦਾ

ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਗਈ ਜਾਲਮ ਨੇ ਢਾਇਆ ਕਹਿਰ ਸੀ, ਕਿੱਥੇ ਤਖਤਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲੇ ਫੈਰ ਸੀ ਕਿੱਥੇ ਗਲਾਂ 'ਚ ਬਲਦੇ ਟੈਰ ਸੀ

ਮਜਲੂਮਾਂ ਦੇ ਡੁੱਲੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਭਿੱਜਿਆ ਸਾਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ, ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚਾ ਕੇ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਚੱਲੀ ਜੁਲਮ ਦੀ ਲਹਿਰ ਸੀ

ਮੌਤ ਦਾ ਸੀ ਮੌਸਮ ਆਇਆ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਇਆ ਕਾਲ ਸੀ, ਕਦੇ ਭੁੱਲ ਕੇ ਵੀ ਨ ਭੁੱਲ ਜਾਇਓ ਚੁਰਾਸੀ ਦਾ ਜੋ ਸਾਲ ਸੀ

ਸਾਡੇ ਚਾਰ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤੇ ਸੀ ਤੇ ਨਵੰਬਰ ਹਜੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਸੀ, ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਤਿਲਮਿਲਾ ਕੇ ਬੈਠਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕੀ ਜਾਲਮ ਨੇ ਹੁਣ ਮਰਨਾ ਸੀ ਜਦ ਪਹਿਲੀ ਗੋਲੀ ਪਾਰ ਗਈ ਸੀ ਜੁਲਮੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ, ਤੇ ਮਰੀ ਮਾਂ ਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਚਿਹਰਾ ਪੱਤ ਵੀ ਮਰਿਆ ਜਮੀਰ ਵਿੱਚੋਂ

ਫਿਰ ਜੁਲਮੀ ਮਾਂ ਦੇ ਜੁਲਮੀ ਪੁੱਤ ਨੇ ਆਡਰ ਕਰਤੇ ਜਾਰੀ ਸੀ, ਤੇ ਰਾਖਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਕਾਤਲ ਬਣਕੇ ਦਿੱਲੀ ਬਾਲਤੀ ਸਾਰੀ ਸੀ

ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਘਰੋਂ ਕੱਡ-ਕੱਡ ਮਾਰੇ ਜੀਹਦੇ ਵੀ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਦਸਤਾਰ ਸੀ, ਕਦੇ ਭੁੱਲ ਕੇ ਵੀ ਨ ਭੁੱਲ ਜਾਇਓ ਚਰਾਸੀ ਦਾ ਜੋ ਸਾਲ ਸੀ

ਹੋ ਗਨਪੋਇਂਟ ਤੇ ਪੱਗਾਂ ਸੀ ਤੇ ਐਂਟੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਸੀ, ਕਦੇ ਭੁੱਲ ਕੇ ਵੀ ਨ ਭੁੱਲ ਜਾਇਓ ਚੁਰਾਸੀ ਦਾ ਜੋ ਸਾਲ ਸੀ॥

ਪਰ ਹਾਰ ਕਿਵੇਂ ਮੈਂ ਮੰਨ ਲਵਾਂ ਦਿਲ ਨੂੰ ਹਾਰ ਮੰਜੂਰ ਨਹੀ, ਕਹਿੰਦਾ ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਹਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈਂ ਜਿੱਤ ਵੀ ਬਹਤੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ

ਕਹਿੰਦਾ ਖੁਦ ਉੱਤੇ ਤੂੰ ਕਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਰ ਕੀਹਦਾ ਤੈਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸਾਥ, ਰੱਬ ਦੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਰੱਖ ਕੇ ਆਸ ਚੱਕ ਕਲਮ ਤੇ ਲਿਖ ਇਤਿਹਾਸ

ਦਿਲ ਦੀ ਇਹ ਗਲ ਸੁਣਕੇ ਲਗਦਾ ਮੈਂ ਐਨਾ ਵੀ ਕਮਜੋਰ ਨਹੀਂ, ਐਤਕੀਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਹੀ ਮੁਤੂੰਗਾ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਰ ਸਹੀ।

ਗੁਰਵੰਸ਼ ਸਿੰਘ <mark>ਬੀ. ਏ. (ਆਨਰਜ਼</mark>) ਬਿਜ਼ਨਸ ਇਕੋਨੋਮਿਕਸ

ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਰ

ਸਾਰੀ ਦੁਨਿਆ ਦਾ ਦੁੱਖ ਦਰਦ ਆਪਣੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਸਹਾਰ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਕਮਰੇ ਦੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਹਾਰ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹਾਂ

ਨਾ ਤਾਂ ਹੁਣ ਲੜਨ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਹੈ ਨਾ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਔਕਾਤ ਹੈ, ਨਾ ਖੁਦ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰਿਹਾ ਨਾ ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਹੈ, ਇੰਝ ਲਗਦਾ ਹੈ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਹੀ ਮੇਰੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ

ਜਿੰਦਗੀ ਤੇ ਪਿਆਰ

ਕਿਤੇ ਹਾਸਾ ਕਿਤੇ ਉਦਾਸੀ ਕਿਤੇ ਸਾਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਪਿਆਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਕਿਤੇ ਮੌਤ ਕਿਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦਾ ਕਰਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਪਿਆਰ ਦੇ ਸਫਰ ਤੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਕੋਈ ਪਿਆਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਫਰ ਕਦੇ ਨਾ ਰੁਕਦਾ ਹੈ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।

ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਫਰ ਕਦੇ ਨਾ ਮੁੱਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਫਰ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਤੇ ਹੈ।

> **ਹਰਲੀਨ ਕੌਰ** ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

ਬੰਦਾ ਕਾਹਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰਦਾ ਏ?

ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਮਿਲੇਗਾ ਜੌ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਵਾਰੇਗਾ, ਜਾਨ ਛੱਡ ਆਪਣਾ ਜਹਾਨ ਵਾਰੇਗਾ।

ਹੁਣ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਲਗਦਾ ਕਿਸਮਤ ਖੁਲ੍ਹਗੀ ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਵੀ ਕਹਿੰਦੀ ਆਂ ਉਹਨੂੰ "ਲੈ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਮੈਂ ਹੋ ਗਈ ਤੇਰੀ"।

ਹੁਣ ਡਰ ਲਗਦਾ ਪਿਆ ਏ ਖੋ ਨਾ ਬੈਠਾਂ, ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਰਾਹੀਆਂ ਵਰਗਾ ਕਿਤੇ ਖਲੋ ਨਾ ਬੈਠਾ।

ਕਰੀਏ ਜੇ ਪਿਆਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤੇ ਹੱਥ ਫੜਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਏ, ਹੱਥ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਫੇਰ ਨਾ ਛੁੱਡਣਾ ਇਹੀ ਪਿਆਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਏ।

ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਸਫ਼ਲ ਉਹ ਜੋ ਚਲਦੇ ਨੇ ਏਸ ਰਾਹਾਂ ਤੇ, ਵਰਨਾ ਕਈ ਤੇ ਹਾਰ ਜਾਂਦੇ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੇ ।

ਰੱਬ ਵੀ ਸਾਥ ਦਿੰਦਾ ਉਸਦਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਏ ਮਿਲਣਾ ਵਿਛੋੜਨਾ ਸਭ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਫਿਰ ਬੰਦਾ ਕਾਹਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰਦਾ ਏ।

> ਕੰਵਲਨੀਤ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

ਸਰਦਾਰੀ

ਤੈਨੂੰ ਸਜਨ ਸਵਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਤੂੰ ਸਾਦਗੀ 'ਚ ਜਾਨ ਕਢਦਾ ਏ ਤੈਨੂੰ ਵੇਖ ਦਿਲ ਦੀ ਹਰ ਤਾਰ ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਸੋਹਣੀ ਜਿਹੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਏਂ। ਪੱਗ ਨਾਲ ਹੈ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਸਾਡੀ, ਕੌਮਾਂ ਜੱਗ ਤੇ ਵੱਸਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ, ਲੱਖਾਂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਥੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ, ਐਵੇਂ ਨੀ ਮਿਲੀਆਂ ਸਰਦਾਰੀਆਂ ਨੇ| ਕਲੀਆਂ ਬਿਨਾ ਫੁੱਲ ਨਾ ਖਿੜਦੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਿਨਾ ਨਾ ਨਾਰੀ, ਮਾਪਿਆਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਐਸ਼ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਪੱਗ ਬਿਨਾ ਨਾ ਸਰਦਾਰੀ |

ਜੈਸਮੀਨ ਕੌਰ ਬੇਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

ਜਿੰਦ

ਇਸ਼ਕ, ਮੁਹੱਬਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਸਿਵਾ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਉਹ ਮੇਰੇ ਹਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ਉਹ ਮੇਰੇ ਹਰ ਕਿੱਸੇ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਜਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਆਸਮਾਨ ਬਾਗ਼ ਬਗ਼ੀਚੇ ਫੱਲ ਦਰੱਖਤ ਇਹ ਦਰ-ਓ-ਦੀਵਾਰ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਇਹ ਹੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕੈਸ...ਨਾ ਤੇਰੀ ਲੈਲਾ ਇੱਥੇ ਹੈ ਨਾ ਉੱਥੇ ਹੈ ਤਾਂ ਦੱਸ... ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਉਹਦੀਆਂ ਚੁੜੀਆਂ ਦੀ ਖਣ-ਖਣ ਉਹਦੀਆਂ ਝਾਂਜਰਾ ਦੀ ਛਣ-ਛਣ ਮੇਰੀ ਧੜਕਨ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹਦੀ ਇਕ ਮਸਕਾਨ ਮੇਰਾ ਦਿਨ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਗੀਤ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਸਾਜ਼ ਹਾਂ ਜੇ ਮੈਂ ਜਿਸਮ ਤਾਂ ਉਹ ਰੂਹ-ਓ-ਜਾਨ ਹੈ ਉਸਦੀ ਆਮਦ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਉਹ ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀਆ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਆਖਰੀ ਨਾਮ ਹੈ ਮੈਂ ਜਿੰਦ ਤਾ ੳਹ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਹੈ

ਪੰਜਾਬੀ ਆਨਰਜ਼, ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

ਜ ਇਜ਼ਹਾਰ

ਕੋਈ ਇੰਨਾ ਵੀ ਪਿਆਰਾ ਕਿਵੇਂ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਫੇਰ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਦਿਲ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ

ਸਾਨੀਆ

ਪੰਜਾਬੀ ਆਨਰਜ਼, ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

ਕੁਝ ਤੇ ਯਾਰ ਖੁਮਾਰੀ ਰੱਖ ਫੱਕਰਾਂ ਵਾਲੀ ਯਾਰੀ ਰੱਖ ਹਿਜਰਾਂ ਦੇ ਆਖੇ ਲੱਗੇ ਹਾਂ ਹਣ ਵਸਲਾਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਰੱਖ ਸੂਰਤ ਵੇਖਕੇ ਸੀਰਤ ਭੁੱਲ ਨਾ ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਦਿਲਦਾਰੀ ਰੱਖ ਬੁੱਲਾਂ ਵਾਲੀ ਖੋਲ੍ਹ ਨਾ ਭਾਵੇਂ ਪਰ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਅੱਖ ਦੇ ਹੰਝੂ ਲੈ ਲੈ ਸਾਰੇ ਇਕ ਮੁਸਕਾਨ ਉਧਾਰੀ ਰੱਖ ਹਰਫ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪੜ੍ਹਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਵਾਂਗ ਉਸਾਰੀ ਰੱਖ ਰੱਜਦੀ ਨਹੀਂ ਅੱਖ ਵੇਖਕੇ ਤੈਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੀਦ ਦੀ ਬਾਰੀ ਰੱਖ ਜਿਸ ਥਾਂ ਗਮ ਵੀ ਮਿੱਠਾ ਲੱਗੇ ਉਸ ਥਾਂ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰੱਖ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਦਕੇ ਜਾਵੇਂ ਜੇ ਤੂੰ ਹਰ ਦਮ ਵਿਚ ਖੁੱਦਾਰੀ ਰੱਖ ਅੱਗ ਜਿਗਰ ਦੀ ਯੱਖ ਨਾ ਹੋਵੇ ਇਸ਼ਕ ਝਨਾਂ ਵਿਚ ਤਾਰੀ ਰੱਖ

<u>ਮੈਂ ਅਤੇ ਪੜਨਾਂਵ</u>

ਤੇਰਾ ਚੇਤਾ ਕਰ-ਕਰ, ਮੈਂ ਗ਼ਜ਼ਲ ਲਿਖ ਦੇਨਾ ਹਾਂ। ਲੋਕੀ ਤੇਰੇ ਖ਼ਵਾਬ ਬੁਣਦੇ ਨੇ, ਮੈਂ ਅਸਲ ਲਿਖ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ ਮੇਰੇ ਤੋ, ਕੌਣ ਹੈ ਤੂੰ? ਮੈਂ ਸਬਰ ਲਿਖ ਦੇਨਾ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਲ ਮੇਲੇ ਹੋਣਗੇ, ਹਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਖੱਤ ਲਿਖ ਦੇਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਘਲਦਾ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਚਿੱਠੀ ਤੇਨੂੰ, ਆਪ ਹੀ ਪੜ੍ਹ, ਮੁਕੰਮਲ ਲਿਖ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ।

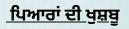
ਕਦੇ-ਕਦੇ ਲਗਦਾ ਏ ਤੂੰ ਮਿਲ ਗਈ, ਤੇਨੂੰ ਦਿਲ ਦੀ ਦੱਸ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ। ਸੁਣ ਕੇ ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਮੁਰਦੇ ਜੇੜੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇਰੀ ਨਕਲ ਲਿਖ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ। ਲਿਖਦਾ ਹਾਂ ਰੋਜ਼ ਨਾ ਤੇਰਾ, ਪਰ ਪਰਨਾਵ ਲਿਖ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ। ਤੂੰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਆਉਣਾ ਆ ਜਾਵੀਂ ਮੈਂ ਠਿਕਾਣਾ ਦੱਸ ਦੇਦਾ ਹਾਂ ਸਾਵਲਾ ਰੰਗ, ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਮੰਨ, ਬੇਤਾਬ ਦਿਲ ਬੁਹੇ ਤੇ "ਜੀ ਸਦਕੇ" ਲਿਖ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ।

ਦਿਪੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਨਿਮਰਤ ਸਰਤਾਜ ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਔਨਰਸ)

ਰੱਬ ਦਾ ਬੰਦਾ

ਹੱਸਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ, ਰੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ, ਗੱਲ-ਗੱਲ ਤੇ ਰੁੱਸਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਮਨੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਿਭਾਏ, ਤੇਰਾ ਬੇਮਤਲਬ ਨਿਭਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ ਵਕਤ ਦੀ ਘਾਟ ਹਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਹੋਵੇ, ਹਰ ਬੰਦੇ ਕੋਲ ਤੇਰਾ ਥੋੜਾ ਸਮਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ। ਕੌਈ ਖੜਿਆ ਨਾਲ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇੱਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਨਾ ਕਰ, ਕਿਸੇ ਲਈ ਤੂੰ ਯਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ। ਤੇਰੇ ਸਬਰ ਦੇ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਫਲ ਲੱਗਣ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ, ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੌਲਤ, ਸ਼ੋਹਰਤ, ਪਿਆਰ, ਇੱਜ਼ਤ ਸਭ ਮਿਲਜੇਗਾ ਤੇਨੂੰ, ਕਾਬਿਲ ਤੂੰ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੂੰ ਦਿਲ ਛੋਟਾ ਨਾਂ ਕਰ ਬੱਸ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਈ ਜਾ, ਰੱਬ ਲਈ ਤੂੰ ਕੰਮ ਦਾ ਬੰਦਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

> ਦਿਪੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਨਿਮਰਤ ਸਰਤਾਜ ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਔਨਰਸ)

ਇਕ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਇਕ ਤੇਰੀ ਖੁਸ਼ਬੂ, ਉਂਝ ਮਹਿਕ ਰਹੀ ਹਰ ਪਾਸੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ।

> ਮੈਨੂੰ ਵੱਲ ਪਤਾ ਲਗਾ ਇਸ਼ਕੇ ਦਾ ਸੱਜਣ, ਆਸਾਂ ਉਮੀਦਾਂ ਤੇ ਇਤਬਾਰਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ।

ਫੇਰ ਨਾ ਦਿਲ ਨੂੰ ਰਾਸ ਆਈ ਹੋਰਾਂ ਦੀ, ਜਦੋਂ ਵਸ ਗਈ, ਤੇਰੇ ਵੀਚਾਰਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ।

ਭੰਜਰ ਜ਼ਮੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਛੋਹ ਲਗੀ, ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਕਾਇਰੇ ਮਹਿਕਣ ਜਿਵੇਂ ਪਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ।

> ਨਾ ਸਬਰ ਦਿਲ ਨੂੰ ਨਾ ਖ਼ਬਰ ਦਿਲ ਨੂੰ, ਗਜਰੇ ਚੋ ਆਉਂਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਰਾਰਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ।

ਮਹਿਕਦੇ ਨੇ ਕਈ ਲੈਕੇ ਮੁਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ, ਮਿਲਦੀ ਨਹੀਂ ਵਾਂਗ ਤੇਰੇ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ।

ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਰੀਸ ਤੇਰੀ ਕਦੇ ਨੀ ਮੁੱਕਣੀ, ਖਿਲਦੀ ਏ ਵਾਂਗ ਕਲੀ ਫ਼ਨਕਾਰਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ।

ਪਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਕੁੰ ਬੰਦ ਹੋਕੇ ਵੀ ਮਿਲਦਾ, ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਏ ਤੇਰੇ ਦੀਦਾਰਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੁ।

ਮੁਰਝਾ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਫੁੱਲ ਮਹਿਕ ਆਪਣੀ ਖਿਲਾਰ ਕੇ, ਤੂੰ ਸਾਂਭ ਸਾਂਭ ਰੱਖਦੀ ਏ ਬਹਾਰਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੁ।

ਖੋ ਜਾਵਾਂ ਜ਼ੇ ਮੈਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਲੱਭ ਲਊਂਗਾ ਮਹਿਕ, ਮੇਰੇ ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ।

ਦਿਪੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਨਿਮਰਤ ਸਰਤਾਜ ਬੀ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਔਨਰਸ)

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ : ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ

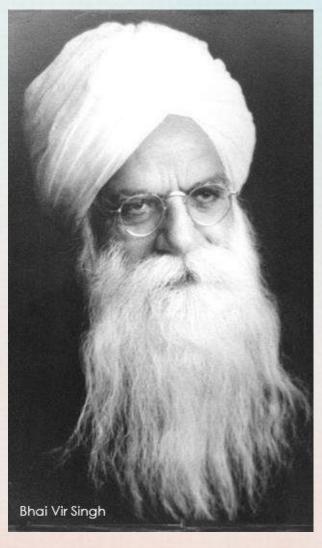
ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ 5 ਦਸੰਬਰ 1872 ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਖੇ ਡਾਕਟਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਨਾਨਾ ਜੀ ਗਿਆਨੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਉਰਦੂ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। 1891 ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਚਰਚ ਮਿਸ਼ਨ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਅਵੱਲ ਰਹਿ ਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਆਪਜੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਦੌੜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਉਰਦੂ, ਗੁਰਬਾਣੀ , ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ।

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਮੋਢੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ' ਭਾਈ ਜੀ ' ਆਖਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਕਵਿਤਾ, ਨਾਵਲ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਆਦਿ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਛੋਟੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਲੀਹ ਪਾਈ। ਆਪ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ - ਰਾਣਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ, ਬਿਜਲੀਆਂ ਦੇ ਹਾਰ, ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਹਾਰ, ਮਟਕ ਹੁਲਾਰੇ, ਕੰਬਦੀ ਕਲਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤ ਵੀਣਾ। ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਨਾਨਕ ਚਮਤਕਾਰ, ਕਲਗੀਧਰ ਚਮਤਕਾਰ,ਅਤੇ ਅਸ਼ਟ ਗੁਰੂ ਚਮਤਕਾਰ ਰਚੇ। ਆਪਜੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਵਲ ' ਸੁੰਦਰੀ ' ਵੀ ਰਚਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਜੈ ਸਿੰਘ, ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ , ਬਾਬਾ ਨੌਧ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਨਾਵਲ ਵੀ ਰਚੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇੱਕ ਰਹੱਸਵਾਦ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਕਵੀ ਸਨ। ਉਦਾਹਰਨ:-

ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਮਿਲੇ ਅਸਾਨੂੰ ਅਸਾਂ ਧਾ ਗੱਲ ਵਕੜੀ ਪਾਈ, ਨਿਰਾ ਨੂਰ ਤੁਸੀਂ ਹੱਥ ਨਾ ਆਏ ਸਾਡੀ ਕੰਬਦੀ ਰਹੀ ਕਲਾਈ।

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਵਸੇ ਹੋਏ ਕਾਦਰ ਦੀ ਝਲਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਚਸ਼ਮੇ ' ਵੇਰੀ ਨਾਗ ' ਨੂੰ ਆਪ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹਿ ਉਠਦੇ ਹਨ :-

> ਵੇਰੀ ਨਾਗ ਤੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਝਲਕਾ, ਜਦ ਅੱਖੀਆਂ ਵਿਚ ਵਜਦਾ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਾਦਰ ਦਾ ਜਲਵਾ, ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਇੱਕ ਸਿੱਜਦਾ।

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ' ਮੇਰੇ ਸਾਈਆਂ ਜੀਓ ' ਵਾਸਤੇ 1955 ਈ. ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 1956 ਈ. ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸ੍ਰੋਤ ਵੀ ਬਣੇ। 10 ਜੂਨ 1957 ਈ. ਨੂੰ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਏ ਪਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਹਿਤ ਕਿਰਤਾਂ ਸਦਕਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਅਮਰ ਹੋ ਗਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਫੁਲਵਾੜੀ ਅੰਦਰ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਗੁਲਾਬ ਵਾਂਗ ਸਦਾ ਮਹਿਕਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਅਵਨੀਤ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬੀ ਆਨਰਜ਼, ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ (2022-2023)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ 'ਲਸ਼ਕਾਰਾ 2023' ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ 'ਫਿਰਦੌਸ' ਵੱਲੋਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਅੰਤਰ-ਕਾਲਜ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ :

ਗਈ :

ਅੰਤਰ-ਕਾਲਜ : ਕੈਲੀਗ੍ਰਾਫੀ ਮੁਕਾਬਲਾ (17.04. 2022) 17 ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਟਰੇਚਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇੰਟਰ-ਕਾਲਜ ਕੈਲੀਗ੍ਰਫੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਲਾਤਮਕ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇਦਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਅੱਖਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਾਧਾਰਨ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਅਤੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਖਮਤਾ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ

- ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ: ਲਾਇਬਾ (ਲਕਸ਼ਮੀ ਬਾਈ ਕਾਲਜ)
- ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ: ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ)
- ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ: ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਕਾਲਜ)

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਅੰਤਰ ਕਾਲਜ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖ-ਮੁਕਾਬਲਾ (09/03/2023) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਆਨਲਾਈਨ ਲੇਖ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਪ੍ਰਤੀਭਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਲੇਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਕਬਲੇ ਵਿਚ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ 9 ਮਾਰਚ 2023 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

- ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ: ਕਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਮਾਤਾ ਸੰਦਰੀ ਕਾਲਜ)
- ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ: ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਕਾਮਰਸ)
- ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ: ਦਿਵਿਆ ਗੁਪਤਾ (ਮੈਤਰੀ ਕਾਲਜ)

ਅੰਤਰ-ਕਾਲਜ ਕਵਿਤਾ ਉਚਾਰਨ ਮੁਕਾਬਲਾ (17.03. 2023)

ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੀ ਇਕ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ 17 ਮਾਰਚ 2023 ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਕਾਲਜ ਕਵਿਤਾ ਉਚਾਰਨ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਤੀਭਾਗੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੌਲਿਕ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਰੌਣਕ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਪਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ:

- <mark>- ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ :ਰੌਬਿਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ</mark> (ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਕਾਲਜ)
- ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ: ਸਹਿਜਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ)
- <mark>- ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ: ਜਪਨੀਤ ਕੌਰ ਰਾਏ</mark> (ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਕਾਲਜ)

'ਮਿੰਨੀ-ਪੰਜਾਬ' ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ (17.03. 2023)

17 ਮਾਰਚ 2023 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ' ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ, ਰਵਾਇਤੀ ਸੰਗੀਤ, ਲੋਕ ਨਾਚ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਵੀ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇਪਣ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।

'ਵਜੂਦ' ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ (17.03. 2023)

ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਟਰੇਚਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਲਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਤਹਿਤ 'ਵਜੂਦ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਇੱਕ ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇਹ ਨਾਟਕ ਇਕ ਬਹੁਮੁੱਲੇ ਸਮਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੰਚ 'ਏ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦਾ ਮੁਖ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ। ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਪੁਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਮਿਲੀ।

ਲਘੂ ਫਿਲਮ 'ਦ ਬੈੱਲ' ਦੀ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ (28.04.2023) ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਸਰੀ (ਕੈਨੇਡਾ) ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਗੁਰਦੀਪ ਭੁੱਲਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਲਘੂ ਫਿਲਮ 'ਦ ਬੈੱਲ' ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੀਰ ਗੋਜਰਾ (ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਦਿੱਲੀ) ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਉਪਰੰਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਨਿਰਦੁਸ਼ਕ ਗੁਰਦੀਪ ਭੁੱਲਰ ਨਾ ਸੰਵਾਦ ਵੀ ਰਚਾਇਆ।

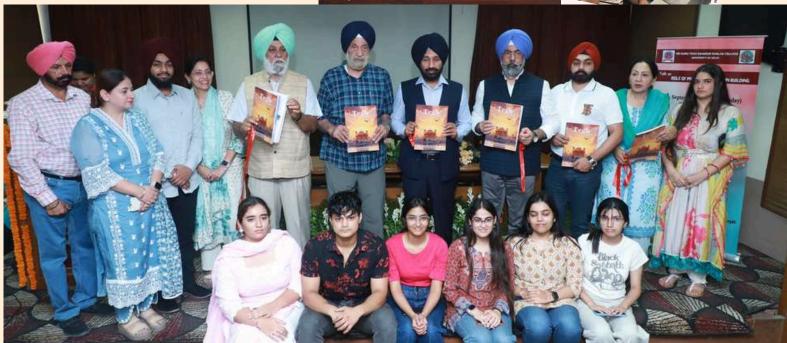
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇੰਟਰ-ਕਾਲਜ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਵਲ ਦਰਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਟਰੇਚਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਂਭਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਨੂੰ ਜੀਵੰਤ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

BEHIND THE SCENES... With Tenm 17 03 H

Hello!

We hope that you enjoyed reading the 2020-2023 Edition of Tegh...because we without a doubt enjoyed the process of compiling it and bringing our thoughts to life. We have put 8 long months of hard work into this 'Jumbo edition' that contains events of 2 whole years! It was a surreal feeling to realise that we won't be sitting for hours at a stretch in the College Electronics Room or spending days calling out for reports, photos, and so much more. It was on the last day of our 'magazine work' that this brilliant idea of sharing with the readers some behind scenes of the making of this year's edition came up in our Chief Editor Jasneet ma'am's mind,.. So here you go!

Simran Kaur, Dipender Singh, Nanki J Singh

Japneet Duggal, Ishita Jindal, Ashlesha Gupta, Kusum Daryani, Mimansa Dahal, Hemendra Bohra

